GORENJSKI GLAS

45 LET

Leto XLV — št. 33 — CENA 38 SLT

Kranj, sreda, 29. aprila 1992

PRVOMAJSKI UVODNIK:

Delu čast, ne oblast!

O tem, da gre delu vsa čast, ni dvoma. Mar ni celo Bog, ko je ustvarjal svet, delal? Človeka je naredil iz zemlje, tako kot lončar, ki svojo posodo oblikuje iz gline. Ko je bil narejen, mu je v obličje vdahnil oživljajočega duha. In ga nato postavil na sredo vrta, ki ga je zasadil kot vrtnar. Sedmi dan, potem ko je opravil svoje delo in se utrudil, pa je počival. Kako človeško! Bog seveda ne bi bil to, kar je, če dela po stvarjenju ne bi preložil na tistega, ki ga je ustvaril. Človek -- kot natančna božja podoba -- je tako dobil naročilo, naj nadaljuje božje stvariteljsko dejanje. Delal je tudi Jezus, sin božji, ki je bil tesar. Ko je sv. Pavel leta 50, na svojem drugem misijonskem potovanju prvič stopil na evropska tla, se je v mestu Tesalonika, ki je bilo tedaj glavno mesto rimske province Makedonije (in je danes zgodovinsko jedro Soluna), razhudil nad tistimi Tesalončani, ki so z izgovorom, da bo kmalu konec sveta, živeli v brezdelju, ***"Zakaj ko smo bili pri vas, smo vam dali tole navodilo: Kdor noče delati, naj tudi ne je. Slišimo namreč, da nekateri med vami živijo neredno, da nič ne delajo, ampak begajo sem ter tja."*** *(2 Tes 3,10-11)*

V Izraelu, od Boga izvoljenem ljudstvu, delo potemtakem ni bilo "le" čast, bilo je početje, zaznamovano z božanskim. V evropski tradiciji pa je delo povezano predvsem z vsakovrstnim trpljenjem. Obvladujejo ga samovolja, nasilje, krivičnost in grabežljivost. Vprašanje je zato (bilo), kako potolažiti sužnje, tlačane, kmete, ki jih izčrpujejo krivični davki in delavce, ki ne dobijo zasluženega plačila. Krščanska vera uči, da bo vse to poračunano ob "koncu časov". Evropsko "izvoljeno ljudstvo" 19. in 20. st., ki ga je njegov največji prerok Karl Marx imenoval proletariat, pa se s tako tolažbo ni zadovoljilo. Njegovi izbranci, večkrat od sebe poklicani kot od drugih izvoljeni, so zahtevali plačilo že na tem svetu, zraven pa še vso čast in oblast. Proletarcem Zahoda se je sredi prejšnjega stoletja obetalo popolno obubožanje. Zato ni čudno, da so sprva prav radi sledili revolucionarnim naukom, po katerih v revoluciji nimajo kaj izgubiti (razen okov), dobili pa naj bi tako rekoč vse.

A glej ga šmenta! Kapital, to "ukradeno delo" (A. Blanqui), je bil močnejši. Ameriški državnik Abraham Lincoln je še 3. decembra 1861, v sporočilu kongresu, prepričan, da je delo pred kapitalom in neodvisno od njega. Kapital je le sad dela, ki je zato nad njim in zasluži večjo čast od njega. V resnici pa se je v kapitalizmu, katerega najčistejša oblika je ameriška, zgodilo tako, da je kapital povsem prevladal na delom. Nesluteno izkoriščanje kolonij in možnost odhoda v Ameriko sta bila tista ventila, ki sta onemogočila popolno obubožanje evropskih proletarcev. Premeteni kapital jim je po malem nudil vedno več ugodnosti, ob katerih so lahko živeli bolj spodobno in človeka vredno. Z revolucijo tako v razvitih kapitalističnih deželah ni bilo nič.

Marx je trdil, da proletarci nimajo domovine; povsod po svetu imajo enake interese in proletarska internacionala naj bi prej ali slej prevladala nad posameznimi nacionalizmi. To prepričanje je bilo povzeto v sloviti paroli: ***Proletarci vseh dežel, združite se!*** *Zgodilo pa se je ravno nasprotno: na predvečer prve svetovne vojne so vse socialdemokratske stranke (razen ruske in srbske!) v svojih nacionalnih parlamentih glasovale za vojne kredite. V Hitlerjevih in Mussolinijevih vojskah so se borili delavci in kmetje. Tito se je Stalinu uprl oprt na svojo ljudsko armado, kar pa ni pomagalo, da se jugoslovanski delavski razred 30 let pozneje ne bi razkrojil na nacionalne vojske, nad obubožanim delavstvom pa se prav zdaj znašajo celi odredi lumpenproletarskih prostovoljcev.*

Zaradi vsega navedenega lahko pred letošnjim prvim majem mirno zapišemo, da gre delu "le" še čast in ne tudi oblast. Kapital je pač močnejši od dela; tisti, ki so mu kljubovali in še nedavno vladali "v imenu" in namesto delavcev, pa so idejo o vladavini dela tako zlorabili in onečastili, da zanjo kakih sto let še slišati ne bodo hoteli. "Meščanska demokracija" res ni popolna, a kaj boljšega zaenkrat ne premoremo. Tudi sicer bo v kibernetični dobi, v kateri vladanje postaja znanost, vse manj prostora in priložnosti za aktivistične oblastniške podvige. Tolikanj povzdigovani "delovni ljudje" so, kar se tiče oblasti, spet čisto navadni "občani", delavci, ročni in duhovni, pa se vse bolj ravnajo po geslu: ***Proletarci vseh dežel, pomirite se!***

In komu gre tedaj oblast, povprašate morda? Izvoljenim, menda! ● **Miha Naglič**

ljubljanska banka

Gorenjska banka Kranj

GORENJC IN FORMULA BANKA PRIHRANKA

Glasova preja: Viktor Žakelj se je pogovarjal z Vinkom Hafnerjem in dr. Borisom Mlakarjem

Osvobodilna vojna je bila tudi revolucija

Gostje petkove Glasove preje, voditelj Viktor Žakelj in gosta, partizan in politik Vinko Hafner ter zgodovinar dr. Boris Mlakar, so to trditev potrdili. Prejo z naslovom Osvobodilna vojna in (ali) revolucija smo organizirali v počastitev 27. aprila, novega praznika upora, in pred 50-letnicami ustanovitve Gorenjskega in Kokrškega odreda.

Kranj, 24. aprila - "NOB je bila predvsem in najprej osvobodilna vojna in taka je bila spočeta. Brez nje Slovenije v današnjih mejah ne bi bilo," je dejal **Viktor Žakelj**, ko je sklepal petkov večer. "Priznati je treba, da je bila NOB tudi revolucija, najprej revolucija v žlahtnem pomenu besede, v smislu teženj po socialno pravični družbi. Žal je nosila v sebi elemente tujega, kar je prišlo z vzhoda in je bilo povezano z boljševizmom. Prav je, da to priznamo in skušamo razumeti. Zgodovina naj nas ne deli."

Vinko Hafner ostaja zvest svojemu prepričanju. "Za tisto, za kar sem se zavzemal, za napredek, za socialno enakost ljudi, nisem danes nič manj komunist. Spoznavam samo, da se nam je marsikaj zrušilo, spoznavam nekatere naše napačne poteze. Tako kot večina od vas sem tudi jaz trdo delal in se malo okoristil, da ne bom rekel nič. Lotili smo se projekta samoupravnega socializma, vendar smo zastali pred vrhom gore. Pa me zato ni sram. Lahko me je sram ali mi je žal za nekatere posamezne poteze, na povojno graditev samoupravnega socializma sem pa ponosen."

"Vodilni komunisti so bili izredno disciplinirani ljudje in so se zaradi tega večkrat znašli v moralnih dilemah, vendar je ponavadi prevladala disciplina," pravi dr. Boris Mlakar. Mislim, da je ožje vodstvo partije tudi želelo osvoboditi slovenski narod, druga stvar pa je, kaj je bila pri njih prioriteta. Vsaj pri nekaterih je bila prednostna izvedba revolucije. To sklepam logično, ker dokumentov iz obdobja tik pred vojno do napada na Sovjetsko zvezo, ni in so bili po prepričanju nekaterih mojih kolegov namerno uničeni, ker bi neprijetno pričalo o takratnih partijskih stališčih. Če bi se po vojni stvari drugače urejale, bi ti dogodki danes manj živeli v nas." **Več o Glasovi preji preberite na Odprtih straneh.** ● **J. Košnjek, slika P. Kozjek**

V kranjski gimnaziji je bilo v soboto pod pokroviteljstvom Gorenjskega glasa prvo gorenjsko srečanje mladih raziskovalcev. Z 71 nalogami je sodelovalo 92 dijakov; največ, kar 48 nalog, so pripravili gimnazijci, 17 pa srednješolci iz Iskrinega centra. (Pod vodstvom mentorjev so se lotili različnih področij, od zgodovinsko, kulturno, sociioloških orisov gorenjskih krajev, do analize pojava klošarstva in meritev radioaktivnih izotopov cezija v gobah, frekvenčnega krmiljenja asinhronskih motorjev, koračnega krmiljenja itd.) Vseh 71 predstavljenih nalog je na ogled še danes od desetih do poldneva v gimnazijskih učilnicah. - Foto: P. Kozjek

Čestitamo za 1. maj, praznik dela.

SDP Kranj, Jesenice, Radovljica, Škofja Loka, Tržič

DANES PREBERITE

Delavski razred na poti v (k)raj

Dvanajst let sem ga vozil

Posli in finance gospe Rozi

Bojim se mišljenja: Bili smo nič, bodimo vse

Nočno delo žensk vobče prepovedano

Prvomajsko ogledalo

Naslednja številka bo izšla v torek, 5. maja.

Dr. Janez Drnovšek sestavlja vlado

Voljč in Gaspari sprejela ponudbo

Nova slovenska vlada naj bi bila v skupščini potrjena 13. ali 14. maja, Peterletova vlada pa sedaj opravlja le sprotne naloge.

Ljubljana, 25. aprila - Iz poslanskega kluba Liberalnodemokratske stranke so sporočili, da je mag. Marko Voljč sprejel ponudbo dr. Janeza Drnovška za podpredsednika vlade, z njim pa se bo iz Združenih držav Amerike vrnil tudi Mitja Gaspari, ki bo finančni minister. Predsednik sedanje vlade Lojze Peterle pa je povedal, da bo njegova vlada do izvolitve nove opravljala le sprotne zadeve in ne bo predlagala nobenih zakonov. Premier je ministre obvestil, da se lahko neobremenjeno pogovarjajo o vstopu v novo vlado. O dveletnem delu bo sedanja vlada pripravila poročilo. ● **J. K.**

MERKUR KRANJ

Zamrzovalne skrinje LTH
od 15. do 30. aprila
za takojšnje plačilo
15 % ceneje

Želimo vam prijetne prvomajske praznike.

Vabimo vas na 15. tradicionalno družabno srečanje - Jošt '92. Osrednja proslava se bo začela ob 11. uri. Spregovoril bo predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan.

SVET KRANJSKIH SINDIKATOV

MALI OGLASI 217-960

Za zdaj na kolektivnem dopustu, v tovarni so le straže

Delavci v Plamenu vztrajajo

Kropa, 27. aprila - Minuli teden so v Plamenu Kropa stavkali, obenem pa so se svobodni sindikati, ki so stavko pripravljali dlje časa in jo zelo dobro organizirali, pogajali s poslovodnimi strukturami. Tako so se domenili, da imajo delavci do četrtka, 30. aprila, kolektivni dopust, v četrtek pa bodo ponovna pogajanja.

Razmere v Plamenu so zaradi hude nelikvidnosti zelo težke in je zato težko poiskati učinkovite kratkoročne ukrepe. Denarja za plače ni, zato iščejo možnost, da bi s pomočjo ministrstva za delo poskrbeli vsaj za zajamčene osebne dohodke za tri mesece.

Nujna bo tudi preusmeritev v izvoz in proizvodnjo bolj kakovostnih izdelkov, obenem pa bo treba zmanjšati stroške. V izvozu so stroški kar petkrat previsoki.

V Plamenu delajo samo v tistih službah, kjer je delo nujno, da bi čimprej prebrodili težave: v komerciali, finančnem delu, drugače pa je stavkovni odbor uvedel le dežurstvo. Delavci so vsak dan o vsem obveščeni, enkrat na dan pa imajo zbor delavcev. Verjetno tako dobro organizirane stavke, ki je značilna tudi po resnični želji obeh strani, da pridejo čimprej iz krize, na Gorenjskem še ni bilo.● **D. S.**

Gostinska šola poučuje na osmih lokacijah

Predlog za povečanje šole v Radovljici

Radovljica, 17. aprila - Delovna skupina izvršnega sveta za pripravo in uskladitev vseh dejavnosti, potrebnih za začetek gradnje gostinsko turistične srednje šole, predlaga, da bi povečali šolo ob Gorenjski cesti v Radovljici, telovadnico pa zgradili ob radovljiški osnovni šoli Antona Tomaža Linharta.

Ker srednja šola gostinsko turistične in ekonomske usmeritve že nekaj časa dela v zelo težavnih razmerah (pouk ima kar na osmih lokacijah), je radovljiški izvršni svet v začetku leta sklical posvet o razvoju višjega in srednjega gostinsko-turističnega šolstva v Sloveniji in o reševanju prostorske stiske blejske gostinske šole. Na posvetu, ki so se ga udeležili poleg ministra za šolstvo in šport dr. Petra Venclja in njegove namestnice še predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije in obeh slovenskih univerz, so sklenili, da bo ministrstvo prednostno reševalo prostorsko problematiko blejske šole. Radovljiška občina naj bi poskrbela za prostorske rešitve, posebna skupina pa naj bi v sodelovanju z univerzama pripravila ustrezne programe in proučila možne lokacije. Omenjali so tudi možnost, da bi na Bledu uredili manjši mednarodni college.

V radovljiški občini so kmalu po posvetu na Bledu imenovali delovno skupino, ki usklajuje dejavnosti za začetek gradnje. Skupina je na zadnji seji ugotovila, da je med vsemi prostorskimi rešitvami, ki jih je posredovala uprava za urbanizem, še najboljši predlog, da bi povečali šolo ob Gorenjski cesti v Radovljici, zgradili telovadnico ob osnovni šoli Antona Tomaža Linharta in dosegli, da bi srednješolci lahko uporabljali tudi zunanja osnovnošolska igrišča. Za razširitev šole v Radovljici je že izdelana prostorska dokumentacija, za telovadnico ob osnovni šoli pa jo še pripravljajo. Če bo z radovljiškim predlogom soglašalo tudi ministrstvo za šolstvo in šport, bo LIZ Inženiring Ljubljana na podlagi predmetnika in števila oddelkov določil velikost šole.● **C. Zaplotnik**

STRANKARSKE **NOVICE**

Javna tribuna na Jesenicah

Jesenice, 27. aprila - Stranka demokratične prenove Jesenice bo v sredo, 29. aprila, ob 18. uri v sejni dvorani skupščine Jesenice pripravila javno tribuno na temo: predstavitev ekonomskega programa Stranke demokratične prenove. Gosta javne tribune bosta mag. Janez Kocjančič, član predsedstva SDP in poslanec družbenopolitičnega zbora Republike Slovenije in mag. Metka Tekavčič, članica predsedstva SDP.● **D. S.**

Po praznikih skupščina

Škofja Loka - V ponedeljek, 4. maja, ob 16. uri bodo zasedali vsi trije zbori skupščine občine Škofja Loka. Na dnevnem redu je predlog odloka o zaključnem računu proračuna občine za leto 1991, predlog odloka o prostorskih ureditvenih pogojih za območja Dorfarje, Forme, Sv. Duh, Virmaše in Grenc, osnutek odloka o tržnem redu, analiza uresničevanja kolektivnih pogodb, program dela zborov za letos, preklic odlokov o zakloniščih in obnašanju ob neposredni vojni nevarnosti in v vojni. ● **H. J.**

Krajevna skupnost Begunje je za KRAJEVNI PRAZNIK že pred desetletji razglasila 4. MAJ - t. j. dan, ko je po nekajdnevnih bojih in istočasnih pogajanjih s posadko Gestapa v Begunjskem taborišču KOKRŠKI ODRED 1945. osvobodil Begunje in 632 jetnikov in jetnic.

Zaključna prireditev praznovanja - KOMEMORATIVNA SPOMINSKA SVEČANOST na grobišču V GRAŠČINSKEM PARKU in V DRAGI BO NA PRAZNIK 4. MAJA 1992 Z ZAČETKOM OB 15. URI.

V programu bo sodeloval MPZ "Begunjščica" in učenci OŠ 4. MAJ Begunje.

Svet KS, KO ZZB NOV, Skupnost borcev K.O. in Komisija za internirance VABIMO nekdanje jetnike in borce, svojce žrtev Begunj, krajane in druge na svečanost, ki bo za marsikoga lahko tudi prijetno srečanje ali pa celo izlet v ta prelepi gorenjski kot.

Predsednik OS K.O.
Janko Prezelj - Stane

Pripravljen nov osnutek zakona o lastninjenju

Lastninjenje kot preoblikovanje

Skupina poslancev, ki so jo slovenske parlamentarne stranke pooblastile za usklajevanje zakona o lastninjenju, je svoje delo zaključila in slovenski skupščini predložila nov osnutek zakona. Gre za kompromis, ki upošteva rešitve vseh dosedanjih modelov, lastninjenje pa razume kot del preoblikovanja sistema našega gospodarstva. Za nove odnose in novo organizacijo bo poleg tega zakona potrebno sprejeti tudi zakon o družbah in zakon o soupravljanju.

Ljubljana, 28. aprila - Medstrankarska poslanska delovna skupina, ki so jo sestavljali: Emil Milan Pintar (SDSS), Mile Šetinc (LDS) in Janko Deželak (SKD), je v četrtek dosegla sporazum o dokončni verziji **osnutka zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij** in ga vložila v skupščinski postopek. Poudarek na besedici osnutek je zelo pomemben, saj je znano, da je bilo (in zelo verjetno še bo) veliko nesporazumov in prepirov o tem, kako nadaljevati postopek sprejema tega zakona, ki sta ga dva zbora slovenske skupščine (ZO in DPZ) že sprejela, en zbor (ZZD) pa ga v fazi predloga ni želel dati na dnevni red. Sporazum strank pomeni, da bo skupščinski postopek nadaljeval sprejemanje zakona v fazi osnutka (torej je faza predloga za izdajo s tezami izpuščena), ki naj bi ga sprejemali v dvofaznem postopku (osnutek in predlog). Že sprememba imena zakona (doslej: zakon o lastninjenju podjetij) kaže, da so se pripravljalci zavedeli, da gre za izjemno zahteven proces, ki poleg lastninske spremembe zahteva tudi spremembo organizacijskega in upravnega modela podjetij ter dosego dokapitalizacije, kot pomembnega cilja načrtovanih sprememb. Pri izdelavi modela je bilo v ospredju načelo izvora oz. načina nastanka družbenega kapitala, zato je potrebno pri lastninjenju upoštevati vse, ki so k temu prispevali: od nekdanjih lastnikov, nekdanjih in sedanjih delavcev do države, odnose, ki bodo temeljili na lastninskih deležih in pravicah iz dela, pa naj bi urejali zakon o denacionalizaciji (že sprejet), ta zakon in zakon o soupravljanju podjetij (ki naj bi bil sprejet vzporedno).

Zakon ponuja dve možni osnovni poti olastninjenja družbenega kapitala: **prva - prodaja celotnega podjetja oz. sredstev podjetja in druga - razporeditev (prenos) delnic na sklade.** V prvem primeru se celotno podjetje proda po **ocenjeni vrednosti**, ki ne more biti manjša od knjižne, s takim pristopom morajo biti seznanjeni vsi delavci, v primerih, ko vrednost presega 10 milijonov DEM, pa mora soglasje k prodaji dati tudi slovenska vlada. Pri uporabi druge poti (po mnenju sestavljalcev bo ta način uporabljen v veliki večini), se uporablja **knjižna vrednost** (na dan 31. decembra 1991 in z valorizacijo po indeksu drobnoprodajnih cen), saj se zavedajo, da bi ocenjevanje vrednosti podjetij zahtevalo leto ali dve, s tem pa bi se za toliko časa uresničevanje zakona odložilo. Pri definiciji družbenega kapitala, ki se lastnini, je potrebno povedati, da gre za razliko med celotno vrednostjo aktive in vsemi obveznostmi. Izjema pri tem so zemljišča, ki jih po ustavi tujci ne smejo pridobiti, zato je predvideno, da se **zemljišča (in gozdovi) prenesejo na sklad kmetijskih zemljišč**, pri čemer podjetja dobe odškodnine za vložene kupnine, za ocenjeno vrednost vlaganj oz. predzakupno pravico ali prenost pri podelitvi koncesije.

Da novi osnutek zakona o lastninjenju resnično upošteva dele dosedanjih modelov, kažejo določila o **državljanskem odkupu delnic.** Sklad za razvoj bo namreč moral del delnic podjetij prenesti na pooblaščene privatizacijske sklade (investicijske družbe), kjer bodo lahko vsi polnoletni državljani, razen tistih, ki bodo sodelovali pri internem odkupu v podjetju, lahko kupili delnice z 90-odstotnim popustom (do vrednosti 160.000 SLT po cenah 31. decembra 1991). Tudi te delnice, podobno kot podjetniške ob internem odkupu, eno leto niso prenoslijive.

Lastninsko preoblikovanje podjetij z razporeditvijo delnic naj bi potekalo po naslednjih fazah:

*1. Organ upravljanja v roku 6 mesecev po uveljavitvi zakona sprejme **Program lastninskega preoblikovanja** in ga v 30 dneh objavi v uradnem glasilu ter pisno obvesti vse upnike, do katerih ima dolgoročne obveznosti.*

2. Sklene sporazume z upravičenci po zakonu o denacionalizaciji in zakonu o zadrugah o vrnitvi v naravi oz. delnicah.

3. Sklene sporazume z dolgoročnejšimi upniki o spremembi terjatev v lastniški kapital.

4. V skladu s preostalo valorizirano knjižno vrednostjo podjetje izda delnice za:

- prenose navadnih delnic na sklade in sicer:

- *10 odstotkov na pokojninski sklad,*
- *10 dostotkov na odškodninski sklad,*
- *20 odstotkov na sklad za razvoj.*

***- interno prodajo navadnih delnic do največ 20 odstotkov vseh delnic** (odkupijo jih lahko zaposleni in tisti, ki so se upokojili v zadnjih petih letih z 90-odstotnim popustom do največ povprečno 300.000 SLT na zaposlenega, pri čemer je prodaja lahko linearna - vsem enako - ali nelinearna, vendar v razmerju do 5 : 1, plačljivo v roku 12 mesecev). Te delnice so eno leto neprenosljive, če delavec odkloni nakup, si pridobi pravico do nakupa državljanskih delnic. Kupnina ostane podjetju in na osnovi tega lahko izda kupcem nove navadne delnice.*

*5. **Preostale delnice podjetje prenese na sklad za razvoj**, pri čemer ima do njih predkupno pravico. Zaposleni v podjetju se lahko odločijo za **delavski odkup** in tedaj mora podjetje **takoj odkupiti petino** tako prenesenih delnic (delnice v razvojnem skladu imajo tedaj lastnosti prenostnih, vendar neparcipativnih delnic), pri tem pa **mora sodelovati najmanj tretjina zaposlenih, v celoti pa v petih letih.** Pri odkupu (brez popustov!) se k vrednosti delnice prištejejo neizplačane dividende in rast drobnoprodajnih cen. Kupnina ostane skladu za razvoj.*

V primeru, da se zaposleni ne odločijo za delavski odkup, delnice ostanejo v skladu za razvoj. O vrsti delnic (navadne ali prednostne) odloča podjetje.

*6. **Rok za izvedbo lastninjenja** (ne glede na uporabljeni način) **je 12 mesecev.** Na podlagi **akta o preoblikovanju**, ki mora vsebovati vse sestavine akta o ustanovitvi družbe, se preoblikovanje zaključi s soglasjem Agencije RS za privatizacijo in **vpiše v sodni register.***

Obseg tega prispevka ne omogoča, da bi opozorili tudi na druga pomembnejša določila in rešitve. Za konec povejmo le, da bo potrebno dosedanja lastninjenja po veljavnem zveznem ("Markovićevem") zakonu v okvirih internih delnic z novim zakonom uskladiti, lastninjenje po "drugih osnovah" pa bo postalo stvar organov pregona. Ali se bo slovenski parlament ob tem, kljub pisnemu soglasju strank k ponujenemu novemu osnutku, ponovno spotaknil, pa bo pokazala bližnja prihodnost. Če bi šlo brez posebnih zapletov, trdijo predlagatelji, bi bil zakon lahko sprejet še pred polletjem.

● **Š. Žargi**

Občni zbor jeseniških krščanskih demokratov

Na volitve v pokončni opozicijski drži

Jesenice, 27. aprila - Minulo soboto so krščanski demokrati jeseniške občine v Kazini na Jesenicah pripravili občni zbor, na katerem so razpravljali o programu svojega dela in izvolili nov odbor SKD Jesenice. Z večino glasov so na občnem zboru za predsednika SKD Jesenice ponovno izvolili Rajka Skubica.

Podpredsednik stranke SKD **Franc Avsenik** je spregovoril o delu stranke v minulem obdobju: stranka ima tri krajevne odbore v Kranjski Gori, na Javorniku in na Breznici, v zadnjih dveh letih pa je v jeseniški skupščini posredovala vrsto pripomb in pobud: od preimenovanja šol in ulic do konstruktivnih predlogov ob problematiki sežiganja nevarnih odpadkov na Jesenicah. Člani stranke so navezovali stike s krščanskimi demokrati v Avstriji, med najbolj odmevnimi akcijami pa je bila nedvomno božična obdaritev družin v gledališču Tone Čufar.

Krščanski demokrati z Jesenic so dosledno uresničevali program stranke, v minulem obdobju pa tudi obsodili vse negativne pojave v družbi: od divjega prilaščanja lastnine in »rdeče mafije« do tega, da je bil sestop bivše oblasti samo formalen.

Predsednik poslanskega kluba Slovenskih krščanskih demokratov **Nace Polajnar** je med drugim dejal, da se je v minulem obdobju tudi po zaslugi slovenskih krščanskih demokratov v Sloveniji napravilo veliko; krščanski demokrati so postali steber slovenske demokracije, ki je tako postala legitimna pred evropsko javnostjo. V naslednjih mesecih se bodo kot nova slovenska opozicija temeljito pripravljali na volitve. Opozicija krščanskih demokratov ni tragedija, ampak samo eden izmed porazov, ne pa dokončen poraz. Zamenjava vlade v parlamentu je bila legalna, ne pa tudi legitimna, saj bi se vlada morala zamenjati na volitvah. SKD se s čistim proporcionalnim volilnim sistemom ne strinja, pač pa je za kombiniran sistem.

Nace Polajnar je tudi podvomil, da bo nova vlada tako hitro sestavljena, imela pa bo veliko težav, saj so si interesi strank tako različni; vsaj zeleni in socialdemokrati bodo ostali praznih rok, v teh dveh strankah pa bo prišlo do razhajanj, saj je v njih precej kristjanov. Demos si je zelo prizadeval za denacionalizacijo, zdaj pa se je bati, da bo ta proces počasnejši.

Ne gre tudi za to, ker se z novo vlado vrača levica, je dejal Nace Polajnar, gre za to, da se vrača staro in zato bodo krščanski demokrati v parlamentu konstruktivna opozicija. SKD je odšla častno in ponosno, kot ena izmed najbolj organiziranih strank pa bo pred volitvami izjemno aktivna. Pred naslednjimi volitvami se bo predstavila kot stranka, ki je bistveno pripomogla k demokratizaciji slovenskega prostora.

V razpravi so se udeleženci zavzeli za preimenovanje ulic, za obnovo znamenj, za obsodbo krivičnih dejanj iz preteklosti, za ustanovitev krajevnih odborov tam, kjer jih še ni in tudi za čimprejšnje krajevne volitve, saj v organih krajevnih skupnostih njihovih članov sploh ni.

Na dobro obiskanem občnem zboru so izvolili nov odbor in z večino glasov za novega predsednika SKD Jesenice ponovno izvolili Rajka Skubica. ● **D. Sedej**

AVTOŠOLA Begunjska 10, Kranj
TEČAJ - VSAK PONEDELJEK
☎ 216-245

GORENJSKI GLAS

Ustanovitelj in izdajatelj: Časopisno podjetje GORENJSKI GLAS KRANJ

Uredniška politika: neodvisni nestrankarski politično informativni poltednik s poudarkom na dogajanjih na Gorenjskem / **Predsednik Časopisnega sveta:** Ivan Bizjak / **Direktor in glavni urednik:** Marko Valjavec / **Odgovorna urednica:** Leopoldina Bogataj / **Novinarji in uredniki:** Helena Jelovčan, Jože Košnjek, Lea Mencinger, Stojan Saje, Darinka Sedej, Vilma Stanovnik, Marija Volčjak, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl-Žlebič, Andrej Žalar, Štefan Žargi / **Oblikovanje:** Igor Pokorn / **Tehnično urejanje:** Ivo Sekne, Mirjana Draksler, Nada Prevc / **Lektoriranje:** Marjeta Vozlič; **Fotografija:** Gorazd Šinik / **Tisk:** Podjetje DELO — TČR, Tisk časopisov in revij, Ljubljana / **Uredništvo:** Moše Pijadeja 1, telefon: 211-860, 211-835, telefax: 213-163 / **Naročnine, uprava, propaganda, oglasi:** Bleiweisova 16, telefon: 218-463, telefax: (064) 215-366 / **Mali oglasi:** telefon: 217-960 — sprejemamo neprekinjeno 24 ur dnevno na avtomatskem odzivniku; uradne ure: vsak dan 7.—17.00, / Časopis izhaja ob torkih in petkih. Naročnina: trimesečni obračun — naročniki imajo 20% popusta. Za tujino: letna naročnina 140 DEM. Oglasne storitve: po ceniku. Prometni davek po stopnji 5 odstotkov, (mnenje RMI 23/27-92).

Podružnična šola v Mavčičah se poseda

Otroci se že tretjič selijo

Kazalo bi dobro pretehtati in izračunati, ali se stavbo še splača popravljati, ali pa bi bila pametnejša novogradnja za vrtcem.

Mavčiče, 24. aprila - Štirirazredna osnovna šola v Mavčičah, podružnica Seljakove šole iz Stražišča, ki stoji na levi tik ob cesti proti Zbiljam, je stara 80 let. Pozna se ji, da je nikoli niso zares temeljito obnavljali. Pred petimi leti so sicer napeljali centralno ogrevanje, uredili sanitarije, lani so zamenjali okna v pritličju, prepleskana je bila tudi fasada. Otroci in učiteljice so se obakrat - ker so se dela zavlekla - morali seliti. Zdaj se selijo že tretjič...

Začelo se je pred šestimi tedni. Najprej so se pokazale razpoke v prvem nadstropju, v učilnici tretjega razreda. Postajale so iz dneva v dan večje, dokler del stropa v kotu ni padel na tla. Razpoke so tudi v hodniku, ki je podprt s puntami, v sosednjih prostorih, podih. **»Trajalo je celih šest tednov, preden so zares verjeli, da šola poka, da je nevarna, in da so jo zaprli. Sprva so nam očitali, da zganjamo nepotrebno paniko. Ko sem predlagala, naj podpišejo izjavo, da je šola varna in prevzamejo odgovornost, šele potem so stvar vzeli zares,«** pravi vodja podružnice Jana Kocijančič.

Danes, v petek, so bili otroci zadnjič v šoli. Po praznikih bodo gostovali. Drugošolci, ki so najštevilnejši, v dvorani krajevne skupnosti ob mavčiškem vrtcu, prvčki, tretješolci in četrtošolci pa se bodo vozili na Orehek, kjer so zanje spraznili tri učilnice. Stroške prevoza bo krila kranjska občina.

»Otroci in učiteljice smo že naveličani selitev in krpanja šole po koščkih,« nadaljuje Jana Kocijančič. **»Smo za obnovo šole, vendar enkratno. Obljubljajo nam, da jo bodo usposobili za pouk do 1. septembra. Po prejšnjih izkušnjah malo verjamem. Otroci, ki se bodo vozili na Orehek, bodo dve uri dlje od doma, podaljšano bivanje bo v učilnici drugega razreda v Mavčičah. Starše smo o tem obvestili, prve reakcije so precej hude.«**

Majda Jeraj, ki ima hčerko v prvem razredu, je priznala, da nad selitvijo na Orehek ni ravno navdušena. **»Če se že večji vozijo v Stražišče, še razumem, prvčka ob sedmih zjutraj odpeljati od doma in ga vrniti opoldne, ta je pa huda. Mavčiško šolo že nekaj let popravljajo. Vprašujem, ali ne bi bilo pametneje zgraditi novo?«**

To zamisel so učiteljice pred časom sprožile tudi v svetu krajevne skupnosti. Podpore med krajani niso dobile, tem gre trenutno prvenstveno za mrliške vežice. **»Če bi sedanjo šolsko stavbo prodali, nekaj prispevali sami, nekaj pa občina, bi do nove šole lažje prišli. Idealen prostor zanjo bi bil za vrtcem. Že zdaj morajo otroci vsak dan voziti malico iz vrtčevske kuhinje, tja hodijo na kosilo, nimamo telovadnice, ko stopiš iz šole, si brž na cesti,«** razlaga Jana Kocijančič.

Matevž Bergant iz ljubljanskega Zavoda za raziskavo materiala pa je povedal, da so razpoke v šoli nastale zaradi neenakomernega posedanja tal. »Ugotovili smo, da je meteorna voda speljana proti zadnjemu vhodu v šolo, na dvorišču je verjetno luknja, kjer se zbira in kjer so se tla začela trgati. Stavbo bo treba na novo temeljiti in povezati. Če bo denar, bo delo lahko opravljeno do septembra.

Jana Kocijančič

Matevž Bergant

Mi bomo v dveh do treh tednih pripravili projekt sanacije, arhitekt bo potem razdelal še načrt preureditve nefunkcionalne notranjosti. Sanacija je vsekakor cenejša - za četrtino do tretjino stroškov - kot novogradnja.«

Mavčičani imajo zdaj lepo priložnost, da se izrečejo o svoji šoli. Učiteljice so svoje že povedale. Kraj se pomlajuje, otrok je vedno več, trenutno jih je brez malih šolarjev 70, šola bo torej ostala, stara ali nova. Nanjo je treba gledati tudi z vidika poselitve Drulovke. Orehovška podružnica bo čez nekaj let polna (v prvem in drugem razredu sta že po dve paralelki), morda bo treba otroke iz vasi od Brega proti Mavčičam preusmeriti v Mavčiče. Skratka, obnovo stare mavčiške šole je treba preveriti tudi s te plati in se odločiti za dolgoročno boljšo rešitev. ● **H. Jelovčan**

Ko se mesto svojih korenin zave...

Novi stari radovljiški grb

Radovljica, 24. aprila - Zgodovinar Jure Sinobad in oblikovalec Klemen Rodman sta staremu pečatnemu grbu mesta Radovljica iz leta 1514 dala sodobno heraldično grafično podobo. Grb je v obliki ščita, v njem pa je moški, ki stoji na radovljiški ravnini in v eni roki drži mesto Radovljica, v drugi pa kolo s šestimi naperami. Novi stari radovljiški grb bo upodobljen na avtomobilskih tablicah radovljiške občine, občinska skupščina pa bo na zasedanju 12. maja odločala, ali bo to tudi občinski grb.

V radovljiški občini že nekaj časa izdajajo nove, slovenske registrske tablice, vendar je na njih namesto radovljiškega upodobljen kranjski grb. Da bi v občini prišli do svojega grba, je občinska skupščina razpisala natečaj, na katerega je prispelo 26 predlogov. Skupščinska komisija za protokolarne zadeve je na seji sredi februarja izbrala pet predlogov, ki so po obliki in vsebini najbolj ustrezali razpisnim pogojem, in jih javno predstavili v avli občinske skupščine. Zgodovinarji, poslanci in ostali, ki so si ogledali razstavo, so v knjigo vtisov zapisali, da je natečaj nesmiseln, da Radovljica ne potrebuje novega grba in da se ne bi smeli sramovati skoraj petsto let starega grba, pod katerim so pečatili listine že 1514. leta. Komisija je upoštevala njihovo mnenje in sklenila, da noben predlog povsem ne ustreza razpisnim pogojem in da se bo s strokovnjaki posvetovala o uporabi starega grba mesta Radovljica.

Zgodovinar Jure Sinobad in oblikovalec Klemen Rodman sta na petkovem pogovoru, ki ga je v knjižnici Antona Tomaža Linharta v Radovljici pripravila občinska skupščina, že predstavila stari grb mesta Radovljice v novi heraldični in grafični podobi, za katerega tudi dr. Božo Otorepec, strokovnjak za heraldiko pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, meni, da povsem ustreza zgodovinskim in strokovnim zahtevam. Grb je v obliki ščita, v njem pa je moški, ki stoji na radovljiški ravnini; v desnici drži mesto Radovljica, v levici pa kolo. Mesto z zvonikom sta povzela po Layerjevi upodobitvi Radovljice iz 1756. leta, pri stilizaciji mesta uporabila zvonik iz Valvasorjeve upodobitve Radovljice iz 17. stoletja, barve pa povzela po Valvasorjevi knjigi grbov.

Radovljica - srce Dežele

Radovljica je znano predvsem kot Linhartovo mesto (to ime pogosto uporabljamo predvsem na kulturnih prireditvah), bolj malo ljudi pa ve, da je tudi središče Dežele - ravnine v radovljiški kotlini, na levem bregu Save med Žirovnico in Begunjami. Jure Sinobad predlaga, da bi za turistične in druge namene uporabljali slogan Radovljica - srce Dežele. Ime je že dal zaščititi.

Kot je dejal Jure Sinobad, je novi stari radovljiški grb redek primer v Sloveniji, da sta se dve stroki - heraldika in oblikovanje - medsebojno tako dobro ujeli; sicer pa smo na pogovoru slišali, da tudi slovenski in kranjski grb povsem ne ustrezata heraldičnim zakonitostim. ● **C. Zaplotnik**

Agencija za zaposlovanje

Iskala bo delo za štiri tisoč brezposelnih

Kranj, aprila - Pri Svetu kranjskih sindikatov so osnovali agencijo za zaposlovanje Sindicom, ki bo posredovala delo in zaposlitve ter premeščanja delavcev. Ministrstvo za delo jim je že izdalo koncesijsko odločbo, na pogodbo pa še čakajo.

Po prvomajskih praznikih bo družbeno podjetje Sindicom začelo s posredovanjem občasnih, začasnih, sezonskih in drugih del za brezposelne, ministrstvo za delo pa jim s koncesijo dovoljuje tudi posredovanje trajnih zaposlitev, vendar samo za 11 kategorij delavcev. Pri sindikatih pravijo, da s posredovanjem dela ne bodo konkurirali zavodu za zaposlovanje, pač pa bodo družno z njim iskali delo za zdaj že 4495 brezposelnih v kranjski občini. Od marca 1990 do danes se je brezposelnost povečala za trinpolkrat, od lanskega marca za skoraj dvakrat. Pred dvema letoma je v kranjski občini iskalo delo 1300 ljudi, lani ta čas že 2334. Za zdaj že podvojeno število brezposelnih je težko iskati delo, saj gorenjska podjetja tako rekoč ne zaposlujejo. Slavko Kalan, ki zdaj pri Svetu kranjskih sindikatih skrbi za aktivno politiko zaposlovanja, je postregel s podatkom s preglednice potreb po delavcih na Gorenjskem: 22. aprila so bila podjetja na Gorenjskem pripravljena zaposliti samo 29 delavcev, od tega 27 za določen čas. Kljub tem nespodbudnim številkam so v kranjskih sindikatih prepričani, da med gorenjskimi podjetniki obstajajo večje potrebe po delavcih.

Obstaja pa praznina med ponudbo in povpraševanjem in to bodo skušali zapolniti z aktivnostjo agencije Sindicom. Velikega optimizma sicer ni čutiti, saj bi za zaposlitev nad štiri tisoč iskalcev dela potrebovali več kot le posredovanje (Slavko Kalan še vedno opozarja na izgubljenih sedem tisoč delovnih mest na Gorenjskem), toda če bodo le nekaj brezposelnim našli delo, bo že uspeh. Kakšna bo ponudba del, si bodo brezposelni takoj po praznikih lahko ogledali na oglasni deski.

Sindicom je ena prvih agencij, ki ima koncesijo za posredovanje dela. Pred njimi jo je na Gorenjskem dobil center za prestrukturiranje kadrov v jeseniški Železarni. ● **D. Z. Žlebir**

Ciril Zlobec na srečanju ob 51. obletnici ustanovitve OF

Ne zametujmo vrednega!

Škofja Loka, 28. aprila - V četrtek, 23. aprila, sta SDP in LDS Škofja Loka v Transturistu pripravili srečanje občanov, posvečeno 51. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte, in za slavnostnega govornika povabili člana državnega predsedstva Cirila Zlobca. Ohraniti moramo spomin na ta čas, ki je zelo pomemben za slovenski narod, saj smo se s tem vključili v evropsko protifašistično koalicijo, je bilo med drugim zapisano na povabilu.

Ciril Zlobec, ki je bil tudi partizan, na kar je bil vedno in bo ponosen, se je uvodoma dotaknil vse pogostejših kritik, pogosto tudi upravičenih, kot je dejal, ki so v novejšem času uperjene na narodnoosvobodilni boj. Ni pa prav, da iz tega (tudi tisti, ki časa niso doživeli) potegnejo enostavni zaključek, da je šlo le za boj za oblast.

»Velike prelomnice, kot je bila prejšnja vojna, prinašajo s seboj največje človeške plemenitosti in najgloblje podlosti. Tudi danes, ko gre le za besedne spopade, vidim, koliko silovitosti je v ljudeh. Možje, ki so jih njihova dejanja povzdignila na piedestal zgodovine, ki so postali simbol nekega časa, zaradi spremenjenih političnih razmer in odnosov postajajo predmet spotike, odrine se jih v pozabo, celo negativno oceno o svoji vlogi lahko dobijo,« je dejal Ciril Zlobec. **»Vendar dejanja za njimi ostanejo. Vse, kar je bilo storjeno pred nami, je naša današnja duhovna hrana in bo hrana prihodnjim rodovom. Ena takih velikih vrednot je tudi zgodovina. V slovenski zgodovini doslej gotovo neprimerljivo najvišji vrh je doseglo narodnoosvobodilno gibanje, ko se je slovenski človek povzpel nad samega sebe; v razmerah, ko je bila človeška stiska popolna in dokončna, je našel moč, ki je presegala njegovo biološko moč, številčnost, tako je vstopil v evropsko zgodovino. Ne glede na to, da bi se druga svetovna vojna končala tudi brez sodelovanja Slovencev, je izjemno dejanje pomembno za nas same.«**

Ciril Zlobec je dejal, da ne poveličuje tega časa, bil je krvav, hud, bratu ni bilo težko dvigniti roke nad brata. Ta madež bo ostal, ne bo pa prekril velikega dejanja. **»Danes lahko ločimo dobro od slabega, vendar ne zametujmo vrednega, pozabimo le nevredno. Narodnoosvobodilni boj je postal last vsega naroda, tudi tistih, ki so ga tedaj in ga še danes zanikajo. Nove generacije začenjajo na novo brati zgodovino ob izvirnih dokumentih, pričevanjih. Marsikdo, ki je v boju sodeloval, se ob kritikah čuti ponižanega. Naj ne bo. Če bi ga (obvezno) samo hvalili, bi to porajalo dvome.«** ● **H. Jelovčan, foto: P. Kozjek**

Novi bankomati

Ljubljanska banka d.d. je sporočila, da so letos v Sloveniji namestili 40 novih bančnih avtomatov, do konca leta pa jih nameravajo namestiti še 35. Doslej so izdali okoli 40.000 osebnih številk (kartic za dvig gotovine iz avtomatov). Iz bančnega avtomata je mogoče dvigniti od 100 do največ 2.500 tolarjev, vsak lastnik osebne številke ima za dviganje gotovine iz avtomata na voljo 24 ur na dan.

Povečan izvoz tekstilcev

Združenje tekstilcev Slovenije je sporočilo, da je slovenska tekstilna industrija lani izvozila za 343 milijonov dolarjev blaga in storitev, kar je za 10 odstotkov več kot v letu poprej. Na sestanku združenja pretekli teden je bila precej živahna razprava v zvezi z uvoznimi in izvoznimi kontingenti, saj so se težko sporazumeli, da delitev kontingentov določi GZS. Predlagali so, da prejo v celoti uvažajo njeni uporabniki, 80 odstotkov repromateriala naj bi uvažala proizvodnja in 20 odstotkov trgovina. Proizvodnja naj bi uvažala tudi 60 odstotkov končnih tekstilnih izdelkov, trgovina pa 40 odstotkov, pri čemer so ugotovili, da je potrebno slovensko tekstilno industrijo, ki zaposluje 50 tisoč delavcev, še nakaj časa zaščititi. Strinjali so se tudi, da 10 odstotkov uvoza proizvodnja nameni obrtnikom.

Akumulacija tekstilne industrije je bila lani v enaka ničli. Občutno so se povečali stroški financiranja proizvodnje, ki so bili kar za 1,4- krat večji od osebnih dohodkov, večina podjetij v tej panogi pa je imela lani hude težave z likvidnostjo. Zaradi tega so v marsikaterem podjetju v preteklem letu uvedli štiridnevni delovni tednik.

Kako je z domačo porabo in povpraševanjem, pa najbolje opišejo naslednji podatki: lani je poraba tekstila v Sloveniji znašala 6,76 kilograma na prebivalca, medtem ko je ista poraba v EGS 15 kilogramov, v ZDA pa celo 30 kilogramov.

V petek popoldne so v osnovni šoli Petra Kavčiča v Škofji Loki počastili 60. obletnico šole. Skozi bogat kulturni program se je kot rdeča nit prepletal oris več kot 60-letne zgodovine šole in osnovnega šolstva v Škofji Loki sploh. - Foto: P. Kozjek

Kanalizacija v KS Poljane

Poljane - Zbor uporabnikov bodoče javne kanalizacije v krajevni skupnosti Poljane je v nedeljo dopoldne razpravljal o pravilniku o gradnji javne kanalizacije ter odvajanju in čiščenju odpadnih voda v krajevni skupnosti. Usklajeni pravilnik bodo dobili vsi uporabniki in se o njem odločali na naslednjem zboru sredi maja. So se pa na nedeljskem zboru strinjali, da se akcija za gradnjo primarnih kanalov in čistilne naprave nadaljuje in prav tako tudi, da bo vsak uporabnik v tem delu akcije prispeval po 1.000 DEM v tolarski protivrednosti. Za ulične kanale in hišne priključke pa bodo načrti s stroški nared prihodnje leto. Dogovor pa je, da naj bi vsak uporabnik zgradil sam največ 15 metrov svojega priključka, ostala dela pa bi potekala solidarno. Sredi aprila so na podlagi razpisa tudi ugotovili, da se je za letos načrtovano izgradnjo B kanala (Predmost - Hotovlja), za katero imajo že skoraj vse cevi, prijavilo šest podjetij. Kaže, da bo najugodnejši izvajalec Komunalno podjetje Ljubljana s ponudbo za 5,1 milijona tolarjev. V KS ocenjujejo, da jim bo zmanjkalo nekaj denarja, zato so se s prošnjo za dodatna sredstva obrnili na občinski izvršni svet, ki bo o tem še odločal. Zadovoljni bi bili v najslabšem primeru tudi s posojilom, da jim ne bi bilo treba zmanjševati načrtovanega programa za letos. Sicer pa je bilo na nedeljskem zboru tudi pojasnjeno, da osnovna šola v krajevni skupnosti žal ni v programu KS pred kanalizacijo, ker je na podlagi programa večjih objektov v škofjeloški občini trenutno šele na osmem mestu. ● A. Ž.

Sanacija odlagališča na Črnivcu

Brezje - Krajani v krajevni skupnosti Brezje, še posebej na Črnivcu, že nekaj časa "odštevajo" dneve do trenutka, ko se bodo končno znebili občinskega odlagališča odpadkov na Črnivcu. To bo po vseh načrtih, zagotovilih, sklepih... nekako čez tri leta. Do takrat bo treba najti seveda drugo deponijo, ki jo v občini seveda že precej "mrzlično" tudi iščejo. Ob tem pa, tako je vsaj minuli četrtek v krajevni skupnosti izzvenel ožji sestanek, nekako ne poteka vse tako, kot bi moralo oziroma po programu sanacija odlagališča. Očitek obeh lastnikov zemljišča, na katerem je odlagališče, in krajevne skupnosti je, da odlagališče, vse bolj ogroža okolje in se pravzaprav še kar širi, in da je sanacija prepočasna in nestrokovna. Sestanek v četrtek, ki je potekal že kar na robu potrpežljivosti pa vendarle daje slutiti, da se bodo stvari s sanacijo deponije morda začele odvijati po programu. Po zagotovilih direktorice Komunale Radovljica se bodo 5. maja deponije oziroma voda v njenem delu lotili delavci Podjetja za urejanje hudournikov. Do 15. maja bo okolica deponije očiščena, prav tako bo v kratkem sestanek s projektantom. Opravljena bo natančna izmera in nenazadnje bo 20. maja ponovni ogled odlagališča. ● A. Ž.

Področna enota turističnih vodnikov - Kranj - V Kranju je bil minuli četrtek ustanovni zbor področne enote Društva turističnih vodnikov Slovenije, ki se ga je udeležilo 16 ustanovnih članov. Ustanovni zbor je bil sklican na pobudo Gorenjske turistične zveze in kranjskega izvršnega sveta, enota pa bo delovala pri Gorenjski turistični zvezi, kjer bo tudi knjižnica. Za predsednika so na zboru izvolili Vladimirja Kluna, za tajnico pa Emo Pogačar. Tako zdaj Društvo turističnih vodikov Slovenije združuje že skoraj 200 članov. Na zboru v Kranju so se dogovorili, da je treba urediti člansko evidenco in borzo podatkov. Skrbeli bodo predvsem za izobraževanje članstva, enkrat na mesec pa bodo izdajali tudi področne informacije. Že sredi maja načrtujejo dogovore s predstavniki turističnih agencij, muzejev in hotelov. ● (kj)

Izlet s kolesi - Cerklje - Kolesarska sekcija pri Društvu upokojencev Cerklje pripravlja izlet s kolesi v smeri Velesovo - Cerklje - Brniki in naprej na Križ pri Kamniku. Izlet bo v petek, 1. maja, odhod izpred zadružnega doma v Velesovem pa bo ob 9. uri. ● (až)

PRITOŽNO KNJIGO PROSIM

Komentar (sploh) ni potreben

Obe sporočili v uredništvo sta bili precej kritični, da ne rečemo kar ogorčeni. Prvo o "pozabljenih" kosovnih odpadkih v Tomšičevi 25 v Kranju se je pred kakšnimi štirinajstimi dnevi najprej nanašalo sicer na "neodgovornega lastnika teh odpadkov". Kakšne pol ure za tem, ko je podjetje kosovne odpadke takrat v tem delu Kranja že odpeljalo, so se namreč z vsem nevzdržnim smradom pojavili v "kotu Gasilskega trga". Minulo nedeljo dopoldne pa je bil že 16. dan, ko "smrdljivi kup" še kar čaka, da se ga bo morda vendarle kdo (čeprav "na stroške lastnika") "usmilil", zaradi izgleda (sicer na žalost domujočih glodalcev v njem), predvsem pa zaradi smradu...

Drugemu klicu pa bi lahko rekli tudi "nadaljevanka". V Vodovodnem stolpu v Kranju, pri obeh trgovinah, so se pred časom (tudi v prazničnih dneh) že jezili, da so zabojniki za stekleno embalažo polni, odpelje pa je nihče. Takrat so se tisti, ki so jo dolžni odpeljati jezili, da jih pač tisti, ki so zadolženi za to (trgovina), niso obvestili. Kako je tokrat, je nenazadnje drugotnega pomena. Pomembno je, da so prazniki in da smo spet priča "nadaljevanki o pozabljenih steklenicah". ● A. Žalar

Ko te zgrabi zbirateljska strast

Od keltskih novcev do lovskih gumbov

Vse, kar se je kje posvetilo, je pritegnilo pozornost Franceljna Stareta, Brolhovega z Luž pri Visokem. Kdo ve, od kod je imel to žilico. Toda že kot otrok je vse prinesel domov, imel vedno po žepih vse mogoče, da je mama imela vedno težave pri pranju. V šoli so ga najbolj zanimali nemščina, zgodovina, zemljepis in petrografija. Ni bilo kamna, da bi ne vedel povedati, iz katere dobe izhaja. Tudi violine se je učil.

Olševski učitelj Josip Jocif se je enkrat na teden po nekaj ur mučil z njim. Inštrumente je dobil od soseda Kodra. Tudi ono staro violino, ki jo je stari Koder dobil od ciganov, ko je z njimi konja zamenjal. Tako dobra je bila, da je še Mihu Pogačniku služila nekaj let. Po tobaku je smrdela, a "štimo" je imela! Najbolj pa ga je še kot mulca zastrupil Rado Hribar - Strmolski. Francljev oče je bil zidarski mojster in je veliko delal na gradu, Francelj mu je pa jesti nosil. Vsak obisk v gradu je bila priložnost, da pokuka za starinami v gradu, se spoznava z lovskim orožjem. Rado ga je vedno poklical, kadar so pripravljali kakšen lov in v tistem času ni bilo brakade, da Francelj ne bi bil zraven. Marsikateri jelen je tudi na divje padel pod Francljevim strelom. Prvega je ustrelil pri dvanajstih letih. Zato res mirno lahko trdi, da je zbiratelj in lovec od otroka naprej. Le to mu je žal, da ni mogel naprej študirati. Odličen geolog ali etnolog bi bil.

Vsi ga poznajo. Ne le zato, ker zbira starine in je več let zapored na cvetlični razstavi pokazal vseh šest velikih panojev značk in še veliko drugega, temveč tudi zato, ker je Brolhovo dvorišče na Lužah zbirni prostor za vse odpadne predmete. Ljudje tam okrog so se navadili, da ne vozijo v jame, ne puščajo odpadnih predmetov po gozdovih, temveč vse pripeljejo k Franceljnu. Tudi stare avtomobile. On ve, kaj je pri stvari še vredno, tako da gre v odpad res le tisto, kar ni moč več pametno izkoristiti. Zato stoji na dvorišču veliki kontejner, povsod je videti zbirateljsko žilico. Toda tisto dragoceno, kar mu je priraslo k srcu, hrani v novi hiši. Ni še imel časa vsega porazporediti po sobah. Lovske trofeje čakajo, da jih bo obesil in noben od sinov nima časa, da bi mu naredil police in bi tja postavil vse številne skrinjice s predalčki, v katerih so kovanci, artefakti (izdelki človeške roke), ki jih je našel, na svojih njivah ali kje na svojih dolgih peš poteh po Sloveniji in tudi izven nje, svoje geološke zbirke, v katerih so nekateri izredni primerki fosilov. In še toliko drugega!

60.000 razglednic, na stotine svetinjic romarjev, pevskih, godbenih, kinoloških značk, odlikovanj, medalj. Najstarejšo značko hrani iz leta 1808, ima pa tudi značko pevskega zbora narodne čitalnice v Kranju iz leta 1863. Ena redkih je tudi značka pevskega zbora Carja Lazarja v zlatu, ki je bila v Švici narejena. Trikrat je vse te značke prikazal na razstavi v Cerkljah. Izredno zanimanje je požel, le Miha Marinko je imel pripombe, da naj za razstavo iz zbirke izloči papeža, kralja Petrčka, Hitlerja, Čangkajška in Mussolinija...

Tudi gumbe vseh vrst zbira. Nekaj let je sam izdeloval gumbe za lovske obleke; vsak je rezbarska umetnina zase. Vsaj dvesto oblek je tako opremil. In zbira kamne in fosile vseh vrst. Vse kraške jame je oblezel, vse hribe, savske jame in vse peskokope, kjer je slutil kaj posebnega. Z njegovo pomočjo so pripravili 62 kompletov kamnov za šole.

Kdo ve, v čem ima največjo vrednost. Verjetno v starih kovancih. Samo kovanec papeža Gregorja cenijo na 2.500 DEM. On pa jih ima od Keltov in Etruščanov naprej. Nič koliko kovancev je našel na domačih njivah pri oranju. Žena Tončka je morala vedno ustaviti konje, kadar se je kaj posvetilo. S tem svojim zbirateljstvom je zastrupil vse, otroke, vnuke, še sosedove otroke. Prav ta dan sta šla oba sinova z otroki v Tuhinj pogledat po jamah za fosili in artefakti. Povsod jih najdeš, le pogledati je treba prav. Ko je včeraj regrat nabiral, je našel tri artefakte. Kar poglejte jih, mi jih strese na mizo...

Nak, pravi zbiratelj ne more nikoli nehati. Brolhov Francelj z Luž bo večen zbiratelj. In zakaj ne bi nekoč bila njegova zbirka stalno odprta ljudem za ogled? O tem morda niti ne razmišlja, toda vredna bi bila tega. ● D. Dolenc

Leon Kastelic in 45 let Gorenjskega glasa:

"Dvanajst let sem ga vozil"

Konec marca je šel v Gorenjskem tisku v pokoj Leon Kastelic, ki je bil več kot četrtino let "povezan" z letošnjim 45-letnim jubilejem Gorenjskega glasa.

Kranj - Jubileji so vedno priložnost za obujanje spominov. Z Leonom Kastelicem smo jih pred dnevi, ko je po skoraj 32 letih dela v Gorenjskem tisku v Kranju odšel v pokoj. 62-letni Kranjčan, rojen na Roženvenskem klancu v Kranju, je po 8 letih "skrbi za zdravnike" v Zdravstvenem domu v Kranju, da so pravočasno prišli na kraj, kjer je bila potrebna njihova pomoč, 1960 začel delo kot šofer v Gorenjskem tisku. Dvanajst let je potem imel na skrbi razvažanje Gorenjskega glasa, da je na začetku trikrat, potem pa dvakrat na teden pravočasno prišel do naročnikov.

"Nikdar mi ni bilo žal, da sem se v očetovi delavnici pri Jelenu v Kranju 1950. leta izučil za avtomehanika. Vsak poklic je pač takšen, kot je. Zato tudi nikdar nisem štel kilometrov, ki sem jih prevozil v skoraj 40 letih."

Gorenjski glas in Gorenjski tisk sta bila ob Leonovem prihodu še eno podjetje s sedežem in prostori, kjer je danes Globus. Takrat se je Gorenjski glas tiskal v tiskarni v Kranju, izhajal pa je trikrat na teden; ob ponedeljkih, sredah in sobotah. Trikrat na teden pa je Leon Kastelic, ki, ne vem zakaj, se ga je prijelo ime Levček, skrbel, da je časopis pravočasno prišel na pošto in železniško postajo.

"Vsako nedeljo zvečer in potem še dvakrat med tednom sem moral v Ljubljano v Ljudsko pravico, da so po opravljeni montaži v tiskarni v Kranju vlili svinčene plošče (strani) Gorenjskega glasa. Iz Ljubljane sem moral čimprej ponoči nazaj v Kranj. Čas je vedno priganjal, saj smo morali potem časopis v tiskarni v Kranju stiskati najkasneje do 5. ure, ko sem moral z izvodi na železniško postajo in pošto. Z Ivanom Zupanom - Hanzijem, ki je bil kurir v podjetju, sva imela tako na skrbi vsak izid časopisa. Dvanajst let, po sto številk na leto, torej 1200 številk Gorenjskega glasa je bilo tako. Mislim, da nisva nikdar zamudila. Sicer pa sem v vseh letih službe morda petkrat zaspal."

Na začetku, ob prihodu v tiskarno, je bil Leon tri noči v tednu zdoma. Kasneje, ko je časopis začel izhajati dvakrat na teden, pa je imel na skrbi tudi

Leon Kastelic

jeseniškega Železarja.

"Pravzaprav tako kot zdaj, ko sem v pokoju, takrat nikdar nisem gledal na Gorenjski glas. Vse, kar je pisalo v njem, sem vedel že nekaj ur prej, preden so ga dobili naročniki. Mislim, da mu je naklada vsa leta nekako naraščala in že takrat so bili izleti, žrebanja za naročnike, upokojence. Zdaj pa ga že pogrešam in imam zato tudi naročenega. Pravzaprav se je veliko spremenilo, ko sta iz skupnega podjetja nastali dve: Gorenjski tisk in Gorenjski glas in so Gorenjski glas začeli tiskati v Ljubljani, kjer ga še zdaj."

Leon je takrat postal vodja odpreme in transporta v Gorenjskem tisku, vendar se na tem delovnem mestu ni najbolje počutil. Pravi, da ni bil rojen za "komandiranje". Vodenje že, vendar avtomobila z volanom, mu je bilo ljubše in tako je po osmih letih prevzel skrb nad osebnimi avtomobili v Gorenjskem tisku. In z vzdrževanjem, skrbjo nad avtombili ter z vožnjami po včerajšnji Jugoslaviji in tujini, si je konec marca letos "privozil" sicer za nekaj mesecev predčasno upokojitev. Ko se je ta mesec poslavljal, so mu sodelavci poklonili gorsko kolo.

"Vedno sem se držal pravila, da morajo biti med vožnjo okna v avtomobilu zaprta. Prepih je strup za šoferje. Zato mi bo gorsko kolo prišlo še kako prav. Že včasih sem se s kolesom vozil na delo, zdaj pa mi bo pripomoček za zdravje, da bom lažje še kaj doma na vrtu v Čirčah naredil. In čeprav bom še prišel kdaj v podjetje, se mi zdi, da bo Gorenjski glas postajal tudi zame poslej vse bolj zanimiv." ● A. Žalar

SREDNJA ŠOLA ZA TRGOVINSKO DEJAVNOST KRANJ

Svet Srednje šole za trgovinsko dejavnost Kranj, Župančičeva 22 razpisuje dela in naloge

RAVNATELJA

Za ravnatelja je lahko imenovan kandidat, ki izpolnjuje pogoje, določene z zakonom in ima:
- visoko strokovno izobrazbo
- opravljen strokovni izpit za področje vzgoje in izobraževanja
- pedagoško-andragoško izobrazbo
- nad 5 let vzgojno-izobraževalnega dela
- organizacijske in strokovne sposobnosti, ki zagotavljajo, da bo s svojim delom prispeval k uresničevanju smotrov in ciljev zavoda in to dokazuje s svojim dosedanjim delom.

Kandidati morajo poleg dokazil o izpolnjevanju pogojev predložiti še kratek program dela in razvoja zavoda, in sicer v 8 dneh po objavi razpisa.
Imenovanje je vezano na soglasje ustanovitelja zavoda.
Izbranega kandidata bomo imenovali za 4 leta.
Prijavljene kandidate bomo obvestili o izbiri v 15 dneh po odločitvi.

V Gorjah je bilo veselo - Prvi Jurijev sejem v Gorjah, ki so ga po desetletjih pripravili v soboto in nedeljo na pobudo Vinka Kunšiča in Jožeta Kuralta ob pomoči gasilcev in šolarjev, je oba dneva privabil številne obiskovalce iz raznih krajev Slovenije. Domačini so na več kot 20 stojnicah prikazali, kaj vse imajo, znajo in s kakšnimi domačimi dobrotami lahko postrežejo. Uspelo in veselo prireditev z bogatim srečelovom so v nedeljo sklenili domači godbeniki, konjeniki, narodne noše, folklora, moški pevski zbor Viharnik in ansambel Nagelj. - A. Ž.

Delavski razred na poti v (k)raj

Saj ne, da bi v preteklosti pretirano verjeli parolam, ki so delu priznavale čast in oblast, delavcem pa vlogo gospodarja nad družbeno lastnino. Toda zdaj je odpadlo celo navidezno spoštovanje do nekdaj vsaj ob prazniku tako povzdigovanega delavskega sloja. Ta je danes tako rekoč brez besede, brez pravne zaščite, v mnogih primerih celo brez dela, da ne govorimo o tem, kako zelo mu je padla kvaliteta življenja. O tem in onem pričajo tudi izseki iz življenja treh gorenjskih »delavskih« družin...

Mrakovi: Živimo skromno

Jesenice, aprila - Mrakove z Jesenic smo odkrili v akciji našega časopisa Magičnih sto, kjer smo iskali družino z najvarčnejšim odnosom do električne energije. Mrakovih pet, starša Darja in Brane ter troje otrok, Anita, Boštjan in Andreja, pa so, razen pri energiji, tudi sicer vajeni skromnosti. Pravzaprav so prisiljeni živeti varčno, saj ob dveh nizkih delavskih dohodkih nimajo česa razmetavati.

Oba delata v Železarni. Lani sta bila že oba tik pred odpustom, potem sta vendarle obdržala zaposlitev, Brane v valjarni na Beli, Darja v navijalnici elektromotorjev. Obe plači (Branetova manjša) z otroškimi dodatki vred sta nazadnje znašali 33 tisočakov. Kako so jih potrošili?

Ljubi Slovenec je vesten plačnik mesečnih računov, tudi Mrakovi niso izjema. Za solidarnostno stanovanje, ki meri vsega 53 kvadratnih metrov in morajo otroci v skupni sobi spati po »štukih«, so plačali šest tisočakov. Če bi ne imeli subvencionirane stanarine, bi odšteli poldrugi tisočak več. Elektrike, ki jo varčno porabijo zgolj 150 kilovatnih ur na mesec, je bilo zadnja dva meseca za dva tisočaka.

»Kuhamo na plin, gledamo, da nam luči ne gorijo tjavdan, peremo ponoči,« naštevata Mrakova zasluge svojega varčnega vsakdana. **»Vodo imamo iz mestnega toplovoda, od koder nam zdaj grozi odklop. Menda zaradi neplačnikov: nastradali pa bomo tudi tisti, ki redno plačujemo stroške! Največji porabnik je pralni stroj, ki se vrti domala vsak dan. Tudi zamrzovalna omara pokuri precej toka. Vsakoletni počitniški regres gre namreč za nakup mesa, ki ga potem shranimo za ozimnico. Nekaj pridelka za v skrinjo pa je tudi z domačega vrta, ki ga imava v rojstnem kraju.«**

Mrakovi so tipična delavska družina, ki živi spodobno, vendar hudo skromno. Stanovanje je solidarnostno, oprema v njem plod posojil, skrajnega varčevanja in Branetovih spretnih rok. Razkošja nobenega. Do lanskega leta so imeli črnobeli televizor.

Telefon so si lani dali napeljati ob pomoči staršev v Mojstrani in Ratečah. V trinajstih letih, kar sta Mrakova poročena, so bili skupaj samo trikrat na morju, starejša otroka še v koloniji in v šoli v naravi. Tudi za mizo so skromni. Velikonočno šunko so si seveda privoščili, toda denar zanjo sta si Mrakova pritrgala pri malici. Varčevala sta z boni, da sta lahko družini privoščila praznično obloženo mizo. Darja sama šiva zase in za otroke. Po več letih si je zdaj privoščila novo krilo in bluzo, ko gre hčerka k birmi. Na tri čeke, kajti gotovina gre za hrano in položnice.

»Tudi otroci so se privadili skromnim razmeram,« pravita starša. **»Že šola za starejša dva veliko stane. Največ seveda jeseni, med letom pa tudi stalno prihajata s to ali ono zahtevo. Selotejpa porabita toliko, da sva se že šalila, naj nam ga Aero pošlje velik zavoj. Sicer pa sta pridna učenca. Fanta zanimajo samo roboti in računalniki. Že čez tri leta bo starejša pred odločitvijo, kam naprej. Upava, da jih bova lahko izšolala. Najmlajša je bila sprva v vrtcu, zdaj pa jo večkrat varuje teta, včasih pa jo popazita tudi starejša dva. Pri jedi pa niso izbirčni. O seveda, neprestano bi jedli samo čokolino. Toda kilogramski zavoj stane že 600 tolarjev in kaj ga je pospraviti trem lakotnikom, kakršni so naši. Tako se morajo večkrat zadovoljiti tudi s čim skromnejšim.«**

Svoje čase so Mrakovi pogosteje obiskovali starše na vasi. Zdaj jih vožnja do Rateč, kjer živijo Darjini, stane 1.200 tolarjev, zato gredo domov le še enkrat na mesec. Avtomobila nimajo, še kolesa ne, zato so bolj ali manj vklenjeni v betonsko življenje delavskih Jesenic. Brane Mrak na vse to pravi: marsikomu je še slabše. ● **D. Z. Žlebir**

GORENJSKI GLAS

Tavčarjevi: Pogodbeno delo je pomagalo preživeti

Stražišče, aprila - Simona in Bojan Tavčar iz Stražišča pri Kranju sta 7. novembra lani po stečaju Tekstilindusa postala stečajni presežek. Leto dni naj bi dobivala nadomestilo za brezposelnost na zavodu za zaposlovanje. Šest, sedem tisočakov na mesec... Materialno stisko je pomagalo ublažiti pogodbeno delo za Tekstilindus, negotovost glede prihodnje zaposlitve še ostaja, vsaj za Simono.

Bojan je namreč že našel novo delo.

»Da, po zaslugi dobrega soseda sem našel zaposlitev pri Interevropi, kjer sem carinski manipulant. V Tekstilindusu sem bil vzdrževalec, po stečaju sem tam nekaj časa delal še pogodbeno. Moje novo delo je sicer za določen čas, vendar upam, da se bo spremenilo v nedoločen.«

Kakšni so vajini dohodki po stečaju Tekstilindusa?

»Na zavodu za zaposlovanje sva dobivala po devet tisočakov, za delo po pogodbi pa nekaj več. Nazadnje je bilo 13 tisočakov, plačana pa sta tudi vožnja na delo in malica.«

Po stečaju sta bila Simona (opravlja delo administrativnega tehnika) in Bojan med tistimi 530 delavci, ki ostajajo v pogodbenem razmerju s Tekstilindusom. Kaj vama je to pomenilo?

»V veliko tolažbo nama je bilo, da sva ostala v tovarni. Zaslužek s pogodbenim delom močno popravlja družinski proračun. Na zavodu za zaposlovanje je denarja malo. Je pa vsaj vsak mesec, česar iz obdobja pred stečajem v Tekstilindusu nismo bili vajeni. Pol oktobrske plače iz lanskega leta nam tovarna še vedno dolguje, pa se kopico drugih terjatev imamo do nje. Na srečo smo novembra takoj po stečaju na zavodu za zaposlovanje hitro dobili nadomestilo.«

Bojan je bil pred stečajem v Tekstilindusovem sindikatu njegov podpredsednik. Kako je sindikat zaščitil delavce?

»Kar dobro, nič ni bilo prepuščeno samo sebi. Vsak je vedel, kam se mora obrniti, kakšne pravice ima. Sindikat je poskrbel tudi za zastopstvo v stečajnem postopku na sodišču, kjer nas delavce kot upnike zastopa Svet kranjskih sindikatov s svojimi pravnimi strokovnjaki. Sicer pa mi v stečaju ni pomagalo, da sem sindikalni zaupnik. Stečaj je enak za vse, ne glede na sindikalno imuniteto. Pač pa smo se s stečajnim upraviteljem dogovarjali, da bo sindikat v tovarni deloval tudi po stečaju. Ravno sredi pogovorov o tem pa sem dobil službo in odšel.«

Pogodbeno delo v tovarni je bilo sprva slabo plačano. Kako je zdaj?

»Sprva sploh ni bilo pogodb za delo. Sicer pa sem računala, da je ura administrativne delavke vredna ves čas enako. V začetku je bila vredna kilogram kruha in zdaj je prav toliko.«

7. novembra letos poteče Simoni nadomestilo na zavodu za zaposlovanje. Kaj potem?

»Še ne vem. Imam pa upanje, da me bodo zaposlili v Tekstilindusu, potem ko se stečaj konča.«

Kako živi vaša družina?

»Standard je seveda hudo padel, tako kot vsem. Svoje čase smo s trinajsto plačo lahko kupili prašiča za v skrinjo, ena delavska plača je zadoščala za nakup pralnega stroja, štedilnika. Zdaj pa plače včasih sploh ni. Naša družina (imava deklici, stari 10 in 4 leta) že ves čas živi skromno. Varčevala sva za hišo, ki sva jo gradila pet let, zdaj pa smo že tretje leto vseljeni. V Tekstilindusu in pri stanovanjski skupnosti sva zanjo najela kredite. Zdaj so na srečo že odplačani, sicer bi nama požrli skromno premoženje. Izposodila sva si marke in odplačala posojilo, ki je spričo revalorizacijskih obresti vse bolj zajedalo obe plači. Danes ga gotovo ne bi mogla več plačati.«

Verjamete v prihodnost Tekstilindusa?

»Če ne bo tujcev s kapitalom in večinskim deležem, najbrž iz tega ne bo nič. Vprašanje je tudi, ali bo podjetje sprejelo nazaj na delo vse tiste, ki zdaj delamo zanj pogodbeno.«

Še vedno vam podjetje veliko dolguje?

»Delavci smo upniki v stečajnem postopku. Prijavili smo svoje terjatve, kar je velika papirnata vojna, vprašanje pa je, koliko bomo v resnici iztržili iz nje. Tekstilindus ima sicer veliko premoženja, toda banka je sedla na večino. Kdove koliko bomo dobili iz stečajne mase? Slišimo, da so v Elanovem stečaju delavci dobili 18 odstotkov vse zahtevane vrednosti.« ● **D. Z. Žlebir**

JELOVICA

Dolenškovi: Brez dela, nadomestila, socialne pomoči, brez vsega

Bled, aprila - Splet okoliščin za Natalijo in Milana Dolenška z Bleda ne bi mogel biti nesrečnejši: Milan je bil lani ob zaposlitev v Plamenu v Kropi. Ker je tovarno zapustil sporazumno, mu ni pripadalo nadomestilo za čas brezposelnosti. Žena Natalija, ki je po opravljenem pripravništvu v Planiki Breznica ostala doma, je dobivala samo denarno pomoč. Zdaj, po dveh letih, jo je izgubila. Družina je ostala brez vira preživljanja. Bo tudi brez stanovanja?

Dolenškovi trije (imata štiriletno hčer Majo) živijo v tesni garsonjeri, veliki le 20 kvadratnih metrov. Ne samo, da se jim je daleč v prihodnost odmaknila možnost za večji prostorček pod soncem, ker ni stanovanj za prosilce s socialne prednostne liste, vprašljivo je celo sedanje stanovanje. Milan ga je namreč lani odkupil za nekoga drugega, da je lahko poravnal dolgove.

In kako se ne bi kopičili dolgovi, ko pa sta morala Dolenškova živeti od tistega, kar je dobivala Natalija z zavoda za zaposlovanje. Potem ko ji je v Planiki poteklo pripravništvo, je za dve leti dobila denarno pomoč, kakršna gre brezposelnim. Prepričana je bila, da dobiva nadomestilo in kot nam je povedala, so jo o tem prepričevali tudi na zavodu za zaposlovanje. Sele pred iztekom se je lahko prepričala, da je šlo za pomoč in da ji poslej ne pripada nič več. Vložila je prošnjo, da bi ji pravico še za nekaj časa podaljšali, vendar so jo odbili.

»Moja naslednja pot je bila na socialno službo, kjer sem vložila prošnjo za enkratno denarno pomoč,« je pripovedovala Natalija. »Zaenkrat še ni rešeno. Z enkratnim zneskom pa si tudi ne vemo veliko pomagati. Dobim sicer še za dva tisoč tolarjev otroškega dodatka. Toda samo ta denar je premalo za življenje: tisočaka za stanarino, tri za elektriko, pa za hrano...«

Ste iskali delo?

»Delala sem pri zasebnem gostincu, za 50 tolarjev na uro, ne da bi bila prijavljena. Pristala sem tudi na tako izkoriščevalske pogoje, da bi le lahko delala. Vendar me je po mesecu in pol odpustil, češ da me ne potrebuje več. Iskala sem delo na Bledu, vendar ga ne najdem. Ne vztrajam, da bi delala samo v svoji čevljarski stroki, tudi v turizmu, gostinstvu, kjerkoli. Tudi mož občasno dela. Na obrtnem je bil dva tedna, pa so ga prav tako odslovili, češ da ga trenutno ne potrebujejo več.«

Sicer pa Milan poprime za vsako delo. Gozdari, popravlja avtomobile, uči borilne veščine, lani je družina vso sezono pasla krave na Pokljuki. Pokljuka je bila po svoje tudi kriva, da je Milan pustil delo v Plamenu.

»Imel sem že črno na belem, da sem tehnološki presežek. Namesto da bi počakal, sem kar sam pustil delo, to pa zato, ker mi je kmet na začetku sezone ponujal pašo na Pokljuki. Štiri mesece smo prebili v pastirski koči. Tam imamo vsaj dovolj prostora, čist zrak in mleka, kolikor si ga otrok poželi, če že elektrike ni.«

Kakšna je možnost za drugo delo?

»Majhne. V Plamenu, kjer sem vozil viličarja, so nam mlajšim delavcem lep čas grozili, da nas je preveč in da bomo tako ali tako izgubili zaposlitev. Sicer pa je bila slaba plača in še ta zadnje čase večinoma v bonih, da še za avtobus nismo imeli. Pri iskanju dela nimam sreče, dobim le občasno. Zdaj "golcvam" za nekega kmeta, hodim pomagat sem in tja. Ponujala se mi je možnost v Podnartu, toda ob 60 tolarjih na uro in ob 40 tolarjih, kolikor bi jih vsak dan dal za vožnjo, se je težko odločiti.«

Ste prosili za socialno pomoč?

»Dela ni, socialne pomoči pa tudi ne. Čisto brez vsega smo. Ne vem, kaj nam je storiti. Naj nas vse skupaj pobijem? Naj kradem, da me bodo potem zaprli in bom preskrbljen, žena in hči pa prav tako? Jezi me, da je dovolj denarja za stranke, za "nobel" avtomobile, za politiko, celo za begunce, za nas domače reveže pa nič.«

Kdo lahko pomaga Dolenškovim? Sami so si, kolikor so si vedeli in znali. Jih bo letos rešila še ena pašna sezona na Pokljuki, preden se odpre možnost zaposlitve? ● **D. Z. Žlebir, foto: J. Cigler**

POMISEL

Lačni otroci

Potem ko je Zavod za šolstvo in šport Slovenije objavil srhljive rezultate o šest tisoč šolskih otrocih, ki v šoli ne jedo niti malice niti kosila, so z nekaterih mest začele prihajati pobude za reševanje šolske prehrane. Dr. Matjaž Kmecl je poslance slovenskega parlamenta skušal zganiti že ob sprejemanju proračuna v marcu, a ob razdeljevanju denarja za orožje in policije se ni našlo časa za tako obrobne teme, kot je otroška prehrana. O tej so se kasneje posvetovali na skupščinskem odboru za socialno politiko. Tedaj so predstavili tudi zamisel Ministrstva za zdravstvo in socialno varstvo o možnosti za univerzalni otroški dodatek v višini od 2.000 do 2.400 tolarjev, ki bi bil osnova za prehrano otrok. Nemara bi to rešilo tudi stisko mater z dojenčki, saj jih je vse več, ki jim ne morejo zagotoviti najnujnejše prehrane. Slišati je bilo tudi predlog o možnosti izdaje recepta za humanizirano mleko.

Šolski prehrani pripisujejo velik pomen za zdrav razvoj otrok, zlasti še v socialno nestabilnih časih, ko kar 60 odstotkov družin ne more več v celoti pokrivati osnovnih življenjskih stroškov. Za številne otroke je šolski obrok hrane kompenzacija za tisto, česar ne dobijo doma, saj slišimo pretresljive pripovedi šolskih (in vrtčevskih) kuharic o tem, kako ob ponedeljkih zmanjkuje kruha in kako se lačni šolarji vračajo po »repete«. Število šolskih kosil je zadnja leta upadlo, pripovedujejo v šolah, celo v tistih, kjer otroci ostajajo v večurnem varstvu. Ponekod je manj celo tistih, ki naročajo malico, kar ob naših prehrambenih navadah pomeni, da gredo otroci od doma brez zajtrka in se pozno popoldne še vedno težč vračajo domov. Vmes pa z velikimi očmi gledajo srečnejše vrstnike, ki malicajo in kosijo ali si k temu privoščijo celo priboljšek iz bližnje trgovine. Socialne razlike naj bodo, vendar naj jih ne občutijo že otroci v zadnjih letih!

Otroško prehrano pa bo treba urediti tudi zato, ker se bo najbrž tudi otroški urnik prilagodil evropskemu pojmovanju delavnika. Tako kot starši na delu bodo brškone tudi otroci dlje ostajali v šoli, kar nujno pomeni vsaj malico, če ne tudi organizirano kosilo po sprejemljivi ceni. Če seveda matere ne bodo ostale doma in skrbele za otroško prehrano. ● **D. Z. Žlebir**

Pomoč beguncem

Ljubljana, 29. aprila - V Slovenijo se zateka vedno več beguncev iz Bosne, dnevno jih prestopi državno mejo tudi do tisoč. Tako je zdaj pri nas že okoli 16 tisoč beguncev, ki so jih namestili v več kot ducat zbirnih centrov, še več pa jih je pri sorodnikih in prijateljih. Rdeči križ Slovenije je že zaprosil za mednarodno pomoč Visoki komisariat združenih narodov za begunce in Mednarodni komite Rdečega križa, ki bosta tako kot že v oskrbi beguncev s Hrvaške sprožila širšo mednarodno akcijo. Rdeči križ in druge humanitarne organizacije pa spodbujajo tudi dobrodelne akcije doma. Sprejemajo opremo, oblačila, hrano, opremo za namestitev, higienske pripomočke, zlasti pa jim manjka opreme za dojenčke. Odprli so tudi žiro račun, kamor lahko nakazujete prispevke za begunce, in sicer **50101-678-51579 s pripisom: za BiH.**

Z izrazi podpore in pomoči beguncem iz BiH se je oglasil tudi skupščinski odbor za socialno politiko, pa Liberalno demokratska stranka (zlasti zoper restriktivne ukrepe na meji). Pojavljajo se nove humanitarne akcije. Eno od njih začenja tudi Zveza prijateljev mladine Slovenije, pod naslovom »Za otroke - prijatelje iz BiH«, ki poziva k zbiranju vsega potrebnega za begunske otroke, zlasti otroških oblačil in obutve, opreme za dojenčke, igrač, barvic, risnak, slikanic, risalnih listov in drugega, kar bo dobrodošlo vrstnikom v izgnanstvu.

Slovenska Karitas je že od začetka dejavna pri pomoči beguncem. Delijo hrano, obleko, higienske potrebščine, plenice, otroško hrano. Vse, ki želijo podpreti njihovo akcijo, vabijo, naj denarne prispevke pošljejo na naslednje žiro račune: Slovenska Karitas **50100-620-133 05 1140116-623903**, Škofijska Karitas Ljubljana: **50100-621-133 05 1140116-624002**, Koper **50111-620-112-80700 1430-16900-6**, Maribor **51800-620-00016 05-1259113-26003**. ● **D. Ž.**

Stolpec za upokojence

Kolesarjenje in izlet v Italijo - Društvo upokojencev Škofja Loka vabi člane, ljubitelje kolesarjenja na rekreacijski izlet, ki bo 16. maja. Odpeljali se bodo ob 9. uri z zbirnega mesta na puštalskem mostu v smeri Ločnica - Robež - Topol. Predhodno naj se kolesarji prijavijo v društvu, da bo to pravočasno poskrbelo za malico.

Vabijo tudi na avtobusni izlet v Italijo (Gorica, Doberdob, Miramare), ki ga prirejajo 21. maja. Izletniki naj se prav tako prijavijo v društvu.

Predavanje o vzgoji rož - Kulturna sekcija pri Društvu upokojencev Kranj prireja v sredo, 6. maja, predavanje o vzgajanju rož enoletnic na balkonih in v vrtovih, spremljano z diapozitivi. V veliki sejni sobi društva bo ob 17. uri predavala ing. Anka Bernard. Vstopnine ni.

Občina Tržič
Oddelek za prostor in okolje
Trg svobode 18, Tržič

OBJAVLJA JAVNI RAZPIS ZA ODDAJO POSLOVNIH PROSTOROV V STAREM MESTNEM JEDRU TRŽIČA V NAJEM

- 56 m² in 40 m² na Trgu svobode 31 - 33
- 22 m² in 34 m² na Koroški c. 2 in 5 (prednost ob odkupu opreme)

Dejavnost v poslovnih prostorih mora biti v skladu z Odlokom o namembnosti poslovnih prostorov in poslovnih stavb v občini.

Pisne vloge z opisom dejavnosti pošljite do 15. 5. 1992 na gornji naslov s pripisom - razpis poslovnih prostorov. Podrobnejše informacije po telefonu: 50-051, int. 40, 55.

Če še ne veste, zoper bolečine deluje tudi Fenalgin

Fenalgin je hiter in učinkovit analgetik. Učinkuje proti bolečinam nasploh, glavobolu in zobobolu, pa tudi pri vnetju živcev, mišic in sklepov, pri boleči menstruaciji in pri zvišani temperaturi.

Stranski učinki so možni le pri pretirani in dolgotrajni uporabi, kar nasplošno velja za vsa zdravila. Previdneje je treba zdravila uporabljati pri otrocih do 14. leta starosti. Otrokom, mlajšim od enega leta in nosečnicam ni namenjen.

Fenalgin tablete prodajajo v vseh lekarnah, dobijo se tudi brez recepta v kompletu po deset ali v škatli s tridesetimi tabletami.

KMETIJSKA ZADRUGA
Jegorovo predmestje 21,
ŠKOFJA LOKA
tel. 064/621-849,
620-749
fax 064/620-937

JELOVICA
lesna industrija ŠKOFJA LOKA, Kidričeva 58
tel. (064) 631-241

POLIX
ŽIRI

lth
škofja loka

alples
center
64228 Železniki, tel.: 064/66-155, fax: 66-154,66-380

POSLOVNIM PARTNERJEM IN DRŽAVLJANOM ŽELIMO PRIJETNE PRAZNIKE

poliks
PODJETJE LAHKE OBUTVE
p. o. Strojarska 12, Žiri
TEL. 064/691-661, 692-153

inštalacije
ŠKOFJA LOKA

nama
veleblagovnica Škofja Loka
tel. 064/621-581
fax 064/620-985

TERMO
ZA ZDRAVO OKOLJE
TERVOL

KOMUNALNO PODJETJE
ŠKOFJA LOKA
Kidričeva 43/a

Kokra Kranj
veleblagovnica Globus - oddelek avtodeli - v kleti
ugodne cene koles:
Kekec 16 po 7.706,00, BMX 16 po 6.965,60, BMX 20 po 9.405,50, Pony 20 po 10.429,80, Pony 24 po 11.096,10
Možnost nakupa na več osebnih čekov, in dodatni 5 % popust za člane Kluba Kokra
Široka ponudba avtomobilov SUBARU
Informacije - telefon 214-761-43

POHIŠTVO IZ NOVE
ZLIT
Združena lesna industrija Tržič D.o.o.
INDUSTRIJSKE PRODAJALNE
Vabimo vas, na obisk in nakup v novo odprto industrijsko prodajalno v tovarniških prostorih ZLIT TRŽIČ vhod mimo stanovanjskega naselja Trajbah ob cesti na Loko.
Prodajamo opuščene programe, ostanke masivnega in oblazinjenega pohištva iz izvoza, kosi pohištva z manjšimi napakami, stenske obloge, ladijski pod, lesena embalaža in vzorci pohištva. Možno je naročiti tudi embalažo in pohištvo po želji kupca.
Prodajalna je odprta vsak dan, razen nedelje, od 9. do 15. ure
Od 4. maja 1992 pa bo imela prodajalna NOV DELOVNI ČAS: delavnik od 11. do 19. ure, sobota od 9. do 13. ure, ob nedeljah zaprto!
Veselimo se vašega obiska, saj smo prepričani, da boste izkoristili ugodne cene, in da boste zadovoljni z izborom pohištva za bivalne prostore.
kolektiv ZLIT Tržič

ŽIVILA
ŽIVILA Kranj
TRGOVINA IN GOSTINSTVO

DEŽURNE TRGOVINE V ČASU PRVOMAJSKIH PRAZNIKOV:

V ČETRTEK, 30. 4. 1992, so trgovine odprte do 19. ure, SP Nebotičnik in NC Čirče do 20. ure

V PETEK, 1. 5. 1992, je odprt Market Center Bled od 8. do 12. ure.

V SOBOTO, 2. 5. 1992, od 8. do 13. ure so odprte naslednje prodajalne:
V Kranju - SP Pri Peterčku, SP Huje, SP Planina, SP Delikatesa, SP Oskrba, SP Vodovodni stolp in SP Zlato polje. SP Storžič na Kokrici, SP Kočna Jezersko, SP Naklo, SP Šenčur, SP Cerklje, SP Čirče, NC Drulovka, SP Gorenja Sava, Trgovina Trboje, SP Budinek Kranjska Gora, trgovina Vitranc Kranjska Gora, SP Jelka Tržič, SP Jesenice, SP Zgornje Gorje, Market Center Bled in NC Radovljica, SP Mlino, Dvor Preddvor in SP Nebotičnik.

V NEDELJO, 3. 5. 1992, velja normalno nedeljsko dežurstvo.
NA DEŽURNI DAN BO POLEG BOGATE PONUDBE PREHRAMBENEGA BLAGA V ZALOGI SVEŽ KRUH.

Želimo vam prijetne prvomajske praznike in se priporočamo!

Odrinjeni letalski veterani

SPOMIN NA LETENJE

o se je sesula "stara, gnila Jugoslavija", mišljena je seveda država, ki jo je napadla vojska tretjega nemškega rajha in njegovih zaveznikov, je s podiranjem potegnila v pozabo, nekakšno namerno ravnodušnost tudi ljudi, letalce nekdanjega jugoslovanskega kraljevega letalstva. Čeprav so po kapitulaciji jugoslovanske vojske poiskali poti k zaveznikom tako na vzhodu kot zahodu, jih je kasnejša nova država, z redkimi izjemami sicer, sprejela spet skrajno nezaupljivo. Če ni bil pravkar minuli praznik - dan upora proti okupatorju priložnost za zapoznelo priznanje njihovega deleža v boju proti okupatorju, bodo morda to dočakali ob kakšni naslednji obletnici. O slovenskih letalcih in slovenski letalski zgodovini je za sedaj napisanih še malo knjig. Eno od njih je k tej še nenapisani zgodovini dodal letalec Janez Žerovc iz Kranja.

Medtem ko zgodovina slovenskega letalstva še niti napisana ni, predvsem to velja za obdobje druge svetovne vojne, pa se zdi, da zgodovina že obrača nov list. Nova generacija slovenskih letalcev v državi, ki se je sesula, je pristala na tleh brez posebno velikih možnosti, da bi znova lahko letela kot pred tem...

"Res bi lahko iskali podobnost med dogodki pred 47 leti in lanskim letom. Vrhunsko usposobljeni letalci so odpovedali pokorščino JA, niso poleteli v napad na Slovenijo ter tako zaključili svojo letalsko kariero. Vsaj sedaj tako kaže, saj nova država Slovenija še nekaj časa ne bo mogla imeti letalstva, ki bi potrebovalo toliko vrhunsko usposobljenih letalcev. Toda to zgodovino, ki nastaja danes, bo mogoče zapisovati šele čez deset in več let. Vedno je tako, da mora od dogodkov preteči kar lep čas, preden jih lahko neprizadeto opiše zgodovina."

Tak sicer navidez neprizadet način pisanja ste izbrali tudi sami v knjigi Zapisani nebu, v kateri se lotevate usod slovenskih letalcev, ki jih je druga svetovna vojna sklatila z neba in pustila na tleh, vsaj večino.

"Pravzaprav je še danes nerazumljivo, da so zaradi spremembe politične ureditve predvojni letalci postali v osvobojeni državi ne le odveč, pač pa tudi ljudje brez vsakega priznanja za svoj prispevek v vojni. Ko sem več let zbiral podatke o njih, sem naletel na letalske veterane, zdaj večinoma že osemdesetletnike, ki jim je bilo moje zanimanje za njihov delež edino priznanje doslej. Treba je razumeti, da so bili na primer ob koncu druge svetovne vojne stari med tridesetimi in petintridesetimi leti in da so se morali večinoma oprijeti drugega dela. Vsi drugi partizanski veterani so ob raznih priložnostih, obletnicah in podobnem dobivali razna priznanja, le letalci ne, pa so ravno tako šli v boj za domovino in nekateri pri tem izgubili tudi življenje."

Mar njihove odločitve niso bile prave?

"Seveda so bile. Ko je bivša kraljeva vojska Jugoslavije razpadla, so bili med piloti, ki so poleteli k zaveznikom tudi slovenski piloti. Priključili so se zavezniškim enotam v Sredozemlju, nekateri so poleteli tudi v takratno Sovjetsko zvezo, drugi so poskušali priti domov kar peš, drugi spet so se priključili osvobodilnemu gibanju tudi kako drugače. Nekateri, kot recimo Avgust Grošelj, je bil poveljnik letalske enote pri zavezniškem letalskem eskadronu, ki je iz Sredozemlja čez domače kraje letela na sever v 'reich' bombardirat. Grošelj je dosegel čin majorja, dobil je tudi letalski križec za zasluge, kar je res visoko odlikovanje. Ob koncu vojne so mu Angleži ponujali kot izvrstnemu letalskemu strokovnjaku lepo službo v nekem letalskem podjetju. Hotel pa je domov, češ tam me bolj potrebujejo. Pristal pa je v preiskovalnem zaporu, saj je bil sumljiv, vračal se je pač z zahoda. No, Grošelj se je kasneje znašel, letel je pri Jatu in kasneje pri tedanji Adrii avioprometu."

Čeprav se radi pohvalimo s pionirjem letalstva, kot je bil Edvard Rusijan, pa slovenska letalska zgodovina le počasi dobiva svojo pravo podobo. Ali jo tudi zato manj cenimo, ker je ne poznamo?

"Tudi v tem je vzrok. V drugih deželah se do svoje letalske zgodovine povsem drugače obnašajo. V ZDA na primer obstaja poleg vseh združenj letalcev veteranov tudi združenje tistih, ki so bili rešeni med drugo svetovno vojno na naših tleh. Lani so nameravali priti k nam, predvideno je bilo srečanje na ameriški ambasadi v Beogradu, potem pa so znani dogodki vsem prekrižali načrte. Stike sicer ohranjamo, vendar pa bi kazalo pri slovenski letalski zvezi ustanoviti odbor za stike s temi združenji. Ne gre namreč le za ameriške, pač pa tudi za angleške pilote veterane. Solidarnost, pripadnost letalstvu je namreč med njimi izredno močna.

Za te ljudi, ki jih je vojna pripeljala tudi k nam, je ohranjanje stikov in spominov na izredne dogodke pomembno. Za njih so ljudje, ki so jim pomagali, potem ko so bili sestreljeni nad našimi kraji, nadvse dragoceni prijatelji, tega ne bodo pozabili. Prihajajo še nazaj, vsako leto kdo pride in pripelje družino v kraje, kjer bi lahko našli smrt, pa so jih partizani in njihovi sodelavci rešili in po dobro organizirani zvezi vrnili v njihove zavezniške enote. Pri nas pa bo treba še marsikaj narediti, tudi v sredstvih javnega obveščanja, za poznavanje naše letalske dediščine."

Reševanje zavezniških letalcev sta pred časom opisala skupaj z Edijem Šelhausom v knjigi Zbogom, Liberty Bell. So slovenski piloti tudi doživeli kaj podobnega?

"Našel sem letalca, ki je bil sestreljen že aprila 1941 v bližini Mostarja, to je bil Franc Godec, doma iz Novega mesta. Ranjen je v svoji domovini imel kar precej težav s tamkajšnjimi njemu nenaklonjenimi domačini, da je končno prišel do bolnišnice. Reševanje nad našim ozemljem sestreljenih letalcev je kar dobro raziskano, obstajajo podatki o več kot 300 rešenih zavezniških pilotih. To so bili tisti, ki so naleteli na partizane. Če so pristali v drugih rokah, nemških ali pri belogardistih so jih navadno poslali v taborišča kot vojne ujetnike... Ko je Edi Šelhaus napisal prvo knjigo o reševanju zavezniških pilotov, v drugi knjigi sta tudi dva moja prispevka, sem ugotovil, da o tem pravzaprav več vemo, kot pa o usodah slovenskih letalcev. Zato je tudi nastala druga knjiga na to temo. Zdaj je že prevedena v angleščino, za ameriški trg pa jo je priredil ameriški letalec John Rucigay in bo dopolnjena z dodatnimi fotografijami Izšla bo v ameriški državi New York, upam še letos. V ZDA obstaja še nekaj podobnih knjig, ki so jih napisali zavezniški piloti, ki so jih rešili naši ljudje."

Ali to pomeni, da imamo bogato in pomembno letalsko tradicijo, le poznamo je ne in tudi ne cenimo dovolj?

"Res je. Nastala je nova država Slovenija, njen sestavni del je tudi zgodovina letalstva od prvih začetkov z Rusijanom pa vse do danes. Prizadevati bi si morali tudi za letalski muzej. Veliko dokumentov in tudi muzejskih eksponatov je zaradi razpada države zdaj ostalo v Beogradu v tamkajšnjem muzeju. Toda nekaj je ostalo tudi na slovenskih tleh. Če recimo v Veliki Britaniji odkrijejo kak del letala iz druge svetovne vojne, ga odnesejo v muzej ali pa zberejo dele in naredijo celo letalo znova, celo usposobijo ga za letenje. Pri nas je še nekaj starih letal, še več pa je bilo zaradi nerazumljivega odnosa uničenih, pa naj je šlo za nemško trofejno letalo, rusko ali staro jugoslovansko ali že odsluženo novejše. Vse je bilo treba uničiti, na tehnični muzej ni mislil nihče. Ko je letalo odslužilo, je prišel inšpektor iz Beograda in ga onesposobil, potem pa smo ga morali sežgati ali kako drugače uničiti. Ohraniti bi morali tudi dokaze o tem, kako so nas tolkla lastna letala, nekatera razbita leže tudi po hrvaškem in bosanskem ozemlju. Če bodo ti letalski deli označeni še z rdečo zvezdo kot dokazi iz državljanske vojne romali v celoti na odpad, potem čez petdeset let v kakšnem tehničnem muzeju ne bo materialnega dokaza take vrste. Res je, da med državljansko vojno nihče ne misli na zgodovino..."

Si lahko predstavljate, da bomo čez čas vendarle imeli tudi svoj letalski muzej?

"Originalni model Rusijanovega letala iz leta 1910 bo v kratkem pripravljen in upam, da bo lahko tudi poletel. K temu pa bi veljalo dodati še kaj drugega, kar sodi v našo letalsko zgodovino in tehnično kulturo sploh. Primerjati bi se morali z Angleži, ki imajo v svojih letalskih muzejih 'meseršmite' ob svojih 'spitfajterjih'. Ne pride jim na misel, da bi razstavili samo svoja letala, brez nasprotnikovih bi predstava o letalstvu pač ne bila popolna."

Angleški in nemški letalci veterani pa sicer gojijo medsebojne stike, obujajo spomine. Bo kaj takega kdaj možno tudi med sedanjimi jugoslovanskimi nasprotniki?

"Bojim se, da ne. Ločnica v kulturi in etiki nasploh se je pri letalcih pokazala v teh zadnji nesrečni vojni. Slovenski in hrvaški piloti niso hoteli sesti v letala, drugi 'jugoslovanski' pa so očitno brez občutka krivde bombardirali civilne objekte, mesta, kulturne spomenike... Kje je tu kaj prostora za kasnejše normalne stike? Vendar pustimo nekaj prihodnosti, ta bo pokazala svoje, ko bo včerajšnji dan že dolgo zgodovina. " ● **Lea Mencinger, foto: Jure Cigler**

Škofja Loka - V galeriji Loškega gradu so minuli konec tedna odprli razstavo likovnih del članov gorenjskih likovnih skupin. Žirija je za razstavo odbrala 36 del, ki bodo kasneje razstavljena še v štirih gorenjskih razstaviščih. Za takšno obliko popotujoče razstave so se odločili že lani, ko je bila prav tako najprej v Škofji Loki na ogled gorenjska ljubiteljska likovna ustvarjalnost. Na ta način se nadomešča tudi republiška likovna razstava, ki je ZKO Slovenije že kar dlje časa ne organizira več. - L.M. - Foto: Polona Kragelj

SLOVENSKI GLASBENI DNEVI

Od 5. do 8. maja bo v Ljubljani teden glasbe: mnoge slovenske kompozicije bodo doživele svojo prvo predstavitev, na strokovnih posvetovanjih pa bodo muzikologi iz desetih držav razpravljali o problematiki glasbene ustvarjalnosti.

Na tiskovni konferenci je organizator, Festival Ljubljana, predstavil pester program, ki se bo odvijal deloma v Slovenski filharmoniji in deloma na ljubljanskem Magistratu. Uvod v srečanje, ki je letos že sedmo po vrsti, bo prva izvedba opere Krst pri Savici Matije Tomca. Že prvi večer je karakterističen za prireditev, saj organizatorji pravijo, da programski princip še zdaleč ni komercialnost, temveč bodo skušali pokriti kompletno slovensko glasbeno produkcijo, predvsem skladbe, ki so bile zaradi najrazličnejših vzrokov doslej le redko izvajane. Glasbeni sladokusci bodo lahko poslušali tudi dela Milana Stibilja, Janija Goloba, Fabia Niederja, pa Vilka Ukmarja, Blaža Arniča in drugih.● **M. A.**

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V galeriji Prešernove hiše razstavlja modne fotografije ***Dean Dubokovič***. V stebriščni dvorani Mestne hiše je na ogled razstava tekstilnega oblikovanja avtorice ***Maričke Rakovec***. V galeriji Mestne hiše pa je na ogled pregledna razstava slikarja ***Poldeta Miheliča***, v mali galeriji Mestne hiše pa razstavlja akd. slikar ***Darko Slavec***. V galeriji Pungrat razstavlja akad. slikar ***Zmago Puhar***.

JESENICE - V razstavnem salonu DOLIK razstavlja barvne fotografije ***Adi Fink***, kandidat mojstra fotografije. V bistorju Želva na Čufarjevem trgu se z grafičnim oblikovanjem predstavlja ***Janja Ošlaj*** iz Kranja. V pizzeriji Ajdna v Žirovnici razstavlja ***Klemen Čebulj*** kolekcijo fotografij V mreži.

V razstavnem salonu Dolik odpirajo jutri, v četrtek, ob 18. uri razstavo izdelkov v tolčeni kiparski tehniki avtorja Ibrahima Pipa.

RADOVLJICA - V Šivčevi hiši je na ogled razstava likovnih del ***Viljema Jakopina***. V avli radovljiške občine je na ogled razstava osnutkov in prototipov za ***Linhartove spominke***.

BLED - V Atlasovi galeriji Sebastijan je odprta prodajna razstava akvarelov slikarja ***Janeza Lipičnika*** z Bleda.

BEGUNJE - V galeriji Avsenik je na ogled pregledna razstava slikarskih del akad. slikarja ***Jake Torkarja***.

ŠKOFJA LOKA - V galeriji I. Groharja je na ogled razstava slik kitajske slikarke ***Wang Huiqin***. V galeriji ZKO-Knjižnica je na ogled razstava slik prof. ***Borisa Zuliana*** iz Trsta. ***Zbirke Loškega muzeja*** so na ogled vsak dan od 9. do 17. ure, razen ponedeljka. V okroglem stolpu je na ogled razstava fotografij uprizoritve ***Škofjeloškega pasijona*** iz leta 1936. V galeriji Loškega muzeja je na ogled likovna razstava članov gorenjskih likovnih skupin.

TRŽIČ - V Paviljonu NOB razstavlja plastike na temo Popotovanja akad. kipar ***Cene Ribnikar***. V Kurnikovi hiši je na ogled mednarodna razstava geoloških in rudarskih ***ekslibrisov***.

KAMNIK - V razstavišču Veronika razstavljajo ***fotografije*** člani FKK Mavrica Radomlje na temo Življenje ob vodi.

LJUBLJANA - V Narodnem muzeju, Prešernova 20 bosta do septembra letos na ogled razstavi ***Gradovi umirajo, fabrike nastajajo*** - Industrijsko oblikovanje v 19. stoletju ter razstava Denarništvo v antiki na Slovenskem. Razstavi sta odprti vsak dan, razen ponedeljka, med 10. in 18. uro, ob nedeljah od 10. do 13. ure.

V galeriji Cankarjevega doma so na ogled ***grafike*** na temo Pomlad iz Rogaške, izbor grafik iz Muzeja Grafik Rogaška Slatina.

Razstava ekslibrisov

ZNAK, KI DAJE KNJIGI ČAR

Tržič, 24. aprila - Ali je lastniški knjižni znak danes še razširjen med našimi ljubitelji knjig? Na to vprašanje bi težko dobili točen odgovor, gotovo pa je, da je danes ta umetnost drobne grafike bolj cenjena kot pred stoletji, ocenjuje tajnik slovenskega društva Ekslibris dr. Rajko Pavlovec. Sam ima zbirko z okrog 14 tisoč ekslibrisi.

Čeprav je od začetka 16. stoletja, ko je Jurij Slatkonja predstavil Slovencem prvi ekslibris, nastalo mnogo drobnih grafik, ostaja tako delo v vsakem primeru lastniški knjižni znak, ugotavlja sogovornik. Tudi namen, okrasiti svojo knjigo, se v vseh stoletjih ni spremenil. Tehnike - od finejših v ujedenkah do bolj grobih v linorezu ali lesorezu - so danes celo popolnejše, bogatejše pa so tudi vsebine motivov.

»Veliki zbiralci najbolj cenimo izvirne odtise, ki nastanejo z odtisom z umetnikovega izdelka,« priznava **dr. Rajko Pavlovec** in razlaga: »Kljub temu ekslibris večinoma ni drag; morda ga kakšen umetnik znancu celo podari. Prenekateri ljubitelj risanja izdela knjižni znak kar sam. Jaz tega daru nimam, hranim pa blizu 40 ekslibrisov na svoje ime. Pokojni Aco Mavec mi je narisal zanimiv listič, na katerem sta pav in lovec; formula za reševanje rebusov odkrije moj priimek. Za urejanje moje zbirke, v kateri je približno 14 tisoč primerkov, pa je vse manj časa.«

Morda delni odgovor o razširjenosti ekslibrisov pri nas lahko povzamemo iz podatka, da edino slovensko društvo, ki deluje od leta 1967, danes povezuje okrog 400 članov. Del njihove dejavnosti so tudi razstave. Slovencem dajejo poseben ugled v svetu razstave otroških ekslibrisov, ki nastajo od 1974. leta s sodelovanjem šole v Komendi. Razstava geoloških in rudarskih ekslibrisov, na kateri je tudi izbor del iz razpisa v letu 1984, je po tematiki gotovo redkost. Če smo uspeli spodbuditi zanimanje za njen ogled, ni treba hiteti v Tržič, saj bo prireditev v Kurnikovi hiši odprta vse do konca maja letos.● **Stojan Saje**

PRIREDITVE TEGA TEDNA

BLED: JOŽE CIUHA RAZSTAVLJA - Galerija Bevisa iz Kranja je v sodelovanju z Grand Hotelom Toplice in Casino Bled pripravila razstavo slik akad. slikarja Jožeta Ciuhe. Razstavo bodo odprli v četrtek, 30. aprila, ob 18. uri v belem salonu hotela Toplice na Bledu. Na otvoritvi bo nastopil Trio Lorenz (Primož Lorenz, klavir, Tomaž Lorenz, violina, Matija Lorenz, violončelo)

KRANJ: KOMEDIJA ZA ABONMA - V Prešernovem gledališču Kranj bodo po prvomajskih praznikih od srede, 6. maja, naprej gostovali igralci SNG Drame Ljubljana z Nicolajevo PRVO KLASO. Predstava v sredo, ob 19.30 bo za abonma ZELENI in IZVEN. V četrtek, 7. maja, bodo predstavo ponovili za abonma ČETRTEK in IZVEN. V petek, 8. maja, za abonma PETEK I in IZVEN, v soboto, 9. maja, pa za abonma SOBOTA I in IZVEN.

KRANJ: PREDAVANJE DR. VIDA PEČJAKA - Slavistično društvo Kranj prireja v ponedeljek, 4. maja, ob 17.30 v predavalnici Iskre - srednje šole Kranj, Kidričeva 55, predavanje dr. Vida Pečjaka o tehnikah hitrega branja in uspešnega učenja.

KAMNIK: KONCERT - V gotski cerkvi sv. Primoža nad Kamnikom bo v nedeljo, 3. maja, ob 11.30 koncert skladb evropske romantike, črnskih duhovnih ter slovenskih ljudskih pesmi. Nastopa Mešani pevski zbor Kamnik pod vodstvom zborovodje Janeza Klobčarja.

Živel 1. maj - praznik dela!

Prvomajsko ogledalo

Slovenija je država z industrijsko tradicijo, zato je številno delavstvo po vsej Sloveniji in tudi po Gorenjski po padcu samoupravljanja upravičeno pričakovalo, da se bo vzporedno z zasukom v toliko obetajoče tržno gospodarstvo po volji same države postopoma uveljavljalo tudi novo sindikalno pravo. Sindikati naj bi na temelju delavske zakonodaje dobili nazaj tisto svojo klasično zaščitno funkcijo, ki so jo imeli že pred vojno.

Po dveh letih pa je sindikalno pravo v Sloveniji v primerjavi z delavsko zakonodajo po svetu na obotavljivem začetku. Še več: zaradi pomanjkljive zakonodaje delavci nimajo nobene pravne zaščite, tu se množijo stavke, na grmade je kolektivnih in individualnih sporov. Kolektivne pogodbe, ki so po svetu zakon, se pri nas ali sploh ne sprejemajo ali pa nedopustno izigravajo. Da bi bila zmeda še bolj popolna, pretiravamo s sindikalnim pluralizmom: sindikalne izkušnje na zahodu pa učijo, da preveliko število sindikatov nujno slabi pogajalske pozicije do delodajalcev in slabša položaj delavcev.

Delavci so tako kot še nikdar doslej obviseli v zraku, nemočni, ustrahovani, da, podložni; upravne strukture same sebi divje privatizirajo vse, kar je še ostalo, obupane delavce pa dobesedno mečejo na cesto. Brezpravje, anarhija in nemorala v državi, ki pravno ne funkcionira.

Ne vam, delavke in delavci, ampak državi, ki nima pravnih mehanizmov, in ki vas je s tako nezaslišano in brezobzirno lahkotnostjo porinila v obup in brezizhodnost, smo ob prvem maju podržali tole ogledalo: s tem, ko objavljamo, koliko pravic so delavci imeli že leta 1909, kako enotni so bili v stavkah sindikati. In danes? Izigravanje kolektivnih pogodb, kdor hoče in kjer že hoče, managersko samopaštvo, odpusti...

V Polixu pravijo: gremo do konca! Prevedli smo njihov odločni vzklik, zato vam ob 1. maju ne moremo reči drugega kot: delavci, uprite se!● **D. Sedej**

Zgodovina se ponavlja..

Najuspešnejši štrajk so vodili krščanski socialisti

Jesenice, 27. aprila - Leta 1904 so se jeseniški delavci uprli Karlu Lukmanu in pod vodstvom krščanskih socialistov uspeli. Nato se je začelo pričkanje s socialdemokrati, kdo sploh lahko vodi delavce. V zgodovini jeseniških štrajkov - razen leta 1969 - so bili sindikati v času stavke vedno enotni.

Tone Konobelj je kustos Tehniškega muzeja Jesenice, kjer imajo shranjenega precej gradiva - tudi nekdanje kolektivne pogodbe, zapiske in zanimive dokumente o štrajkih delavstva. Tone Konobelj pravi:

»Neposredno se z delavsko zakonodajo nisem ukvarjal, vendar po gradivu, ki ga hranimo, lahko napravimo nekaj zanimivih zaključkov.

Stavke v zgodovini jeseniškega delavstva so vedno temeljile na spornih točkah kolektivnih pogodb, ki so imele vedno vso pravno veljavo. Akordni del pogodb je bil natančno določen in delavci so se vedno sklicevali na člene pogodb in **nikoli niso zahtevali več kot to**.

Delavski upori so se začeli v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, ko je prišlo do propada manjših fužin in z izgradnjo novih obratov. Generalni štrajk 1904 so, zanimivo, vodili krščanski socialisti in direktor Karel Lukman je po 12 dneh popustil: stavka je popolnoma uspela. Po tem štrajku pa so se socialdemokrati in krščanski socialisti začeli pričkati, kdo je vodil stavko in kdo je dolžan ščititi delavca. To je čas političnih sporov, orlov in sokolov.

Tone Konobelj

V generalni stavki leta 1935 je nedvomno šlo za povezavo Trbovelj, Jesenic, Celja in tedaj so sindikati složno sodelovali, se združili in ustanovili medstrokovni akcijski odbor. **Točno so se dogovorili, da ne bo nikakršnih sporov med krščanskimi socialisti, socialdemokrati, vse dotlej, dokler si delavci ne izborijo svojih pravic.**

Po drugi svetovni vojni stavke niso bile legalne in izjemno zanimiv je štrajk v jeklarni leta 1969. Mislim, da se stvari ponavljajo in da bi se prav zaradi ustnih virov morali kaj kmalu začeti ukvarjati tudi z zgodovino po drugi svetovni vojni.«

Arbeitsordnung

Nočno delo žensk vobče prepovedano!

Kako napačne predstave imamo včasih o razmerah pred drugo svetovno vojno, še posebej o delavski zakonodaji! Ko vzamemo v roke Delavski red ali Arbeitsordnung Kranjske industrijske družbe iz leta 1909, je v sedemnajstih členih natančno popisan red, za katerega se medsebojno zavezujeta delodajalec in delavec.

In Arbeitsordnung ni nobeno enostransko izkoriščanje zaposlenih! Uvodni členi vsebujejo vse, od sprejema do šolskega pouka mladoletnih, do delovnih dni in delovnega časa, o **točnih izplačilih mezd, kaznih in razvezah delovnega razmerja.** Če sporov ni bilo mogoče rešiti, je razsojala obrtna oblast!

Delovni čas je zelo natančno določen, za vsako kategorijo delavcev posebej. Takole med drugim pravi:

»...V slučaju nujne potrebe se sme delovni čas podaljšati največ za tri dni v enem mesecu proti zglasitvi pri obrtni oblasti prve stopnje. Podaljšanje sme kvečjemu trajati 3 ure na dan - pomožni delavci so dolžni delati ukazane čezdobne ure, katere se posebej plačajo. SA80 Ob velikih praznikih se dela po potrebi, vendar se delavcem ob praznikih z ozirom na njihovo veroizpoved da prost čas, kolikor ga je treba, da gredo k dopoldanski službi božji. Ako dela trajajo več kot 3 ure, se tem delavcem naslednjo nedeljo dovoli najmanj 24 urni počitek!

Delavci so se ...»morali spodobno in dostojno vesti, ogibati se pretepov in prepirov; žganje prinašati je bilo sicer prepovedano, dovoljeno pa je bilo imeti v tovarni zmerno količino piva in vina. Kajenje cigaret svaljčic in smotk je bilo prepovedano, dovoljeno pa je bilo pušenje iz malih pip... Mladoletni pomožni delavci so šli v večerne šole, ženske pa niso smele delati ponoči:...za ponočno delo od 8. ure zvečer do 5. ure zjutraj se vobče ženske in mladoletni pomožni delavci ne uporabljajo...«

In še nekaj zanimivosti, poučnih za današnji čas: »...v nujni potrebi dobi vsak pomožni delavec, ako prosi, svojemu zaslužku primerno predplačilo. Delavske mezde se vedno izplačujejo točno in v gotovem denarju!«

Delavca so odpustili zaradi: **»kraj, ponarejanja listin, kaznivih dejanj, če se je vdajal pijanosti in je bil opetavno brez uspeha posvarjen, če je imel gnjusno bolezen ali če je izdal obratno tajnost ali opravljal njegovi uporabi pri obrtu kvarno postransko opravilo. Lahko pa je tudi sam odšel, če je obrtni imetnik z njim grdo ravnal - delavec je bil za izgubo odpovednega roka upravičen zahtevati odškodnino po zakonu obrtnega reda. Obrtni imetnik mu je moral povrniti mezdo in vse druge pogoje užitka za cel čas odpovednega roka...«**

Die bei den Verzinkereien ununterbrochen beschäftigten Hilfsarbeiter haben die einstündige Mittagspause sowie die ½ stündige Vormittagspause im Wege gegenseitiger Abwechslung (je die Hälfte) zu halten.

Für die übrigen beim ununterbrochenen Betriebe beschäftigten Hilfsarbeiter der Stiftenfabrik, des Drahtzuges, der Tischlerei, Schlosserei, Schmiede sowie für Maurer, Ziegelarbeiter usw. gelten folgende Arbeitspausen:

a) für die Tagschicht:
vormittags von 8 bis ½ 9 Uhr,
mittags von 12 bis 1 Uhr;

b) für die Nachtschicht:
vor Mitternacht von 8 bis ½ 9 Uhr,
mitternachts von 12 bis 1 Uhr.

Für die nur bei Tag beschäftigten Hilfsarbeiter, z. B. Zimmerleute, Platzarbeiter, Verlader usw., ist die tägliche Arbeitszeit von 6 Uhr morgens bis 6 Uhr abends festgesetzt. Die Arbeitspausen sind:
vormittags von 8 bis ½ 9 Uhr,
mittags von 12 bis 1 Uhr.

Delavski red našteva vse vrste delavcev, ki so delali v KID leta 1909...

Odlomki iz delavske zakonodaje leta 1931

Najvišja pokojnina, ki se more doseči...

...Polnopravni člani bratovske skladnice, ako trajno obnemorejo, dobe pokojnino in sicer: a) ako obnemorejo vsled starosti, dobe, ako so bili uračunljivih deset let polnopravni člani, pokojnino v iznosu 28,40 % kategorijskega zaslužka iz zadnjih pet let; b) kadar obnemorejo zaradi bolezni ali kakih drugih hib, dobe po uračunljivih petih letih polnopravnega članstva pokojnino v višini 19,80 % od svojega kategorijskega zaslužka, ki so ga imeli zadnjih pet let. Pokojnina raste z vsakim dovršenim letom polnopravnega članstva za 1,72 % tako, da znaša pokojnina po dovršenih 40 letih službe 80 % povprečnega kategorijskega zaslužka člana iz poslednjih petih let. To je najvišja pokojnina, ki se more doseči, računa se pa od dneva, ko se je zdravniško ugotovila trajna nesposobnost člana.

Sporazum o ustanovitvi zobozdravstvenega sklada

...Zobozdravstveni sklad se bo zbiral iz mesečnih prispevkov vsega delavstva, odtegoval od mesečnega zaslužka v višini Din 5 -, ki se v nobenem slučaju ne bo mogel zvišati. Celokupni mesečni prispevek bo Kranjska industrijska družba obenem s prispevkom za bolniško zavarovanje nakazovala bratovski skladnici. Ta sporazum ima značaj kolektivne pogodbe in velja za vse delavstvo...

Sporazum o praznikih

..Od 1. januarja 1931 veljajo naslednji prazniki: Novo leto, Praznik sv. Jožefa, Velikonočni ponedeljek, Praznik sv. Rešnjega Telesa, Vsi sveti, Prvi december, Prvi božični praznik. Prvi maj velja istotako kot praznik, vendar se za delo, ki bi se na ta dan moralo vršiti, ne plačuje noben pribitek. Ostali cerkveni, državni, narodni in drugi prazniki veljajo v pogledu obratovanja in plačila kot običajni delovni dnevi, obseg obratovanja v teh dneh pa določajo obratna vodstva, pri čemer upoštevajo želje delavstva.

Pomoč reduciranemu delavstvu

Ali naše namere željam delavstva ustrezajo?

Leta 1932 je bila Kranjska industrijska družba v izjemnih težavah, saj ni mogla dobiti kreditov pri Narodni banki. Zaupnikov niso smeli odpustiti, delavcem odpravnine in pomoč z lastno nabavljalnico živil ter plačevanje kreditov.

Kranjska industrijska družba je z zastopniki delavstva sklenila natančen dogovor z alternativnimi predlogi. Nikogar niso kar prečrtali in ga poslali na cesto kot dandanes. Razložili so jim svoje namere, katerih realizacija je bila še kako odvisna od tega, ali so te namere delavstvu tudi ustrezale. Takole so se med drugim dogovorili:

...»Podjetje se strinja s tem, da se onim delavcem, ki ne bodo mogli dobiti dela in ne bi prišli v poštev za zopetni sprejem, izplačajo odpravnine... Obratni zaupniki ostanejo v službenem razmerju napram podjetju... Podjetje bo ustanovilo lastno nabavljavnico za živila, da bi se cene živil znižale. Ako bi ta namera željam delavstva zaradi konsumnih društev ne ustrezala, je podjetje pripravljeno opustiti namen ustanovitve lastne nabavljalnice, ako se delavstvo strinja s 5-odstotnim znižanjem delavskih mezd, ker bi se z ustanovitvijo družbene nabavljalnice cene živil znižale za preko 10 odstotkov... Tudi je podjetje pripravljeno omogočiti delavcem odplačevanje doslej nastalih dolgov pri trgovcih in obrtnikih v primernih mesečnih obrokih z odtegljaji od zaslužka na podlagi tozadevnega sporazuma med prizadetimi, izjavlja pa, da bo odpuščalo one delavce, ki so se zadolžili na lahkomiseln način preko možnosti odplačila.

...V pogledu kuriva, ki ga je družba doslej dajala delavstvu po znižani ceni, izjavlja podjetje, da mora to ugodnost ukiniti. Zaposlenim delavcem bo od 1. junija dalje oddajalo premog in drva po lastni ceni, ki zdaj znaša 30 DIN za 100 kg premoga in 90 din za 3 metre drv..

Ako pristane delavstvo na navedene propozicije, je družba pripravljena dati na razpolago za pomoč reduciranemu delavstvu razen že zagotovljenih 250.000 din za odplačilo posojila Borze dela za mesec april 250.000 din. Te vsote bi izplačala Bratovski skladnici bodisi za podpore bodisi za pokojninsko in bolniško zavarovanje, bodisi za odpravnine..«

Pravna varnost delavcev je na minimumu

Kolektivna pogodba je red in socialni mir

Radovljica, 27. aprila - Na Gorenjskem prihaja do socialnih nemirov, groženj, do stavk. S kolektivnimi pogodbami smo šele na začetku in sindikati imajo ogromno dela, kajti niti spoznanje, kaj kolektivna pogodba sploh je, še ni dozorelo. Med sindikalisti, ki se dnevno srečujejo in rešujejo probleme pri uresničevanju kolektivnih pogodb je tudi Bogo Košnik iz Radovljice, sekretar območnih svobodnih sindikatov za Gorenjsko. Z njim smo se pogovarjali o najbolj značilnih kršitvah in dilemah ob kolektivnih pogodbah.

V čem je temeljna razlika med kolektivnimi pogodbami ali odnosi med delodajalci in delavci v času pred drugo svetovno vojno in danes?

»Razlika med nekdanjo in sedanjo ureditvijo je v pravni zaščiti. Delavci so bili neprimerno bolj pravno zaščiteni kot danes, ko še čakamo na zakon o kolektivnih pogodbah. Ker ga še ni, prihaja do problemov in zlorab. Čeprav imamo osnovno zakonodajo, zakone o podjetju in druge, je to premalo: ni zakonodaje, ki bi sankcionirala pravno in materialno odgovornost.«

Kje je največ nesporazumov in kršitev?

»Precejšnja zmeda je predvsem pri spoštovanju branžnih kolektivnih pogodb, saj se nekateri členi ne uresničujejo ali se hudo kršijo - tako v splošnem kot tarifnem delu. Tarifni del je odraz trenutnega socialnega stanja v državi, a se kljub vsemu preveč izkorišča: nedopustno je, da se posamezne poslovodne strukture obnašajo ignorantsko, predvsem pa se skupaj z vlado premalo zavedajo, da se s kolektivno pogodbo vzpostavlja tudi motivacija za delo. Če je plača taka, da ne pokriva niti osnovnih potreb in človeku ne zagotavlja normalnega socialnega statusa, je motivacija še manjša. Na Gorenjskem ima komaj polovica firm kolektivne pogodbe, je pa vprašanje, kako sta z njimi zadovoljni obe strani in kako se spoštujejo.«

Bogo Košnik

Zakaj je vendarle tako težko priti do kolektivne pogodbe?

»Osebno mislim, da nas bremeni prejšnja praksa samoupravnih dogovorov in aktov, ko so se iskali le obrambni mehanizmi. Sedanji sistem je v osnovi drugačen, saj gre za odnos med dvema podpisnikoma, ki imata možnost, da se dogovorita - prej pa se je vse samo določilo.«

Najbolj »zanimivi« del kolektivne pogodbe je tarifni del. Kaj se pri oblikovanju tarifnega dela v podjetjih dogaja?

»Nerazumevanje pri določitvi tarifnega dela velikokrat izhaja iz tega, ker poslovodne strukture ne razlikujejo osnovnega sistema plač. Eno je izhodiščni del plače, drugo osnovna plača in tretje osebna in skupinska učinkovitost. Za minimalno izhodišče bi morala jamčiti država, saj gre za osnovno ceno dela, osnovna plača pa je odvisna od zahtevnosti dela in delovnega mesta, od obsega dela in ustvarjalnosti. Skupinska učinkovitost je dobiček, gibljivi del - in vse to poraja obilo sporov in nerazumevanja.«

Kaj pa normativni del kolektivne pogodbe? Konkurenčna klavzula?

»Največ pomanjkljivosti je v nestrokovnem ugotavljanju trajnih presežkov. Mora se predložiti program sanacije ali reševanja podjetja in šele na osnovi tega se lahko ugotavljajo presežki. Veliko nejasnosti je pri konkurenčni klavzuli. Pretiran normativizem bi bil seveda škodljiv, zaradi premajhne preciznosti pa so v praksi tudi velika odstopanja. Ne bi se seveda smelo dogajati, da imajo direktorji več podjetij...«

Delavcem pogosto izplačujejo občutno manjše plače, kot so določene v kolektivni pogodbi. Izplačujejo se v bonih in v različnih rokih.

»Ta člen se resnično izredno izkorišča. Za 20 odstotkov manjše plače se lahko izplačujejo samo v primerih, če bi bilo ogroženo poslovanje firme. Zakonodaja v tem primeru zahteva sanacijski program. Ni pa sprejemljivo, da se to izkorišča, češ če vam bomo pa izplačali, vas bo pa toliko manj. Sindikati zahtevamo, da se delavcem dajo listine o premalo izplačanih osebnih dohodkih, ki bi jih uveljavili v primeru stečaja kot terjatev do podjetja ali v primeru lastninjenja. Vendar pa je zaradi finančne zakonodaje in pogojev poslovanja še veliko nejasnosti, kako izplačevati za nazaj. Čas izplačila plač se grobo krši, saj so zamiki tudi do dveh mesecev ali več. Delavci bi bili upravičeni do zamudnih obresti. Boni so začasna rešitev, a ponekod z njimi pretiravajo in je delavec oškodovan, saj gre za neevidentiran del dohodkov, ki ne gre v pokojninsko zavarovanje.«

Očitno smo čisto na začetku in se marsikje delavci izjemno prikrajšani in nezaščiteni.

»Odraz kršitev ali nerazumevanja kolektivnih pogodb je tudi nov odnos, osebna pogodba, ki ureja delavčev status v podjetju in v kateri se nato marsikaj izpusti ali ne doreče. In na tem področju ima delavec resnično premajhno pravno varnost, saj je polovica firm, ki teh pogodb sploh nima. Nedopusten je tudi pojav pri splošnih kolektivnih pogodbah, ko posamezni upravni organi firm tarifni del pogojujejo z likvidnostjo podjetja, poslovnimi rezultati... Kolektivna pogodba določa minimalno ceno, ki ni odvisna od rezultatov. Premalo se zavedajo, da kolektivna pogodba uvaja red in socialni mir ter pomembno vpliva na stimulacijo in motivacijo delavcev.«

Sindikat Neodvisnost proti direktorjevemu modelu privatizacije Polixa

Gremo do konca!

Republiški družbeni pravobranilec samoupravljanja je delavcem dvignil samozavest.

Žiri, 17. aprila - V žirovskem družbenem podjetju Polix so podjetniško kolektivno pogodbo sicer že zahtevali, vendar je še niso dobili. Odpravljeni so bili na hitro, češ saj imamo branžno in se je držimo. Temelj nasprotij med večino delavcev in direktorjem, ki so se začela zaostrovati januarja, je po besedah delavskega zaupnika sindikata Neodvisnost Dušana Strliča prav kolektivna pogodba. Bolj kot z njo pa vsi skupaj že štiri mesece izgubljajo energijo in čas na vprašanju, kako pravično razdeliti ustanoviteljske deleže v prihodnji novi zasebni firmi Polix Armatura d.o.o. med vse zaposlene.

Delavski svet Polixa je namreč aprila in junija lani razpravljal in sklepal o ustanovitvi zasebnega podjetja, v katerem naj bi vsi zaposleni nadaljevali delo družbenega podjetja, češ zakaj bi nas pograbila država, ko pa smo podjetje sami ustvarili in se trudimo, da mu gre relativno dobro. Zataknilo se je, ko je bila pogodba o ustanovitvi zasebne firme še v povojih, ustanoviteljski deleži pa več ali manj že razdeljeni med 62 družbenikov. V pošteno delitev - najnižja vloga naj bi bila 100 mark, najvišja direktorjeva 30.000 mark, skupaj 100.000 mark - so nekateri previdnejši delavci posumili, vedeli so tudi, kakšen pomen imajo različno visoki ustanoviteljski deleži na kasnejšo pravico do upravljanja in dobička bodoče zasebne firme.

Podpisovali mačka v žaklju

Naslednji dan po januarskem zboru delavcev, ko jim je direktor pojasnil, da je edini izhod za izvoz za zahod privatizirano podjetje, so se že podpisovali na zadnji dve strani pogodbe o ustanovitvi zasebnega podjetja Polix armature d.o.o. Dušan Strlič pravi, da cele pogodbe takrat niso videli, da je bil na listih le seznam 62 zaposlenih, skupaj s 37. členom, ki pravi: "Strinjam se, da mi je podpisana pogodba znana in se z njeno vsebino strinjam." Vsi so se podpisali, vsi so hoteli od podjetja nekaj imeti, ne pa morda v skrajnem primeru ostati brez službe.

Toni Likar: Direktor je vsem zagotavljal delo v novi zasebni firmi. Na vprašanje, kaj pa naslednji dan, je odgovoril: "Po zakonu."

»Vsi nas sprašujejo, zakaj smo podpisali nekaj, česar nismo videli. Odgovor je preprost. Direktorju smo zaupali. Šele, ko smo sestavili koščke deležev, se je pokazalo, kako je direktor naše zaupanje izkoristil. Popoln zlom pa je povzročila pogodba, ki smo jo kakšna dva tedna kasneje vendarle prvič dobili v roke. Vse v njej je naravnano tako, da v kratkem ne bomo imeli prav nobene pravice več,« pravi Dušan Strlič.

Ko nisi več človek, delavec

12. februarja so torej delavci dobili pogodbe o ustanovitvi zasebne firme, skupaj s položnicami za plačilo ustanoviteljskih deležev. **»Ko sem pred tem zahteval celo pogodbo, sem dobil samo uvodna dva lista z naštetimi imeni družbenikov in delom 1. člena. Položnice je bilo treba poravnati do naslednjega dne. Zneski so bili, kot rečeno, zelo različni. Na zboru delavcev je direktor dejal, da je edini, ki je zaradi deležev lahko užaljen, on, saj jih ima "le" 30 odstotkov. Na pogovoru s sindikati - poleg Svobodnih sindikatov je v Polixu večinski sindikat Neodvisnost, ki smo ga ustanovili 4. februarja - je celo zagrozil: če ne bo privatizacije, bo odstopil,«** brska po uradnih dokumentih in zapisih Toni Likar.

Nekaj dni po vročitvi pogodbe je direktor pripeljal med delavce svojega odvetnika. Ta jim je zagotavljal, da je vse zakonito, pogodba pravno brezhibna, da se mandat delavskega sveta (iztekel se je 10. novembra lani) lahko podaljša na zboru delavcev, priznal pa, da gre lahko za poskus prevare, če se pogodba ob podpisu ne pokaže, da je delitev deležev stvar kolektiva. Direktor se je zagovarjal takole: pogodbe ni pokazal, ker ni bila dokončna. **»Pomeni, da jo je spreminjal po podpisu, kar je kaznivo dejanje. Na vprašanje, zakaj se o privatizaciji ni odločalo na referendumu, pa je odgovoril, da je za to pristojen zbor delavcev. Delavci do danes tudi niso dobili odgovora, kaj bo s staro firmo in tistimi, ki bi v njej ostali. Je pa sindikat dežurni krivec za vse, kar gre v podjetju narobe.«**

»Zahteval sem dolgoročni plan firme do leta 2005, ki naj bi nas bojda rešil. Nisem ga dobil. Sestanki, pogovori dan na dan, zaničevanja, ko nisi več človek, to je neznosno. Zmerja nas, Dušana Strliča je obdožil, da ga hoče spodriniti. Nekoliko se je umiril šele, ko smo dobili mnenje republiškega družbenega pravobranilca. Po prazniku direktor obljublja "reorganizacijo". Sumim, da nam, ki smo se mu postavili po robu, nekaj grdega pripravlja,« pravi Toni Likar.

Firma direktorjeva?

Na pritiske sindikata Neodvisnost je direktor Polixa pristal na 21-odstotni delež v novi firmi. Takrat je v delavnico razdelil preostanek deležev, s pogojem, da jih delavci dobijo šele, ko plačajo položnice za prve deleže. Aneksa k pogodbi ni predložil. Zagrozil je, da kdor ne bo plačal svojega ustanoviteljskega deleža, bodo privatizacijo do kraja speljali samo zainteresirani. Predloga sindikata, naj bi deleže delili po plačah, na primer ena proti petnajst, ki je še vedno ogromen, je bil brž ovržen.

Iz ustanoviteljske pogodbe je med drugim razvidno, da se deleži lastništva praviloma ne prenašajo na člane družine ali druge sorodnike, če "družbenik" umre. Solastninske pravice le-ti dobijo, če se jim odrečejo drugi solastniki firme. V pogodbi je tudi zapisano, da družbenik, ki ima delež nad 20 odstotki, lahko imenuje v upravi odbor podjetja še enega svojega človeka. Direktor bi po predllagani delitvi skupaj s kolegijem imel 41 odstotkov, zadoščalo bi le še nekaj glasov ali kasneje odkupljenih deležev, pa bi imel večinsko oblast in last nad podjetjem.

Nam veliko pomaga pravnica sindikata Neodvisnost Irena Virant. Proti direktorju je vložila kazensko ovadbo, reakcije nanjo ni, to nas čudi. Zato smo se obrnili na družbenega pravobranilca samoupravljanja R Slovenije, naš naslednji korak je na inšpekcijo za delo.«

Volitve delavskega sveta preložene

»Odločitve delavskega sveta so že pol leta nelegitimne,« pravita Dušan Strlič in Toni Likar. **»Zahtevamo volitve novega delavskega sveta. Po sklepu zbora delavcev naj bi bile 29. aprila. V volitvah je past za direktorja, tega se on zaveda. Čeprav smo majhno podjetje, je med svojimi desetimi, petnajstimi privrženci začel manipulirati. 23. aprila naj bi na skupnem sestanku zastopnikov Svobodnih sindikatov, sindikata Neodvisnost in delavcev, ki niso v nobenem sindikatu, sestavili enotno kandidatno listo. Vsi trije smo predlagali vsak po sedem kandidatov. Imena so različna, enotne liste ni bilo mogoče sestaviti, pogorel pa je tudi naš predlog, da bi na odprto listo uvrstili vse predlagane kandidate in volili izmed njih. Direktor je predlagal, da se prelože, mi bomo zaprosili za pomoč družbenega pravobranilca,«** je dejal Toni Likar. 26. aprila poteče mandat tudi disciplinski komisiji.

Precej deležev že vplačanih

Miru v Polixu očitno ne bo, dokler bo direktor s svojo ekipo vztrajal pri svojem modelu privatizacije, večina delavcev pa se borila za svoje pravice.

Precej delavcev je svoje ustanoviteljske deleže že plačalo na začasni žiro račun v tolarski protivrednosti mark. Marsikateri pod prisilo grožnje, strahu za službo (primer dvanajst delavcev na določen čas). Celo tiste ki so prihajali potrjevat zdravstvene izkaznice, so preverjali, ali so svoj "dolg" že poravnali ali ne, vesta Dušan Strlič in Toni Likar. Škoda denarja, ki ga bo inflacija razvrednotila (razen, če ga kdo spretno ne obrača). Sicer pa bo pač več izgubil tisti, ki je več vplačal.

● **H. Jelovčan**

Iz mnenja družbenega pravobranilca samoupravljanja o ustanovitviy podjetja v zasebni lastnini

*3. člen zakona o podjetjih določa, da podjetje v družbeni lastnini upravljajo delavci, kar pomeni, da delavci družbenega podjetja na delavskem svetu ne morejo odločati niti soodločati o zadevah ustanovitve zasebnega podjetja. Direktor družbenega podjetja je po 57. členu zakona o podjetjih **odgovoren za zakonitost dela** družbenega podjetja in bi **moral preprečiti nepristojno odločanje delavskega sveta**.*

*Pogodba o ustanovitvi podjetja v zasebni lastnini Polix Armatura d.o.o. Žiri v 5. členu navaja dejavnosti družbe, ki so podobne dejavnosti družbenega podjetja. Prav tako določa prerazporeditev delavcev iz družbenega podjetja v zasebno podjetje kot tudi, da je direktor družbenega podjetja tudi v.d. direktorja zasebnega podjetja Polix Armatura d.o.o. S tem je kršen 7. člen zakona o delovnih razmerjih, ki določa, da med trajanjem delovnega razmerja delavec nesme za svoj ali tuj račun opravljati del in sklepati poslov, ki sodijo v delovno področje ali dejavnost organizacije oz. delodajalca, če bi to lahko vplivalo na interese organizacije oz. delodajalca. **Delavec, ki ravna v nasprotju s tem določilom, stori hujšo kršitev delovne obveznosti, za katero se lahko izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja**. O konkurenčni klavzuli ter posledicah njegove kršitve govori tudi 178. a člen zakona o podjetjih.*

*Po 47. členu zakona o podjetjih in 43. členu vašega statuta mandat članov delavskega sveta traja dve leti. **Teh določb delavski svet oz. zbor delavcev ne moreta spremeniti**, ker ne sprejemata niti zakona niti statuta. Predlagamo, **da zbor delavcev čimprej razpiše in izvede volitve v delavski svet**, da bi bilo v družbenem podjetju regularno odločanje. Vsi sklepi delavskega sveta po prenehanju mandata so načelno spodbojni.*

Direktorska pogodba Vide Prinčič-Gorjanc

Pogodba ni poslovna tajnost, je pa internega značaja

"Moja neto plača znaša 4,8 povprečne v firmi, drugi direktorji imajo znatno več ugodnosti, kot zavarovanje in dodatno zavarovanje za SPIZ."

Kranj, 28. aprila - V aprilski številki TV-15 Svobodna misel smo pod naslovom Zaupna pogodba direktorice prebrali: "V kranjskem trgovskem podjetju Kokra je generalna direktorica z delavskim svetom sklenila "ZAUPNO" pogodbo o zaposlitvi. Iz nje je razvidno, da ima šestinpolkrat večjo plačo od povprečja v podjetju. Če firma dobro posluje, lahko ob periodičnem obračunu dobi še dodatnih 6 plač. Za prihod in odhod iz službe ji pripada službeno vozilo, na stroške firme ima pravico do preventivnega pregleda in zdravljenja v toplicah, do 15-dnevnega študija doma ali na tujem. Ne glede na leta zaposlitve, ji pripada 35 dni dopusta. Če v firmi niso z njo zadovoljni in jo razrešijo, ji pripada ob odhodu dodatnih 12 plač. Po kolektivni pogodbi lahko tudi nadzira delo sindikata in zahteva ukrepe proti sindikalnemu zaupniku. Tisti, ki so mu znani podatki o plačah delavcev, pa lahko zgubi službo, če to pove drugim. Direktorica se pri tem opravičuje, da ima veliko manj ugodnosti, kot jih imajo drugi direktorji." Generalno direktorico Kokre Vido Prinčič-Gorjanc smo zaprosili za komentar k objavljenemu.

»Pogodba ni poslovna tajnost, je pa internega značaja,« je pojasnila. **»V firmi smo sprejeli podjetniško kolektivno pogodbo, pogajanja so tekla s sindikatom, tudi kranjskim. Ocenjujem, da smo sprejeli dovolj kvalitetno pogodbo. Kvalitetno predvsem zato, ker vsebuje tudi sistem nagrajevanja, ne samo plačilne razrede. Naravnana je tako, da omogoča zelo velike razlike v plačah med delavci. Moja plača trenutno sploh ni najvišja. Kdor je delal, ustvarjal promet, je zaslužil več. To seveda pri nekaterih ljudeh povzroča nemir. Navajeni s(m)o bili na dokajšnjo uravnilovko. Poudarjam, da smo to uskladili s sindikatom. Vzporedno s podjetniško pogodbo so potekala tudi pogajanja za individualno pogodbo z menoj in naprej moja z ostalimi poslovodnimi delavci v podjetju. Ko je bilo soglasje doseženo, je pogodbo sprejel delavski svet. Nosila je oznako zaupnosti, kar velja tudi za vse plače po branžni pogodbi. Sindikat ima seveda pravico vpogleda. Nekatere je ta zaupnost motila, vendar najbrž iz drugih vzrokov. Ogroženi so zlasti tisti, ki morajo firmi več dati, kot so včasih.«**

Kako utemeljujete razmeroma nizke plače delavcev Kokre v primerjavi z vašo dokaj visoko?

»Lani so bile plače res nizke. Ko sem prišla v podjetje, je imelo izgubo, leta 1990 smo jo bistveno zmanjšali, lani odpravili. Težave imamo zlasti v Veleprodaji zaradi izgube južnih trgov. Moja povprečna lanska plača je znašala 22.783 tolarjev. Nekateri ljudje so že odhajali iz kolegija, prosila sem jih, naj počakajo na individualne pogodbe. Razmerje, merjeno v bruto, je 6, v neto pa 4,8. Komercialist, denimo, je zadnji mesec zaslužil petino več od mene. Nisem mu nevoščljiva; če bo šlo dobro njemu, bo tudi drugim.«

Kaj pa preventivni pregledi, zdravljenje, dopusti...

»Vse to je povzeto iz kriterijev Managerja, čeprav v moji pogodbi, lahko si preberete, ni govora o toplicah. Prav tako nimam nekaterih drugih ugodnosti, ki jih imajo drugi direktorji, kot zavarovanje, avto v osebne namene. Seveda sem vedno pripravljena javno objavljati moje prjemke in druge izkoriščene "ugodnosti", če so to pripravljeni storiti tudi drugi vodilni delavci v gorenjski regiji ali v Sloveniji. Hkrati pa bi morali primerjati tudi zahtevnost dela, obremenitve in uspehe pri delu.

Na delo se vozite s službenim avtom?

»Avta za osebne namene ni, je samo za službene. Šoferja nimamo več, prejšnje drago vozilo smo prodali in kupili dve manjši. Z enim se vozim sama, drugi je na voljo ostalim. Ker pa nimamo garaž, je pogajalska skupina sama predlagala, naj se s službenim avtom vozim tudi domov. Do doma imam dva kilometra.«

Nekoliko čudno zveni pravica do 12 plač. Vzemiva, da podjetje spravite na kant, delavci vas razrešijo, vi pa dobite za povrh kar solidno odpravnino...

»Dvanajst plač pripada v primeru nezakonite razrešitve. Bistvo je v tem, da se po pogodbi smem ukvarjati samo s Kokro, nikakršno drugo konkurenčno ali nekonkurenčno dejavnostjo. Potrebno je nekaj časa, da se na novo znajdeš.«

Kaj pa nadzor nad sindikatom in ukrepi proti sindikalnemu zaupniku?

»To je absolutna izmišljotina. Vse, kar zadeva sindikat, je zapisano v podjetniški kolektivni pogodbi, besedilo je bilo napisano v sodelovanju s kranjskim sindikatom. Sicer pa resnico lahko preverite tudi pri sindikalni zaupnici Marjeti Petrovič.«

Pred mesecema so Kokrine prodajalke potožile nad tegobami celodnevnega delavnika. Ženske imajo probleme zaradi varstva otrok in celo s tako življenjskimi nujami, kot je obisk pri ginekologu ali zobozdravniku. Direktorico Vido Prinčič-Gorjanc smo zato vprašali tudi o tej žgoči temi.

"Celodnevni delavnik velja samo v enem delu kolektiva, v katerem imajo delavci 38-urni delavnik; štiri dni delajo po ves dan, tri dni pa so prosti. Seveda ženske tarnajo. Doma ne morejo skuhati kosila, varovati otrok in opravljati drugih vsakodnevih del. Takšen čas je vendarle za marsikatero neugodnejši, tega ne moremo skrivati. Zato pa delavka lahko izrabi v nujnih primerih možnost privatnega izhoda, skladno s podjetniško kolektivno pogodbo si sama izbere nekaj dni letnega dopusta, prav tako pa lahko v dogovoru s poslovodjem prerazporedi del dnevnega delovnega časa. Delavkam tudi omgočamo 6-urni ali celo 4-urni delavnik (skrajšan delovni čas). Doslej še nobena prošnja ni bila zavrnjena. Kakor hitro bi se vrnili na dve izmeni, bi rabili relativno več zaposlenih. Poslovni položaj, upoštevaje zlasti prodajo in maržo, pa tega, žal, ne dovoljuje, Ekonomske zakonitosti so neizprosne in ne priznavajo, da imamo v socialni strukturi mnogo žensk. Tudi v marsikaterem drugem podjetju so podaljšali dnevni delovni čas, pa se pri tem ne prilagajajo v tolikšni meri posamezniku, kot pri nas. V trgovini mora vsak nabrati določeno število ur, lahko pa pride kasneje, gre prej ali vmes skoči po opravkih. Koordinacija je v rokah poslovodje. Vse "večje" opravke pa je tako ali tako mogoče urediti v enem izmed dveh prostih delovnih dni med tednom."

● **H. Jelovčan**

Bridka izkušnja Francke Gričar

Danes delavec ni nič vreden

Tržič, 28. aprila - Francka Gričar iz Bistrice pri Tržiču je od lanskega aprila do letošnjega februarja pakirala obkladke, kreme in prah iz gline, ki so jo kot zdravilo pošiljali na različne naslove naročnikov iz zasebne firme Abri v Kovorju. Od novembra lastnik Matjaž Chvatal za delo ni plačal niti tolarja, firma je, kot kaže, razsuta, sedem delavcev na seznamu čakajočih pri Zavodu za zaposlovanje.

»Če bi se vodstvo firme zares zavzelo, sem prepričana, da bi šlo. Naročil za zdravilno glino je bilo precej. Pred lanskim aprilom sem delala v Mercatorjevi trgovini. Denarja je bilo malo, pri Abriju so obljubljali dobro plačo. Tako sem se odločila. Dva, tri mesece je bilo res v redu, potem je šlo vedno bolj navzdol. Oktobra je Chvatal šel, prišla je druga direktorica. Nihče nam ni povedal, kakšna usoda nas čaka, naj si iščemo druge službe. Samo denarja ni bilo več. Šla sem k advokatu po nasvet. Dejal je, naj nehamo delati, da zastonj nima smisla. Sodelavke smo lastnika nameravale tožiti, vendar bi bilo predrago, bile bi še ob tistega malo denarja. Sindikata v firmi nismo imeli.«

Francka Gričar je z lastnikom Abrija sklenila pogodbo. Po njej ji je pripadala plača 12.600 tolarjev na mesec, vendar pravi, da toliko nikoli ni dobila. Pogodba je nosila tudi konkurenčno klavzulo; dve leti po prenehanju enakega poklica ne bi smela opravljati.

»Advokat Strniša mi je brezplačno - za to sem mu hvaležna - svetoval, kaj naj storim. Šla sem na Zavod za zaposlovanje, kjer so se resnično potrudili, da mi pomagajo. Od januarja dobivam nadomestilo, ta mesec je znašalo 10.900 tolarjev. Obljubljeno imam tudi drugo službo, in sicer v bližnjem domu za ostarele, kjer naj bi bila negovalka ali strežnica. Če bo po sreči, začnem 8. maja. Druge sodelavke so še brez služb, tudi mož ene od sodelavk je na čakanju. Težko živijo. Tako grdo, kot danes ravnajo z delavci, najbrž nikoli niso. Delavec ni nič vreden,« pravi Francka Gričar.

Upa, da se bo vendarle dobro izteklo. Doma so štirje, najstarejša hči že zasluži in daje, kolikor more, Robert je v osmem razredu, Klavdija v mali šoli. Pred mesecem je umrl Franckin mož, alkoholik, zadnji dve leti je s slabo plačo morala sama skrbeti za vse. **»Če ne bi imela sorodnikov, ki mi pomagajo, ne vem, kako bi zmogla. Stanovanja v bloku seveda ne morem odkupiti. Stanarino imam subvencionirano, vrtca za najmlajšo zdaj tudi ne plačujem, sin dobiva v šoli malico zastonj.«**

Franca Gričar ne razkriva svoje nesreče in revščine lahkega srca. Po skoraj 23 letih dela bi še naprej rada pošteno delala in za to dobivala pošteno plačo za dostojno življenje. ● **H. Jelovčan**

Novost

Potovalni čeki za Hrvaško

Ljubljana, 28. aprila - Ta teden naj bi po zagotovilu Stanovanjsko komunalne banke, d.d. Ljubljana, že bili v prodaji potovalni čeki SKB za Hrvaško. Če se pri tisku prve serije »travellers« čekov v hrvaških dinarjih ni kaj zataknilo, bo pot na Hrvaško v teh dneh pred prvomajskim vikendom močno olajšana.

V Stanovanjsko komunalni banki, d.d. Ljubljana, so sporočili, da bo potovalne čeke možno kupovati za slovenske tolarje po veljavnem menjalniškem tečaju. To pomeni, da bo za en tolar možno kupiti približno dva hrvaška dinarja na potovalnem čeku. Čeke bodo vnovčevale vse pošte na Hrvaškem, predvidoma pa tudi hrvaške poslovne banke. Neizkoriščene potovalne čeke v hrvaških dinarjih boste lahko po dnevnem tečaju seveda zamenjali nazaj v slovenske tolarje.

Novost, ki jo uvaja SKB, d.d. Ljubljana, je vsekakor zelo dobrodošla. Potovalni čeki prihajajo na trg celo nekoliko pozno, kajti ob hudi suši hrvaških dinarjev v vseh slovenskih menjalnicah je bilo za pot na Hrvaško potrebno trošiti kar devize. V opravičilo banki, ki je poskrbela za potovalne čeke v SRD, pa je treba povedati, da sta si SKB Ljubljana in Trgovska banka Zagreb že dlje časa prizadevali uvesti potovalne čeke v CRD, a tega finančnega ukrepa ni dovoljevala Narodna banka Hrvaške.

Trenutno ni predvideno, da bi na Hrvaškem lahko kupovali potovalne čeke v slovenskih tolarjih.

M. Va.

Od sobote

Dražji avtobusni prevoz

Kranj, 28. aprila - V Sloveniji je (trenutno) 19 avtobusnih podjetij, ki opravljajo javni avtobusni prevoz. Od sobote, 25. aprila, so prevozniki uveljavili za dobrih 10 odstotkov višje cene na rednih linijah. Najcenejši avtobusni prevoz na najkrajših razdaljah je sedaj vreden 50 tolarjev, za relacijo Kranj - Ljubljana pa vam bodo zaračunali 140 tolarjev, če niste kupili cenejše kuponske vozovnice.

Ob tej podražitvi, ki dokazuje izrazit monopol devetnajstih slovenskih avtobusnih prevoznikov, poročamo zato, ker je v marsičem nenavadna. Slovenska vlada je namreč pred kratkim sporočila, da naftni derivati ne bodo dražji - doslej pa so se prevozi z avtobusi dražili skupaj z naftnimi derivati. Očitno pa so avtobusni prevozniki vsega vajenim potrošnikom vrinili še eno podražitev »za vsak slučaj«, čeprav le za dobrih 10 odstotkov. Najcenejši prevoz z avtobusom (50 tolarjev) od sobote stane toliko kot liter plinskega olja - zanesljivo bodo tej podražitvi sledili tudi s cenami za lokalni mestni prevoz.

M.Va.

Agromehanika
Hrastje 52 a ☎ 064/324-033, 324-034

PINESTA p.o. KRANJ, Stritarjeva 8, tel.: 212-052

POČITNICE 1992

GORENJSKO LETOVIŠČE NOVIGRAD - PINETA

Cena: **20 DEM** - odrasli
14 DEM - otroci 3 - 12 let

Prijave: vsak dan od 8. do 12. ure, sreda tudi do 17. ure.
Posebni popusti: 15 % za vsa plačila do 3 mesece prd odhodom
10 % za vsa plačila do 2 meseca pred odhodom
5 % za vsa plačila do 1 mesec pred odhodom

Stanovanjski sklad delavcev v samostojnem osebnem delu v občini Kranj

8. RAZPIS

ZA DELAVCE ZAPOSLENE PRI ZASEBNIH DELODAJALCIH - OBRTNIKIH v občini Kranj iz sredstev za leto 1992

ZA PRIDOBITEV PRAVICE DO POSOJILA ZA NAKUP, GRADITEV TER PRENOVO STANOVANJA

1. RAZPISANA VREDNOST POSOJIL JE 2.500.000 SLT. POSOJILO SE RAZDELI NA OSNOVI PREDNOSTNIH LIST ZA:
- novogradnjo,
- adaptacijo, rekonstrukcije, revitalizacijo
- nakup etažnega stanovanja

2. POGOJI VRAČANJA POSOJILA:
- najdalješa doba vračanja posojila je 20 let
- letna obrestna mera je 20 %, ki se po poteku 5 let za neodplačani del poviša na VIŠINO ESKONTNE STOPNJE BANKE SLOVENIJE. NAJNIŽJA ANUITETA JE 2.500 SLT.
- vračanje posojila se kasneje prilagaja spremenjenim ekonomskih razmeram posojilojemalca, tako da se anuitete povečujejo

3. INFORMACIJE IN SPREJEMANJE VLOG:
Stanovanjski sklad, Slovenski trg 5, (Delavski dom) čisto na vrhu, v času uradnih ur vsak ponedeljek in petek, od 9. do 15. ure in v sredah, od 15. do 17. ure.
OD 4. MAJA 1992 DO VKLJUČNO SREDE, 20. MAJA 1992.
Celoten tekst razpisa je objavljen v prostorih Stanovanjskega sklada in Obrtnega združenja Kranj, Likozarjeva 1, Kranj.

Kranj, 15. 4. 1992

Predsednik skupščine sklada
MILAN GAŠPERŠIČ S.R.

Dr. Lojze Sočan med gorenjskimi direktorji

Ne majhnosti naše dežele, bojmo se majhnosti naših idej

Preddvor, 23. aprila - Gost zadnjega srečanja kluba gorenjskih direktorjev Kolumbus v Preddvoru je bil znani slovenski ekonomist dr. Lojze Sočan, ki je že dobro leto predstavnik Slovenije pri Evropski skupnosti v Bruslju. Spregovoril je o tem, kako težak je bil prodor v uradne kabinete te inštitucije, predvsem pa je bil zanimiv oris sedanjih pogledov na našo mlado državo in njenih možnosti, da z Evropo začne bolje sodelovati. Te razmere so v veliki meri drugačne, kot si to v Sloveniji radi predstavljamo (omišljamo).

Začetek pred zaprtimi vrati

Začetek dela v Bruslju je bil, ko je dr. Sočan z velikimi načrti prispel tja, veliko težavnejši od pričakovanj. Ob prihodu je namreč naletel, kljub mnogim poznanstvom, na izraziti odpor proti Sloveniji, tako pri Komisiji ES, kot pri poslancih evropskega parlamenta. Kot edino rešitev v tem položaju je videl v oblikovanju čimvečjega števila poštenih informacij o Sloveniji, saj je jugoslovanska diplomacija njegovo delo z vsemi sredstvi preprečevala in onemogočala. **Šele junijsko - julijski vojni dogodki, ki so povzročili pravo medijsko eksplozijo Slovenije, s tem pa izredno povečali zanimanje za nas,** so odprli nekatere možnosti za samostojen nastop in graditev podobe in ugleda Slovenije, ki je, kot najrazvitejši del nekdanje Jugoslavije, po razvitosti, doseženi demokratizaciji in v drugih pogledih, najbližja Evropi. Kasnejši vojni dogodki na Hrvaškem so pozornost do nas hitro preusmerili in nam kot soseščini tega, zaradi velikih vojnih rizikov začeli škodovati, zato je bilo mednarodno priznanje Slovenije zelo dobrodošlo in za naše uveljavljanje izredno pomembno.

Jugoslovanski potres

Sicer pa so dogodki v nekdanji Jugoslaviji potrdili sume, da Evropa ni tako trdna, kot se to morda zdi na prvi pogled. **Ti dogodki so namreč Evropo temeljito pretresli in pogreli stare zgodovinsko pogojene razlike, za katere so bili že prepričani, da so pozabljene.** Zelo jasno je, da večini v Evropi novonastajajoče države niso dobrodošle, celo več: nezaželene so. Evropska skupnost se namreč pospešeno pripravlja na začetek uresničevanja skupno dogovorjenih ukrepov, znanih pod imenom Evropa 92, nepredvidljivi dogodki na Balkanu in nekdanji Sovjetski zvezi, pa te priprave bistveno motijo.

Evropa 92: "Slovenija za Grčijo"

Novonastali položaj je Evropsko skupnost prisilil k stalnim temeljitim študijam razmer (strateškim, političnim in gospodarskim), očitno pa je postalo tudi, da bo za obvladljivost (varnost) v Evropi potrebna novim državam občutna materialna pomoč - za Vzhodno Evropo Evropska skupnost načrtuje vložiti 500 milijard ecujev. Pri vsem tem Evropa doživlja pritiske Japonske in ZDA, in za drugačno (višjo) raven odnosov in svojega položaja v svetu, je prisiljena zaostrovati tudi svojo notranjo konkurenčnost. Kaže namreč, da bodo veliko večino (več kot 90 odstotkov) od skupno 287 sprejetih ukrepov z začetkom leta 1993 uspeli uresničiti, to pomeni, da bo ustvarjen skupni, enotni evropski trg, na kar se v poslovnem svetu na dobro pripravljajo. Opazna je, poleg uspešne spodbude drobnega podjetništva v večini evropskih držav, velika koncentracija na skoraj vseh sektorjih na nadnacionalni ravni, edina izjema je, ob znanih nesporazumih v sferah enotne monetarne politike, bančništvo, ki ostaja pretežno v državnih mejah. Nove razmere in zlasti odpiranje trgov je posebno naporno na področju kmetijskih politik, kjer je ob državnem subvencioniranju (vedno selektivnejšem) cilj doseči svetovno konkurenčne cene. Odpiranje je prisotno tudi v javnih sektorjih (najbolj značilno je področje prometa in telekomunikacij) in celo na tako trdno nacionalno opredeljeni sferi, kot je obramba. V obstoječi skupnosti držav pa ne gre brez težav: vse "južne" članice,

ki v razvoju zaostajajo (Španija, Portugalska in deloma celo Italija) imajo pri pripravah na Evropo 92 velike probleme in zlasti strahove, Grčija pa celo tolikšne težave, da bi jo, kot so to nekajkrat rekli dr. Sočanu, "najraje zamenjali za Slovenijo". Za Evropo danes sta značilna dva procesa: **odpiranje globalnemu gospodarstvu s sprejemanjem tehnoloških, razvojnih, konkurenčnih kriterijev za obstanek** (od posameznega proizvoda, prek firme, do obstoja države) **na eni strani, in sproščanje ter naraščanje demokracije, ki pomeni večje regionalno sodelovanje in zmanjševanje nacionalnega intervencionizma na drugi strani.**

Na robu produktivnostnega trikotnika

V Evropi se zlasti po ocenah v Evropski skupnosti oblikujeta dva produktivnostna trikotnika: Berlin - Pariz - Dunaj in Barcelona - Trst - Švica, v katerih je po ocenah skupnosti dovolj moči, tehnologij, znanja in kapitala za nadaljnji razvoj. Naš položaj moramo ocenjevati kratkoročno in dolgoročno, pri čemer se moramo zavedati, **da nas kratkoročno, v interesu odplačevanja jugoslovanskih dolgov, še vedno silijo v Jugoslavijo.** Žal nas tudi velika večina poslovnega sveta vidi še v Jugoslaviji, to pa pomeni, da zaradi (vojnih) dogodkov v tem prostoru, še zdaleč nismo primerni (varni) za kakršnekoli resne poslovne stike in pogovore. Sedaj je čas, in v tej smeri si misija pod vodstvom dr. Sočana najbolj prizadeva, da v Evropi afirmiramo našo ločenost od Jugoslavije, naš mir in samostojnost, našo pripravljenost za odplačilo svojih (in dela jugoslovanskih) dolgov, naše pospešeno prilagajanje evropskim sistemom zato, **da bomo postali dežela obetavnih, dobrih in primernih naložb.** Za zanimanje zasebnega kapitala je izrednega pomena odpiranje in sprejem Slovenije v evropske banke in inštitucije, saj analizam in preverjanju tovrstnih velikih sistemov verjamejo in se po njih ravnajo. **Izkoristiti moramo svojo lego** in jo obogatiti z dovolj premišljeno politiko (alpsko naravnane - ekološko premišljene) izgradnje cestne in železniške in infrastrukture, posebnega pomena pa je takojšnja modernizacija telekomunikacij. Po splošnih ocenah so v Evropi tako močni interesi po evropeizaciji te infrastrukture pri nas, da bo za ta vlaganja mogoče dobiti precejšnjo pomoč.

Le znanje bo prava vstopnica v Evropo

Predvsem pa moramo znati izkoristiti, kot je posebej poudaril dr. Sočan, razpoložljivi slovenski človeški faktor, saj je pri oziranju v Evropo resnično prišel trenutek, ko moramo predvolilno geslo o 4 milijonih pridnih rok zamenjati z 2 milijonoma pametnih, izobraženih glav. Primerjalne študije govorijo, da imamo Evropi zelo podobno izobrazbeno raven (boljšo od centralnoevropskih vzhodnih držav, ki so v tem času evropski miljenčki). Povojni uspehi in trdoživost slovenskega gospodarstva pričajo, da imamo sposobne menedžerje, ki so v, po evropskih merilih, katastrofalnih razmerah in izgubah trgov uspeli obdržati proizvodnjo. Prišel je čas, ko bomo morali začeti eliminacijo za Slovenijo neperspektivnih programov (z vidika cene energije in vplivov na okolje) in se nasloniti na razpoložljivo znanje. **Ni se nam treba bati majhnosti slovenske države, bati se moramo majhnosti naših idej.**

Ta vlada v Evropi ni mogla dobiti denarja

Slovenijo v srednjeročnem obdobju prestrukturiranja in prilagajanja Evropi čakajo še hude preizkušnje: sedanja več kot 10-odstotna brezposelnost se bo nujno še povečala (po izkušnjah iz Španije se utegne celo podvojiti), zato je **nujno iskanje premostitve, ki bo preprečila socialni zlom.** Zamenjava slovenske vlade utegne biti nujen prelom, ki bo omogočal, da pridobimo denar za prilagajanje, prekvalifikacije in prezaposlovanje. Za vključevanje v Evropo je izrednega pomena ureditev domačih razmer in končni sistemski (gospodarski in pravni) prelom, ki bi ustvaril okolje za nov naložbeni ciklus. Čas je, da prenehamo potrjevati nekatere tuje ocene, **da so pri nas nekateri posamezniki in stranke želeli postati večji od demokracije.** Če so bila v začetku slovenske misije v Bruslju problem trdno zaloputnjena vrata večine evropskih ustanov, je bila težava v zadnjih mesecih odzivnost na predloge in ponudbe v Sloveniji. Konkreten primer takega ravnanja je vsekakor ponudba ene največjih in najbolj znanih pravnih firm v svetu, da brezplačno - vzorčno - pripravi Sloveniji osnove za pogajanja o sukcesiji (nasledstvu) po Jugoslaviji. Po šestmesečnem molku so se pri misiji v Bruslju oglasili predstavniki popolnoma neznane pravne svetovalnice, ki jo je v ta namen angažirala slovenska vlada, in s prvimi ocenami in predlogi dokazali svoje nepoznavanje in celo ignoranco.

Za prezentacijo so najpomembnejše kvalitetne informacije

Po izkušnjah Irske, Španije in Portugalske, ki so za svojo pospešeno afirmacijo v Evropi po vstopu v Evropsko skupnost uspele pripraviti celovito prezentacijo svojih prednosti in možnosti, pa tudi problemov in deficitov, mora tudi Slovenija začeti s takim projektom. Odprte so nam že evropske baze podatkov in **čas je, da v te zakladnice informacij prispevamo svoj delež o nas samih.** Znanja za tak pristop je v Sloveniji dovolj, le zaradi zunanje podobe, sistematike in verifikacije pa bi k takemu delu kazalo pritegniti tudi znane svetovalne firme. Interes po kvalitetnih informacijah je tako velik, da bi za pripravo takšne prezentacije bilo mogoče dobiti tudi tuje vire financiranja, zajeti pa bi morali vsa pomembnejša področja gospodarstva (do ravno posameznih podjetij) ter infrastrukturo. To je tudi pot, ki nam bo edina omogočila primerno osnovo za pogajanja o bodočem sodelovanju in **za premik od kooperacijskega k asociacijskemu sporazumu z Evropsko skupnostjo.** Prav dejstvo, da ostajamo zaenkrat le na ravni sodelovanja, medtem ko so Romunija, Bolgarija in celo, kot se obeta, Albanija na tem, da podpišejo sporazume o povezovanju, nam mora biti spodbuda, da se z informacijami ločimo od Jugoslavije in napravimo korak naprej. Predpogoj za uspeh pa je, da dosežemo notranjo stabilnost, pametno in koherentno gospodarsko politiko, trdno valuto in ohranimo socialni mir. Zelo slabo uslugo nam delajo tudi nesporazumi s sosedi (Hrvati), saj sodelovanje z nekom, ki ne najde sporazuma s sosedom, ni posebno obetavno.

Za drugo Švico

Dr. Loze Sočan je glede perspektive Slovenije v Evropi velik optimist. Ne zaradi vesti, ki jih je slišal večkrat tudi v resnih pogovorih v Bruslju: "Možnosti so, da pride do konca desetletja v Evropi do druge Švice" (tako trdi direktor programa PHAR), pač pa zaradi realnih prednosti, možnosti in doseženega razvoja. **Le trdo delo, znanje in notranja enotnost ter stabilnost nas lahko popeljejo na to tako zaželeno pot.** ● S. Žargi

Leopoldina Bogataj

Bojim se mišljenja: Bili smo nič, bodimo vse

Praznični pogovor s poslanko Spomenko Hribar

Preteklo sredo, ko je slovenski parlament odločal o kandidaturi dr. Janeza Drnovška za novega mandatarja slovenske vlade, je bilo tudi na vas zlitega veliko žolča, češ kako si upate Peterletovi vladi očitati desničarstvo in novo poosebljenje Resnice?

Vidite, prav taka vprašanja kažejo, da nekateri ne vedo, kaj v bistvu demokracija je. V demokraciji so vsa vprašanja legitimna, nedotakljivih vprašanj ali ljudi - namreč kot nosilcev javnih funkcij - ni in tako se ljudje ravnajo, zato nikomur ne pride na misel, da bi koga vpraševal, kako da si kaj takega upa, dovolj... in z druge strani, nikogar ni strah, ko postavlja določena vprašanja in razkriva tisto, kar je po njegovem prav in ko vprašuje po resnici. Za logiko mišljenja ideologov pa sploh ne obstaja vprašanje **resnice**: ali ima kritik prav ali ne, važno je le, da ne napada Našega.

Vendar ste si v nasprotju z večino tistih, ki so to pot kričali na vas, upali tudi deset, petnajst let nazaj na dan s pobudami o narodni spravi, z enako natančnostjo kot sedaj desnico pa ste tedaj razgaljali vladajočo partijo in njeno Resnico?

Ja res, tudi tedaj so me spraševali, kako da si upam, kaj da si dovolim... Reakcije tedaj in danes so si na moč podobne, nekako znane. In to me skrbi, saj je prav taka reakcija znak, da gre res za pojav novega ekskluzivizma, nove Resnice, zakaj samo tisti, ki meni, da ima v zakupu absolutno resnico, **si dovoli** takšno sovraštvo do bližnjega. V začetku se mi je res zdelo za malo, da me podučujejo in zmerjajo tisti, ki jih kot kritikov v prejšnjem sistemu nikjer ni bilo, vendar če premislim z distanco, mi je jasno, da prav ti ljudje tako sovražijo, saj niso vzeli nase, ampak so potlačili v zamero do drugega svoj nepogum, svojo majhnost in svojo soodgovornost za to, da je bil prejšnji režim takšen, kakršen je bil. Strah je bil zaradi hudih izkušenj seveda razumljiv, toda zdaj bi ga morali vzeti nase kot tudi iz njega izvirajoče nedelovanje zoper sistem, to je njihov delež pri prejšnjem sistemu, saj so ga s svojim molkom s svoje strani omogočali. Ne pa da zdaj, ko ni nevarno, iščejo zadoščenje za lasten nepogum. Takšni ljudje, ki svojega strahu niso vzeli nase, mi tudi postavljajo vprašanja danes, češ kako si je tedaj sploh upala, gotovo je imela kje zaslombo, ali pa je bila celo v dogovoru s takrat vodilnimi, sicer si ne bi upala... Sodijo pač po sebi. Takšnim ljudem je tuja sprava, nanjo ne pristajajo, saj je sprava najprej sprava s samim seboj, zavedanje lastne skromnosti kot človeškega bitja, ki je hkrati neprenosljivo soodgovorno za svet. Takšni zafrustriranci danes menijo, da je prišel njihov čas za obračun: Bili smo nič, bodimo vse! to je njihova logika in videti je, da smo spet na nekem začetku, ki ne obeta nič dobrega.

Hkrati se gredo desničarji perverzno igro, da razglašajo kritiko svojega ravnanja za napad na vse kristjane, kar je absurdno. Prav tisti, ki izkoriščajo vero v politične namene, najbolj škodljivo krščanstvu pri nas in krnijo dostojanstvo Cerkve kot krščanskega občestva.

Seveda pa danes **je** demokracija in vse te opcije se bodo sčasoma obrusile.

Iz intelektualnega kroga, ki se je zbiral okoli Nove revije in Društva slovenskih pisateljev, je zrasel Demos kot pahljača strank od levice do desnice. Bi kot "oseba, ki je bila vedno zraven", njegovo delo ocenili uspešno?

Vsekakor - v tisti dimenziji, ki je iz sebe zmogla zagon in energijo za osamosvojitev Slovenije, kajti to je bil Demosov zagon (seveda pa osamosvojitev ni le energija Demosa!). Ta zagon pa je sedaj nenadoma obstal v praznem, kajti zunanjega nasprotnika/sovražnika ni več, zagon in agresivnost, ki sta bila potrebna navzven, se sedaj lahko obračata le navznoter, do nas in med nas. In tu je klinč: Zdaj bi morali začeti tudi v odnosih med nami z drugačnimi prijemi: z iskanjem konsenza, sprave, z resnično demokracijo, s samoosvoboditvijo, prijazno...

Demos si je za cilj zastavil deželo blaginje in svobode duha za vse in vsakogar. Bi lahko rekli, da so se pričakovanja slovenske pomladi uresničila?

Očitno je, da so si nekateri blaginjo in svobodo duha tolmačili drugače kakor drugi. Nekateri v smislu sprave in ustvarjanja dejanskih možnosti za blaginjo vseh, drugi pa v smislu svoje premoči in prevlade ter tudi blaginje za vse, še posebej pa za nekatere... Pričakovanja slovenske pomladi so se uresničila v dimenziji osamosvojitve Slovenije, v smislu sprostitve duha od vsakega ekskluzivizma, od vsake Resnice, pa še ne. To tudi ne gre tako hitro, določeni resentimenti ponižanih in razžaljenih so logični, upam pa, da se bomo vendarle kmalu ozdravili, postavili na lastne noge, premostili zamere in začeli res znova. Saj drugega nam tudi ne preostane, zdaj se vidi, da smo sami in da smo odgovorni za svojo prihodnost predvsem ali celo izključno sami. Če bomo dovolili premoč sovraštva, potem bomo spet izgubili nekaj let ali desetletij.

Ljudje vsak dan težje živijo, ne samo materialno, vse manj je tudi ustvarjalnosti in radoživosti. Težko bi rekli, da smo (postajamo) dežela srečnih ljudi.

To ste dobro rekli, radoživosti ni, sproščenosti ni. Vse je tako smrtno resno. Zadnjič sem brala v **Mladini** neki članek o tem, kako da ni nobenega humorja pri nas, še vici so zanič. Slabo je, kadar v družbi ni humorja, kadar torej ni **distance** do samih sebe. **Oro et laboro ideologija** ne pozna radoživosti in igrivosti duha. Kar priča, da nas uklepa nova Resnica, ki ne pozna pardona ne posmeha, pa tudi sproščenega smeha ne. K taki resnosti prispeva seveda tudi težko in vse težje materialno stanje; za ljubi kruhek je treba veliko delati in biti tiho. Vendar, o tem sem prepričana, časi se bodo spremenili. Materialno - z novim razvojnim ciklusom, duhovno s sprostitvijo, ki nam jo bo nedvomno prinesla tudi smrtna resnost nekaterih, ki je že zdaj in vedno bolj se bo izkazovala kot - smešna. Čas absolutnih resnic na Zemlji je namreč minil.

Je za sedanje razmere res kriva zamenjava sistema in 45-letna vladavina partije ali ni tudi posledica ignorance in napačnih političnih metod dosedanje oblastne strukture?

Dediščina prejšnjega sistema je bila akutna gospodarska kriza kot posledica neučinkovitega gospodarskega in družbenega sistema: družbene lastnine, krize institucij, ujetosti v balkansko zgodbo itd. Potem je tu še cena osamosvojitve in na tretjem mestu gre seveda za napačne politične metode sedanje oblasti, ko je bolj kot širok konsenz in strokovne rešitve uveljavljala prijeme, ki bi njo, kot Oblast, utemeljili. Gre pa tudi za povsem pragmatično neučinkovitost: premajhna okretnost in odzivnost na povsem konkretne probleme, ki bi se jih dalo hitreje razreševati.

Če se še enkrat vrnemo k sredinemu in prejšnjim zasedanjem skupščine, na katerih so poslanci odločali o konstruktivni nezaupnici, vas prosim, ali lahko komentirate, zakaj toliko sovraštva in grdih besed prav tistih, ki se razglašajo za kristjane in imajo tako pogosto na jeziku krščanski etos?

To sovraštvo je res nekaj neverjetnega. Kaj takega še nisem doživela, kar doživljam sedaj. Ne gre le za dogajanje v skupščini in pisma bralcev v časopisih, gre tudi za telefonske klice in predvsem (anonimna) pisma, v katerih je toliko sovraštva, da bi ga lahko kar prijel. Res sem jih dobivala tudi takrat, ko sem zastavila vprašanje o narodni spravi, ampak tisto sovraštvo je bilo nekako bolj elementarno, prej iz neke ranjenosti kot iz besa, to sovraštvo pa je zavito v staniol hinavščine. Kot primer naj navedem "željo" neke ženske, podpisane z "volilka", ki se sklicuje na krščanstvo, hkrati pa zapiše, da upa, da bo narava poskrbela in kaznovala mojo družino s smrtjo, kakor je Kardeljevo in Dolančevo. Nekaj dni sem bila prav trda od groze pred to nepojmljivo hudobijo. Še svoj živ dan mi ni prišlo kaj takega na misel, pa čeprav mi je marsikdo veliko hudega naredil. In to želi moji družini, ki je toliko pretrpela ob meni in z menoj v tistih časih... Res, te hudobije me je groza.

Od kod to sovraštvo? Menim, da je krščanstvo samo razporno: med ljubeznijo do sočloveka, ki jo živi veliko, večina kristjanov, in prepričanjem, da so kristjani že na zemlji nosilci absolutne resnice, Boga in to v povsem zemskih, profanih zadevah. Kdo je prepričan, da je njegovo prepričanje absolutno in da je torej tudi njegova resnica po Božji Resnici absolutna, kdor se torej ne zaveda svoje človeške majhnosti in zmotljivosti in misli, da je nosilec absolutne resnice kar sam v svoji osebi, tà pač sovraži vse tiste, ki mu onemogočajo, da bi svojo resnico brezprizivno uveljavljal. **Sovraštvo je odvod absolutne resnice.** Tisti pa, ki etos, ki mu pravimo krščanski, res živi, se ne trka po prsih z njim, ampak preprosto to **je.**

Je bila zamenjava Peterleta z Drnovškom res rdeča zarota?

Zamenjava enega predsednika z drugim je zapisana in zagotovljena v naši ustavi. Prav takšno poimenovanje povsem legitimne in legalne zadeve z zaroto, je simptomatično, saj je razvidno, da se nova ekskluzivnost ne ozira niti na ustavo. Peterletovo razmišljanje o tem, da bo treba proučiti ta ustavni institut (ga torej spremeniti) zato, ker mu gre očitno na živce, je fenomen novega slepega ekskluzivizma, novega "revolucioniranja", ki bo zagotovo prišel v anale naše zgodovine. Namesto da bi se kot predsednik vlade podredil ustavi, prisegal nanjo, namesto da bi varoval ustavnost, ki jo določa pravkar sprejeta prva res naša ustava, razmišlja, kako bi jo bilo mogoče spremeniti, ker ni po njegovi volji. In to tisti člen ustave, ki tako močno zavaruje (vsakokratno) vlado, da jo je mogoče le z veliko težavo in konsenzom večine v parlamentu zamenjati.

Kaj pričakujete od sprememb v vladi?

Pričakujem intenzivnejše spremembe v gospodarstvu, ki jih ne bo več obvladovala ideološka zamejenost. Pričakujem tudi večjo sprostitev na duhovni ravni. Predvsem pa pričakujem čimprejšnje volitve.

Odprte strani

Z Glasove preje

GLASOVA PREJA GLASOVA PREJA GLASOVA PREJA GLASOVA PREJA

Gosta GLASOVE PREJE: partizan, javni in politični delavec VINKO HAFNER in zgodovinar dr. BORIS MLAKAR

Slovence še obremenjujeta sovraštvo in maščevanje

VINKO HAFNER: "Jaz, če bi imel kaj zraven, bi si vzel malo več časa in iz te pogube izvlekel več pravičnosti. Ob pravični sodbi bi jih bilo veliko osvobojenih, veliko pa tudi pogubljenih, čeprav bi jim sodili Norvežani ali Francozi..."

Dr. BORIS MLAKAR: "V vsej Vzhodni Evropi, kjer so prišli komunisti na oblast, je bil obračun s kolaboracionisti izredno krut in totalen. To nam daje misliti na vzroke, zakaj je bilo tako. Med vojno ni šlo samo za boj zoper okupatorja, ampak je bila tudi državljanska vojna."

***ŽAKELJ:* Vinko, kako si ti doživljal april 1941. Kaj ti je ostalo v spominu na tiste usodne čase, ko je nacifašizem začel svoj pohod?**

HAFNER: "Takrat sem bil star 21 let, bil sem tekstilni delavec, po prepričanju narodnjak, sokol, pa tudi že komunist. Takrat me je, razen mojega lastnega socialnega položaja in položaja družine, najbolj okupiralo vprašanje obstoja našega naroda. Kar se je takrat dogajalo v Evropi, je jasno kazalo, da bo prej ali slej napadena tudi Jugoslavija. Res je bilo takrat na Gorenjskem nekaj ljudi, ki so nekaj pričakovali od Hitlerja, od novega reda, morda boljše socialno stanje, in marsikaj drugega, vendar so jih Nemci hitro prepričali v zmoto. V nas je zorelo prepričanje, da se je treba okupatorju upreti. Dokazov za to je bilo hitro veliko. Najprej so začeli nadzorovati in preganjati komuniste in nekatere najbolj izpostavljene narodnjake, nato so izselili znaten del duhovščine in gorenjske inteligence. Junija so izvršili tudi tisti svojevrsten popis, ko so v Stražišču v šmartinskem domu izprašali vsako družino, kakšni smo, pregledali so naše podatke in nas razvrščali v možne volksdojčerje ali celo Nemce, v možne prilagodljive ljudi in pa v Slovence, ki bodo prej ali slej prišli na vrsto za izselitev. Vest o ustanovitvi Osvobodilne fronte smo sprejeli kot nekaj razumljivega in to ni veljalo le za nas, komunistične mladce, ampak za vso mojo sokolsko druščino in sodelavce. Večina ljudi je bila naklonjena uporu, čeprav se je v boj vključil sprva le majhen del prebivalstva, pripravljenost pomagati pa je bila velika in je bila spremljana s simpatijami."

***ŽAKELJ:* Starojugoslovanska vojska je v 14 dneh kapitulirala. Zakaj so takrat z organizacijo odpora uspele zunajparlamentarne stranke ne pa liberalci in Slovenska ljudska stranka. Ona je takrat zgubila dr. Korošca.**

MLAKAR: "Za tak upor, za kakršnega se je odločila partija in njeni levičarski zavezniki, glavne stranke niso bile pripravljene in ga niso hotele. V njihovi mentaliteti in tudi v navodilih, ki so jih dobivale od londonske kraljeve vlade s slovenskimi člani na čelu z gorenjskim rojakom dr. Krekom, ki so ga v Ljubljani Natlačen in ostali sodelavci priznavali za uradnega predstavnika Slovencev pred mednarodno javnostjo, takšnega upora ni bilo. Ljudska stranka kot liberalci so bili pred vojno v razkroju in je postajalo politično življenje vedno bolj anarhično. Vojne nevarnosti so se zavedale, vendar plodnega odgovora in dogovora pred vojno še niso zmogle. Kar nekaj časa je minilo, da so se začele ozirati okoli in spraševati, kaj storiti. Tik pred napadom se je Slovenska ljudska stranka, predstavnica večinskega političnega življenja, odločila za delovanje v treh smereh. Del stranke v Londonu je vodil neko mednarodno politiko in dajal navodila v domovino, dva dela pa sta ostala doma. Eden naj bi našel uradno in čim manj boleče sožitje z okupatorjem. To je bila Natlačnova linija, drugi del pa naj bi v ilegali pripravljal odpor. Taka zasnova se je v prvem vojnem obdobju tudi uresničevala. Rezultat tega je bila ustanovitev Slovenske legije 27. aprila 1941, dan po ustanovitvi Protiimperialistične fronte. Tako kot v drugih zahodnih državah, ki so bile okupirane, naj bi šlo tudi v Sloveniji za podporo zaveznikom pri končnem osvobajanju. Tako se je z določenimi odmiki dogajalo v Franciji, v Belgiji in na Norveškem. Tako idealno zamišljen potek pa je porušila Komunistična partija."

***ŽAKELJ:* Vinko, ali si ti takrat, razen Osvobodilne fronte, vedel še za kakšno grupacijo, ki je pripravljala odpor?**

HAFNER: "Zanje nisem vedel. Tudi v partiji nisem bil tako pomemben člen, ampak samo član, skojevec. Videl sem pa po dogajanju v Kranju in okolici, da je bilo razpoloženje ljudi enako kot v Stražišču. Veliko ljudi je bilo, ki niso šli v Osvobodilno fronto, pa so bili zavedni in so pomagali, tudi nekateri ugledni Kranjčani, in so dali lepe denarne prispevke in s tem veliko tvegali. Zato so imeli ob izdajstvu hude probleme z gestapom. Za druge oblike ne vem, vendar jih ne izključujem, vsaj nekaterih posameznikov ne."

Kdo se je uprl nacifašizmu

***ŽAKELJ:* Osvobodilna fronta je bila zelo uspešna pri povezovanju raznih grupacij. Kdo se je dejansko uprl nacifašizmu, kateri socialni sloji? Ali je socialna slika o tem?**

MLAKAR: "Dr. Ivan Križnar je naredil študijo za Gorenjsko. Kolikor jaz vem, je šlo najprej za delavce, ki so bili organizirani v partiji, krščanskih socialistov in drugih delavskih organizacij. Potem je šlo za intelektualce, za akademsko mladino. Največji vir za odpor je bil med mladimi, kar je razumljivo. Šlo je za sloje, ki so bili gmotno, politično, psihološko ali kako drugače marginalizirani, v tisti tipični meščanski in tudi izkoriščevalski družbi. Ti so bili vnaprej že psihološko pripravljeni, posebno tisti v okviru partije in njenih sopotnikov, ki so pričakovali revolucijo."

HAFNER: "Leta 1941 in 1942 je bilo med partizani največ delavcev, malih kmetov, inteligence in študentov. Posebno po težkih udarcih leta 1942, ko se je število gorenjskih partizanov prepolovilo, po nemški mobilizaciji na začetku leta 1942, pa se je povečal dotok kmečkih fantov, ne samo z malih kmetij, ampak tudi z večjih, tudi nižinskih, vendar v manjši meri. Leta 1943 so že dominirali pretežno mali in srednji kmetje. Ti so se uveljavili in zasedali pomembne vojaške in politične položaje, vendar je bila, se mi zdi, komandna sestava še vedno večinsko iz delavcev, malih kmetov in mladih izobražencev."

***ŽAKELJ:* Kdaj začno v pretežno osvobodilno klimo prodirati elementi revolucionarnosti, partijnosti?**

MLAKAR: "Ni dvoma, da je šla v boj velikanska večina z osvobodilnimi nameni, upanji, željo in voljo. Malce druga stvar je pri vodstvu Komunistične partije. To vodstvo, kot kažejo zadnje analize, so bili poklicni revolucionarji, ki so delali za revolucijo, svetovno, katere del pa naj bi bila tudi revolucija na slovenskih tleh."

***ŽAKELJ:* Kako se je v enotah kazal odnos med osvobodilnim in revolucionarnim, kako se je izražala vedno dominantnejša vloga Komunistične partije?**

HAFNER: "Res sem aktivni sodelavec NOB od vsega začetka, vendar sem partizan od 12. februarja leta 1942 dalje, pred tem pa sem bil na terenu v različnih vlogah. Takrat so aretirali mojo družino in jo kasneje pogubili. Razmere so bile v različnih delih Slovenije različne. Nemci sami so poskrbeli z izselitvami inteligence in duhovnikov, da je bilo na Gorenjskem gibanje manj diferencirano. Zaradi tega je bil tudi dobršen del vernih ljudi, in pa tisti, ki smo jih nekoč razglašali za klerikalce, naklonjeni OF ali pa ji vsaj niso nasprotovali. Kasneje se je začela stvar drugače diferencirati. Vendar, na Gorenjskem je bila OF gibanje bolj kot drugje in politični izvor ni bil tako izrazit. Tudi socialno se nismo hudo razlikovali. Očitno pa so bili verni bolj rezervirani do Osvobodilne fronte. Tudi zaradi nas, komunistov. Boj je imel tudi elemente revolucije. Pa ne samo zaradi prisotnosti komunistov, delavskih partizanov, ampak zaradi kritičnosti do družbenega reda, v katerem smo živeli. To je povečevalo željo ljudi, da se kaj spremeni. Komunisti partizanom nismo govorili o revoluciji, socializmu, komunizmu. Morda na partijskih sestankih. Vendar revolucije, družbenega prevrata nikoli nismo predstavljali partizanom. Šele proti koncu so se te stvari morda bolj izkristalizirale. Na začetku pa nikakor ne in še dolgo ne."

Tito je Slovencem marsikaj obljubil

***ŽAKELJ:* Kdaj je v boj prišla jugoslovanska dimenzija, kdaj se je slovenska NOB skušala poenotiti z jugom? Ali v Bihaču, ali po Jajcu ali proti koncu vojne?**

HAFNER: "Kako so to čutili v vodstvu fronte in centralnem komiteju bi težko rekel. Mi pa smo od vsega začetka čutili, da smo povezani z drugimi, da s kapitulacijo Jugoslavije jugoslovanstvo ni propadlo. Nekaj tega je ostalo. Posebno sokoli smo bili tako vzgojeni, pa tudi doma, kjer smo bili najprej Slovenci, nato pa Jugoslovani. Vsaj do konca leta 1942, ko sem imel že pomembnejše funkcije, nisem imel občutka, da bi se naš boj odvijala po nekih centralnih navodilih. Ko sem zamenjeval pokojnega Kebeta kot namestnik politkomisarja gorenjske grupe in smo se pogovarjali s Kidričem v nekem sodu pri Maksu Krmelju v Poljanski dolini, sem dobil vtis, da je bil dosti rezerviran do nekih dogajanj v Jugoslaviji. Takrat je prišla v Slovenijo skupina komandantov iz vrhovnega štaba, med njimi Ivo Lola - Ribar in Arso Jovanovič, Kidrič pa se z njimi še ni srečal. O pojavih v Jugoslaviji ni govoril razbijaško, ampak rezervirano. Poudarjal je, da Slovenci prednjačimo v nekaterih stvareh pred drugimi. Občutek sem imel, da je bilo slovensko vodstvo takrat dosti samostojno, vendar tudi jugoslovansko usmerjeno."

MLAKAR: "To je proces, ki ima svoja nihanja. V začetku sta OF in partija tako malo omenjala Jugoslavijo, celo tako malo, da je bil pri nekaterih sopotnikih odpor do tega. Pri Nagodetu, ki je bil tajnik Društva prijateljev Sovjetske zveze, pri sokolih, ki so bili striktno za Jugoslavijo. Tudi protirevolucija je bila za obnovitev Jugoslavije, za federativno kraljevino Jugoslavijo. Po Stolicah pride do konkretnih, predvsem vojaških vplivov na Slovenijo, OF pa ostane nedotaknjena do konca in celo Kardelj, ki je bil stalno ob Titu, tu ni popuščal, čeprav so bili očitki, da gre za sektašenje, da se je partija spečala z meščanskimi silami in podobno. Problemi so se kopičili na vojaškem področju in pozneje, ko so se začele priprave na ureditev oblasti po vojni. Slovenija je imela dobro organizirane svoje oblastvene organe in je bila nekajkrat na pragu tragičnih posledic, recimo za Kidriča, ki je bil celo nekaj dni zaprt, ker je najel posojilo pri zaveznikih, ne da bi vprašal na jug. Tito je v Jajcu obljubil, da bodo jugoslovansko vojsko po vojni sestavljale nacionalne vojske. Tito je obljubil še marsikaj. Churchillu na primer, da v Jugoslaviji ne bo komunizma. To je spadalo v strategijo in taktiko in do tega ni prišlo. Prvega marca 1945 je bila oblikovana enotna jugoslovanska armada in že prej so bile vse večje slovenske enote oštevilčene v jugoslovanskem okviru."

Fronta ni bila protiverska

***ŽAKELJ:* Kakšen je bil odnos do Cerkve? Ali je sploh bil interes po zbližanju, ali sta obe strani rabili druga drugo za notranjo hegemonizacijo?**

HAFNER: "Povedal sem že, za Stražišče to trdno vem, pa tudi drugje okoli Kranja in na Gorenjskem ni bilo drugače, da Osvobodilna fronta ni imela veliko nasprotnikov, tudi zato, ker so Nemci izgnali duhovščino. Duhovščine nimam že same po sebi za nazadnjaško. Med njo je bilo dosti naprednih in poštenih ljudi. Drugo vprašanje pa je, kaj se je zgodilo na Gorenjskem z nastankom belogardizma in kakšen je bil tu vpliv Cerkve in dela duhovščine. Vernost in protivernost ni bila niti znotraj partizanov niti med komunisti nikoli poseben problem. Mi smo bili praviloma ateisti. Pa ne vsi. Tudi za sprejem v partijo ali skoj se ni dosti spraševalo, ali si vereč ali ne. Večina partizanov je bila vernih. S pojavom bele garde se je začela diferenciacija. Osvobodilna fronta ni bila nikoli protiversko gibanje, ne glede na vpliv, ki smo ga imeli komunisti in ateisti. Lahko govorim o posameznih grdobijah, napakah, sektaštvu, ne pa o celotni usmeritvi Osvobodilne fronte."

MLAKAR: "Vodstvo slovenske Cerkve je bilo, posebej pa škof Rožman, zelo ubogljivo glede navodil Vatikana, predvsem pri splošnih navodilih v encikliikah, ki so bile protikomunistično usmerjene in je bilo v njih vernikom strogo zabičano, da s komunisti ne smejo sodelovati. Ko je nastala OF in je glavno besedo dobivala partija, je prišlo najprej do teoretične, nato pa do praktične dileme, kako naj se verniki obnašajo. Druga stvar je vodstvo Cerkve in meščanskih strank, ki je bilo v celoti verno, v vodstvih strank pa je bil tudi del duhovništva. Cerkev je bila tako vpletena v vsakdanjo in umazano politiko. Tega se med vojno ni mogla znebiti, važno vlogo pa je igrala tudi šibka osebnost škofa Rožmana, ki je bil popolnoma pod vplivom svoje okolice. Menda je po vojni celo izjavil, da še vedno vztraja na protikomunističnem stališču, da pa ni bilo pravilno, da se je šlo zoper partizane z orožjem. To je prečevanje nekoga, ki pa ni nujno, da je točno. Jaz verjamem, da so se škof in predstavniki Cerkve komunistične nevarnosti resnično bali. Znan je bil položaj v Sovjetski zvezi in tamkajšnja stališča do vere in Cerkve. Ti ljudje so na lestvici vrednot ocenili, da je komunizem pod krinko osvobodilnega boja mnogo hujša nevarnost kot okupator kljub tveganju, da bodo kolaboracionisti in narodni izdajalci. Tako kot nobena trditev ne velja za politično stranko ali organizacijo stoodstotno, tako ta trditev tudi ne velja za vso Cerkev in duhovščino."

Čas sovraštva in maščevanja

***ŽAKELJ:* Ali ste partizani vedeli za obračun s kvizlinškimi formacijami? Kako je mogoče, da je do tega prišlo? Kako so s tr**

Kdo je začel bratomorno vojno

HAFNER: *"Če smo imeli državljansko vojno in če smo se sonarodnjaki udarili med seboj, se je treba vprašati, kdo jo je začel. Ali komunisti s svojo avantgardno vlogo v boju ali samo zaradi svoje ideologije. Partizanska generacija komunistov se je v pogledih in odnosih razlikovala od predvojnih komunistov. V celoti vzeto so prav komunisti prispevali ogromno žrtev. Na Gorenjskem je že konec leta 1942 padlo nad polovico vseh komunistov, od vodilnih pa kar tri četrtine. Na koncu je bila živa le še petina predvojnih komunistov, od vseh pa polovica. Karkoli je že vodilo te ljudi v boj, so bili v bistvu poštenjaki, če so bili pripravljeni umreti. Umrl pa nihče ni rad."*

Za kolaboracioniste brez milosti

MLAKAR: *"Glede odnosa do kolaboracionistov je primerjava med Francijo in Slovenijo tipična. V Franciji je kolaboracija sploh nastala in je bila razširjena tako kot pri nas. Če primerjamo odstotek prebivalstva, ki je v Sloveniji sodeloval z okupatorjem, z odstotkom v Franciji, je pri nas približno dvakrat več ljudi sodelovalo kot pri njih. Kar se tiče obračuna ob koncu vojne, je bilo v Franciji brez sodb obsojenih okrog 10.000 ljudi, kar je 5 odstotkov vseh kolaborantov (najnovejše raziskave so se ustavile na 210.000), v Sloveniji pa je bilo brez formalne sodne procedure likvidiranih tudi 10.000 ljudi, vendar je bilo kolaborantov približno 25.000. Razlika med Francijo in Slovenijo je tudi ta, da je šlo tam za ljudski obračun. Ko so prišli partizani, makijevci, v neko osvobojeno vas, so postavili vlačuge, črnoborzijance in milicionerje pred zid in jih postrelili. Pri nas pa se je delalo v tajnosti. V Franciji je bilo veliko ljudi postavljenih pred sodišče, na desettisoče, na smrt obsojenih jih je bilo okrog 2000, sodba pa je bila izvršena v manj kot polovici primerov. V Sloveniji je bilo ogromno procesov, vendar le redko proti kolaborantom, ampak drugim."*

Moda
in
kvaliteta
Elita

PANORAMA

SPAR MARKET
SPAROVEC
Struga - Strau
NEVERJETNO
POCENI...
Zelo ugodna
menjava!

Bilo je na prvomajski dan, v tistih groznih svinčenih časih...

PAVLIHA SPET DIHA

DOKUMENT NAŠIH IN TUJIH NEUMNOSTI

Ljubljana, 23. aprila - Minuli četrtek smo v ljubljanski tiskarni "Tone Tomšič" slovesno pričakali ponovno rojstvo našega Pavlihe - satiričnega lista za vznemirjanje javnosti R Slovenije, kot je napisano v "glavi časopisa".

Seveda le redki nekdanjega Pavlihe niso poznali, saj je v minulih letih kar nekajkrat "vznemiril" javnost. Da bo to ostala tudi njegova sedanja vrlina, je obljubil **direktor Sveto Varšek**, ki pa je hkrati dodal, da bo Pavliha pošten do vseh, da se bo norčeval, ne glede na to, iz koga se bo treba ponorčevati. Zato se je zbranim gostom (od ministrov do prvakov strank) že vnaprej opravičil za morebitno "pojavljanje" na kateri od osmih strani. "Mislim, da bo Pavliha še boljši, tako da bo vsak, ki ga bo prijel v roke, vesel," je tudi dejal Sveto Varšek.

Skratka, Pavliha bo dokument naših in tujih neumnosti. Toda, ne smejte se preveč, kmalu boste tudi vi na vrsti, opozarjajo. Glavni urednik Pavlihe je **Aleksander Lucu**, odgovorni pa **Miran Sattler**. In še nekaj, česar ne gre spregledati - v uredništvu Pavlihe obljubljajo, da bodo objavili vsa pisma bralcev, ki jih ne bodo hoteli objaviti v drugih časnikih! ● **V. Stanovnik**

Za "pokušino" iz prve številke Pavlihe

IZ DNEVNIKA MILANA KUČANA

6.05

Med britjem sem sprejel najboljšega frizerja iz Celja. Zadržala sva se v kratkem, a prisrčnem razgovoru ter se dogovorila za nadaljnje sodelovanje. Problem pomanjkanja žiletk bomo rešili z brusilnico v železarni Jesenice. Izročil sem mu nekaj kolajn, miniaturico doprsnega kipa Edvarda Kardelja v šatuljici, dal sem mu tudi dve redkvici z mojega vrta.

6.30

Med vožnjo z avtom sem sprejel delegacijo še vedno neprištetih Koroščev. Prinesli so zvončke. Zadržali smo se v kratkem, a prisrčnem razgovoru. Podaril sem jim kaseto Helene Blagne in monografijo Baze 20 s podrobnim načrtom barake, v kateri je Franc Leskošek Luka sušil šunke.

Bled -
Ne, nismo režirali in ne montirali, posnetek tudi ni iz kakšnega davnega leta, ko je turistov na Bledu kar mrgolelo. Zadnjič so bile mize na terasah in klopi ob jezeru non - stop zasedene - seveda z domačimi gosti. Tortica ali dve pa kakšna kavica ali pivo, kaj več pa denarnice že ne premorejo. Če Bledu ne teče, mu pa počasi le kaplja, kar je vsekakor bolje kot nič... Foto: D. Sedej

MLADI PODLJUBELJSKI GASILCI

VAJA NAREDI MOJSTRE

MLADINSKA DESETINA GD PODLJUBELJ ODHAJA 1. MAJA NA TEKMOVANJE V FRANCIJO.

Podljubelj, 24. aprila - Vaško športno igrišče postaja vsako aprilsko popoldne vadišče mladih gasilcev, ki se pripravljajo na nevsakdanji dogodek. Občina Tržič jih je za marljivost nagradila z izletom v pobrateno francosko mesto Ste. Marie aux Mines. Tam pa se ne bodo le zabavali, ampak bodo sodelovali s francoskimi, nemškimi in avstrijskimi vrstniki na pravem gasilskem tekmovanju.

Kako dolgo je športno igrišče, najbolje vedo nogometaši. Tudi mladi člani Gasilskega društva Podljubelj ga sedaj vztrajno "merijo". Seveda, njihova naloga je drugačna od brcanja žoge v gol! V teku prek raznih ovir napeljujejo gasilske cevi do določenega mesta, kjer polnijo brentače z vodo. Medtem ko se eni mučijo z dviganjem pritiska, drugi s curkom ciljajo v poseben lijak, v vedro pod njim pa se mora nateči kar 8 litrov vode. In že hitijo k razvrščanju gasilskega orodja na pravo mesto. Pa še gasilske vozle je treba pravilno izdelati!

»Slednja naloga je najtežja, saj zaradi podobnosti vozlov hitro pride do napake,« se strinjajo fantje, ki obiskujejo od 6. do 8. razreda osnovne šole. Večina iz desetine je skupaj že sedmo leto. Pravijo, da jih gasilstvo veseli. Marsikaj koristnega so se že naučili doslej, svoje znanje pa so vztrajno dokazovali tudi na gasilskem kvizu in raznih tekmovanjih. Velikokrat so postali občinski prvaki in leta 1987 zmagali tudi med gorenjskimi pionirji. Lani so prvič nastopili med mladinci in premagali vrstnike iz občine. Na izbirnem tekmovanju letošnjo pomlad so bili spretnejši od mladincev GD Bistrica, zato se sedaj pripravljajo na dolgo pričakovano tekmovanje v Franciji. »Samo da ne bi bili tam zadnji,« si vlivajo pogum pred novo vajo.

DESETAR NI VEČ NAJMANJŠI

Po skupinskem klepetu želimo zvedeti še kaj od tistega, ki je glavni v desetini, pa spregovoriti s kakšnim novim članom. No, pa še mentorja ne smemo pozabiti! Vprašanje, kako so izbrali svojega vodjo, sproži mladosten smeh; kmalu zvemo, zakaj.

Primož Štamcar, osmošolec iz Podljubelja, nam zaupa: »Bil sem najmanjši po rasti, ko sem postal desetar. A sedaj sem že zrasel, le še kakšen gleda čez mojo glavo. Ja, vseeno so me vedno ubogali. Vsak pozna svojo nalogo v desetini in jo opravi po najboljših močeh. Če mi je všeč, kar delam pri gasilcih? Seveda, prav rad sem v tem društvu. V naši družini nisem edini; tudi moja mami je članica društva.«

Anže Dežman, sedmošolec iz Podljubelja, se pohvali: »Od začetka leta, ko sem se včlanil v društvo, sem se naučil marsikaj o gasilstvu. Pridno vadim, da ne bi zaostajal za drugimi. Sodeloval sem že na izbirnem tekmovanju. Tudi tekmovanja v Franciji me ni strah. Kdo me je nagovoril za sodelovanje? Prijatelji so me povabili v društvo. Dobro se razumemo in po vajah se tudi poveselimo.«

Goran Dragičevič, mentor mladincev in poveljnik društva: »Lani sem končal šolo za gasilske podčastnike, zato mi znanja ne manjka. Tudi iz prakse - v gasilskih vrstah sem od svojega 7. leta - lahko mladim veliko svetujem. Pri tem mi pomaga Jože Bizjak, mlajši. Zdi se mi prav, da se mladina ukvarja s čim koristnim. Veselja za delo z mladimi mi ne manjka, žal pa je društveno delo odvisno čedalje bolj od požrtvovalnosti članstva. Ni mi odveč kdaj seči v svoj žep, da fante nagradim za delo s sokom, težko pa je stalno vaditi in ob tem paziti, da se gasilska oprema preveč ne obrabi ali poškoduje. Tekmovanje v Franciji bo velika nagrada za mladince, obenem pa se za gasilstvo zanima več mladink.«

Pred odhodom nam predsednik GD Podljubelj **Franci Janc** pove, da ima gasilstvo več kot 60-letno tradicijo v kraju. Kljub nihanjem v delovanju so ohranili okrog 300 članov, od katerih imajo približno desetino operativnih gasilcev. Interes mladih za sodelovanje jih prepričuje, da bodo vlogo največjega domačega društva ohranili še naprej. Tudi on upa, da navdušenje mladih za gasilstvo po vrnitvi iz Francije ne bo manjše. ● **Stojan Saje**

GORENJSKI GLAS
več kot časopis

P R E B E R I T E

POSLI IN FINANCE GOSPE ROZI

VIKTOR ŽAKELJ:
»ZA SEBOJ ZAPREM VSE PREDALE IN NE HODIM NAZAJ V ZELJE«

GLASBENA LESTVICA RADIA ŽIRI

NAGRADNA KRIŽANKA

V R E M E

Lepo

Pratika nam za prvomajske praznike takole napoveduje vreme: v petek, 1. maja, bo nestanovitno, v soboto, 2. maja, bo mlaj, v nedeljo, 3. maja, in v ponedeljek, 4. maja, bo jasno, v torek, 5. maja, bo toplo, v sredo, 6. maja, stanovitno in v četrtek, 7. maja, nestanovitno.

Lunine spremembe

V soboto, 2. maja bo mlaj ob 18. uri in 44 minut. Po Herschlovem vremenskem ključu bo vreme lepo.

TURISTIČNA ZNAMENITOST

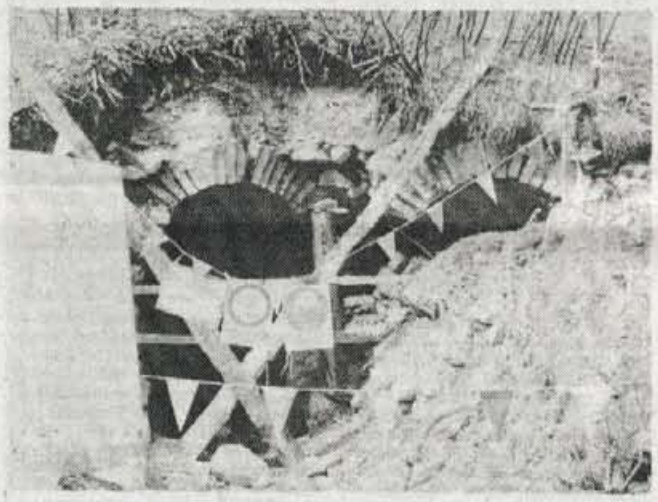

Podljubelj, 24. aprila - Program ob letošnji razstavi mineralov, fosilov in nakita v Tržiču bo zelo pester. Kot je napovedal Pavel Florjančič iz tržiškega društva prijateljev mineralov in fosilov, si bodo obiskovalci lahko ogledali tudi vhod v nekdanji rudnik živega srebra v Podljubelju. Napovedi o odprtju znamenitega rudarskega objekta iz 16. stoletja za turizem na tiskovni konferenci v lepi restavraciji TGT na na Lajbu so bile prav spodbudne. Drugačna slika se je ponudila radovedni novinarski kameri malo nižje ob cesti pri vhodu v znameniti rudnik. Na obledeli tabli je bilo komaj moč prebrati, da tam odpira RUDMET iz Škofje Loke rudniški rov "Avgust" za tržiške prijatelje mineralov. Po sedanjem izgledu vhoda v rov bi komaj verjeli, da bo ogled 9. in 10. maja vsaj varen, če ne že tudi zanimiv! S. S. - Foto: S. Saje

Zanimivo in pestro branje; nasveti
in poslovni namigi; poslovne priložnosti v komercialnih ter malih oglasih; Odprte strani, Snovanja, Panorama, Glasova Stotinka; Glasove preje; Novinarski večeri - vse to in še več je Gorenjski glas, vsak torek in petek v Vašem poštnem nabiralniku oziroma pri Vašem prodajalcu časopisov.

Naš predlog za dobro naložbo:
naročite Gorenjski glas

ZA NAROČNIKE GORENJSKEGA GLASA: 20 % IN 25 % CENEJE (20 % popusta pri plačilu četrtletne naročnine; 25 % cenejši mali oglas do 10 besed; 25 % popusta pri določenih oglasnih storitvah).

Vaš denar je z Gorenjskim glasom vreden veliko več.

Pošljite nam izpolnjeno naročilnico - skupaj z njo nam lahko pošljete besedilo malega oglasa in prva objava bo brezplačna. Možnost brezplačnega malega oglasa za nove naročnike izkoristite tudi kasneje s kuponom, ki Vam ga pošljemo.

Če se boste na Gorenjski glas naročili v aprilu, boste skupaj z drugimi naročniki ugotovili, da je MAJ NAJLEPŠI MESEC.

NAROČILNICA III.

Gorenjski glas mi pošljite na naslov:

(ime in priimek, ulica oz. naselje, hišna št., pošta)

Izrežite in pošljite na: ČP GORENJSKI GLAS, 64000 KRANJ

NOVO ● NOVO
JEDILNO
ARAŠIDNO
OLJE
jedilno rafinirano rastlinsko
olje
CEKIN
Mercator - Tovarna olja
Oljarica Kranj

OCVRTE PIŠČANCE
ODSLEJ TUDI
DOSTAVIMO NA DOM
Tel. 45-017
GOSTILNA PRI BIZJAK

PETEK, 1. maja 1992

1. PROGRAM TV SLOVENIJA

9.10 Video strani
9.20 Papirniški pihalni orkester Vevče
9.50 Program za otroke
10.40 Neža Maurer: Oče Javor
10.50 Znanost in resnica, ponovitev ameriške znanstvene serije
11.50 Poslovna borza, ponovitev
12.00 Poročila
12.05 Video strani
13.00 Video strani
13.15 Umetniški večer, ponovitev
13.15 Holroyd o Shawu, angleški dokumentarni film
14.15 Cezar in Kleopatra, angleški film
16.20 Gospodarska oddaja: R & R, ponovitev
16.50 EP, Video strani
16.55 Poslovne informacije
17.00 TV Dnevnik
17.10 Tok tok, kontaktna oddaja za mladostnike
19.05 EP, Video strani
19.10 Risanka
19.20 Napovednik
19.25 EPP
19.30 TV Dnevnik, Vreme, Šport, Forum
20.26 EPP
20.30 R. Giordano - E. Monk: Bertinijevi, nemška nadaljevanka
21.15 EPP
21.20 Ex Libris
22.10 TV Dnevnik, Vreme, Šport
22.35 EPP, Video strani
22.38 Napovednik
22.40 Sova
Pri Huxtablovih, ameriška nanizanka
Pri koritu, angleška nadaljevanka
Odraščanje, angleški film
1.30 Video strani

2. PROGRAM TV SLOVENIJA

15.30 Video strani **15.40** Sova, ponovitev Dragi John, ameriška nanizanka, Hobotnica III. italijanska nanizanka, Šingen, japonska nadaljevanka **18.00** Regionalni programi - Maribor **19.00** Jazz in blues **19.25** EPP **19.30** TV Dnevnik ZDF **20.00** Pujsovi dosjeji, angleška nanizanka **20.25** Napovednik **20.30** Večerni gost: Stojan Pelko **21.20** Ali bomo vsi znoreli?, posnetek okrogle mize iz Cankarjevega doma **21.50** Dobrodošli **22.20** Umetniški eksperimentalni program: Studio City **23.20** Koncert simfonikov RTV Slovenija: R. Strauss: Junakovo življenje **0.10** Yutel, eksperimentalni program

1. PROGRAM TV HRVAŠKA

7.00 Dobro jutro - mozaik **9.00** Spored za otroke **9.30** Zgodbe obeh strani **10.00** Poročila **10.05** TV šola **11.05** On in ona **12.00** Poročila **13.00** Slika na sliko, ponovitev **14.00** Poročila **13.50** Edvard VII, angleška nadaljevanka **14.00** Modre čelade **16.10** Malavizija **17.00** Alpe-Donava-Jadran **18.00** Poročila **18.40** Santa Barbara, ameriška nadaljevanka **19.30** Dnevnik **20.05** Vi in vaš video **21.15** Spekter **22.15** Ekran brez okvirja **22.20** Dnevnik **23.45** Slika na sliko **0.03** Horoskop **0.34** Cvetličarna groze, ameriški čb film **1.45** Poročila **1.50** Video strani

2. PROGRAM TV HRVAŠKA

19.30 Dnevnik **20.10** China Beach, ameriška nadaljevanka **21.05** Roseanne, ameriška humoristična nanizanka **22.20** Tiralica **23.10** Fashion tape **23.50** Nedotakljivi, ameriška čb nanizanka **0.35** Gardijada - Video strani

KANAL A

9.45 A Shop **10.00** Ponovitev večernega sporeda **10.30** Olimpiada možganov, kviz **10.50** Dekle iz Češke, ameriški film **19.00** Kult - ura **19.30** Barmani, ponovitev reportaže s tekmovanja **19.45** Rolanje s hobotnico **20.00** Dober večer **20.05** Potapljanje v Andamantskem morju, podvodni svet Tajske **20.30** 35 mm, novi filmi v kinu **20.45** Pasje življenje, švedski film **22.35** Filmski režiserji - Richard Donner, začetki uspešne kariere **23.05** Kabaret - Lahko noč - MCM

TV AVSTRIJA 1

20.15 Primer za dva **21.25** Pogledi s strani **21.50** Tudi angelčki jedo fižol, italijansko-španski film; Bud Spencer

RADIO SLOVENIJA 1

4.30-8.00 - Jutranji program - **8.00-10.00** - Radio "GA-GA" - **11.05** - Posebna oddaja - **12.05** - Na današnji dan - **12.30** - Kmetijski nasveti - **13.00** - Danes ob 13-ih - **13.45** - Iz tujega sveta - **14.05** - Poslovne informacije - **15.30** - Dogodki in odmevi - **16.15** - Radijska tribuna - s poslanci - **17.05** - Studio ob 17-ih - **19.00** - Radijski dnevnik - **20.00** - Oddaja za pomoščake - **22.00** - Zrcalo dneva - **23.05** - Literarni nokturno - **23.15-4.30** - Nočni program -

1. RADIO TRIGLAV JESENICE

11.00 - Napoved, telegraf, horoskop, EPP - **12.00** - Glasba, EPP - **13.00** - Danes do trinajstih, EPP - **14.00** - Kulturna dediščina, Obvestila - **14.30** - Novice, EPP - **15.30** - Dogodki in odmevi - **16.00** - Obvestila - **16.30** - Novice, EPP - **17.00** - Lestvica popularnih 40 do 22. ure -

RADIO KRANJ

8.00 - Dobro jutro Gorenjska - **8.20** - Oziramo se - **8.30** - Hov - ne znam domov - **8.40** - Pregled dnevnega tiska - **9.00** - Gorenjska včeraj - danes (regionalna poročila) - **9.20** - Novinarski blok - **10.00** - Poročila Radia Slovenija - **10.55** - Pet za pet - **12.15** - Osmrtnice, zahvale - **12.20** - Črna kronika - **12.55** - Pet za pet - **13.00** - Pesem tedna - **14.00** - Gorenjska danes - **15.30** - Dogodki in odmevi - **18.00** - Gorenjska danes - jutri - **18.20** - Novinarski blok - **18.50** - Radio Kranj jutri - **19.00** - Nasvidenje -

1. RADIO ŽIRI

14.00 - Napoved programa - **14.30** - Devizni tečaj - **14.35** - Misel za dan - **14.40** - Zakajčkovi starši - **15.00** - Dogodki danes - jutri - **15.10** - Dam - daš - **15.30** - Prenos dnevno-informativne oddaje Radia Slovenija - **16.00** - Radio Žiri spet z vami - napoved programa - EPP - **17.00** - Športne novice - **17.10** - V družbi s športniki - **18.00** - Novice - osmrtnice - **18.15** - Športne novice meseca - nagradni kviz - **19.00** - Odpoved programa -

1. RADIO ŽIRI

14.00 - Napoved programa - **14.15** - Naše okno - **14.30** - Devizni tečaj - **14.35** - Misel za dan - **14.40** - Zrcalce, zrcalce ... - **15.00** - Dogodki danes - jutri - **15.10** - Dam - daš - **15.30** - Prenos dnevno-informativne oddaje Radia Slovenija - **16.00-19.00** Zadetek v petek - **17.00** - Športne novice - **18.00** - Novice - osmrtnice - **19.00** - Odpoved programa -

RADIO TRŽIČ

16.10 - Obvestila - **16.30** - Zanimivosti od tu in tam - **17.05** - Glasbena deletacija - **17.45** - Radio Domba - **18.55** - Napoved sporeda -

SLOVENIJA 1 — 0.00

ODRAŠČANJE

ameriški barvni film, 1990; igrajo: Brian Deneby, Piper Laurie, Graham Beckel, Emily Longstreth, Ving Rhamers.

Gus, možakar srednjih let, je napredoval do preddelavca v majhni tovarni avtomobilskih delov. Je poročen in ima dva sinova, starejši je pravnik in je že pri kruhu, medtem ko mlajši študira in Gus si močno želi, da bi postal zdravnik. Obema otrokoma želi seveda najboljše, predvsem boljše življenje, kot ga je lahko zagotavljal on s svojo delavsko plačo. Pri tem pa Gus sploh ne razmišlja o morebitnih željah svojih sinov, sam namreč najbolje ve, kaj je zanju najboljše. V istem času prihaja v tovarni do krize, govori se o odpuščanju delavcev, o japonizaciji ameriške avtomobilske industrije, delavci so zrevoltirani in ne vedo, kdo med njimi bo izgubil delo. Gre skratka za vzporedno krizo, za krizo v Gusovi družini, ko se oče ne more sprijazniti z drugačnimi idejami svojega sina Charlija, in za krizo v tovarni, ki prisili Gusa, da si poišče delo drugje. Ko bo Charlie uveljavil lastno voljo in želje, bo obdobje njegovega odraščanja zaključeno, Gus pa se bo lahko končno umiril.

KINO — 1. maja

CENTER slov. film SRČNA DAMA ob 17.45 in 20. uri **STORŽIČ** amer. kom. VIKEND Z BERNIEJEM ob 16. in 18. uri, amer. trda erot. NEBEŠKE LISICE ob 20. uri **DUPLICA** amer. pust. film KAPITAN KLJUKA ob 17.30 uri, amer. film JFK ob 20. uri **KOMENDA** amer. pust. film KAPITAN KLJUKA ob 20. uri **LAZE** amer. akcij. letal. film JEKLENI OREL II. ob 19. uri **ČEŠNJICA** amer. kom. KO SREČA POTRKA ob 20. uri

Cene v redovalnici so se jezile

V redovalnici, "sveti" knjigi, ki med poukom spremlja učitelja, so živele ocene. Bile so različne, petih vrst: od ene do pet. Tam so živeli tudi znaki. Bili so dveh vrst: plusi in minusi.

Nekega dne se je Štirica vračala s sprehoda domov in takrat ji je prišla nasproti Enka, ki se je ravno vselila v redovalnico. Kovčke ji je na vozu pripeljal njen konj, Minus, ki se je vselil skupaj z njo. Enka je lepo pozdravila Štirico: "Dober dan, draga gospa." Štirica je odvrnila: "Dober dan." In nadaljevala svojo pot, ker Enk ni marala. Enka pa jo je ustavila. "Počakajte, prosim!" Štirica se je ustavila, pogledala nazaj in vprašala: "Kaj pa hočete od mene?" Enka ji je odgovorila: "No, veste... mislila," in je malo počakala, "mislila sem, da bi mi lahko kaj povedali o življenju v redovalnici. Veste, nova sem tu." Štirica je nejevoljno odgovorila: "No, prav, če že tako silite vame." "Prosim, stopite v mojo novo hišo, se bova pogovorili ob kavici," je predlagala Enka. Štirica je veselo pritrdila. Tako sta se odpravili do Enkine hiše. Enka je odklenila vrata in obe sta vstopili. Hiša je bila še napol prazna, na sredi sobe so bili le miza z dvema stoloma, štedilnik in omara z dvema posodama ter štirimi skodelicami za kavo. Štirica je sedla za mizo, Enka pa je vzela iz torbe kavo in jo začela kuhati. Nato je rekla Štirici: "No, zdaj pa le povejte." Štirica je začela: "Prav. Veste, v tem delu redovalnice živimo štiri Štirice in dve Petici. Ne vem, ali vi sploh spadate sem." Enka je natočila kavo v skodelici, se usedla za mizo in odgovorila: "Zakaj mislite, da ne spadam sem?" Štirica pa: "Ker tu ni nižje ocene od štiri." Ena: "Ampak saj sem tudi jaz ocena." Štirica: "Veste, tu ne maramo Enk. Nihče jih ne mara." Enka je odgovorila: "Če me ne marate, lahko kar greste!" Štirica je vstala in odšla domov.

Drugo jutro je nekdo potrkal na njena vrata. Štirica je odprla in zagledala Enko. Ta se ji je opravičila: "Oprostite, ker sem bila včeraj tako neprijazna, a imeli ste prav. Res ne sodim sem. Kmalu, ko ste odšli, sem dobila pismo, da so me poslali na napačni konec. V resnici spadam v severni del. Prosim, oprostite zaradi neprijaznih besed včeraj." Štirica: "Že dobro."

Nato je Enka odšla, Štirica pa si je oddahnila: "Sem že mislila, da smo res dobili Enko. To bi bila prava sramota."

Toni Pustovrh, OŠ Vodice

Prebrali smo Protestno pismo, radi bi vam ustregli, vendar zaenkrat s celo stranjo ne bo nič. Oglasi imajo, žal, prednost, prinašajo denar, denar pa je, saj veste... Za rahlo tolažbo objavljamo nekaj vaših pesmic, za začetek pa seveda...

Protestno pismo

Uredništvo,
vam piševa,
saj ko zagledava Glas,
se pod nosom obriševa.
Glas nič več zanimiv ni,
saj šolskim novinarjem
namenjate le pol strani.
Novinarjem odmerite
vsaj še pol strani,
saj tako ga prebirali
radi bomo vsi,
še zlasti mi -
mladi gorjanski novinarji.

Nina Žvan in Špela Por, 5. b, v imenu novinarskega krožka OŠ Gorje

Končna ločila

Napisala sem prvi stavek:
Kako si kaj -
sledil mu je?
Napisala sem drugi stavek:
Pazi, poglej nazaj -
sledil mu je!
Napisala sem tretji stavek:
Sosedov Jure srajco lika -
sledila mu je.

Katja Žemva, 5. a r.

Pozabljivost

Bilo je nekega večera,
ravno juhico sem grela.
Skočila sem k sosedi,
pogovarjali sva se o novi
skledi.
Ko sem nazaj prišla,
v loncu sem našla
le majhen kos mesa.
Juha pa je skopnela,
saj že zdavno je zavrela,
ko sem se pri sosedi grela.

Tina Urevc, 5. a r.

Mavrica in otroci

Dežek pada, sonček sije,
z neba do reke
se pisana mavrica vije.
Vsakdo mavrico rad ima
in z njo se rad poigra.
Mnogi otroci za njo hitijo,
da jo v svoje dlani ulovijo.
Z njimi rada se lovi
in bonbončke kupovat hiti.
Ko pa mavrica izgine,
veseli se sosedov Tine.
On najraje po lužah skače
in zmoči si rdeče hlače.

Špela Por, 5. b r.

MEGAMILK

Očiščevalna akcija v Bašlju

V soboto, 11. aprila, smo v Bašlju imeli očiščevalno akcijo.

Zjutraj ob osmih smo se zbrali na avtobusni postaji v Bašlju. Čiščenja smo se udeležili osnovnošolci in odrasli, vendar žal v precej majhnem številu. Akcijo je organizirala krajevna skupnost Bela. Delati smo začeli v zgornjem delu vasi in tako čistili ob potoku Belici. Bilo je ogromno odpadkov. Namesto kontejnerjev nam je kmet iz Bašlja dal vreče od gnojila, v katere smo metali odpadke, nato pa smo vreče naložili na traktorsko prikolico. Kmetje so jih odpeljali na smetišče v Tenetiše. Tako je krajevna skupnost prihranila veliko denarja. Pospravljanje odpadkov je trajalo do enajste ure. Ko smo pojedli malico, smo delo nadaljevali do treh popoldne.

Odpadki, ki smo jih pobirali, so bili neznosni: konzerve, cementne vreče, polivinil, razcefrane cunje, različne pločevinaste škatle ter celo pokvarjeni pralni stroji in še bi lahko naštevala. Ob tem se je marsikdo od nas vprašal: "Kaj mislijo ljudje, ko mečejo odpadke? Kaj ne vidijo, da uničujejo naravo?" Če pomislim, da naravo uničujejo tovarne; jo mora tudi posameznik?

Anka Naglič, 6. b r. OŠ Matije Valjavca Preddvor

PIONIRJI TRATE - ZMAGOVALCI

OŠ Peter Kavčič je ob proslavi svoje 60-letnice organizirala občinsko osnovnošolsko prvenstvo v malem nogometu. Turnirja se je udeležilo 8 ekip iz vse škofjeloške občine. V finalu je **ekipa OŠ Cvetko Golar iz Trate premagala vrstnike iz Železnikov s 5 : 2,** v boju za tretje mesto pa so igralci iz Žirov premagali domačine OŠ P. Kavčič s 3 : 2.

M. Kalamar

Za kratek čas

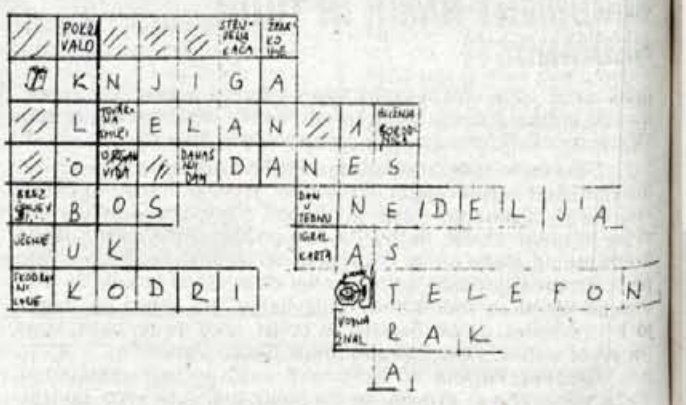

Križanko je sestavila 9-letna Darja Cotar iz OŠ Cvetka Golarja v Škofji Loki. Napnite možgančke!

NOVO
NOVO

POPRAVILO LEPLJENEGA VETROBRANSKEGA STEKLA NA VOZILIH VSEH VRST:

ZAKAJ ZAVREČI
POŠKODOVANO VETROBRANSKO STEKLO?

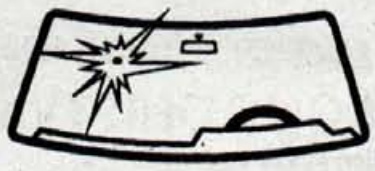

MI VAM GA POPRAVIMO:

- popravilo izvedemo na vgrajenem vetrobranskem steklu v kratkem času, kajti demontaža stekla ni potrebna
- zadnja faza popravila je poliranje, tako da je popravljeno mesto skoraj neopazno
- popravljeno steklo je kot novo, saj obdrži lastnosti: trdnost, odpornost in vidljivost
- uporablja se specialni material izdelan v firmi NOVUS Inc. ZDA in testiran pri TUW v ZRN
- stroški popravila so odvisni od poškodbe, vendar v nobenem primeru ne presegajo 1/3 vrednosti novovgrajenega stekla

NEKAJ ZNAČILNIH PRIMEROV POŠKODB lepljenih vetrobranskih stekel od udarcev kamenja, ki vam jih sedaj uspešno popravimo:

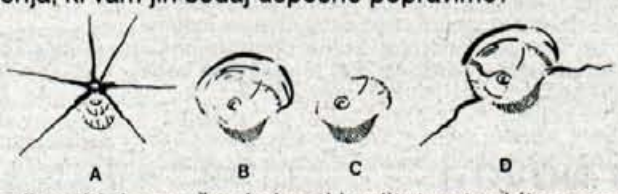

Vsi, ki želite prihraniti denar, čas in imeti kvalitetno ter hitro popravljeno vetrobransko steklo - pravi naslov je:

potovalna agencija
ALPETOUR p.o. KRANJ

DE Vzdrževanje
Primskovo - Ul. M. Vadnova 8 (komunalna cona)
tel.: 064/212-071

Domači zdravnik

Zdravilni jeglič - trobentica

Zdravilni jeglič, po domače trobentica, pravijo ji pa še vse mogoče, brkončica, jeglec, golčica, golšica, gospodična, govčica, gregorščica, živorumeni visoki jeglič in podobno. Zdravilni jeglič je trajna zelika s kratko, rjavo koreniko. Jajčasto okrogli, valoviti, nazobčani listi so v pritlični rozeti. Iz srede rozete se dviga 10 do 20 cm visoko cvetno steblo, ki ima na koncu 5 do 10 rumenih cvetov. Sveži cvetovi imajo prijeten medenast sladkoben okus. Sveži podzemni deli rastline dišijo po sladkem janežu. Cvete konec marca, aprila in še maja. Zdravilni jeglič raste po travnikih, mejah, ob gozdovih.

Od marca do aprila nabiramo korenine in cvetove. Cvetove sušimo z zelenimi čašami ali brez njih. Očiščene korenine naberemo na nitko in jih obesimo na zračen kraj v senci. Cvetovi se morajo posušiti hitro, sicer izgubijo barvo in niso lepi. Papir, na katerem so cvetovi na tanko razgrnjeni, večkrat menjamo. V ljudskem zdravilstvu uporabljajo tudi liste, a pri njih moramo biti natančni, ker je na njihovi spodnji strani velikokrat razširjena neka glivica (ob dotiku povzroči izpuščaje).

Cvetove nabiramo vedno s čašami vred.

Zdravilni jeglič je kot ena izmed prvih pomladanskih rastlin izredno pomemben, ker pozdravi vse katarje, zasluzenje, kašelj, gripozne bolezni, povrhu pa nadomestuje porabljeni vitamin C. Zdravilni jeglič je priporočljivo zdravilo celo pri hudih bronhialnih katarjih, pri pljučnici in oslovskem kašlju. Povrhu korenine in cvetje čistijo kri in izločajo vse strupene snovi, ki vplivajo na nastanek protina in revmatizma.

Čaj iz svežega zdravilnega jegliča samega ali zmešanega z drugimi pomladnimi zelišči (z mladimi brezovimi listi, mladimi koprivami) je treba spomladi pridno piti, da se prečisti kri. Pozimi se navadno napačno hranimo, jemo preveč mastnega mesa, peciva in premalo sadja in zelenjave pa se nam v žilah nabere preveč žlindre in strupenih snovi. Zato je pri raznih očiščevalnih in shujševalnih kurah, ki se jih lotimo spomladi, tak čaj zelo priporočan.

Kneipp je zapisal: "Kdor je nagnjen k revmatizmu in protinu naj pije dlje časa vsak dan po 1 do 2 skodelici čaja iz zdravilnega jegliča. Hude bolečine bodo ponehale in polagoma popolnoma izginile."

Čaj iz zdravilnega jegliča tudi odlično krepi živce in srce, blaži migreno in živčni glavobol, zmanjšuje naval krvi v glavo, zdravi drgetanje udov, zelo pomaga pri vnetju srčne mišice, pri srčni vodenici, živčnih težavah s srcem in nagnjenosti h kapi. Čaj je eno izmed najbolj neškodljivih, pa zelo učinkovitih uspaval.

Ta mesec na vrtu

Plevemo, zalivamo

Po vsem vrtu se že šopiri plevel, zato ga takoj zatirajmo. Plevel ne kazi samo lepoto vrta, temveč tudi črpa in odvzema hranilne snovi koristnim rastlinam. Ne čakajmo, da bo cvetel ali naredil seme, saj vemo, kako hitro začne ptičje mleko (črevca) trositi seme. Ravno tega plevela je vedno dosti med kulturnimi rastlinami.

V začetku maja je oskrbovanje vrta verjetno najpomembnejše opravilo. Z okopavanjem in hkrati s pletvijo rahljamo in zračimo tla. Z okopavanjem tudi zadržujemo vlago v tleh, zato je važno, da okopavamo po vsakem močnejšem dežju in zalivamo brž, ko se rahlica malo osuši. Maja moramo že skrbeti, da rastline ne bodo trpele zaradi suše. Posebno glejmo na rastline, ki smo jih pred kratkim posejali ali posadili. To ne velja samo za zelenjavo, temveč tudi za grmičje, rože, drevnino in trato. Rahlo škropljenje ne koristi, pošteno je treba zaliti. Velja pravilo: vsak m² površine moramo zaliti z 8 do 10 litri vode.

Posladkajmo se

Vinska pena

Za 2 osebi potrebujemo: 2 rumenjaka, 1 celo jajce, 1 žlico sladkorja, 4 žlice belega vina.

Rumenjaka, jajce in sladkor penasto umešamo. Posodo postavimo v vodno kopel in stepamo z metlico za stepanje ali z električnim ročnim mešalnikom. Segrevamo. Ko postane krema bela in ko se speni in naraste, jo prelijemo v kozarce in potresemo s čokolado.

Palačinke z ovsenimi kosmiči

Za večerjo spečemo palačinke, polnimo jih z ovsenimi kosmiči in jabolki. Vzamemo mešanico ovsenih kosmičev "muesli"; večerja je potem še posebno zdrava in vitaminska.

Za 4 osebe potrebujemo:

1/2 litra mleka, 250 g moke, 4 jajca, sol, 750 g jabolk, sok 1 limone, 6 žlic sladkorja, cimet, olje, 200 g mešanice muesli.

Iz mleka, moke in jajc razžvrkljamo testo za palačinke. Testo solimo, pustimo ga počivati 15 minut, da se moka napne.

Jabolka olupimo, narežemo na četrtine, peščišča izrežemo. Jabolčne krhlje narežemo na tanke rezine. Zmešamo jih z limoninim sokom, da ne potemnijo. V kozici segrejemo 1/8 l vode, dodamo sladkor, cimet in jabolka z limoninim sokom. Na majhnem plamenu dušimo jabolka 10 minut. V ponvi segrejemo olje in spečemo iz testa 8 tankih palačink. Vsakokrat, ko nalijemo v ponev testo za palačinko, potresemo na vrh še 25 g mešanice muesli in jo spečemo s palačinko. Pečene palačinke polnimo z dušenimi jabolki.

Mešanico muesli lahko zamešamo tudi v testo za palačinke. Palačinke potem sicer niso tako hrustljave, vendar jih laže spečemo.

Za prigrizek

Rogljički s kumino

Med prazniki bomo imele malce več časa. Kaj ko bi za družino spekle domače rogljičke?! Nič tako zelo zahtevnega niso. Začinimo jih s soljo in kumino, ponudimo pa z maslom in sirom za pigrizek k pijači. Rogljički pa teknejo tudi za nedeljski zajtrk.

Za 6 rogljičkov potrebujemo 250 g moke, 20 g kvasa, 1 dl olja, sol, ščepec sladkorja, kumino, grobo sol.

Moko stresemo v skledo. Kvas gladko razmešamo v 1 dl mlačne vode. V moki naredimo jamico, v jamico zlijemo raztopljeni kvas. Na rob jamice damo sol, dodamo sladkor in olje. Vse skupaj zamesimo v gladko voljno resto. Testo krepko gnetemo vsaj 5 minut. Nato ga oblikujemo v kepo, pokrijemo s ptičem in pustimo vzhajati na sobni temperaturi 15 minut. Nato testo znova razvaljamo v obliko pravokotnika, na debelino 2 mm. Pravokotnik narežemo na 3 kvadrate, vsak kvadrat razpolovimo po diagonali, da nastrane 6 trikotnikov. Trikotnike potresemo s kumino. Od daljše stranice zvijemo trikotnik proti vogalu. Rogljičke zložimo v pekač. Rahlo jih premažemo z vodo in potresemo s kumino in grobo soljo. Pečemo v pečici pri 200 stopinjah 15 do 18 minut. Ponudimo, dokler so še mlačni.

Mercator Preskrba M

SALON POHIŠTVA

Deteljica in Tržič

svetovanje arhitekta vsako sredo in četrtek od 10. do 17. ure

VPRAŠANJE:

Rad bi nasvet, kako naj uredimo dekliško sobo in kakšna naj bo razmestitev pohištva v sobi. Pohištvo bi želel iz masivnega lesa. Ali je bolje les prodati in kupiti že narejeno? Predvsem pa bi rad nasvet, koliko in kako vgraditi macesnov opaž - oblogo. Mislil sem na zahodno steno in strop. Ali bo preveč? Že vnaprej se vam za nasvet iskreno zahvaljujem.

Stane Rozman

ODGOVOR:

Morda bo po vašem okusu prav ta vedra dekliška soba. Za opremo vaše dekliške sobe glede na željo po masivnem lesu sem izbrala pohištvo »DAN« proizvajalca PIONIR NOVO MESTO. Les je plemenit dar narave, ki vzbuja občutek ugodja in topline. V PIONIRJU so oblikovali sestavljivi regal DAN tako, da je funkcionalen, prilagodljiv, enostaven, hitro sestavljiv, lepe oblike in videza. Vsi elementi so izdelani iz masivnega smrekovega ali borovega lesa, na hrbtiščih, stranicah garderobne omare ter na dnu predala pa so furnirane plošče. Na površini so elementi s prozornimi laki ali z bio oljnimi premazi. Cenovno je ta program tudi sprejemljiv.

Odločila sem se za kar največ nizkih elementov in manj visokih /pa še te ne segajo več kot 130 oz. 200 cm/. Visoka je le garderobna omara ob vhodni seni. Ležišče je postavljeno v vogal sobe in povezano z nizom elementov v celoto.

Dotik z golo steno ob ležišču ni samo neprijeten, ampak je lahko škodljiv zlasti v primerih, kjer stena postaja neločljiv del spalnega kota. Ležišče ob steni zahteva v vsakem primeru toplejše in za obrabo neobčutljivo ozadje - pogoj, ki ga lesena obloga v celoti in odlično izpolnjuje.

Lesena obloga na zahodni strani in stropu ustvarja v sobi efekt baldahina. Oblogo polagajte diagonalno, pod kotom 45°. Imeli boste občutek, da se je soba povečala.

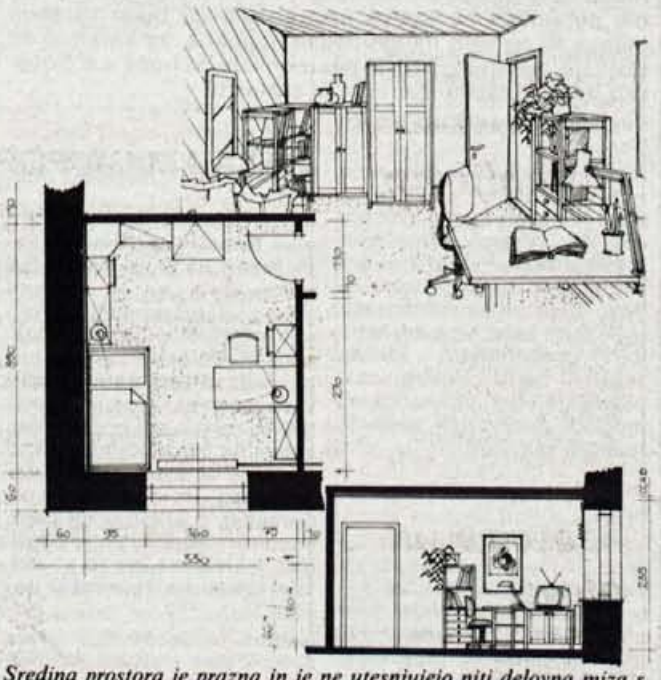

Sredina prostora je prazna in je ne utesnjujejo niti delovna miza s stolom.

Stena in strop iz macesnovine in smrekovo pohištvo gotovo začrtujejo osnovno barvno in materialno izhodišče. Ves sijaj ohranjata svetlemu lesu zagotovo bele površine in omejitev ostale barvne palete na lesu kontrastno živo modra barva. V tej barvi naj bi bila talna obloga - itison, dvižna gubana zavesa, posteljno pregrinjalo ter številne okrasne blazine na postelji.

Soba je osvetljena s stropnimi reflektorji, namizno svetilko /gobico/ nad vzglavjem postelje in delovno svetilko na mizi /vse bele barve/.

Kompletno opremo sobe dopolnjuje še ogledalo v masivnem smrekovem okvirju, ki je nepogrešljiv element v dekliški sobi.

Danica Račič Ahačič, dipl. ing. arch., Kranj

SOBOTA, 2. maja 1992

1. PROGRAM TV SLOVENIJA

8.35 Video strani
8.45 Izbor
8.45 Angleščina - Follow me
9.05 Radovedni Taček: Ogenj
9.25 Klub klobuk
11.00 Zgodbe iz školjke
12.00 Poročila
12.05 Tok, tok, ponovitev
14.00 Večerni gost: Stojan Pelko, ponovitev
14.50 EP, Video strani
15.55 Napovednik
16.00 Tednik, ponovitev
16.50 EP, Video strani
16.55 Poslovne informacije
17.00 TV Dnevnik
17.10 Sreča na vrvici, slovenski film
18.40 Slovenija - Umetnostni vodnik: Stiški samostan
18.55 EP, Video strani
19.00 Risanka
19.10 Napovednik
19.15 Žrebanje 3 x 3
19.25 EPP
19.30 TV Dnevnik, Vreme, Šport, Utrip
20.26 EPP
20.30 Ona + On
21.30 EPP
21.35 L. La Plante: Glavni osumljenec, angleška nadaljevanka
22.25 TV Dnevnik, Vreme, Šport
22.50 Napovednik
22.53 EP, Video strani
22.55 Sova
Murphy Brown, ameriška nanizanka
Pri koritu, angleška nadaljevanka
Obupanci, ameriški film
1.40 Nočne ure, ameriški varietejski program
2.00 Video strani

2. PROGRAM TV SLOVENIJA

16.00 Video strani **16.10** Sova, ponovitev, Pri Huxtablovih, ameriška nanizanka, Pri koritu, angleška nadaljevanka **17.30** Da ne bi bolelo **17.45** Angleščina v poslovnih stikih **18.00** Poglej in zadeni **18.30** Videomeh, 68. oddaja **19.00** Kremenčkovi, ameriška risana serija **19.25** EPP **19.30** TV Dnevnik, RTV Srbija **20.15** Klasika **20.30** Pot v vesolje, ameriški film **23.35** Umetniški eksperimentalni program: Tračarije v živo **0.35** Yutel, eksperimentalni programi

BABA TRGOVINA
KRANJ, JAKA PLATIŠE 13

RADIO SLOVENIJA 1

4.30-8.00 - Jutranji program - **8.05-9.30** - Raglja - **10.00-12.00** - Kulturna panorama - **12.05** - Na današnji dan - **13.00** - Danes do 13-ih - **14.05** - Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - **15.30** - Dogodki in odmevi - **17.05** - Tedenski aktualni mozaik - **19.00** - Radijski dnevnik - **20.00** - Radio na obisku - **22.00** - Zrcalo dneva - **22.30** - Kratka radijska igra - **23.05** - Literarni nokturno - **23.15-5.00** - Nočni program -

PRINC
SVEČANA ŽENSKA IN MOŠKA OBLAČILA
Tomšičeva 16, Kranj, tel: 064 311 084

1. RADIO TRIGLAV JESENICE

11.00 - Napoved, telegraf, horoskop, duhovni razgledi - **12.00** - Zabava vas Simona Vodopivec ali Megašok - **13.00** - Danes do trinajstih, EPP - **14.00** - Kuharski nasvet, obvestila - **14.30** - Novice, EPP - **15.00** - Učimo se angleščine - **15.30** - Dogodki in odmevi - **16.00** - Obvestila - **16.30** - Novice, EPP, Kviz ali Moja je lepša kot tvoja, EPP - **18.00** - Čestitke, EPP - **19.00** - Odpoved programa -

RADIO KRANJ

8.00 - Dobro jutro Gorenjska - **8.20** - Oziramo se - **8.30** - Hov - ne znam domov - **9.00** - Gorenjska včeraj - danes - **9.20** - Novinarski blok - **10.00** - Poročila Radia Slovenija - **10.55** - Pet za pet - **11.20** - Tečaj nemškega jezika - **12.15** - Osmrtnice, zahvale - **12.20** - Črna kronika - **12.55** - Pet za pet - **13.00** - Pesem tedna - **14.00** - Gorenjska od sobote do sobote - **14.30** - Velike ideje malih glav - **15.30** - Dogodki in odmevi - **17.00** - Glasbena lestvica 333 - **18.00** - Gorenjska danes - jutri - **18.50** - Radio Kranj jutri - **19.00** - Jutri nasvidenje -

1. RADIO ŽIRI

14.00 - Napoved programa - **14.15** - Naše okno - **14.30** - Devizni tečaj - **14.35** - Misel za dan - **14.40** - Minute za družino - **15.00** - Dogodki danes - jutri - **15.10** - Nagrajenec od srca do lonca - **15.30** - Prenos dnevno-informativne oddaje Radia Slovenija - **16.00-19.00** - Razvedrilno popoldne na vlovih Radia Žiri - vmes EPP - **17.00** - Športne novice - **18.00** - Novice - osmrtnice - **19.00** - Odpoved programa -

1. RADIO ŽIRI

14.00 - Napoved programa - **14.15** - Naše okno - **14.30** - Devizni tečaj - **14.35** - Misel za dan - **14.40** - Minute za družino - **15.00** - Dogodki danes - jutri - **15.10** - Nagrajenec od srca do lonca - **15.30** - Prenos dnevno-informativne oddaje Radia Slovenija - **16.00-19.00** - Razvedrilno popoldne na vlovih Radia Žiri - vmes EPP - **17.00** - Športne novice - **18.00** - Novice - osmrtnice - **19.00** - Odpoved programa -

RADIO TRŽIČ

16.10 - Obvestila - **16.30** - Nekaj vam imamo povedati - **17.00** - Pogovor z gostom - **17.45** - Zakladi Tržiča - **18.55** - Napoved sporeda -

SLOVENIJA 1 — 0.15

OBUPANCI

ameriški barvni film, 1970; igrajo: Shirley MacLaine, Kenneth Mars, Gerarld O'Loughlin, Sada Thompson, Jack Somach.

Sophie in Otto sta srednje premožen newyorški par srednjih let brez otrok in predstavljata model zakoncev, ki se znajdejo v krizi, ne da bi jo sami mogli natančno opredeliti. Njun dom se vse bolj spreminja v zlohoten kraj, v katerem vladajo sence tesnobe in trenutki ogroženosti. Je nelagodje in občutek ogroženosti samo znak za duševno stisko ali se je okolje v resnici obrnilo zoper njiju? Je mačka, ki opraska Sophie stekla, kaj je z Ottovim najboljšim prijateljem, da sta se nenadoma razšla, zakaj na pločniku pod njunim oknom obleži nepremično človeško telo, kdo je odgovoren za neprijetne telefonske klice in kdo nazadnje zagreši vlom v njuno počitniško hišico, jo povsem razdeja, pa nič ne odnese? Vrsta brezsmiselnih dejanj, ki nanju delujejo uničujoče, vrsta pogovorov, v katerih ne najdeta ne skupnega jezika, ne možnosti, da bi karkoli spremenila...

SLOVENIJA 2 — 20.30

POT V VESOLJE

ameriški barvni film, 1983; igrajo: Sam Shepard, Scott Glenn, Ed Harris, Dennis Quaid, Fred Ward, Barbara Hershey.

Filmska pripoved Poti v vesolje se začenja daljnega leta 1947, ko je pilot Chuck Yaeger prvič z raketnim avionom Bell X-1 prebil zvočni zid. To je bil začetek ameriškega vesoljskega programa, kasneje programa Mercury. Ta program se je zaključil leta 1963 z odštevanjem pred pristankom na Zemlji, ko je vesoljec Cooper zaključeval svojo 24. obkrožitev Zemlje. To je bil zadnji posameznikov polet v vesolje. Na pragu je bilo novo obdobje, priprave na osvojitev Lune in s tem nadaljevanje vesoljskega prestižnega tekmovanja med Ameriko in Sovjetsko zvezo. Režiser Kaufman v filmu predstavi junake in ljudi iz ozadja programa, stiske in triumfe vesoljcev in pilotov.

KINO — 2. maja

CENTER amer. film JFK ob 16.45 in 20. uri **STORŽIČ** amer. kom. VIKEND Z BERNIEJEM ob 16. uri, amer. trda erot. NEBEŠKE LISICE ob 18. in 20. uri **ŽELEZAR** prem. amer. znan., fant. filma PODVODNA PLATFORMA 6 ob 17. in 21. uri, amer. psih. thrill. KO JAGENJČKI OBMOLKNEJO ob 19. uri **DUPLICA** amer. pust. film KAPITAN KLJUKA ob 17.30 in 20. uri

NEDELJA, 3. maja 1992

1. PROGRAM TV SLOVENIJA

9.10 Video strani
9.20 Program za otroke, ponovitev
9.20 Živ žav
10.10 Ebu drame za otroke: Nasmehni se mi, ponovitev
10.35 Baletna šola iz Ljubljane se predstavlja: Rossini - Neubauer: Etude E Quatro, Aylu
11.05 Kronika, ponovitev kanadske poljudnoznanstvene serije
11.30 Obzorja duha
12.00 Poročila
12.05 EP, Video strani
12.10 Kremenčkovi, ponovitev ameriške risane serije
12.40 Videomeh, ponovitev 68. oddaje
13.10 Video strani
14.20 Dvakrat v življenju, ponovitev ameriškega filma
15.55 Napovednik
16.00 R. D. Blackmore: Lorna Doone, angleška nadaljevanka
16.50 EP, Video strani
16.55 Poslovne informacije
17.00 TV Dnevnik
17.10 Mož z železno masko, angleški film
18.55 TV mernik
19.10 Risanka
19.13 Napovednik
19.20 Slovenski loto
19.25 EPP
19.30 TV Dnevnik, Vreme, Šport, Zrcalo tedna
20.26 EPP
20.30 Zdravo
21.30 EPP
21.35 Festivali Daljnega vzhoda, avstralska dokumentarna serija
22.25 TV Dnevnik, Vreme, Šport
22.45 Napovednik
22.50 EP, Video strani
22.55 Sova
Ameriške video smešnice, 3. oddaja ameriškega varietejskega programa
Pri koritu, angleška nadaljevanka
0.10 Video strani

2. PROGRAM TV SLOVENIJA

13.55 Video strani 13.45 Napovednik 13.50 Športna nedelja 18.05 Sova, ponovitev: Murphy Brown, ameriška nanizanka, Pri koritu, angleška nadaljevanka 19.25 EPP 19.30 TV Dnevnik HTV 20.00 San Remo '92 20.30 Piran: Koncert Tartini; solisti Veneti in Utoughni, prenos 1. dela 21.10 Galaktična odiseja, japonska dokumentarna serija 22.00 Dekalog, poljska nanizanka 22.50 Športni pregled 23.20 Dominik Smole: Zlata čeveljčka; posnetek predstave Drame SNG Ljubljana 1.00 Yutel, eksperimentalni program

RADIO SLOVENIJA 1

13.20 - Za naše kmetovalce - 15.30 - Dogodki in odmevi - 16.00 - Lojtrca domačih - 18.00 - Nedeljska reportaža - 19.00 - Radijski dnevnik - 20.00 - V nedeljo zvečer - 22.00 - Zrcalo dneva

1. RADIO TRIGLAV JESENICE

8.00 - Napoved, otroški porgam - 9.00 - Horoskop, Slovenci v svetu, kuharski nasvet - 11.00 - Radijski sejem, EPP - 12.00 - Prvi del čestitk, EPP - 13.00 - Razgovor, EPP - 14.00 - Drugi del čestitk, EPP - 15.30 - Dogodki in odmevi - 16.00 - Tretji del čestitk, EPP - 17.00 - Razgovor, EPP - 18.30 - Resna glasba - 19.00 - Odpoved -

RADIO KRANJ

8.00 - Dobro jutro Gorenjska - 8.20 - Oziramo se - 8.30 - Hov - ne znam domov - 10.00 - Poročila Radia Slovenije - 10.05 - Na vrtiljaku z Romano (otroška oddaja) - 11.00 - Po domače na Kranjskem radiu - 12.00 - Brezplačni mali oglasi - 12.30 - Osmrtnice, zahvale - 12.40 - Kmetijska oddaja - 13.00 - Dobrodošli med praznovalci - 16.00 - Izbor pesmi tedna - 17.20 - Športna oddaja - 18.30 - Nagradni kviz Kina Kranj - 18.50 - Radio Kranj jutri - 19.00 - Nasvidenje jutri -

1. RADIO ŽIRI

9.00 - Napoved programa - radijski koledar - EPP - 10.00 - Športne novice - 10.20 - Od tu in tam - 11.00 - Novice in dogodki - obvestila - mali oglasi - 12.00 - Nedeljska duhovna misel - 12.15 - EPP - 12.30 - Čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 13.30 - Nedeljsko popoldne na 91,2, 98,2, 96,4 MHz - vmes kulturni kažipot - prometni servis - pregled slov. časopisja - aktualni športni dogodki in sprehod po kinodvoranah - vreme - 15.30 - Odpoved programa -

1. RADIO ŽIRI

9.00 - Napoved programa - radijski koledar - EPP - 10.00 - Športne novice - 10.20 - Od tu in tam - 11.00 - Novice in dogodki - obvestila - mali oglasi - 12.00 - Nedeljska duhovna misel - 12.15 - EPP - 12.30 - Čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 13.30 - Nedeljsko popoldne na 91,2, 98,2, 96,4 MHz - vmes kulturni kažipot - prometni servis - pregled slov. časopisja - aktualni športni dogodki in sprehod po kinodvoranah - vreme - 15.30 - Odpoved programa -

RADIO TRŽIČ

10.35 - Koristen nedeljski pogovor - 11.05 - Potuj z menoj - Potovalna agencija Alpetour - 11.25 - Modni kotiček - z Modeno - 11.40 - Planinski šopek - 12.00 - Pogled v iztekajoči se teden - 12.10 - Nedeljska duhovna misel - 12.25 - Podrobnosti iz našega vsakdanjika - 12.50 - Obvestila - 13.20 - Iskrene čestitke, najlepše želje - 14.00 - Iz naših krajevnih skupnosti - 14.35 - Glasbena lestvica - 15.20 - Napoved sporeda

SLOCVENIJA 1 — 14.20

DVAKRAT V ŽIVLJENJU

ameriški barvni celovečerni film; 1985; igrajo: Gene Hackman, Ann-Margret, Ellen Burstyn, Ally Sheedy in drugi.
Film Dvakrat v življenju je pretresljiva ljubezenska in družinska drama, ki gledalcev ne bo pustila ravnodušnih. Filmski junak Harry Mackenzie se kmalu po 52. rojstnem dnevu zaljubi v natakarico. Na njegovo novo razmerje njegovi bližnji zelo hrupno reagirajo: žena nikakor ne more sprejeti dejstva, starejša hči očetovo razmerje obsoja, toda Harry vztraja v svoji ljubezni, v novem razmerju... V filmu Dvakrat v življenju se tako zvrsti vrsta likov, ki se izjemno čustveno, krčevito odzivajo na življenje, ki odločajo in zaradi odločitev trpijo. Prav v času nastajanja filma je nekaj podobnega doživljal nosilec glavne vloge Genne Hackman, in tudi Yorkinov zakon je razpadal. Med snemanjem presunljivega prizora se je bojda jokala cela filmska ekipa!

SLOVENIJA 1 — 17.10

MOŽ Z ŽELEZNO MASKO

angleški barvni film, 1976; režija: Mike Newell, scenarij: William Best po knjigi A. Dumasa st.; igrajo: Richard Chamberlain, Louis Jordan, Ralph Richardson, Patrick McGoohan, Jenny Agutter.
Eden najbolj slavnih francoskih vladarjev Ludvik XIV. naj bi imel po Dumasovem prepričanju brata dvojčka Phillipa, ki mu je po rojstvu pripadala pravica nasledstva, saj je prvi privekal na svet. Nesrečna usoda pa je Philipu tako zagodla, da so njegovo rojstvo spretno prikrili in ga vzgajali na skrivaj. Kasneje so Ludvikovi privrženci celo uspeli, da se je Phillipe znašel v ječi, ko pa se je začelo šušljati o njegovi eksistenci, so ga prepeljali na otok Svete Margarete in mu obraz okovali z železno masko, da bi zaradi izjemne podobnosti z Ludvikom XIV. prikrili njegov izgled. Toda v času največjega Ludvikovega sijaja, so se spori med njegovimi ministri tako zaostrili - finančni minister Colbert naj bi bil celo vpleten v veliko poneverbo, ki pa mu jo niso mogli dokazati, ker ga je ščitil kralj - da so se kraljevi nasprotniki odločili, da prevzamejo oblast v svoje roke. S pomočjo plemiča D'Artagnana, ki je bil priča Phillipovega prijatelja, so skovali spletko, s katero so osvobodili Phillipa in zaprli Ludvika. Tako je, če smemo verjeti Dumasu, Phillipe dolga leta vladal Francozom kot Ludvik XIV...

KINO — 3. maja

CENTER amer. psih. thrill. KO JAGENJČKI OBMOLKNEJO ob 17., 19. in 21. uri **STORŽIČ** amer. akcij. film OBRAČUN V PREDMESTJU ob 16. uri, amer. trda erot. VEDNO PRIPRAVLJENA ob 18. in 20. uri **ŽELEZAR** amer. znan. fant. film PODVODNA PLATFORMA 6 ob 17., 19. in 21. uri **DUPLICA** amer. pust. film KAPITAN KLJUKA ob 17.30 in 20. uri

TEMA TEDNA
Prazniki

Že tolikokrat citirano misel našega predsednika Milana Kučana, češ **nikoli ne bo več tako, kot je bilo,** s pridom lahko uporabimo tudi tedaj, ko nanese beseda na praznike.

Že na veke vekov ljudje po vsem svetu praznujejo tako, kot določi država: enostavno reče tega in tega bo državni in tega in tega verski praznik, vmes pa še kakšen kulturen dan, pa smo tam! Če čisto natančno premislite, človek niti praznovati ne more tedaj, ko se njemu samemu zahoče: država ti zakonsko predpiše še dan, ko se boš sprehajal, rekreiral, spal ali se razdivjal.

Ko je pri nas izbruhnila demokracija, naj bi bilo seveda tudi praznikov, ki nam jih je diktiralo enoumje, pri priči konec. Štafetno malikovanje je odpadlo že prej, zdaj pa je bilo treba odkljukati tudi razne 27. aprile in tudi 1. maje, a ne le to: tudi kakšen partizanski praznik, ki se je le preveč množično manifestiral, bi bilo treba vsaj ignorirati, če mu že ne odkrito oponirati. In tako so po izbruhu demokracije na teh tleh za 1. maja zastave množično zavihrale le v kakšnih rdečih občinah. Na prvomajskih shodih - če niso že tradicionalno lepe izletniške točke - pa so pri kozarčku žganega samevali maloštevilni nekdanji sindikalni aktivisti in upokojeni delavci. V pretežno industrijski Gorenjski na večino shodov delavstva ni bilo županov. Če pa so že prišli, zbranim in zatorej občanom, ki jim županujejo, niti približno niso rekli vsaj dober dan, a ni fin dan, fajn se imejte, kaj popijte in pojejte! Bi se »gepiralo«, kajti prvi maj je mednarodni delavski praznik, ki nima blage veze s politiko! Komunistična oblast ga je res izkoriščala v politične namene, ampak za to ni kriv ne praznik in ne delavstvo! Prav neumno se je bilo zato kujati in doma pestovati svoje strankarske zamere »ta rdečim« podolgem in počez. Še posebej, če se imaš za župana občine, kjer proletariat ni ravno tako zanemarljiva kategorija.

Res pa je, da naši župani niso naši župani v pravem in nekdanjem smislu in pojmovanju: zame so že nekaj časa vsi tisti »župani«, ki dosledno ubirajo selekcionirana strankarska pota, samo in le predsedniki skupščin občin in nikakršni župani! Izvolil jih je parlament in so zato samo njegovi predsedniki! Njega dni je bilo v temelju drugače in veliko bolj pošteno: tisti zaupanja vredni ljudje, ki so v mestih dobili največ glasov na neposrednih volitvah, so bili pravi župani. In če so kaj dali na svoj ugled, so na vsakem koraku kazali, da so župani vsega mesta in da prezentirajo vse mestne interese. Ne pa da bomo zdaj na neki skup šli zato, ker bodo tam »moji«, nekam pa ne, ker bodo tam »uni, ta drugi...«.

Enako pesem so doživljali borci, vojni veterani po novem: ne le to, da so jim dotacije v občinskih proračunih odškrtnili na minimum od minimuma, v prvih dveh letih mlade demokracije so bili na kakšni počastitvi padlih sami, s kakšnim praporščakom ali kitico cvetja. Daleč od tega, da bi morali ponavljati tiste veličastne in pompozne spominske počastitve, ki so bile resnično včasih že neokusne in so kot take presegale vsako mejo pietete; ampak kar nenadoma jih zradirati, jim požagati vse spomenike, pa ni samo netolerantno, ampak tudi primitivno in nesramno.

Ko smo zdaj ohranili nekaj starih državnih praznikov, jim prištepali nekaj novih državnih in cerkvenih, upajmo, da bo za nekaj časa mir. Polemike, ali naj kakšen dan še bo ali naj kakšen dan ne bo več občinski ali kakšen drug praznik, lahko razveseljujejo radožive polemičarje, za ljudstvo pa so postale že mukotrpne in jako dolgočasne. In sploh niso več aktualne, kajti vsi državni in občinski prazniki, ki so ali še bodo, za ljudi nikoli več ne bodo imeli takega naboja in zunanjega blišča kot v komunizmu. Kar pa seveda ne pomeni, da se ljudje proslav ne bodo udeleževali in kar pa seveda sploh ne pomeni, da se župani, ki se bodo imeli za prave župane, teh proslav ne bodo rade volje počastili s svojo prisotnostjo.

A trenutno je daleč najbolj aktualno in očitno, da praznikov kot dela prostih dni ljudje ne jemljejo več tako veselo. Marsikdo niti pomisliti ne sme več, kam bi šel za praznike, ampak kako le bomo »preguráli « vse te dneve, ko zbrana družinica non - stop odpira na pol prazen hladilnik. In sploh - kaj bi le s praznikom, ob katerem te nenehno skrbi, če že jutri ne boš na borzi dela.. ● D. Sedej

Košarkarjem Triglava se morda obetajo boljši časi - Na eni zadnjih prvoligaških tekem je košarkarje Triglava obiskal tudi kandidat za predsednika Slovenije in znani dobrotnik iz Negove Ivan Kramberger. In ker Kramberger zna lepo obljubljati (roko na srce, marsikaj od tega tudi izpolni), je košarkarjem Triglava, ki imajo kot večina športnih klubov precej prazno blagajno, obljubil izdatno pomoč v markah. Seveda - če bo postal nov predsednik republike. Sedaj košarkarji Triglava vdano prosijo vse svoje privržence, naj ob - morda že bližnjih volitvah - ne pozabijo nanje. (vs)

STE SE SPOZNALI?

Res je od tega prisrčnega posnetka preteklo že kar veliko Save, ampak motiv je prvomajski. Če so vas starši spoznali, ali če ste se sami spoznali, nam morate sporočiti samo to, kdaj in kje je posnetek nastal. Čaka vas lepa nagrada.

PONIŽANJE IN SRAMOTA
POSLI IN FINANCE GOSPE ROZI

Naprodaj nismo, Sloveni, nikdar...

Pod svobodnim soncem

V teh časih, ko dela ni, ko so ljudje na cesti ali zaslužijo tako malo, da ne morejo preživeti iz meseca v mesec, se tudi v našem gorenjskem okolju dogaja marsikaj. Kdor redno bere oglase po časopisih, bo ob maloštevilnih resnih ponudbah za službo naletel tudi na hudo neresne oglase ali pa vsaj na dvomljive ponudbe, za katerimi se skrivajo mastne provizije posrednikov, ki hočejo s človeško bedo in stisko samo in le zaslužiti.

Poglejmo si naslednjo bridko izkušnjo.

Bilo je lani novembra, ko se je začelo množično govoriti, da živi v Krnici pri Bledu neka gospa, ki vam takole z levo roko preskrbi kakšen »kšeft« na oni strani meje, na Koroškem. Za tiste, ki so ob koncu meseca malodane že lačni, sploh ni bilo pomembno, kakšen »kšeft«: bodisi kakšno pospravljanje ob koncu tedna ali mogoče tudi malo večji in rednejši zaslužek.

In so šli h gospe Rozi na Krnico!

Vzela je kos prijavnice ali kaj je že bilo in počasi razvrščala osnovne podatke prosilca. Potem je bilo treba čakati, kajti gospa Rozi je že tedaj imela množico prosilcev pred vrati, ki so čakali v vrsti ali sedeli v parkiranih avtomobilih.

Gospa Rozi je uradovala takole: večkrat se je bilo treba oglasiti pri njej doma, kajti delo tudi gospej Rozi ne pada z neba in zatorej nikoli ni zagotovo vedela, kdaj se bo kaj odprlo. Prosilci so zato jemali dopust: gospa je rekla, pridite v torek, pa v torek nič ni bilo. Pa je spet rekla: pridite v sredo, pa spet ni bilo nič... Tako so se vozili v Krnico kot na drugi šiht, dokler se te končno le ni usmilila in te vzela v skupino...

Ko je napočil težko pričakovani trenutek pohoda za zaslužkom, ki bi ga »zrihtala« gospa Rozi, so se s tremi osebnimi avtomobili in gospo odpeljali v Celovec. Vozniki, ki Celovca niso dobro poznali, so vsaj petkrat zašli v enosmerne ulice in pomagati ni mogla niti gospa Rozi, saj se na celovško prometno ureditev ni spoznala. Za nekaj časa je šinila tudi po opravkih, v lekarno ali kam, skupinica ljudi, ki jih je pripeljala v Celovec, pa jo je morala čakati na železniški postaji.

Najprej je gospa Rozi vzela dva prosilca s seboj, ostali so čakali na postaji. Bilo je februarja in bilo je peklensko mraz! Ko se je gospa Rozi vrnila, je vzela s seboj naslednja dva potnika iz Slovenije in spet je dolgo in dolgo ni bilo... In tako naprej, dokler se ob 4. uri popoldne ni usmilila zadnje prosilke, ki je čakala na železniški postaji. Odpeljala jo je k nekemu trgovcu, ki je potreboval snažilko čez vikend. Ko mu je gospa Rozi ponudila delovno silo, je gospod trgovec samo vprašal, ali prosilka zna nemško. Ko je slišal, da ne, je zamahnil z roko in jima pred nosom zaloputnil vrata.

V tujino? S trebuhom za kruhom?

Z roko je zamahnila tudi gospa Rozi, ko so jo tisti, ki niso dobili priložnostnega dela, peljali nazaj v Slovenijo in na njen dom. Ves dan so tako ali drugače potovali po Koroški, utrujeni in potrti in si želeli pri priči domov, da pozabijo bolečo izkušnjo in da gospe Rozi nikoli več ne vidijo! Tako, kot uraduje ona, tako bi se lahko znašli tudi sami: nabavili bi si vse koroške časopise in brali oglase. Gospa Rozi namreč zna nemško in zna prebrati tudi oglase in na te naslove ponuja svoje prosilce.

Ko so se vračali mimo Kranjske Gore, je gospa Rozi postala pošteno lačna, zato so se ustavili na večerjici. Menda ja ni treba praviti, na čigav račun! Tisti, ki so bili gospe Rozi pošteno siti, so se večerji na svoj račun odrekli in jo mahnili proti kranjskogorski avtobusni postaji.

Gospa Rozi poleg naturalij v večerjah in prigrizkih za svoje uspešno podjetje tudi drugače kaj malega pokasira. Kljub vsemu ji v dobro lahko štejemo vsaj to, da v tem poslu ne zganja takih lumparij, kot se pojavljajo v zadnjem času: dobiš po pošti ponudbo, v kateri ti obljubljajo delo na Koroškem. Ko plačaš 500 tolarjev, ti pošljejo kopijo izrezka iz kaj veš katerega koroškega časopisa, označene ponudbe rubrik pod Delo dobi. Te kopije pa nimajo nobenega datuma in so lahko stare tudi pet let!

A čeprav se gospa Rozi na neki način v tem poslu vsaj navidez trudi, gre vseeno za skrajno izkoriščanje človeških stisk in bede! Velikopotezni zamahi gospe Rozi, trume prosilcev pred njenimi vrati in način ponujanja ljudi po Koroškem niso noben odsev prihajajočega tržnega gospodarstva: to je za ljudi v stiski čisto navadno ponižanje in naša najgloblja sramota! ● D. Sedej

Magister Viktor Žakelj, politik etičnih norm in pričakovanih reakcij

»Za vsako službo zaprem predal in nikomur ne hodim v zelje«

Magister Žakelj, težko, da bi lahko v eni sapi našteli vse tisto, s čimer se ukvarjate, od publicistike do politike. Pa vendar: poleg vsega ste bili v študentskih letih menda odličen športnik.

»Za tiste čase sem bil kar soliden športnik: igral sem košarko v drugi zvezni ligi pri Slovanu Vrhnika, v slovenski ligi igral odbojko, bil sem tudi v mladinski atletski ekipi Ljubljane. Zraven tega pa še navdušen smučar in planinec. Drugi del mojega veselja je umetnost, saj so bili časi, ko sem bil na vseh likovnih razstavah in premierah, prebral veliko tuje in domače poezije in beletristike, sem velik ljubitelj resne glasbe. Ko »odbrenkam šiht« in potem, ko postorim vse tisto, kar je treba v žirovskem in ljubljanskem domu, se posvetim glasbi, rekreaciji, knjigi... Enkrat na teden, ob sredah, vodim tudi telovadbo v Trnovem, ob koncu tedna pa še s prijateljem Branetom Seljakom igrava tenis.«

In družina?

»Žena je učiteljica slovenščine v Žireh, dva sinova hodita v naravoslovno gimnazijo v Ljubljani, v prvi in tretji letnik. Starejši se zelo intenzivno ukvarja z računalništvom in za zabavo tudi s košarko. Oba sta dobra smučarja.«

Kako politika vpliva na vaše družinsko življenje?

»Sam nisem bil nikoli noben mladinski funkcionar in se s politiko nisem ukvarjal. Moja družina ni bila nikoli povezana s politiko. Prvič sem se s politiko srečal kot škofjeloški župan. Politiko jemljem zelo racionalno: jemljem jo kot možnost, da se razreši določen problem, ko pa je problem rešen, me stvar ne zanima več. V politiki funkcioniram zelo racionalno, ker vedno pravim, da je oblast potrošno blago. Moja izkušnja iz športnih dni je poučna: najprej si bil zmagovalec, nato pa na naslednji tekmi že poraženec. Zato je tudi politika zame nekaj potrošnega in minljivega. Teh stvari nikakor ne jemljem tako tragično, kot sem zdaj videl, kako so nekateri doživljali padec Peterletove vlade. Vlad bo padlo še in še.

Bila je čisto navadna vlada: z uspehi in neuspehi

Politika človeka tudi spridi, zato je dobro, da so v politiki ljudje, ki so osebnosti; ki niso bili v življenju za ničesar prikrajšani, ki so bili v družini zaželeni otroci, praviloma v poklicu uspešni, imajo urejene družinske odnose, politiki, ki jih ne tlači mora... Politika je za ljudi z etičnimi normami in načeli. V političnem avditoriju moraš biti kot politik znana količina, ki v danem trenutku pričakovano reagira - gre za držo, vrednostni habitus in to se mi zdi, da je pomembno.«

Po volitvah je bilo marsikje veliko antikomunizma in bili ste eden redkih, ki ste - kjerkoli že - poskušali pomiriti strasti.

»Sam sem bil vedno v nekem dialogu z vsakovrstno oblastjo in establishmentom. V življenju sem veliko in marsikaj pisal. Bil pa sem v ustvarjalnem odnosu do pojavov, tako kot povojna generacija sem si želel, da se širi duhovna svoboda. Kar pa se tiče preganjanja, je moje mnenje tako: človek je toliko svoboden, kolikor si je svobode sam sposoben vzeti. Želel sem si tržnega, integralnega gospodarstva v prejšnjem sistemu in po pomladnih volitvah. Težnja, ki si jo je zadala komunistična egalitarna družba po diskontinuiteti v zgodovini, je bil eden slepih rokavov, korakov v iskanju rešitev in dilem, ki so se pojavljala v zadnjih 300 letih in po francoski revoluciji prav gotovo. A tudi obdobje zadnjih 45 let ni bilo obodbje ene same stagnacije, ampak tudi obdobje napredka, kar velja tudi za povolilni čas. Tudi po demokratičnih volitvah ni bilo ene same stagnacije in enoumja, kot bi nekateri to radi pokazali: mislim, da so bila v zadnjem letu in pol zgodovinska dejanja, ki so preusmerila neki tok, a hkrati je to tok, ki je v neki kontinuiteti. Tudi ta vlada, ki je zdaj padla in bila kritizirana, je bila z uspehi in neuspehi čisto navadna vlada. Tudi vse tisto, kar prihaja za njo, bo v sebi nosilo uspešnost in neuspešnost. Obenem pa sem tudi mnenja, da je treba na konkretne ljudi in procese vendarle treba gledati z neke distance. Saj bi se tega že lahko navadili: v zgodovini smo imeli ljudi, ki smo jih po božje častili, od Kreka do Korošca, nato pa se o njih ni smelo govoriti.

Magister Viktor Žakelj se je rodil 6. maja 1943 v Žireh. Študiral je matematiko, pravo in ekonomijo in iz ekonomije ima tudi magisterij. Najprej se je zaposlil kot učitelj matematike, nato je bil vodilni delavec v žirovski Alpini, v letih 1978 do 1982 župan občine Škofja Loka, v letih 1982 do 1986 je bil namestnik ministra za plan, bil leto in nekaj mesecev svetovalec predsedstva republike Slovenije za področje družbenoekonomskih odnosov, nato podpredsednik SZDL za področje ekonomskih odnosov in od 9. junija 1990 poslanec družbenopolitičnega zbora republiške skupščine. Je predsednik Socialistične stranke Slovenije in po padcu Peterletove vlade predlagan za enega izmed treh podpredsednikov vlade dr. Janeza Drnovška.

Žali me primitivnost in neukost

Za odmevne Glasove preje, ki jih vodite, je med drugim značilno, da vabite ljudi zelo različnih pogledov.

»Želim si, da bi se ustvarili mostovi med različnimi pogledi - zato jih vabim. Vse pa terja odprtost, dialoškost, kar pa ne moreš sprejeti, če si duhovno ozek, če te obvladujejo neke sence. Slovenija je soočena z ljudmi, voditelji, ki so pogosto prenašali svoje travme v politično delovanje. Bili so obračuni, zaviti v tančico načelnosti in ideološkosti - a ko si to razgrnil, si videl, da je šlo le za neke osebne antipatije. Povojni procesi, dachauski in drugi so nosili v sebi tudi poračunavanje nekaterih predvojnih sporov v tedanjih akademskih ljubljanskih krogih. Če so se prej spopadali na kulturen način, so po vojni prestopili vse civilizacijske okvire in obračunavali z nasilnimi sredstvi.«

Marsikaj verjetno korenini v samem slovenskem značaju in naši majhnosti.

»Z značajem se resno ukvarjajo nekateri naši znanstveniki. Po mojem mnenju je eden izmed vzrokov v naši majhnosti, kajti majhne skupnosti funkcionirajo drugače kot velike. Naše življenje dela veliko bolj komplicirano že to, da se domala vsi med seboj poznamo, drugič pa je ta prostor zelo premešan. Tista genetska osnova, ki je neprizadeta, je Notranjska in osrednji del Slovenije, medtem ko je bil severni del v stikih z germanstvom, skrajno vzhodni z Madžarsko in jugovzhodni s Hrvaško. Slovenija šele zdaj duhovno zaokrožuje svojo podobo. Pa saj je vse jasno že od Hegla in Kanta naprej: narodi, ki niso imeli lastnih držav, so veliko bolj ranljivi. Preganjajo jih kompleksi večvrednosti in manjvrednosti, občutek ogroženosti. Z osamosvojitvijo je dano tisto, kar bo postopoma izoblikovalo slovenski značaj. S slovenskim značajem so se v zgodovini, tudi literarni, veliko ukvarjali: še Kocbek je za enega izmed ciljev OF zapisal preoblikovanje slovenskega značaja.«

Do tistih, ki vam ugovarjajo in včasih tudi neargumentirano in žaljivo nasprotujejo, ste strpni, umirjeni, obvladani. Pa vendar: ali vas kdaj kljub vsemu kaj spravi s tira?

»Včasih me res človeško žali primitivnost, neukost, avtoritativnost nekaterih, ki neprizivno obsojajo tako zgodovino kot posamezne ljudi. Več kot očitno je, da premalo vedo ali pa jih vodi neka slepota. Če že odgovarjam, odgovorim ostro intelektualistično in povem, da so presegli meje dobrega okusa. Govorim seveda o oponentih, ki so brez argumentov, ki iz nekih iracionalnih razlogov rušijo. Oblast razumem vedno in povsod kot enega izmed instrumentov za reševanje problemov na način in v smeri, ki vodi k rešitvam. Nikoli tudi ne puščam repov za seboj: za vsemi službami, kjer sem bil, sem zaprl predal in nisem hodil nazaj. Ne muči me kompleks nenadomestljivosti. Še vedno so v politiki ljudje, ki so zazrti v neko mesijanstvo in mislijo, da imajo v posesti resnico. Zanimivo je, da se domala v vsaki slovenski generaciji menjajo imena ulic in cest.«

Če boš gledal na grehe, kdo bo pa ostal?

Kako kot republiški funkcionar, politik in zdaj podpredsednik vlade komunicirate z ljudmi, z okoljem, kjer preživite svoj prosti čas?

»Imam še vedno iste prijatelje kot nekoč, kajti prijatelje dobiš tedaj, ko si mlad. Moj odnos do ljudi v ljubljanskem ali žirovskem okolju se ni spremenil in tudi način komuniciranja je ostal isti. Telovadbo, ki jo vodim v Trnovem, rad vodim prav zato, ker tja prihajajo ljudje različnih starosti in poklicev. Naš pogovor je človeški in sploh ne politični. Pravzaprav med politiki nimam nobenega prijatelja, kajti družim se le s tistimi, s katerimi sem se družil vse življenje. Ti stiki z domom, kjer je doma moja žena, poljanski hribi z okolico Žirov - to je nekako moja »družna«. To nikakor niso ljudje politike. Tudi statusni simboli, razni akademski naslovi, avtomobili in te stvari me čisto nič ne zanimajo in sočloveka nikoli ne sprašujem, kdo je. Z vsemi sodelavci vedno začnem na novo in gradim le na lastnih izkušnjah. Gradim na tem, kar je dobrega v človeku ali sodelavcu in zaposlujem jih na tistih delih, ki so jim kos. Zato imam morda manj konfliktov z okolico. Sem sicer strog in delaven, vendar upoštevam, da ima vsak izmed nas tudi slabe strani. Na koncu koncev pravi neki psalm: Če boš gledal na grehe, gospod, kdo bo pa ostal? Ljudje smo pač različni in v tem je bogastvo, česar ne more razumeti totalitaristična oblast, ki vkalupi življenje in ljudi duhovno konfekcionira.«

Kakšen je vaš osebni pogled na strankarska pogajanja in ne nazadnje na to, da ste predlagani za enega izmed treh podpredsednikov nove vlade?

»Prizadevali smo si, da dobimo vlado, ki bi imela relativno skupščinsko večino. Mene ni zanimalo, kdo je kriv za nesoglasja znotraj vlade. Ljudje pa so dobro vedeli, da kriza v vladi že nekaj časa traja, da se je prenesla v parlament in sta bila tako parlament in vlada neučinkovita. Mi smo politična stranka in cilj vsake stranke je boj za oblast. Kot sem že prej dejal: oblast je treba razumeti kot možnost uveljavljanja programskih interesov in reprezentiranje interesov tistega volilnega telesa, ki ti je izrazil zaupanje. Ko sem vstopil v politiko, sem sprejel tudi vse njene posledice: včerajšnjo možnost biti dostojna opozicija in se hkrati boriti za to, da bodo drugi meni držali ogledalo. Smo stranka s 13 poslanci, ki homogeno funkcionirajo: imamo več poslancev kot Demokratska stranka in manj kot zeleni, med katerimi trije reagirajo drugače, šest poslancev imamo manj kot socialdemokrati. V tem razrezu sta nam pripadli dve mesti. Izrazili smo željo, da bi sodelovali v gospodarskem delu in zanimalo nas je pravosodje. Pristali smo na ministrstvo za kulturo z Borutom Šukljetom in na podpredsedniško mesto. Za nas kot stranko, ki je nastala po volitvah in ki so ji očitali, da ruši enotnost levice ali pa da je trojanski konj komunizma, je pomembno, da smo v manj kot dveh letih postali priznana, trezna in za vse sprejemljiva parlamentrana stranka. Imamo normalne odnose z vsemi strankami, v skladu s stališči stranke bomo poskušali vplivati na družbene tokove in iskali sistemske rešitve. Upam, da bomo v tem procesu napravili kaj dobrega, čeprav se zavedam, da v marsičem ne bomo uspeli. Natančno tako, kot se je zgodilo Peterletovi, Šinigojevi ali kakšni prihodnji vladi. Naša stranka je odraz le enega izmed legitimnih interesov, ki se pojavljajo v pogojih strankarskega pluralizma v tem našem prostoru.«● **D. Sedej**

PONEDELJEK, 4. maja 1992

1. PROGRAM TV SLOVENIJA

9.00 Video strani
9.10 Program za otroke
9.10 Ljubim - ljubiš (KUD Griže), posnetek gledališke predstave
10.05 R. Giordano: Bertinijevi, ponovitev nemške nadaljevanke **10.55** TV mernik, ponovitev
11.10 Forum, ponovitev
11.30 Utrip, ponovitev
11.45 Zrcalo tedna, ponovitev
12.00 Poročila
12.05 Video strani
16.05 Video strani
16.15 Napovednik
16.20 Dobrodošli, ponovitev
16.50 EP, Video strani
16.55 Poslovne informacije
17.00 TV Dnevnik
17.10 Program za otroke
17.10 Radovedni Taček: Drevo
17.25 Jelenček, serija HTV
17.55 N. Maurer: Oče Javor
18.10 Obzorja duha, ponovitev
18.40 EP, Video strani
18.45 Divji svet živali, angleška poljudnoznanstvena serija
19.10 Risanka
19.20 Napovednik
19.25 EPP
19.30 TV Dnevnik, Vreme, Šport, Žarišče
20.26 EPP
20.30 Politik novega kova, angleška nanizanka
20.55 EPP
21.00 Dokumentarec meseca: Enfant - Pobratime de La Mort
22.00 TV dnevnik, Vreme, Šport
22.25 A. Hieng: Mark in Antonij, izvirna TV igra
23.20 Napovednik
23.25 EP, Video strani
23.30 Sova
23.35 Pri koritu, angleška nadaljevanka
Zvezdne steze, ameriška nanizanka
1.10 Video strani

2. PROGRAM TV SLOVENIJA

16.05 Video strani **16.15** Sova, ponovitev: Ameriške video smešnice, 3. oddaja ameriškega varietejskega programa, Pri koritu, angleška nadaljevanka **17.30** Športni pregled, ponovitev **18.00** Slovenska kronika **18.10** Festivali Daljnega vzhoda, ponovitev avstralske dokumentarne serije **19.00** Videošpon **19.25** EPP **19.30** TV Dnevnik Koper **20.00** Kviz **20.30** Gospodarska oddaja: Made in Slovenija **21.00** Sedma steza **21.30** Ciklus filmov A. Hitchcocka: Umor, angleški film (ČB) **23.15** Umetniški eksperimentalni program: Kino **23.45** Yutel, eksperimentalni program

PRINC
SVEČANA ŽENSKA IN MOŠKA OBLAČILA

RADIO SLOVENIJA 1

5.00-8.00 - Jutranji program - **8.00-10.00** - Radio plus - **10.05** - Posebna oddaja - **12.30** - Kmetijski nasveti - **13.10** - Osmrtnice in obvestila - **15.00** - Radio danes, radio jutri - **15.30** - Dogodki in odmevi - **17.00** - Posebna oddaja - **19.00** - Radijski dnevnik - **20.00** - Sotočja in glasba - **21.05** - Zaplešite z nami - **22.00** - Zrcalo dneva - **22.30** - Zimzelene melodije - **23.05** - Literarni nokturno - **23.15-4.30** - Nočni program -

1. RADIO TRIGLAV JESENICE

11.00 - Napoved, telegraf, horoskop - **12.00** - Pregled nastopov Gorenjskih športnikov, EPP - **13.00** - Danes do trinajste ure, EPP - **14.00** - Obvestila - **14.30** - Novice, EPP - **15.30** - Dogodki in odmevi - **16.00** - Obvestila - **16.30** - Novice, EPP - **17.00** - Osrednja tema, EPP - **18.00** - Čestitke - **18.30** - Informativna oddaja BBC, EPP -

RADIO KRANJ

8.00 - Dobro jutro Gorenjska - **8.20** - Oziramo se - **8.30** - Hov - ne znam domov - **8.40** - Pregled dnevnega tiska - **9.00** - Gorenjska včerja - danes (regionalna poročila) - **9.20** - Novinarski blok - **10.00** - Poročila Radia Slovenija - **10.55** - Pet za pet - **12.15** - Osmrtnice, zahvale - **12.20** - Črna kronika - **12.55** - Pet za pet - **13.00** - Pesem tedna - **14.00** - Gorenjska danes (regionalna poročila) - **14.30** - Točke, metri, sekunde (športna oddaja) - **15.30** - Dogodki in odmevi - radio Slovenija - **16.20** - Skriti reporter - **17.20** - Novinarski blok - **18.00** - Gorenjska danes - jutri (regionalna poročila) - **18.20** - Na Gorenjskem Parnasi - **18.50** - Radio Kranj jutri - **19.00** - Nasvidenje jutri -

1. RADIO ŽIRI

14.00 - Napoved programa - **14.10** - Naše okno - **14.30** - Devizni tečaj - **14.35** - Misel za dan - **14.40** - Tolar za knjigo - **15.00** - Dogodki danes - jutri - **15.10** - Od srca do lonca - **15.30** - Prenos dnevno-informativne oddaje Radia Slovenija - **16.00** - Radio Žiri spet z vami - napoved programa do 19. ure - **17.00** - Športne novice - **17.10** - Otorški program - **18.00** - Novice - **18.10** - Mladinski program - **19.00** - Odpoved programa -

volna pletenine
BIANKA
KRANJ ČANKARJEVA 4

1. RADIO ŽIRI

14.00 - Napoved programa - **14.10** - Naše okno - **14.30** - Devizni tečaj - **14.35** - Misel za dan - **14.40** - Lepota not in tonov - **15.00** - Dogodki danes - jutri - **15.10** - Od srca do lonca - **15.30** - Prenos dnevno-informativne oddaje Radia Slovenija - **16.00** - Radio Žiri spet z vami - napoved programa do 19. ure - **17.00** - Športne novice - **17.10** - Otorški program - **18.00** - Novice - osmrtnice - **18.10** - Mladinski program - **19.00** - Odpoved programa -

SLOVENIJA 1 — 22.25

Andrej Hieng: MARK IN ANTONIJ

Izvirna televizijska igra MARK IN ANTONIJ, delo pisatelja in dramatika Andreja Hienga, je postavljena na rob gledališkega odra in vročega poletja, govori pa o človeku, ki nenehoma živi med resnico in lažjo. junake gledamo, ko so v življenju prisiljeni igrati nekaj drugega, kot pa v resnici so. Lažejo sebi in drugim in skušajo tako prikriti svojo bolečo resnico.
Igra zapleta odnose med štirimi protagonisti, predstavniki treh generacij in jih tudi razvezuje. Seveda jih ne razplete do kraja: ostaja enigma igre, svojevrstna človeška mimikrija. Znotraj nje srečujemo številna vprašanja sodobnega časa, ki se vozlajo v eno bistveno vprašanje: kako v svetu, ki je poln protislovij, še biti človek?
Hiengovo televizijsko igro je leta 1984 posnel režiser Igor Prah, igrajo pa Radko Polič, Majda Potokar, Boris Cavazza, Damjana Luthar in Zlatko Šugman.

SLOVENIJA 2 — 21.30

UMOR

angleški črno bel film, režija: Alfred Hitchcock; igrajo: Herbert Marshall, Nora Baring, Phyllis Percy, Donald Calthrop.
Mlada igralka je obtožena, da je ubila prijateljico. Zaprejo jo in jo obsodijo na smrt. Med porotniki je sir John - slaven dramatik, ki nekako ne more razumeti in dojeti uradne razlage. Na svojo pest raziskuje primer, da bi nazadnje vendarle prišel pravi resnici na sled.
Film je tip kriminalke, kakršne je na veliko pisala Agatha Christie, v katerih detektiv ali policaj na dolgo in široko zaslišuje, sprašuje in oži manevrski prostor, dokler tudi s pomočjo presenečenja ne pride resnica na dan.

KINO — 4. maja

CENTER amer. psih. thrill. KO JAGENJČKI OBMOLKNEJO ob 18. in 20. uri **STORŽIČ** in **ŽELEZAR** Danes zaprto!

TOREK, 5. maja 1992

1. PROGRAM TV SLOVENIJA

8.50 Video strani
9.00 Program za otroke
Zgodbe iz školjke
9.50 Boj za obstanek: Ptica, ki živi v mnogoženstvu
10.20 Angleščina - Follow me
10.40 Kemija: Organske spojine ogljika
11.00 Sedma steza, ponovitev
11.30 Da ne bi bolelo, ponovitev
11.45 Angleščina v poslovnih stikih, ponovitev
12.00 Poročila
12.05 Video strani
14.50 Video strani
15.00 Napovednik
15.05 Ciklus filmov A. Hitchcocka: Umor, ponovitev angleškega filma (ČB)
16.50 EP, Video strani
16.55 Poslovne informacije
17.00 TV Dnevnik
17.10 Program za otroke
17.10 Lonček, kuhaj: Testenine s čičerko
17.20 Ex Libris, ponovitev
18.35 EP, Video strani
18.40 Mostovi
19.10 Risanka
19.20 Napovednik
19.25 EPP
19.30 TV Dnevnik, Vreme, Šport, Žarišče
20.26 EPP
20.30 Osmi dan
21.20 Novosti založb
21.30 EPP
21.35 Grad na soncu, francoska nadaljevanka
22.20 TV Dnevnik, Vreme, Šport
22.45 Poslovna borza
22.55 Napovednik
23.00 EP, Video strani
23.05 Sova
Življenje po Henryju, angleška nanizanka
Glory boys, angleška nadaljevanka
Glasbeni utrinek: P. I. Čajkovski: Italijanski capriccio
0.40 Video strani

2. PROGRAM TV SLOVENIJA

14.30 Video strani **14.40** Dokumentarec meseca: Enfant - Pobratime de La Mort, ponovitev **15.40** Sova, ponovitev: Pri koritu, angleška nadaljevanka Zvezdne steze, ameriška nanizanka **17.20** Svet poroča **18.00** Regionalni programi - Koper **19.00** Orion **19.25** EPP, Napovednik **19.30** TV Dnevnik, Sarajevo **20.00** Kviz **20.25** Napovednik **20.30** Maja vam predstavlja **21.30** Omizje **23.30** Svet poroča, ponovitev **0.10** Yutel, eksperimentalni program

MEGAMILK

RADIO SLOVENIJA 1

4.30-8.00 - Jutranji program - **8.00-10.00** - Radio plus - **10.00** - Poročila - **11.30** - Pregled domačega tiska - **12.05** - Na današnji dan - **13.00** - Danes ob 13-ih - **13.45** - Iz tujega jezika - **14.05** - Poslovne informacije - **15.30** - Dogodki in odmevi - **17.00** - Studio ob 17-ih - **19.00** - Radijski dnevnik - **20.00** - Slovenska zemlja v pesmi in besedi - **21.05** - Od premiere do premiere - **22.00** - Zrcalo dneva - **23.05** - Literarni nokturno - **23.15-4.30** - Nočni program -

Za
USPEŠEN
posel propagandna
OBJAVA
v Gorenjskem glasu
Pokličite
218-463

1. RADIO TRIGLAV JESENICE

11.00 - Napoved, telegraf, horoskop, EPP - **13.00** - Danes do trinajstih, EPP - **14.00** - Obvestila - **14.30** - Novice, EPP - **15.30** - Dogodki in odmevi - **16.00** - Obvestila - **16.30** - Dogodki in odmevi - **17.00** - Zabava vas Braco Koren - **18.00** - Čestitke - **18.30** - Informativna oddaja BBC, EPP - **19.00** - Odpoved programa -

RADIO KRANJ

8.00 - Dobro jutro Gorenjska - **8.20** - Oziramo se - **8.30** - Hov - ne znam domov - **8.40** - Pregled dnevnega tiska - **9.00** - Gorenjska včeraj - danes (regionalna poročila) - **9.20** - Novinarski blok - **10.00** - Poročila Radia Slovenija - **10.55** - Pet za pet - **12.15** - Osmrtnice, zahvale - **12.20** - Črna kronika - **12.55** - Pet za pet - **13.00** - Pesem tedna - **14.00** - Gorenjska danes - **14.20** - Novinarski blok - **15.30** - Dogodki in odmevi - **17.20** - Novinarski blok - **18.00** - Gorenjska danes - jutri - **18.20** - Tečaj nemškega jezika - **18.50** - Radio Kranj jutri - **19.00** - Nasvidenje jutri -

1. RADIO ŽIRI

14.00 - Napoved programa - **14.15** - Naše okno - **14.30** - Devizni tečaj - **14.35** - Misel za dan - **14.40** - Vse za moj avto - **15.00** - Dogodki danes - jutri - **15.10** - Od srca do lonca - **15.30** - Prenos dnevno-informativne oddaje R Slovnejia - **16.00** - Radio Žiri spet z vami - napoved programa do 19. ure - EPP - **17.00** - Športne novice - **17.10** - Besedo imajo stranke - **18.00** - Novice - osmrtnice - **18.15** - Po poti vaših vprašanj in pobud - **19.00** - Odpoved programa -

1. RADIO ŽIRI

14.00 - Napoved programa - **14.15** - Naše okno - **14.30** - Devizni tečaj - **14.35** - Misel za dan - **14.40** - Vaš bančni svetovalec - **15.00** - Dogodki danes - jutri - **15.10** - Od srca do lonca - **15.30** - Prenos dnevno-informativne oddaje R Slovnejia - **16.00** - Radio Žiri spet z vami - napoved programa do 19. ure - EPP - **17.00** - Športne novice - **17.10** - Aktualna tema - **18.00** - Novice - osmrtnice - **18.15** - Po poti vaših vprašanj in pobud - **19.00** - Odpoved programa -

RADIO TRŽIČ

16.10 - Obvestila - **16.20** - Aktualne informacije - **16.30** - Športni obzornik - **17.15** - Obvestila - **17.20** - Koristni napotki, glasbeno popoldne - **18.15** - Klepet s poslušalci - **18.55** - Napoved sporeda -

SLOVENIJA 2 — 20.30

MAJA VAM PREDSTAVLJA

Hudomušnega Jaspera Carrotta TV gledalci zagotovo poznate, saj so na TV Slovenija prav na vašo željo njegovo prvo oddajo, v kateri se loteva oglasov, celo ponavljali.
Tokrat boste videli 2. del, v katerem prav tako zvito komentira vse podrobnosti marketinškega sveta.

SLOVENIJA 1 — SOVA

GLORY BOYS

angleška barvna nadaljevanka v treh delih; igrajo: Rod Steiger, Anthony Perkins, Alfred Burke, Joanna Lumley, Sheila Allen, Robert Lang, Gary Brown, Arron Harris.
Nadaljevanka se začenja v izraelski vojaški coni v Južnem Libanonu, kjer izraelski vojaki ujamejo palestinskega borca, ki med mučenjem izda šifro teroristične akcije - mushroom (goba). Gre za teroristično akcijo, v kateri želijo Palestinci umoriti izraelskega nuklearnega fizika Davida Sokareva med njegovo turnejo predavanj v Angliji. Palestinci so se povezali z irsko IRO, ki jim bo pomagala pri izvedbi atentata v Londonu. Izraelska politika vztraja, da mora Sokarov svoja predavanja nadaljevati, saj bi njegov umik pomenil uspeh teroristov in si poslej Izraelci ne bi več upali v tujino. V Angliji se izraelskim varnostnikom pridruži še angleška protiobveščevalna služba in za akcijo zaščite zadolženi agent Jimmy. V treh nadaljevanjih se teroristična pripoved zaključi in to brez zastavljanja, kaj šele odgovarjanja na vprašanje: zakaj mednarodni teror!?

KINO — 5. maja

CENTER amer. psih. thrill. KO JAGENJČKI OBMOLKNEJO ob 18. in 20. uri **STORŽIČ** amer. trda erot. VEDNO PRIPRAVLJENA ob 18. in 20. uri **ŽELEZAR** amer. znan. fant. film PODVODNA PLATFORMA 6 ob 18. in 20. uri

Glasbene novice

Do you belive

Izgubljeni posnetki Jamesa Browna

Leta 1979 je James odletel v Santa Kruz v Kalifornijo, odpel in odplesal svoje, gospodje producenti pa so vse dogajanje posneli. Vendar, kdo bi si mislil, da bodo posnetki ležali dvanajst let ob strani. Pravijo: "Zaradi neprimernih finančnih okoliščin." Pustimo to ob strani. Vendar, ko si ogledaš celo kaseto, ugotoviš, da čeprav je James Brown "James Brown", bi bilo bolje, če posnetkov sploh ne bi objavili.

Pripovedovalka pravljic ali pop pevka. Dajem vam na izbiro.

Enya in video zbirka "Moonshadows".

Za svoje pesmi in poezijo zanje si Enya vzame zelo veliko časa. Primer za to je zadnji album "Shepherd Moons", ki ga je pripravljala tri leta. Ravno tak perfekcionist je pri izdelavi Video posnetkov. Za njo so umetnost. In te ne moreš ustaviti kar čez noč.

Na kaseti "Moonshadow" so štiri pesmi z albuma "Watermark" in zadnji hit "Caribbean blue".

Režiser Michael Georghegan nam je z najmodernejšo trik tehniko ustvaril sanjski svet poln eksplozivnih barv in fantazije. Prijetne pesmi in sanjski posnetki nam preženejo misli na moreč delavnik.

Novejši video posnetki
Rod Stewart: "The videos 1984 - 1991"
"Downtown Train", "This Old heart of mine" (duet z R. Isleyjem), "It takes two" (duet T. Turner), "People get Ready" (z Jeffom Beckom), "Motown song", "Broken Arrow".
Paul Mc Cartney: "Get Back"
Svetovna turneja september 1989 do julija 1990.
Uspešna kot še nikoli. Paul v elementu in na pregled vsem svojim zvestim poslušalcem.
Public Enemy: Tour of A Black Planet"
Video in koncertni posnetki te kontroverzne ameriške rap skupine.
Sepultura: "Under Siege"
Koncert skupine, ki ve, kaj hoče. Dodatek intervjuji.
Novo LP -
Chic - Chicism - Long time no hear
Roger Chapman - Under no obligation - U.N.O.
Spodbuden naslov. Pošljite na naslov Gorenjskega glasa svoje predloge za kartico UNO.
Objava sledi.

Zdravko V. Bavdek

Glasbena lestvica RADIA ŽIRI

Lestvico lahko poslušate v sredo, 6. maja, popoldne na valovih RADIA ŽIRI. Naši gostje bodo člani primorske skupine MALIBU, ki bodo predstavili svojo novo kaseto.
Lestvico ureja NATAŠA BEŠTER, ki čaka vašo pošto!

DOMAČA LESTVICA
1. Čuki - Tvoj metulj
2. Ivo Radin - Pesem srca
3. Marijan Smode - Ti
4. Petra Bizjak - Pomlad
5. Alberto Gregorič - Amore, amore
6. Ultrazvok - V sencih mrtvih trav
7. Miki Šarac - Lizika

novi predlog: Adi Smolar - V Slogi pa vrtijo

TUJA LESTVICA
1. Guns'n'Roses - You Could Be Mine
2. INXS - By my Side
3. Queen - The Show Must Go On
4. Boy George - Hare Krishna
5. prince - Cream
6. George Michael & Elton John - Don't let the sun go down on me
7. Michael Jackson - Black or White

nov predlog: John Denver - Annie song

domača pesem _____

tuja pesem _____

novi predlog _____

Kupončke pošljite na naslov RADIO ŽIRI, TRG OSVOBODITVE 1, 64226 ŽIRI!

Sreča je bila tokrat na strani MATEJE GLAVAČ, Jama 19 iz Mavčič. Mateja, TRGOVINA TEHNIK iz Škofje Loke vam poklanja 2 PIZZI in 2 PIVI v PIZZERIJI »MARJETKA« v Žabnici. Čestitam in dober tek vam želim.
Prihodnjič vas čaka lepa nagrada v TRGOVINI TRŽNICI v Škofji Loki, zato sodelujte z nami!

Dobro jutro ob kavi

Dve oddaji Radia Kranj "DOBRO JUTRO OB KAVI" sta že bili in v njih sta se predstavila Andrej Šifrer ter Vitomir Gros, za katera ste poslali največ kuponov oz. Radiu Kranj posredovali največ predlogov. Po številu prispelih kuponov so med kandidati za "Dobro jutro ob kavi" v ospredju tri Gorenjke: Helena Blagne, Barbara Mulej in Bernarda Oman (končno nobenega politika na top listi popularnih!). Tudi Francija Petka si veliko bralcev Gorenjskega glasa in poslušalcev Radia Kranj želi poslušati v klepetu na 97,3 MhZ - glasujte na kuponih, sodelujte pri izboru gosta v oddaji, predvsem pa predlagajte še koga, ki sodi med popularne Gorenjke oz. Gorenjce! ODDAJI PRISLUHNITE VSAKO DRUGO SOBOTO MED 9.20 IN 9.50 NA RADIU KRANJ.

Za klepet "Dobro jutro ob kavi" predlagam:

_____

Pošilja: _____

_____

Kupon pošljite na RADIO KRANJ, 64000 KRANJ.

RADIO KRANJ 97,3 FM STEREO
GORENJSKI GLAS
DROGA PORTOROŽ

ALPSKI VEČER - BLED '92

Vstopnice smo nagrajencem že poslali...

Tudi letos smo v naše uredništvo dobili na kupe vaših odgovorov v nagradni igri za proste vstopnice za Alpski večer na Bledu.

Na Alpskem večeru na Bledu bo 9. maja nastopilo 15 ansamblov. Alpski kvintet pripravlja zares prijeten večer, dolg tri ure in pol, ki ga bo kot običajno snemala TV Slovenija in potem pripravila šest oddaj.

Organizatorji Alpskega večera so nas obvestili, da je v Kompasu, ki skrbi za predprodajo vstopnic, na voljo le še nekaj vstopnic, zato pohitite z nakupom!

V naših petkovih številkah smo vam zastavili nekaj vprašanj in zasuli ste nas s pravilnimi dogovori. Dobili smo 450 pravilnih rešitev. Alpski večer je šesti po vrsti, Alpski kvintet vodi Jože Antonič, večer pa bo v športni dvorani na Bledu.

Komisija je izžrebala naslednje reševalce nagradne uganke, ki bodo vsi v teh dneh po pošti prejeli vstopnice za Alpski večer.

Izžrebani so bili: Marjan Majes, Kropa 104, Kropa; Mateja Janša, Stagne 7, Bled; Fani Jelovčan, Trg svobode, 25, Tržič; Marjanca Biščak, Prvoborca 4, Jesenice; Anica Pivk, Kovorska 57, Tržič; Stanka Zupan, Smledniška 1, Kranj; Tomaž Nikolič, Kidričeva 36, Jesenice; Katarina Ambrožič, Kajuhova 9, Bled; Tone Maršič, Moše Pijadeja 46, Kranj; Vilma Knific, Trboje 75, Kranj; Franc Dolenc, Zelena jama 16, Ljubljana; Marija Štibelj, Brezje 35, Brezje; Matjaž Petrič, Kidričeva 23, Ljubljana; Anica Brenkuš, Milje 16, Visoko; Marjan Cuznar, Dežmanova 1, Lesce.

Čestitamo in veliko užitkov ob zvokih narodnozabavnih ansamblov v športni dvorani na Bledu.

ZADETEK V PETEK

GORENJSKI GLAS IN RADIO ŽIRI

Prav na prvi maj ob 16. uri bo na Radiu Žiri spet Zadetek v petek. Tokrat že tretjič. Oddaja je med poslušalci izredno popularna - medtem ko Nataša Bešter in Domen Ponikvar zastavljata vprašanja, so doma pri telefonih cele ekipe z leksikoni. Le trem tekmovalcem v studiu ne pomaga nihče - odslej jim bomo pomagali mi z Gorenjskega glasa in z Radia Žiri, ki skupaj delamo Zadetek v petek. Pomagali bomo tako, da bo kviz potekal po rahlo drugačnih pravilih: tekmovalcem v studiu bomo zastavili po eno vprašanje iz serije A, B in C - ne glede na to, če bodo na predhodno vprašanje odgovorili pravilno. Za "domače" pri telefonih pa ostaja Zadetek v petek neizprosen kot doslej: le pravilen odgovor na vprašanje A omogoča preskok v serijo B, itd. Tudi "vse ali nič" oziroma "vprašanje iz usodne mape" je na razpolago vsem enako - za podvojitev ali izgubo prisluženih tolarjev. Obstaja pa še "gorenjska varianta", ki jo je v prejšnji oddaji, 17. aprila, izvedla Tatjana Močnik iz Moš: ko imaš prisluženih 3.000.- SLT, je najboljši vrabec v roki in ne golob na strehi, zato Tatjana ni šla na "vse ali nič". Medtem je nagrado v vrednosti 3.000.- SLT že porabila v Mercator-Izbiri Kranj.
Sicer pa: prvi ciklus kvizov Zadetek v petek bo trajal do konca avgusta. Zberite korajžo in se prijavite za sodelovanje - odslej bo za tekmovalce v studiu lažje kot za "telefoniste". Izpolnite prijavnico, morda Vas izžrebamo.

PRIJAVNICA - ZADETEK V PETEK

Prijavljam se za kviz Zadetek v petek na Radiu Žiri: v studiu - preko mojega telefona št. .....

Moj naslov: .....

(obkrožite želeni način sodelovanja v kvizu in pošljite na dopisnici na RADIO ŽIRI, 64226).

Loka
PROIZVODNO, TRGOVSKO IN GOSTINSKO PODJETJE ŠKOFJA LOKA p.o.
krol
modna konfekcija Škofja Loka

Elita

NOVO - NOVO - NOVO

v II. nadstropju na Titovem trgu 7,
v Kranju (pri cerkvi)

VSI TEKSTILNI IZDELKI NA ENEM MESTU

(metrsko blago, brisače, otroško, žensko in moško perilo, pletenine, trenirke, kopalni plašči, nogavice, bluze, srajce in še mnogo drugih tekstilnih izdelkov)

ZELO UGODNO - ZELO UGODNO

Elita

PETROL

TRGOVINA Ljubljana
TOE KRANJ

IZKORISTITE UGODNO PRILOŽNOST NAKUPA KURILNEGA OLJA

- Samo še do 15. 5. 1992
- Edini v Sloveniji ponujamo evropsko kakovost; strdišče pod - 10 ° C; vsebnost žvepla je manjša od zahtev po zahodnoevropskih standardih.
- Za količine nad 1.000 l plačilo na dva obroka s čeki brez obresti.
- Pri takojšnjem plačilu 50 % popust pri prevozu.

Naročila sprejemajo: skladišče Medvode, 061/611-340, 611-341, BS Radovljica 1, 75-242

HALO ORLI
216 288

LJUDSKA UNIVERZA KRANJ
vabi na intenzivni tečaj
STROJEPISJA
Začetek: 11. maja 1992,
prijave: tel. 217-481

ŠIVILJSTVO
OLGA BEVK
JEZERSKA C. 142, KRANJ
Tel. 241-734
ŠIVANJE OBLEK ZA TOPLE POMLADNE DNI IN TUDI ZA RAZLIČNE PRILOŽNOSTI. ZELO KRATEK ČAS IZDELAVE!
Se priporočam!

AVTO ŠOLA ZŠAM
ŠKOFJA LOKA
Organiziramo tečaj
cestnoprometnih predpisov
v GASILSKEM DOMU NA TRATI
začetek 11. 5. 1992
praktična vožnja na vozilih
OPEL CORSA IN GOLF
Posebna ugodnost:
prevoz kandidatov na tečaj CPP iz smeri: Reteče, Bitenj, Podlubnika, Žabnica
Informacije:
telefon: 631-729

OD DISIDENTA DO MINISTRA ZA OBRAMBO

* NASTAJANJE SLOVENSKE DRŽAVE V OBDOBJU OD 1988 DO 1992
* DOKUMENTI, OSEBE IN DOGODKI * O POLITIKI, VOJSKI IN VOJNI

Janez Janša: »V knjigi odkrivamo nov del ozadja procesa proti četverici in imena ljudi, ki so stali za našimi aretacijami.«

»Prvič bo mogoče javno prebrati, kdaj se je vojna za Slovenijo dejansko začela, kdo je sprožil prvi strel in kakšni so bili resnični načrti generala Kadijevića in predsednika Markovića.«

Premiki odkrivajo tudi:
** kako so potekala pogajanja za vračanje slovenskih vojakov iz JA * kako so bili sprejeti vojaški zakoni, kdo jih je podpiral in kdo jim je nasprotoval * delovanje protiobveščevalne službe v Sloveniji in njeni sodelavci * sprejem ustavnega zakona o samostojnosti in neodvisnosti ali dan »D« **

KNJIGA LETA! Založba Mladinska knjiga

ZAGOTOVITE SI KNJIGO V PREDNAROČILU!
Ugodna prednaročniška cena 1880 slt velja do 15. maja!
Knjiga izide ob prvi obletnici slovenske samostojnosti
ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA
Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov: Založba Mladinska knjiga, Slovenska 29, 61000 Ljubljana
Naročilo lahko 24 ur na dan sporočite tudi po telefonu (061) 102-407

Janez Janša
PREMIKI

Več kot 300 strani besedila in fotografij

Knjiga Janeza Janše bo izšla 25. junija.

V prednaročilu je cenejša za več kot 30 odstotkov.

NAROČILNICA G. GLAS 03

= DA, želim prejeti knjigo Janeza Janše PREMIKI po ugodni prednaročniški ceni 1880 tolarjev, ki velja do 15. maja. V ceno nista vračunana 5-odstotni davek in soudeležba pri stroških pošiljanja!)

Knjigo bom plačal * v enem obroku
* v dveh obrokih

. . . . . .
(ime in priimek)
. . . . . .
(naslov
. . . . . .
(poštna št. in pošta)
. . . . . .
(zaposlitev)
. . . . . .
(datum) (podpis)

Naročilnica zaveznje založbo in naročnika, morebitne spore rešuje sodišče v Ljubljani.

SREDA, 6. maja 1992

1. PROGRAM TV SLOVENIJA

8.25 Video strani
8.35 Program za otroke
Sladoled za plesalce, zabavnoglasbena oddaja
9.00 Stara železniška postaja
9.20 Dominik Smole: Zlata čevljička, ponovitev gledališke predstave SNG Drama Ljubljana
11.00 D. Decoin: Grad na soncu, ponovitev
11.50 Poslovna borza, ponovitev
12.00 Poročila
12.05 Video strani
15.45 Video strani
15.55 Napovednik
16.00 Galaktična odiseja, ponovitev japonske dokumentarne serije
16.50 EP, Video strani
16.55 Poslovne informacije
17.00 TV Dnevnik
17.10 Klub klobuk, kontaktna oddaja za otroke
19.05 EP, Video strani
19.10 Risanka
19.17 Napovednik
19.24 EPP
19.30 TV Dnevnik, Vreme, Šport, Žarišče
20.26 EPP
20.30 Film tedna: Shalom general, avstrijski film
22.10 EPP in EP, Video strani
22.15 TV Dnevnik, Vreme, Šport
22.40 Kronika, kanadska poljudnoznanstvena serija
23.05 Napovednik
22.10 EP, Video strani
23.15 Sova
Krila, ameriška nanizanka
Glory boys, angleška nanizanka
Ves svet je oder, angleška dokumentarna serija
1.25 Video strani

2. PROGRAM TV SLOVENIJA

15.25 Video strani **15.35** Osmi dan, ponovitev **16.25** Sova, ponovitev: Življenje po Henryju, angleška nanizanka, Glory boys, angleška nadaljevanka, Glasbeni utrinek: P. I. Čajkovski: Italijanski capriccio **18.00** Regionalni programi - Maribor **19.00** Psiho **19.25** EPP **19.30** TV Dnevnik, ORF **20.00** Športna sreda **23.05** O preizkušnji (Prix Lausanne) **23.30** Yutel, eksperimentalni program

RADIO SLOVENIJA 1

4.30-8.00 - Jutranji program - **8.00-10.00** - Radio plus - **10.00** - Poročila - **11.30** - Pregled domačega tiska - **12.30** - Kmetijski nasveti - **13.00** - Danes ob 13-ih - **13.20** - Osmrtnice in obvestila - **14.05** - Poslovne informacije - **16.15** - Radijska tribuna - **17.05** - Studio ob 17-ih - **19.00** - Radijski dnevnik - **20.00** - Odskočna deska - **21.05** - Zborovska glasba po želji poslušalcev - **22.00** - Zrcalo dneva - **23.05** - Literarni nokturno - **23.15-4.30** - Nočni program -

MEGAMILK

1. RADIO TRIGLAV JESENICE

11.00 - Napoved, telegraf, horoskop, EPP - **12.00** - Novice v narodnozabavni glasbi, EPP - **13.00** - Danes do trinajstih, EPP - **14.00** - Obvestila - **14.30** - Novice, EPP - **15.00** - Nasvet iz zdravnikove torbe - **15.30** - Dogodki in odmevi - **16.00** - Obvestila - **16.30** - Novice, EPP - **17.00** - Osrednja tema, EPP - **18.00** - Čestitke - **18.30** - Informativna oddaja BBC, EPP - **19.00** - Odpoved programa -

RADIO KRANJ

8.00 - Dobro jutro Gorenjska - **8.20** - Oziramo se - **8.30** - Hov - ne znam domov - **8.40** - Pregled dnevnega tiska - **9.00** - Gorenjska včeraj - danes - **9.20** - Novinarski blok - **10.00** - Poročila Radia Slovenija - **10.05** - Naj viža - **10.55** - Pet za pet - **11.20** - Halo 92 - **12.15** - Osmrtnice, zahvale - **12.20** - Črna kronika - **12.55** - Pet za pet - **13.00** - Pesem tedna - **14.00** - Gorenjska danes - **15.30** - Dogodki in odmevi - **17.20** - Novinarski blok - **18.00** - Gorenjska danes - jutri - **18.50** - Radio Kranj jutri - **19.00** - Nasvidenje jutri -

1. RADIO ŽIRI

14.00 - Napoved programa - **14.10** - Naše okno - **14.30** - Devizni tečaj - **14.35** - Misel za dan - **14.40** - Pehar zdravja - **15.00** - Dogodki danes - jutri - **15.10** - Od srca do lonca - **15.30** - Prenos dnevno-informativne oddaje R Slovnenija - **16.00** - Radio Žiri spet z vami - napoved programa od 19. ure - EPP - **17.00** - Športne novice - **17.15** - Predstavljamo Slovenski kvintet - **18.00** - Novice - osmrtnice - **18.15** - Oddaja iz resne glasbe - **19.00** - Odpoved programa -

1. RADIO ŽIRI

14.00 - Napoved programa - **14.10** - Naše okno - **14.30** - Devizni tečaj - **14.35** - Misel za dan - **14.40** - Z arniko med zelišča - **15.00** - Dogodki danes - jutri - **15.10** - Od srca do lonca - **15.30** - Prenos dnevno-informativne oddaje R Slovnenija - **16.00** - Radio Žiri spet z vami - napoved programa od 19. ure - EPP - **17.00** - Športne novice - **17.10** - Glasbeno-zabavna lestvica - **18.00** - Novice - **18.10** - Gost programa - **19.00** - Odpoved programa -

SLOVENIJA 2 — 23.05

O PREIZKUŠNJI

Že nekaj let zapored TV Slovenija predstavlja finalni večer mednarodnega tekmovanja mladih baletnih plesalcev iz Lausanne v Švici. Letos je to tekmovanje praznovalo dvajsetletnico, zato je bilo še bolj svečano. Petnajstim izbrancem, lahko bi rekli celo srečnežem, ki se jim je izmed 150 prijavljenih tekmovalcev uspelo prebiti skozi teden trajajoče napore in dokazovanja, se je v finalnem večeru pridružilo 18 nagrajencev iz preteklih let, ki so danes zvezde najpomembnejših ansamblov v svetu. S svojo prisotnostjo so blišč tega izjemnega baletnega dogodka počastili monaška princesa Carolina, koreograf Maurice Bejart ter drugi.
Leta izjemnih naporov so potrebna, da se ti, lahko rečemo otroci (med 15 in 18 leti), ki so se morali odreči otroštvu zaradi izjemnih zahtev njihove opredelitve za balet, za poizkus, da postanejo del tega čudovitega, magičnega, a hkrati brezmejno zahtevnega in krutega sveta, lahko sploh pojavijo v Lausanne.

SLOVENIJA 1 — 20.30

SHALOM GENERAL

avstrijski barvni film, 1989; igrajo: Rainer Egger, Dieter Naumann, Suzanne Geyer,
Mladi junak filma Roman se znajde v domu za ostarele, kjer naj bi opravljal civilno služenje vojaškega roka. Roman je tipičen fant, ki živi mladostno neurejeno življenje in seveda zaspi tudi tisto jutro, ko bi moral nastopiti svojo novo »službo«. Sprehod po sobah doma v Romanu sproži zgroženost in občutek, da ne bo mogel opravljati nalog, ki so pred njim. Uboga, nemočna, shujšana telesa, ki v večini primerov potrebujejo plenice in cevke za pitje, ki jih je treba umivati, preoblačiti in hraniti kot lutke, v katerih pa so še kako žive iskre življenja. Sredi tega naleti Roman na upokojenega generala, ki je bil med drugo svetovno vojno tako ranjen, da je za vedno ostal hrom. Fant že ob prvem srečanju začuti, da je generalova soba privatna kasarna. V njej poveljuje general že štirideset let in to natanko tako, kot zahtevajo pravila doma. General ne izpusti nobene priložnosti, da ne bi Romanu, mirovniku, ki ni hotel vzeti v roke orožja, pokazal, kaj so disciplina, samospoštovanje, red in pokončna drža. Roman se na svoj mladostniški način postavlja po robu, vendar ga generalove besede ne puščajo ravnodušnega in tudi generalu dajejo fantovi odgovori misliti. Tako se splete med njima nenavadno globoka in pristna vez, v kateri se neopazno spreminjata oba. Trenutki njunega notranjega dozorevanja in ozaveščenja so gotovo višek filma in so podani z izjemno tenkočutnostjo in pozornostjo. Skozi njun odnos je prebita rutina, ki je običajna za tovrstne domove, obnašanje ostalih zaposlenih v domu se razkrije kot njuna obramba pred prizadetostjo in ne kot hladna ravnodušnost.

KINO — 6. maja

CENTER amer. psihol. thrill. KO JAGENJČKI OBMOLKNEJO ob 18. in 20. uri **STORŽIČ** amer. trda erot. VEDNO PRIPRAVLJENA ob 18. in 20. uri **ŽELEZAR** amer. kom. KO SREČA POTRKA ob 18. in 20. uri **DUPLICA** amer. trda erot. PLAVI ANGEL ob 20. uri

ČETRTEK, 7. maja 1992

1. PROGRAM TV SLOVENIJA

10.00 Video strani
10.10 Program za otroke
10.10 Pedenjžep
10.40 Stare Japonske pravljice: Žerjavova hvaležnost
10.50 Šolska TV, ponovitev
10.50 Boj za obstanek: Ptica, ki živi v mnogoženstvu
11.20 Angleščina - Follow me
11.40 Kemija: Anorganske snovi ogljika
12.00 Poročila
12.05 Video strani
14.30 Video strani
14.40 Napovednik
14.45 Športna sreda, ponovitev; (Nogomet: Lisbona + OL:MRB)
16.50 EP, Video strani
16.55 Poslovne informacije
17.00 TV Dnevnik
17.10 Program za otroke
17.10 Ebu drame za otroke: Tatič slaščic
17.35 Živ žav
18.25 EP, Video strani
18.30 Že veste..., svetovalno izobraževalna oddaja
19.05 Risanka
19.12 EPP
19.17 Napovednik
19.25 EPP
19.30 TV Dnevnik, Vreme, Šport, Žarišče
20.26 EPP
20.30 TVARIETE
21.30 EPP
21.35 Tednik
22.25 TV Dnevnik 3, Vreme, Šport
22.50 Poslovna borza
Mali koncert: Klara Stanič - klarinet, M. Faganel - klavir, F. Poulenc: Sonata
23.15 Napovednik
23.20 EP, Video strani
23.25 Sova
Dragi John, ameriška nanizanka
Glory boys, angleška nadaljevanka
Šingen, japonska nadaljevanka
1.35 Video strani

1. RADIO TRIGLAV JESENICE

11.00 - Napoved, telegraf, horoskop, EPP - **12.00** - Evergreeni, EPP - **13.00** - Danes do trinajstih, EPP - **14.00** - Na obisku, Obvestila - **14.30** - Novice, EPP - **15.30** - Dogodki in odmevi - **16.00** - Obvestila - **16.30** - Novice, EPP - **17.00** - Spoznajte se, EPP - **18.00** - Čestitke - **18.30** - Informativna oddaja BBC-ija, EPP - **19.00** - Odpoved programa

RADIO KRANJ

8.00 - Dobro jutro Gorenjska - **8.20** - Oziramo se - **8.30** - Hov - ne znam domov - **8.40** - Pregled dnevnega tiska - **9.00** - Gorenjska včeraj - danes - **9.20** - Novinarski blok - **10.00** - Poročila Radia Slovenija - **10.55** - Pet za pet - **12.15** - Osmrtnice, zahvale - **12.20** - Črna kronika - **12.55** - Pet za pet - **13.00** - Pesem tedna - **14.00** - Gorenjska danes - **14.30** - Planinsko športni kotiček - **15.30** - Dogodki in odmevi - **16.20** - Skriti reporter - **18.00** - Gorenjska danes - jutri - **18.20** - Na Gorenjskem Parnas (kultura) - **18.50** - Radio Kranj jutri - **19.00** - Nasvidenje jutri -

1. RADIO ŽIRI

14.00 - Napoved programa - **14.15** - Naše okno - **14.30** - Devizni tečaj - **14.35** - Misel za dan - **14.40** - Obrtniki sebi in vam - **15.00** - Dogodki danes - jutri - **15.10** - Z žepnino v trgovino - **15.30** - Prenos dnevno informativne oddaje R Slovenije - **16.00** - Radio Žiri spet z vami - napoved programa do 19. ure - **17.00** - Športne novice - **17.10** - Oddaja ob 10-letnici kluba zdravljenih alkoholikov Gorenja vas - **18.00** - Novice - osmrtnice - **18.15** - Iz zgodovine naših krajev - **18.40** - Nasveti za zdravo življenje - **19.00** - Odpoved programa -

2. PROGRAM TV SLOVENIJA

15.40 Video strani **15.50** Sova, ponovitev: Krila, ameriška nanizanka Glory boys, angleška nadaljevanka, Ves svet je oder, angleška dokumentarna serija **18.00** Regionalni programi - Koper **19.00** Video lestvica **19.25** EPP, Napovednik **19.30** TV Dnevnik RAI **20.00** Kviz **20.25** Napovednik **20.30** Znanost in resnica, ameriška znanstvena serija **21.30** Umetniški večer: Uroš Rojko, koprodukcija ORF **23.30** Yutel, eksperimentalni program

1. RADIO ŽIRI

14.00 - Napoved programa - **14.15** - Naše okno - **14.30** - Devizni tečaj - **14.35** - Misel za dan - **14.40** - Zavarovalnica Triglav - **15.00** - Dogodki danes - jutri - **15.10** - Z žepnino v trgovino - **15.30** - Prenos dnevno informativne oddaje R Slovenije - **16.00** - Radio Žiri spet z vami - napoved programa do 19. ure - **17.00** - Športne novice - **17.15** - Oddaja iz kulturno verske zgodovine - **18.00** - Novice - **18.40** - Nasveti za zdravo življenje - **19.00** - Odpoved programa -

RADIO SLOVENIJA 1

4.30-8.00 - Jutranji program - **8.00-10.00** - Radio plus - **10.00** - Poročila - **11.30** - Pregled domačega tiska - **12.30** - Kmetijski nasveti - **13.00** - Danes do 13-ih - **13.45** - Iz tujega tiska - **14.05** - Poslovne informacije - **15.30** - Dogodki in odmevi - **17.05** - Studio ob 17-ih - **18.30** - Varnostna kultura - **19.00** - Radijski dnevnik - **20.00** - Četrtkov večer domačih pesmi in napevov - **21.05** - Literarni večer - **22.00** - Zrcalo dneva - **23.05** - Literarni nokturno - **23.15-5.00** - Nočni program

Club GAULOISES BLONDES

RADIO TRŽIČ

16.10 - Obvestila - **16.30** - Podrobnejše informacije o utripu Tržiča - **16.45** - Predstavljamo vam - **17.15** - Obvestila - **17.30** - Novosti iz diskotek - **18.15** - Svetujemo vam - **18.50** - Gorenjski glas predstavlja - **18.55** - Napoved sporeda -

SLOVENIJA 1 20.30

TVARIETE

Maj je mesec ljubezni in ljubezen se bo skozi glasbo in ples prepletala v majski oddaji TVariete. V oddajo so povabili Ditko Haberl, Ota Pesternerja in New Swing Quartet. Vrhunska umetnika Aci Bertoncelj in Petar Ugrin bosta pričarala romantično vzdušje prebujajoče se narave. V oddaji bodo zaplesali plesalci Urške, Mojce Horvatove, plesna skupina Make up. Uvodni song Variete bo tokrat v novi preobleki; ob voditelju oddaje Alešu Valiču bodo zaplesali plesalci Urške. Tudi na ljubitelje humorja niso pozabili. Nasmejali se boste lahko domačim skečem.

KINO 7. maja

CENTER amer. psih. thrill. KO JAGENJČKI OBMOLKNEJO ob 18. in 20. uri **STORŽIČ** amer. trda erot. NEBEŠKE LISICE ob 18. in 20. uri **ŽELEZAR** amer. kom. KO SREČA POTRKA ob 18. in 20. uri **DUPLICA** amer. znan. fant. film PODVODNA PLATFORMA 6 ob 20. uri

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	32

Sponzor današnje križanke je M Mercator - tovarna olja OLJARICA KRANJ, Britof 27, ki je lani praznovala 85-letnico obstoja. OLJARICA je znana po svojih KVALITETNIH JEDILNIH OLJIH, v zadnjem času pa prihaja na trg z dodatnim programom MEHČALEC IN TEKOČI DETERGENT ZA PERILO. Oba sta brez fosfatov in zato PRIJAZNA DO OKOLJA.

Za srečne izžrebance je OLJARICA KRANJ prispevala naslednje nagrade:
1. nagrada: KARTON OLJA CEKIN SPECIAL
2. nagrada: KARTON OLJA CEKIN
3. nagrada: KARTON OLJA KONZUM
4. nagrada: 3 l DETERGENTA MIL
5. nagrada: 3 l MEHČALCA ZA PERILO AMILO

GORENJSKI GLAS pa, kot vedno, prispeva tri nagrade.

Kupone z vpisano rešitvijo, nalepljene na dopisnice pošljite na Gorenjski glas, 64000 Kranj, lahko pa jih oddate v nabiralnik Gorenjskega glasa na M. Pijade 1, direktno v boben za žrebanje na Bleiweisovi 16 ali pa v pisarno TD Cerklje oz. TD Škofja Loka. Pri žrebanju bomo upoštevali vse pravilne rešitve, ki jih bomo prejeli do četrtka, 7. maja, do 8. ure, ko bo komisijsko žrebanje. Želimo vam veliko zabave pri reševanju in še več sreče pri žrebanju.

Do včeraj, 28. aprila, smo sprejemali Vaše rešitve celostranske nagradne križanke Trgovskega podjetja ZARJA, d.o.o. Jesenice. Očitno je dovolj časa (križanka je bila objavljena v prilogi "To so Jesenice" v 29. številki časopisa, 14. aprila) dobro vplivalo na reševalce, ki so se s kupom leksikonov pregrizli skozi veliko križanko in iz nje izluščili rešitev - geslo Trgovskega podjetja ZARJA Jesenice: "OD ŠIVANKE DO AVTOBUSA PO UGODNIH CENAH".

Naša komisija je včeraj pregledala in preštela rešitve, Valentin Toman pa je izžrebal 8 nagrajencev:
1. nagrada - bon Zarje za 15.000 SLT: Jožefa JAMŠEK, Golnik 55, Golnik
2. nagrada - bon Zarje za 10.000 SLT: Andrej GLAVAČ, Jama 19, Mavčiče
3. nagrada - bon Zarje za 5.000 SLT: Primož SKUMAVEC, Velesovska 2, Šenčur
4. - 8. nagrada (družinski komplet kino vstopnic za katerokoli kino predstavo v kinodvoranah podjetja KINO KRANJ): Urban Budinek, Borovška 74, Kranjska Gora; Valentina Plevnik, Grosova 29, Kranj; Mirjana Šavs, F. Benedičiča 10, Jesenice; Jana Čater, Kropa 8, Kropa; Bojan Volk, Prebačevo 65, Kranj;

V našem bobnu za žrebanje se je tokrat vrtelo **2.494 REŠITEV nagradne križanke Zarja Jesenice.** Skorajda nov rekord, je ugotovila naša komisija, ko je končala s štetjem.

Nagrajencem seveda iskrene čestitke, prejemnikom vstopnic za kino pa obilo umetniškega užitka. Čez praznika ima Kino Kranj namreč zelo pester in kakovosten kino spored v vseh svojih dvoranah - Zarja Jesenice pa ponudbo "od šivanke do avtobusa" in trem prejemnikom vrednostnih bonov ne bo težka odločitev, kako jih porabiti.

MOLIBDEN | ŽALOSTINKA | ŽELEZOV OKSID | JEDILNI LIST | ZGOD. MESTO V J. FRANCIJI OB REKI RONI | TITAN | KIS | VODNA ŽIVAL | GORENJSKI GLAS | CUNJA | AVSTRIJSKI POLITIK IN KANCLER (JULIUS) | DOMAČE MOŠKO IME | GORENJSKI GLAS
15 | OŽINA NA MALAKI / SL. UGANK REVIJA | 30 | VODNI VRTINEC
17 | 28
ANGLEŠKI GROF / SAMOVEZNICA | POSADKA / FR. PISATELJ (SADIZEM) | 4

KILOGRAM | 8 | PRESKUS SPOSOBNOSTI / JUŽNI DEL INDOKINE | NEM. KEMIK NOBELOVEC (FRITZ)
PLAČILNA MENICA | 27 | FIGURA PRI ČETVORKI | ČEŠKA PRITRDILNICA | DEL SKAKALNICE
V GR. MIT. SONČNA DEŽELA / ŽIVLJ. TEKOČINA | VOLČIN | AMER. FILM. IGRALEC (JAMES) / TANTAL | 10
21

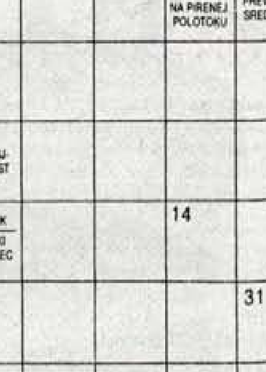

SESTAVIL F. KALAN | SLOV. PLESALKA (MLAKAR) | OSVEŽ. PIJAČA / LEVI PR. DONAVE V ROMUNIJI | TURŠKI VELIKAŠ / RIMSKA ŠTIRI | GR. BOG VETROV
DRŽAVNA DEJAVNOST | 6 | RODOVITEN DANS. OTOK V MALEM BELTU | MERCATOR OLJARICA KRANJ | OČKA | PEVKA PRODNIK / TERMIN | NEKD. PREBIVALEC NA PIRENEJ. POLOTOKU | ZIMSKO PREVOZNO SREDSTVO
ZEVSOV ŠČIT | HRIB PRI BEOGRADU / GL. MESTO TOGA | 11 | GR. BOGINJA LOVA / ORLANDO NOBILE
PERGAMSKI KRALJ | ZGOD. MESTO PRI REKI | MERCATOR OLJARICA KRANJ | SOJENICA V GR. MIT. / ZAJEDA ULKUS | 23 | POMANJKLJIVOST
GORENJSKI GLAS | GORSKI REŠEV. ČOLN | SPAJKA | OZNAKA ZA VSE V REDU / SL. PIS. PEROCI | ČASOPIS / ST. INDIJANSKO PLEME V MEHIKI | 5 | SPOLNIK / POLJSKI GLODALEC | 14
GERMANSKO PLEME | 3 | 20 | GORENJSKI GLAS | IGRA Z GIBI BREZ BESED | SREZ | MERCATOR OLJARICA KRANJ | PRV. PREBIVALCI NOVE ZELANDIJE | 31
ŠPORTNIK NA KOLESU | 3,14 / NESTROKOVNJAK | ČRNSKA ČETRT | ISTVAN LUKACS | ROČAJ | DEŽELA V NEMČIJI | VODA (LAT.)
IME SL. IGRALKE (IRNA) | 13 | TOMAŽ HREN / ZINKA KUNC | FILM. REŽ. (FRITZ) / PRODAJ. FLINA | 25 | 32 | NOSAČ V HIMALAJSKIH GORAH | 1

29 | LUKA V NEKD. SZ OB ISTOIM. MORJU | ANGL. POMORŠČAK, KI JE OBPLUL ZEMLJO (JAMES) | 24
9 | 18 | MAKED. KOLO | KOLOBARNIK / PTIČ SEV. MORJA (ALKI)
GORENJSKI GLAS | BARJ | IME KOREOGRAFA (OTRIN) / SILOVIT VETER | GORSKI ZRAK / PLOŠČAD V GLEDALIŠČU | 2 IN 1 VOKAL / UČENEC ELEATSKE ŠOLE
VREDNOSTNI PAPIR | NOBELIJ / JAJČNA JED | VRH PRI BOKI KOTORSKI / MORILSKI KIT | 26 | 7 | OKR. ZA EDICIJA

2
FILM. REŽ. (STANLEY) | 16 | THOMAS GREEN | AM. NOVINAR IN PESNIK JOHN (FILM RDEČI) / VEZNIK | 19
PODROČJE OB JUŽNEM TEČAJU | 22 | 12
RT V VZH. ŠPANIJI | GORENJSKI GLAS | SORODNIK PO OČETOVI STRANI

SOVA PREJA GLASOVA

Občinstvo sprašuje, gostje odgovarjajo

Zakaj toliko zagovarjanja domobranstva, belogardizma, protirevolucije, kolaboracionizma?

MLAKAR: *"Zase imam občutek, da belogardizma ne zagovarjam in ga skušam objektivno oceniti. V moji osebi mora biti hkrati tožilec, branilec in sodnik. Stvar še ni dokončno ocenjena. Diskusija bo še nekaj časa trajala, ker oboji še niso vsega povedali."*

Cerkev je že leta 1936 organizirala trojke za boj proti komunizmu. Zakaj, če so bili komunisti večinoma v zaporu?

MLAKAR: *"Trojke katoliške akcije so bile organizirane za boj proti sovražnikom Cerkve in komunizmu. Normalno je, da se organizacija, ki spozna smrtnega sovražnika, začne pripravljati na obrambni tudi napadalni boj proti temu sovražniku."*

Vitomir Gros trdi, da so v Kranju nemško zastavo v pozdrav okupatorju izobesili komunisti. Je to res oziroma ali veste, kdo je to storil?

HAFNER: *"O tem nič ne vem in precej nesmiselno se mi zdi."*

MLAKAR: *"O tem tudi jaz nič ne vem, lahko pa sklepam, kako je to vprašanje nastalo. Aprila 1941 ni bilo vse enoznačno. Takrat je še veljala prijateljska pogodba med Nemčijo in Sovjetsko zvezo in so bile na Dolenjskem in v Beli krajini demonstracije za Nemčijo proti Italijanom, v katerih naj bi sodelovali tudi nekateri komunisti. Zato se lahko tudi v tem primeru lahko ustvarja takšen vtis."*

Miloševiča ste pred leti opozorili, naj ne počne tega. Bi bilo danes drugače, če bi vaše opozorilo takrat upošteval?

HAFNER: *"Tistega mojega prsta, ki sem ga na tisti seji uperil v Miloševiča, si ne štejem v posebno zaslugo, saj sem to storil bolj nagonsko, ker sem mu hotel nekaj povedati. Njegova politika je razbijala Jugoslavijo, čeprav on te želje ni imel. Nasprotno. On je želel ohraniti Jugoslavijo zaradi primata Srbije v njej. Če ni bi šla ta politika prek meja, bi morda, pravim morda, Jugoslavijo ohranili. Jugoslavija ni razpadla zaradi Miloševiča in njegove politike, ampak zaradi globljih ekonomskih, ideoloških in drugih razlogov."*

Se vam toži po Jugoslaviji?

HAFNER: *"Ja, imam domotožje. Od otroških let sem bil vzgajam kot zaveden Slovenec in obenem Jugoslovan. Tudi moč naše NOB sem videl v povezanosti z Jugoslavijo. Jaz sem stalno mislil, da je Jugoslavija potrebna velike preobrazbe, politične, predvsem pa ekonomske. Imam domotožje po Jugoslaviji, vendar ne po vsaki, ampak po napredni, ne pa po Jugoslaviji Miloševičevega kova. Razpad Jugoslavije jemljem kot objektivno dejstvo, prav tako pa kot nekaj objektivnega in danega štejem tudi slovensko državnost, ki jo bo treba krepiti in zavarovati pred germanizacijo in romanizacijo, pri čemer bo potrebna povezava z drugimi narodi."*

Sodelovali ste pri odločitvah, ali odločali, ki so z današnje perspektive obsojanja vredne. Na primer pri odstavitvi Staneta Kavčiča.

HAFNER: *"Midva sva, ko je bil on predsednik, jaz pa podpredsednik izvršnega sveta, dobro sodelovala. To lahko tudi preberete v njegovem dnevniku. On je bil inteligenten in napreden človek. Sam je zase rekel, da je ostal vojak revolucije, vendar je bil zelo samoljuben, zaverovan vase, ali častihlepen, kakor vzamete. V tem pogledu je tudi ravnal primerno z drugimi ljudmi. Nikdar nisva bila prijatelja, bila pa sva dobra sodelavca. Ko je on želel uveljaviti nekaj zelo naprednih zamisli naše preobrazbe, je bilo težko postaviti mejo med tem, kam nas to lahko privede in kje lahko še ohranimo samoupravni socializem. V tem pogledu je bil kdaj navaden politikant in pripravljen za stvari, ki bi mu jih lahko moralno očital. Kdo je takrat praktično slabše in moralno pametneje postopal, tega ne bi prisodil Kavčiču. Jaz sem zastopal svoje cilje, mogoče je Kavčič nekatere ekonomske stvari bolje razumel od mene, vendar je bil odnos do samoupravljanja bistven. Prišla sva do nasprotij, vendar, ko sem odhajal na mestni komite, mi je dejal, naj raje ostanem pri njem."*

kimi ljudmi ravnali v Franciji, na Norveškem? Se takrat ni dalo ustaviti morije in Slovencem olajšati prihodnosti.

HAFNER: "Ob koncu vojne sem bil politkomisar 18. divizije in naša divizija je ostala v Ljubljani. Z vojaškim poračunom na Gorenjskem in na Štajerskem nisem imel nobenega opravka. Moram povedati, da o tistem, kar se je zgodilo z domobranci, ustaši, četniki in njimi podobnimi, dolgo nisem vedel ničesar. Prvič sem to bral v ilegalni emigrantski brošuri, pa kasneje, pred leti. Ko sem to premišljeval, bi tole povedal: na en način bi ravnal takrat, ko se je vojna končala, pa med vojno, na drug način pa danes. Jaz bi si vzel vsaj malo več časa, da bi presodil, kdo je bil v operativnih enotah napadalec, kdo je zagrešil zločine, iz te pogube bi izvlekel več pravičnosti. Vem, da je bilo rečeno, da se ne sme pogubiti noben otrok, nobena ženska. Ko se je končala vojna, je bilo v nas polno zmagoslavja in tudi sovraštva. To početje je bila odločitev ozkega kroga ljudi. Vendar, ti ljudje so nas tolkli in pobijali tik pred osvoboditvijo, na Koroškem so Angloamerikancem zatrjevali, da so protikomunistični borci in da so se pripravljeni še naprej boriti proti Titovim partizanom. Pred vojno sem spoštoval Nemce kot narod. Kar pa so prizadeli med vojno meni in nam, sem jih zasovražil kot narod, ne samo Hitlerja in naciste. Precej časa je minilo, da se je to v meni pomirilo, da v Nemcih in Avstrijcih nisem več videl svojih sovražnikov. Nekaj stvari pa jim ne bom nikoli odpustil, čeprav imam danes, vsaj upam, do njih pošten odnos."

MLAKAR: "Ti ljudje so bili kolaboracionisti, sodelavci okupatorja. Pod nobeno okupacijo prebivalstvo ni enotno, že pred okupacijo so nasprotja, ki pridejo med njo do izraza. Različni sloji se do okupatorja različno obnašajo in tudi on ima do njih različen odnos. V začetku Nemci niso želeli sodelovanja, če pa, pa samo pod nemško firmo. Ko pa mu je šlo za nohte, je taktiko spremenil, pa tudi strategijo, glede česar si zgodovinarji še niso enotni. Po vojni ali že med vojno se s kolaboracionisti na tak ali drugačen način obračuna. V Sloveniji je bil obračun tak kot v državah, kjer so prišli komunisti na oblast, izredno krut, skoraj totalen. Tudi zato, ker je šlo ob boju proti okupatorju tudi za državljansko vojno."

JOŽE KOŠNJEK FOTO PETER KOZJEK

C. ZAPLOTNIK

Druga svetovna vojna med Julijci in Karavankami

"Herojsko dejanje odpora je nekoliko umazala boljševistična revolucija"

Nove raziskave dokazujejo in še širijo genocidne namene nacizma in fašizma. Okupator je med drugim načrtoval, da bi bil Bled ekskluzivni nacistični raj in da bi s prekopom Donava - Jadran poplavil tudi velik del sedanje Slovenije.

Bled, 23. aprila - Radovljiška občinska skupščina je v četrtek pripravila v hotelu Golf na Bledu pogovor z naslovom Druga svetovna vojna med Julijci in Karavankami. Pogovora so se udeležili predstavniki domala vseh radovljiških političnih strank, predsednika radovljiške in jeseniške občinske skupščine Vladimir Černe in dr. Božidar Brudar, nekateri nekdanji partizanski borci (predvsem z Jesenic) ter zgodovinar Jože Dežman, ki je pogovor tudi vodil. Povabilu se niso odzvali predstavniki Združenja borcev narodnoosvobodilne vojne Radovljica. Čeprav imajo udeleženci pogovora o drugi svetovni vojni, predvsem pa o posameznih podrobnostih te vojne, različna stališča, je bil pogovor zelo strpen in na kulturni ravni.

Zgodovinar **Jože Dežman** je najprej predstavil rezultate nekaterih dosedanjih raziskovanj in med drugim dejal, da so na Gorenjskem pred drugo svetovno vojno potekali podobni procesi kot sicer v Evropi. Na volitvah 1936. leta je opozicija v Bohinju dobila le šestdeset glasov, na Koroški Beli je partija prek svojih legalnih izpostav že uspela zmagati, na Jesenicah pa je bil izid zelo tesen. Vodstvo Slovenske ljudske stranke je bilo pred vojno v svojem odnosu do okupatorja zelo neupogljivo in je zagovarjalo stališče "nobenega sodelovanja z njim", po okupaciji pa je vladajoči meščanski tabor svoje stališče močno spremenil in s tem tudi relativiziral odnos do 27. aprila, do dneva OF, ki pomeni začetek uspešne uveljavitve komunistične partije v slovenski družbi. Na vprašanje, ali se je 1941. leta splačalo upreti, je bil boj proti okupatorju razumno ali nerazumno dejanje, je bila torej dražgoška bitka smiselna ali nesmiselna, je Jože Dežman odgovoril, **da ta boj v mednarodnih okvirih ni bil ocenjen kot neuspešno ali celo zgrešeno dejanje, zato pomeni nekak ugled tudi za slovenski narod, ki je bil v tedanjih razmerah obsojen na smrt. Slovenija je vojno doživljala zelo različno, ker je bila razdeljena med tri okupacijske cone in ker so tudi v teh conah veljali različni režimi. Ljubljana je, na primer, imela v italijanski okupacijski coni precej drugačen položaj kot Primorska, ki jo je fašizem že prej ogrožal dve desetletji. Mobilizirani v nemško vojsko so predstavljali največje število Slovencev pod orožjem v drugi svetovni vojni in med njimi so bile tudi velike izgube. Na Gorenjskem je bilo mobiliziranih sedem do deset tisoč moških, mrtvih je bilo tisoč do dva tisoč. Ko upoštevamo tedanji nemški pogled na Slovence, dobimo primerjavo med prvo in drugo svetovno vojno: tako kot so slovenski polki v prvi vojni umirali v najbolj krvavih delih soške fronte pod pretvezo, da se bojujejo za svojo zemljo, tako je bila tudi usoda mobiliziranih v nemško vojsko v drugi vojni enaka usodi, ki se je preprosto reče "topovska hrana" - boj v prvi liniji, v pešadiji ali protitankovski pešadiji.**

Partizanska in nacistična oblast sta se na slovenskih tleh zelo ostro spopadli, na Gorenjskem pa se za razliko od nekaterih drugih pokrajin kljub precejšnjemu številu domobranskih postojank v ta boj niso aktivno vmešali protikomunisti. Razlike v številu žrtev so tudi na Gorenjskem precejšnje: na radovljiškem in jeseniškem območju predstavljajo pet odstotkov tedanjega prebivalstva, v žirovski občini pa je bil "strošek vojne" predvsem zaradi državljanske vojne in poboja domobrancev precej večji in je predstavljal kar osem odstotkov prebivalstva. Energija, ki jo je komunistična partija vložila v upor proti okupatorju in v boj za obstanek, se je začela kapitalizirati kot prevzem oblasti. Ob direktivah, ki so začele prihajati iz Ljubljane, češ da je partija edina sila, ki lahko vzdržuje partizansko gibanje, se po besedah Jožeta Dežmana zastavlja vprašanje, ali je partijski poseg zgolj nasilje ali je bila partija v tedanjem času dejansko edina, ki je lahko s svojim načinom organiziranja in obnašanja dobesedno iz nič vzpostavila slovensko vojsko in odporniško organizacijo. Razvoj političnih organizacij, partizanske vojske in policije je bila 1943. leta že povsem pod vplivom partije. Naslednje leto se to samo še stopnjevalo, politično - policijski del je bil v tem času že skoraj toliko številčen kot vojaški, je dejal Jože Dežman in poudaril, da nove raziskave še dokazujejo in širijo genocidni namen nacizma. "Zgodovinarji si želimo predvsem to, da dosežemo čimvečjo statistično jasnost in da ob ostalih žrtvah popišemo tudi padle v nemški vojski in tiste, ki so jih s smrtjo kaznovali partizani. To je osnova za spravne postopke, o dejstvih in podatkih pa bodo ljudje tako kot vedno sodili po svoji vesti in volji."

Franc Konobelj - Slovenko je najprej pohvalil novo oblast, da je med prazniki obdržala tudi 27. april, nato pa izrekel lepe besede za jeseniške komuniste, ki so (že pred vojno zatirani in preganjani) prvi začeli organizirati odpor proti okupatorju. Vsaka vojna je grda in umazana, je dejal in poudaril, da je bil boj težak in da v tem boju ni bilo časa za premišljevanje o tem, kako ukrepati. **"Čeprav partizani nikoli nismo bili dolgo na enem mestu, smo se morali včasih zaradi izdajstva seliti že po enem ali dveh dnevih. Vseh "grešnikov" nismo nikoli odkrili, morda smo le vsakega desetega, vendar pa je bila kazen zelo huda - po kratki sodbi tudi likvidacija. To je danes mnogim težko razumljivo, tedaj pa je šlo za biti ali ne biti. Včasih je bilo treba ukrepati tudi proti svojim moralnim načelom in kaznovati človeka, ki je bil sicer še pred nedavnim prijatelj. Spominjam se primera, kako je moj nekdanji prijatelj z nemško pištolo v roki in v službi okupatorja pozabil, da sva bila sodelavca in skupaj pri Sokolih. "**

*Se je splačalo upreti ali ne? Je bil odpor razumno ali nerazumno dejanje? Odpor je bil po mnenju **Albina Kobentarja** razumno dejanje za vse, ki so vedeli, kaj pomeni svoboda in kaj prinašata nacizem in fašizem, nerazumno dejanje pa za omahljivce, za kolaboracioniste in za tiste, ki so v nacionalsocializmu in v Hitlerjevem sistemu (red, delo, disciplina) videli rešitev socialnih problemov in protiutež neredu in krivicam, ki so jih trpeli v stari Jugoslaviji. Ta mišljenjska razlika je bila od vsega začetka vojne, je dejal Kobentar in povedal, da je genocidni program fašizma in nacizma nastal veliko prej kot narodnoosvobodilni boj oz. organiziran odpor. Okupator je program že začel uresničevati, a ga je moral popraviti, ko je naletel na nepričakovano trd odpor.*

Predsednik radovljiške občinske skupščine **Vladimir Černe** priznava, da je bil odpor proti okupatorju in genocidnemu programu fašizma in nacizma veliko slovensko dejanje, ki je narodu tudi omogočil, da se je obdržal in da ga niso za vselej izbrisali z zemljevida. Velika škoda pa je, da so to dejanje kasneje umazali z boljševistično revolucijo, je dejal Černe in se tudi vprašal, zakaj so nekateri še pred leti poudarjali, da ni šlo (samo) za odpor, ampak za revolucijo, zdaj pa na te besede kar pozabljajo.

"Nekateri najbolj vneti zagovorniki antikomunizma in domobranstva trdijo, da je bil osvobodilni boj v letih 1941 - 1945 odveč in samo maska boja komunistov za oblast. Skoraj pol stoletja po drugi svetovni vojni je zadosti dolga doba, da si brez slabe vesti glede objektivnosti in ne glede na to, da sem sodeloval brez pomislekov od prvega dne v Osvobodilni fronti, znova postavljam vprašanje, kaj je bilo ali bi bilo bolj prav: prekrižati roke, se klanjati okupatorju, češ kako majhni smo, čakajmo, kaj se bo pač zgodilo, ali pa: nasilje fašizma ogroža ves svet in nas še prav posebno, ni drugega izhoda kot odpor," se sprašuje **Jože Jan**, ki je od začetka 1943. leta pa do konca vojne opravljal na Gorenjskem nevarno obveščevalno delo. **"Moj odgovor je jasen: splačalo se je upreti. Upor in odpor sta bila pogoj za to, da smo Slovenci ostali. Na to herojsko dobo in na to, da se je slovenski narod zavedel nevarnosti genocida, smo lahko samo ponosni. Že pred vojno so nam kasnejši okupatorji jasno povedali: "Nas zanima samo pot na morje. In vi ste na tej poti! Cigane so pobijali kot bolhe, Žide so iztrebljali, za velik del Slovencev pa načrtovali, da bi jih izselili,"** je dejal Jože Jan in poudaril, da pri napadu Nemčije na Jugoslavijo ni šlo samo za genocidni namen, ampak tudi za to, da bi si pridobili vojake, ki naj bi v okviru načrta Barbarosa (napada na Sovjetsko zvezo) skupaj z Romuni in vojaki ostalih balkanskih držav "marširali" na bodoči ruski fronti kot topovska hrana. Načrt se je "podrl", ker je Hitler zaradi odpora v Sloveniji in Jugoslaviji izgubil nenadomestljivih pet do šest tednov. Odločilni odpor sicer majhnih slovenskih partizanskih enot 1941. in 1942. leta je po Janovem mnenju tudi preprečil mnogo večje izselitve Slovencev, ki so jih nemški okupatorji še pripravljali, a so jih tudi zaradi teh bojev morali prekiniti.

Jože Jan je med številnimi dokumenti, ki jih je uspelo dobiti njegovi obveščevalni službi, omenil dva dokumenta (več je o njiju pisal v feljtonu, ki je izhajal v reviji Obramba) - prvega o tem, da naj bi Bled postal ekskluzivni nacistični raj, in drugega o projektu Jadran - Donava. Centralno vodstvo nacistične stranke je imelo na Bledu poseben urad, ki je snoval novo Hitlerjevo religijo. Urad je izdal velik sklepni dokument, nekakšno nacistično sveto pismo. V njem je bilo še posebej zanimivo poglavje, ki je govorilo o tem, da bi bilo na Blejskem otoku vrhovno nacistično svetišče, v katerem bi vodilni ljudje novega rajha opravljali krvne prisege. Kot piše Jan v feljtonu, naj bi si eden od zaprisežených vodij zarezal v roko in ko bi enako storil tudi novinec, bi se kri mešala in novinec bi zaprisegel. Del prebivalcev Bleda bi izselili, ostali pa bi bili "nekakšna osebna last plemstva". Drugi dokument, o katerem je Jan obširneje govoril na pogovoru, pa je bil načrt prekopa Jadran - Donava, ki naj bi potekal tako: jez pri Gyoru na Donavi, po krajevnih vodotokih in prekopih v Blatno jezero, po Muri in Dravi ter po Dravinji mimo sedanjega Kidričevega ter po trasi južne železnice do Zidanega mosta, kjer bi bil jez visok 140 metrov. Voda bi poplavila Celje in Savinjsko dolino ter ljubljansko območje do Sorškega polja. Pri Ligojni bi zgradili predor, ki bi odprl izhod v dolino Idrijce, nato pa bi prekop potekal po Soči v Jadransko morje. V Savo naj bi skozi Karavanke speljali vodo iz Drave, z dodatnim jezom pri Dravogradu pa bi poplavili tudi Mislinjsko in Šaleško dolino.

Rodeo NEWS
DISPLAY
v centru Kranja
Naročila tel.: 325-534

Franci Zagoričnik

Moje stališče do obeležja stoletnice mojega rojstva

(Duga Resa, Croatia, 1933 - 2033)

Leto Gospodovo 2033, namreč moje in po nekdanjem štetju let, bo mogoče nekje obeleženo kot kuriozum poslednjega, zgodovinskega razdobja prvotne antroposfere. Takšno štetje bo obveljalo samo v obliki nekakšne zasebne pesniške ezoterije. Ne bo prepovedano, ker bo ostalo samo v domeni prihodnjega človekovega naraščaja, v njegovi embrionalni fazi razvoja.

Planetarna civilizacija, nekoč imenovana "zahodna", bo "zašla" v svoje etimološko brezno, ki je obenem tudi brezvrh. Njeno strmoglavljenje bo zavzemalo dve smeri razvoja, ki bosta določeni čas in ob ukinitvi samega časa potekali paralelno s prav tako dvema paralelnima prehodnima štetjema let.

Prvotna človekova animalnost oz. zverodobnost se končuje s prehodnim štetjem, ki se začne 6. velikega srpana 1945, ko nastopi vsesplošni nuklearni in ekološki terocid, oz. planetomor, čigar cilj je popolno uničenje življenja na Zemlji. Vesoljna faza pa se začne s prehodnim štetjem 26. malega srpana 1969, z nekim povsem štorastim, skorajda komičnim poskakovanjem ob prapristajanju prvih t. im. zunajzemcev na Mescu. Nekdanji planet Smrti se s časom spreminja v Zeleni planet vesoljnih prebivalcev, ki v doglednem času prevzamejo tudi enotno štetje splošnokozmičnega Biti - Sanja. Smrt je nekoč zaobsegala vse oblike življenja, od tistih stihijnih do planskih (v obliki vojn in drugih genocidov). Zato je bil kult rojstva skupaj s kultom smrti zamenjan s kultom življenja, v katerem se skrajnosti in izključujočnosti spremene v trajnost, minevanje v večnost itn.

Anketno vprašanje, ki se provokativno nanaša na dozdevno boljšo od vseh mogočih bodočnosti, je v tem smislu mogoče samo kot neka zvrst ludizma in anahronizma. Ker je bil čas ustavljen, je smiselna le še njegova arheologija kot tista znanstvena panoga, ki se v primeru arheologije bodočnosti dosledno ogiblje pridobitvam humanističnega, t. im. zgodovinskega, se pravi zverodobnega razdobja življenja na Zemlji. Seveda, tako bojo naši bodočniki prosti vsakega nadaljnjega obeležavanja nekdanjih obletnic, stoletnic in tisočletnic rojstva in smrti. Nekdanje bombe na Hirošimo ali Kawasaki, na Beogrob ali Zagrob, ali na neka manjša pokopališča, kot je Vukovar ali Osijek, bo zamenjalo spuščanje cvetja z vesoljnih gred in drugih embrionalnih Biti-Sanj. In kot izhaja iz povedanega, smo ves čas na tem, da leto 2033, zwischen anderen, mogoče ne bo več niti potrebno in se ne bo obeleževalo kot takšno.

Iz ankete Književne akademije

Janez Poštrak

Blagor premagancev?

Tokrat, ob 27. aprilu, je gorela lučka ob "uradnem" spomeniku žrtev II. svetovne vojne na kranjskem pokopališču; malo naprej, ob gozdičku, pri žrtvah povojnega nasilja, jo je mar veter ugasnil? Grobišče nemških vojakov je zravnano z zemljo. Sarkofag 1914 - 1918 čudno kljubuje, ptičjim iztrebkom navkljub.

Dan OF je v novi državi postal Dan upora, simboličen dan uporov skozi tisočletje in nekaj sto let - do lanskega leta, recimo. In kot zaveza vnaprej!

Bomo zdaj vsak svoje oholo spominsko slavili?

Se bomo še vedno v nedogled sprenevedljivo spraševali: kdo je pravilno ravnal v tistem konkretnem času okupacije 1941. leta?

Nekateri so storili, kar bi morali storiti vsi. A je bilo tedaj veliko preveč ljudi pripravljenih in tudi usposobljenih za boj proti boljševizmu, vse preveč je bilo ideološke razdvojenosti. In okupatorja, Italijani in Nemci, sta nas ("klasično") razdelili in (ob)vladali. Boj predvojnih cerkvenih struktur zoper komunizem in sploh marksistično materialistično ideologijo je spregledal poganskost fašizma in nacizma in se jima s tisoč računicami "vdal", do poraza komunizma, seveda. "Vdal", ker je bil protikomunizem že davno zasidran tudi v večini, pa ne le "katoliških" strank, torej tudi Cerkvi neobvladljiv.

Partizanstvo je rešilo čast slovenstva. Ne pa tudi revolucija. Ne pa tudi potuhnjen sprejem - proti znanim prisegam - okupatorjevega orožja za ideološki obračun, celo pod pretvezo samoobrambe. Ne pa tudi povojni poboji in ekskluzivizem, na krut način zmagovite, "tudi" edine, Resnice.

Vstali iz katakomb resničnosti tedanje napačne odločitve ne morejo spremeniti; lahko smo odpuščajoči.

Kljub Rogu, Teharjem, kljub Crngrobu hočejo nekateri živi le svoj prav; najboljši so padli.

In bil sem, nekako zamišljen, pri maši na praznični dan. Zasebno, kot se spodobi, z zagato v srcu sem mislil na neizrekljivost vojnega časa in naših ljudi.

Preračunljivost sprtih strani pa še kar traja.

Pavel Lužan:

KAJ BITI ALI NE BITI KAJ, TU JE ZDAJ ODGOVOR

Včeraj sem zavil v kavarno "Evropa" in kot ponavadi sem tudi tokrat lahko njene goste preštel na prste ene roke, tako grozno dandanes že razsaja denarna suša. Toda sredi te puščobe me je presenetil vesel klic in ko sem ugledal prijatelja iz mladosti, ki ga že dolgo nisem srečal, sem rade volje prisedel k njemu, rekoč: "Pozdravljen, gospod poslanec!"

"Daj, daj, ne zafrkavaj še ti! To je hudičevo naporno!"

"Kako? Ti si vendar verziran! Kar te poznam, si nekakšen večni delegat," sem ga spoštljivo spomnil na pozabljene čase.

"Pozabi, sablja, življenje se spreminja! In tudi jaz sem se! Le kdo ne bi v novem parlamentu pomagal graditi demokracije?!"

"Oprosti, ker me daje radovednost, toda povej mi, prosim, o kakšni demokraciji pa govoriš," sem ga vprašal.

"Zakaj vprašuješ? Hudiča, pa ne, da si ti še zmerom tisti kljukec, ki je vedno vrtal z vprašanji in fantaziral o resnici," me je vprašal smeje, nato pa se je hipoma zresnil: "Poslušaj, sablja, da nisi ti zajadral med opozicijske prenovitelje?"

"Ne, nisem," sem rekel.

"O, krasno," je vzkliknil in me lopnil po rami, "res, kamen se mi je odvalil od srca! Saj veš, kako je - zdaj imamo demokracijo in je treba paziti, s kom se družiš! Strankarsko prepričanje je hudičevo važna stvar!"

"Meni se zdi vsako prepričanje pomembno, a tudi vprašljivo!"

"Eh, spet te tvoje finte - teze, dvomi, antiteze! Hudiča, gotovo si pri liberalnih demokratih," je rekel in se vprašujoče zazrl vame.

"Ne, nisem," sem rekel.

"Odlično," se je razveselil, "pameten si, ker nisi čofnil v njihovo evforijo nad večno pomladjo! Gotovo si pri slovenskih demokratih? Od nekdaj si bil mahnjen na odštekane avanture kakor zdaj oni!"

"Tudi ne," sem rekel.

"O, hudiča, ti me pa res presenečaš," je vzkliknil in me preiskujče ogledoval, "ampak stavim, da si se ujel na laskave obljube socialdemokratov!"

"Ne, ne, stavo si zgubil," sem mu zabrusil z veseliem.

"Kaj res? Super," je rekel in me pokroviteljsko lopnil po rami," ta tvoja izjava je vredna whiskyja! In to dvojnega! Hudiča, prav gotovo si pristal pri krščanskih demokratih?"

"Nisem," sem ga z užitkom zavrnil in ker mu je to vzelo sapo, sem brž dodal, "in ne morem biti pri njih, ker sem prepričan, da nas je bog zapustil in nas prepustil samim sebi!"

"Perfektno, ta je dobra," se je zakrohotal moj poslanec, "na to bova spila še dva Johnyja, primojduš!" Ponovno nama je naročil pijačo in se nato spet posvetil meni, rekoč: "Poslušaj, ne bom te več gnjavil s svojim ugibanjem, kar povej, v kateri od sedeminpetdesetih strank si!"

"V nobeni," sem rekel.

"Kaj? Kako," je vprašujoče zategnil in oči ostro zapičil vame, "zakaj ne? Glej, mi rojevamo svetle začetke strankarstva, ti pa nisi v nobeni stranki! Kakšen Slovenec pa si?"

"Po rojstvu," sem mirno rekel.

"Neverjetno," mi je zabrusil, "a si ti normalen?"

"Sem," sem odvrnil, "čeprav za to nimam uradnega potrdila! A kdo ga ima?"

"Ti najprej pomedi pred svojim pragom" je zarohnel in še bolj predirno zapičil vame svoj poslanski pogled, preden je rekel: "Veš kaj, da nisi ti...?"

"Nisem," sem mirno odvrnil.

"Ali pa si morda...," je začel, a hipoma utihnil in me le še napeto premerjal z očmi.

Posmejal sem se in ga zavrnil: "Ne, nisem morda!"

"Ampak poslušaj, to dandanes vendar ne gre," je zatiščal vame, "vsak pošten Slovenec mora trdno verjeti v to, da ravnamo prav, ko si gradimo svojo lastno demokracijo. In pri tem mora vsak poštenjak tudi nositi del odgovornosti!"

"Saj jo nosim, glej ga," sem mirno odvrnil, "in še kako težko, nosim jo pri svojem obstoju, pri svojem delu in..."

"Lari fari," je hlastno bleknil in mi po pridigarsko pomolil prst pod nos, rekoč: "Nobene resnične odgovornosti ne moreš nositi, ko pa nimaš nobenega trdnega prepričanja! In trdnega prepričanja tudi ne moreš imeti, ker nisi v nobeni stranki!"

"Nisem, drži," sem rekel, "vendar pa lastno prepričanje imam."

"Neumnost! Tvoje prepričanje ni vredno piškavega tolarja," je posmehljivo rekel, "dandanes konstruktivno deluje samo prepričanje, za katerim stoji stranka, to je že vsakemu tepcu jasno! Edinole takšno prepričanje je toliko trdno, da vzdrži v konkurenci in zmore obveljati ter prevladati! Vsa drugačna prepričanja pa bo naš čas pometel kako veter, tega se zavedaj! Z nestrankarskim prepričanjem ne boš nikoli prišel na oblast!"

"Saj me nanjo tudi prav nič ne vleče," sem mirno odvrnil, "daleč od tega! In čim dlje stran od nje! Semle sem prišel na kavo, potem moram še v trgovino po kruh in potem brž domov delat!"

"O ti cepec! Veš, ne zameri, toda drugega ti ne morem reči, ko pa si še zmerom suženj neumne predpotopne miselnosti, ki te kar naprej sili k delu, namesto da bi udobno zaživel od pravilnega prepričanja!"

"Ne gre drugače," sem pritrdil, "če hočem preživeti."

"Pa si res tepec," me je lopnil po rami, "kot pijanec plota se držiš svojega prepričanja in ubijajočega dela, mi pa ti, kot na krožniku, ponujamo odrešilni program naše stranke! In pod njegovo streho bi te zlahka vrnili na primerno ugledno mesto, da ti ne bi bilo treba več garati, temveč bi deloval za našo demokracijo!"

"Misliš, da bi me res lahko," sem ga nejeverno vprašal.

"Ti prekleti nejeverni Tomaž! Še veliko večjim tepcem od tebe smo preskrbeli lepe službe," mi je zabrusil, nato pa se je veličavsko napihnil na stolu kakor kakšen kralj na Betajnovi in se zviška ozrl name, rekoč: "Častna beseda, vsem našim pristašem naše prepričanje ponuja nešteto možnosti, samo izkoristiti moraš svojo priložnost!"

Njegov poduk mi je vzel sapo, da sem nepremično obsedel kakor Rodinov Mislec in kdo ve, koliko časa bi še tako čemel, oprijemajoč se svojega lastnega prepričanja, da me ni izbezal iz misli prešeren krohot prijateljskega svetovalca, ki je položil predme svojo posetnico, rekoč naj se mu javim, in nato odšel tako naglo, da se nisem utegnil niti posloviti od njega.

V naglici pa mi seveda ni pozabil prepustiti plačilo najinega zapitka, kakor ob vsakem srečanju doslej.

FELJTON

Marko Ogris

MAFIJA - OD MITA DO "TRUPEL NA DOPUSTU"

Meyer Lansky je bil rahločutna duša, brezosebno prisrčen. Že zgodaj ga je varoval njegov nasmeh, v katerem je odsevalo nekaj predrzno demonskega. Ta nasmeh je jemal pogum, ker ni bil grozeč. Smehljal se je, kot bi se smehljal kakemu skrivnostnemu dovtipu, ki ga je samo on razumel, drugače pa je bil na zunaj zmerom resen in miren. »Vse življenje je bilo to njegovo edino orožje,« je pripomnil Lucky nekaj let kasneje. Z Meyerjem sta že na cesti navezala prijateljstvo. Kmalu se jima je pridružil še pubertetniški vročekrvnež Bugsy Siegel in trojka je bila popolna. Treba je bilo le še počakati na 16. januar 1920, ko stopi v veljavo zakon o prohibiciji, t.i. The Volstead Act in v naročje gangsterjev je čez noč padel milijardni posel z alkoholom. Namere puritanskih organizacij in moralizatorjev so namreč proizvedle ravno nasprotni učinek od želenega. Znano je, da je imela celo Bela hiša svoje posebne dobavitelje močnih pijač. Podzemlje so pretresali boji za prestiž in nasilje, katerega simbol je postal masker na dan svetega Valentina leta 1928, ki ga je v Chicagu izvedla banda Al Caponeja nad nasprotnim »gangom« Georga »Bugsa« Morrana. »Taka reč se mora zgoditi vsakih deset let, da se znebimo slabe krvi,« je rekel Tom Hagen v Botru.

V Chicagu se je na začetku dvajsetih let po gangstrski lestvici hitro vzpenjal mlad Siciljanec **Johny Torrio**, ki je kmalu iz New Yorka poklical mladega **Alfonsa Caponeja.** Njegova krutost in popolno omalovaževanje vseh vrednot sta izdajali moža, ki upošteva samo svoj zakon, pozna samo enega boga, sebe samega, zato je kmalu postal najmočnejši **»bootlegger«.** V svojih rokah je imel pravcato floto za uvoz alkohola, velikansko omrežje podzemeljskih žganjarn z 2500 kotli za whisky in druge pijače, kakor tudi ogromno ilegalnih točilnic. Tako pretihotapljeni ali na različne načine izdelani alkohol je bil zelo drag in sumljive kvalitete. Žal pa je imel Capone veliko pomanjkljivost, ker ni bil doma s Sicilije in tako ni mogel postati šef Siciljanske unije. To je postal Torrio, toda po Caponejevih direktivah. Ko je bil Torrio leta 1925 hudo ranjen, je Capone za formalnega šefa organizacije v Chicagu, Pittsburgu, Detroitu, New Yorku, Clevelandu, St. Luisu, Philadelphiji vsilil **Tonyja Lombarda.** Žejo ameriškega ljudstva je bilo po katastrofi na newyorški borzi (29. oktober 1928) v dobi depresije komaj še mogoče pogasiti. V tistem času je Sicilijanska unija spremenila svoje ime v **Italo-American Union** in pod njim nastopala v akcijah za občinske volitve v Chicagu. Lombardo je bil arbiter za vse spore v sicilijanski koloniji, javno je nastopal kot patriot in politik, dejansko pa je bil desna roka Al Caponeja. Še isto leto je nekaj dumdumk v glavo povzročilo njegov svečani pogreb, dolg tri kilometre. Z Alfonsovo privolitvijo je bil za šefa Unije izvoljen **Joseph Locordo**, ki pa je zdržal na prestolu le štiri mesece. Konec depresije, ukinitev prohibicije ter Rooseveltova napoved New Deala so navsezadnje pokopali tudi Caponeja, kajti več ko ima cesar oblasti, tem več je zarotnikov. Ni ga doletela smrt pod točo krogel, kar bi bilo dostojno njegove veličine, temveč zanj smešna in sramotna obsodba zaradi utaje davkov. S predrznostjo in razkazovanjem lastnega bogastva si je zapravil ves politični vpliv.

V New Yorku je tačas z manj pompa svoje milijone na račun prohibicije služila tudi sveta trojica - Meyer Lansky, Bugsy Siegel in Lucky Luciano. Edini Žid med njimi si je zamislil sistem, ki mu je pozneje prinesel slavo izumitelja organiziranega kriminala: poskrbel je za čim več družabnikov, ki so postali partnerji v igralnicah in glavni odjemalci whiskyja, ki ga je Lansky s svojimi sodelavci z ladjami dovažal v Ameriko. Lansky je kmalu spoznal, da »največji problem gangsterja ni policija, temveč njegov pohlep«. Več denarja, več žensk in več oblasti: Meyer je tej potezi pravil **nenasitnost bedakov**, ki je pokopala veliko njegovih prijateljev. V svojih poslovnih navadah je bil tako knjigovodsko korekten, da so ga v gangstrskih krogih imenovali »Honest Meyer«, pošteni Meyer. Nikdar ni izrekel grožnje, vedno je dokazoval z logiko, kateri ni bilo mogoče oporekati. Vestno je skrbel, ja da je partner dobil svoj delež dobička. Nihče ni izgubil. Na ta način je Meyer Lansky v petdesetih letih odprl 32 igralnic, pri katerih je bilo s svojimi vlogami udeleženih več kot tristo najmočnejših mož ameriškega podzemlja. Sistem je brezhibno deloval, kaj šele imena. Delež lastnega dobička za vsakega partnerja je obračunal v lastni glavi, pri čemer je odštel stroške obratovanja vštevši izdatke drugih storitev (politična zaščita), zato je bila njegova glava najdragocenejša v celotnem podzemlju. Da bi svoje možgane obdržal v primerni kondiciji za takšno vrsto aritmetične akrobatike, je Lansky vsak teden zahajal na inštrukcije k nekemu upokojenemu matematiku.

Bil je vsega spoštovanja vreden mož, hvaležno spoštljiv in pronicljiv. Nikdar ga ni **»udarila strela«** zaradi kake črnolaske širokih bokov (kar se je njegovim italijanskim družabnikom dokaj pogosto dogajalo), bil pa je silno ponosen na svojega drugega, zdravega sina, ki je v armadi delal kariero kot oficir. V toku svojega 74-letnega življenja si je nabral okrog 300 milijonov dolarjev, v žepu je imel najboljše politike, kar jih je bilo mogoče kupiti. Njegova posebnost in obenem prednost je bila preprosto v tem, da nikdar ni hotel postati največji. Budno je pazil na to, da se je izognil slehernemu neskladju med vidnim življenjskim stilom in letno davčno napovedjo. To je bilo za vodjo FBI **Edgarja Hooverja** nedoumljivo, zato je Meyerja 50 let dan in noč zaman zasledovalo ducat agentov. Pred sodišče je prišel enkrat samkrat, pa še takrat se je izkazalo, da je šlo za »deal« med FBI in kronsko pričo **Vincentom Tereso.** (se nadaljuje)

Blejski otok so v dosedanji dolgi in zanimivi zgodovini pretresali potresi, oblastne odločitve, politične grožnje, zamenjave lastnikov, pustošenja in plenitve

Denacionalizacija je le skromno poglavje v zgodovini blejskega otoka

Blejski župnik dr. Jošt Martelanc: "Trideset let sem živel v tujini in dobro vem, kaj blejski otok pomeni Sloveniji in Slovencem. Cerkev nima želja, da bi otok zaprla ali zaplankala; želi pa, da bi bila ponudba na njem še boljša kot doslej."

Bled, 24. aprila - Čeprav so se v radovljiški občini prizadevali, da bi pri denacionalizaciji blejskega otoka prišlo pred občinskim upravnim organom do poravnave med sedanjim "upravnikom" otoka, blejskim podjetjem Turizem in rekreacija, in med nekdanjim lastnikom, Cerkvijo oz. blejsko župnijo, pa so bili vsi poskusi neuspešni. Občina je primer "odstopila" republiškemu ministrstvu za kulturo, ki naj bi v kratkem nekdanjemu lastniku izdalo začasno odločbo, po kateri bo lahko začel z otokom tudi uradno upravljati in gospodariti še pred koncem denacionalizacijskega postopka oz. pred izdajo pravnomočne odločbe. Denacionalizacija pa je le skromno poglavje v dosedanji zgodovini. Otok je samo v zadnjih osmih, devetih stoletjih doživel več potresov, zamenjav lastnikov, oblik politične grožnje, pustošenj in plenitev - in še bi lahko naštevali.

Zgodovina blejske župnije, ki jo je napisal župnik **Franc Gornik**, izdala pa predlani Mohorjeva družba, opisuje bolj ali manj verjetne legende o nastanku otoka in otoške cerkve. Po eni od teh legend naj bi že stari Slovani imeli na otoku oltar ali tempelj, posvečen boginji Živi, ki pa naj bi ga, potem ko so postali kristjani, iz poganskega templja spremenili v Marijino svetišče. Pobožna legenda pa nastanek otoka opisuje takole:

Kjer sedaj valovi jezero, se je nekdaj razprostiral sočen travnik. Sredi se je dvigal grič z Marijino kapelico. Ker nista bila ograjena niti pašnik niti kapelica, so ovce mogle v kapelico, kjer so onečedile celo oltar. Čeprav so prebivalci večkrat slišali opozorilo, da naj pašnik ogradijo, si zaradi večkratnega oskrunjanja kapelice niso delali nobenih skrbi. In res: ko so se nekega jutra zbudili, so zagledali pašnik pod vodo, iz vode pa se je dvigal vrh hribčka s kapelico.

Jožef II.: vse romarske cerkve (tudi otoško) je treba porušiti

Kot navaja Gornikova zgodovina blejske župnije, je prva zidana cerkev na otoku nastala med 1142. in 1145. letom, drugo približno dvesto dvajset let kasneje in tretja, ki se je v nekoliko spremenjeni podobi ohranila do danes, 1523. leta. Sedanja oblika cerkve izvira iz časa 1679 - 1700, vsa kasnejša dela pa so se v glavnem nanašala na vzdrževanje stavbe. Otoška cerkev je bila večkrat v nevarnosti, še posebej v dobi cesarja Jožefa II., ki je odločil, da je treba porušiti vse cerkve, ki ne služijo v dušnopastirske namene. Cerkev je bila takrat štiri leta zaprta (1782 - 1785) in vsi si le čakali na končno odločitev, da bi jo podrli. Ko so cerkev in premoženje otoške proštije prevzeli Francozi (Napoleon), je francoska oblast 1813. leta izdala odlok, da se na javni dražbi razproda vsa cerkvena oprema in dragocenosti. Blejci, predvsem pa župan **Ignac Novak**, so se temu uprli.

Mogočni otoški zvonik stoji ločeno od cerkve. Najprej je bil zidan, po potresu v začetku 16. stoletja so postavili lesenega, kasneje pa spet zidanega, vendar ga je potres 1622. leta ponovno močno razrahljal. Ko so ga šest desetletij kasneje temeljito popravili, so ga zadele nove nesreče: najprej je vanj udarila strela, nato ga je prizadel še požar. V zvoniku, ki je visok 52 metrov, so trije zvonovi, velikega, okrašenega z reliefnimi svetniškimi podobami, je že 1737. leta ulil znani Samassa. V prvi svetovni vojni, ko so na Slovenskem pobirali zvonove, da bi iz njih naredili topove, so bili tudi blejski v nevarnosti, a so jim zaradi starosti in posredovanja kneza prizanesli.

Zvonjenje je oblastem postalo nadležno

O tem, kako naj bi nastal zvonik nad cerkveno ladjo s 178 kilogramov težkim zvončkom (želja), zgodovinski viri niso najbolj zgovorni, ohranila pa se je znana blejska legenda o potopljenem zvonu in zvonu želja. Legenda pravi takole:

"Na blejskem gradu je živela mlada vdova in je zelo žalovala za svojim možem, ki so ga ubili razbojniki. Zbrala je vse svoje zlato in srebro in druge dragocene kovine ter dala uliti zvonček za kapelico na otoku. Ko pa so zvonček prepeljevali na otok, je hud vihar prevrnil ladjico, brodarji in zvonček pa so se potopili. Zvonček se še sedaj včasih ob mirnih jasnih nočeh oglaša iz jezerskih globin.

Mlada vdova je bila sedaj še bolj žalostna. Odšla je v Rim, kjer je stopila v samostan. Po njeni smrti je poslal papež za jezersko cerkev drug zvonček. Kdo z njim pozvoni in tako počasti blaženo Devico, se mu izpolni želja, ki jo ima, ko pozvanja."

Romarji, ki s prihajali na blejski otok od zgodnje spomladi do pozne jeseni, niso pozabili pozvoniti zvončka želja. Kot navaja Franc Gornik, dolgo časa to ni nikogar motilo, potem pa vsako oblast čedalje bolj. Ko je zvonjenje 1931. leta postalo kralju in dvoru nadležno, so dali zabiti tri line malega zvonika. Po drugi svetovni vojni, natančneje 1947. leta, je ljudska oblast zvonjenje prepovedala: cerkovnik je dobil ukaz, da potegne vrvi iz cerkve na podstrešje.

Poleg cerkve in zvonika so na otoku postavili tudi proštijo s prostori za cerkovnika, duhovnika in kajpak za prošta, kadar je prišel na Bled, ter za prenočevanje romarjev, mežnarijo, najprej leseno in nato zidano enonadstropno Puščavico, v kateri so bivali duhovniki - puščavniki, ter velike stopnice, ki jih je oskrbnik in zakupnik proštijskega imetja dal napraviti 1655. leta. Vseh stopnic je 99, ob njih pa je še kapelica.

Otoška cerkev je bila predvsem romarska cerkev. Obisk romarjev je bil posebno velik na mali Šmaren in na praznike sv. Ane, sv. Mihaela in sv. Blaža. Kot navaja Franc Gornik, so se vse do 1948. leta ohranile procesije v čolnih iz župnij Bled, Ribno in Bohinjska Bela. Čolnarji so vse udeležence brez plačila prepeljali na otok in nazaj, to obveznost pa so sprejeli že tedaj, ko so dobili čolnarsko dovoljenje. Vsako leto na šesto nedeljo po veliki noči so na otok prihajali romarji iz Savinjske doline, v petek pred binkoštmi je priromala skupina z Blok, iz Loža in Cerknice. Vsako drugo leto so prišli romarji iz Preddvora in Škofje Loke. Za praznik Janeza Krstnika so bili zaobljubljeni verniki iz Kamne Gorice, z Jesenic in od Svetega Križa nad Jesenicami...

Zemljišča na otoku so kmetijskega značaja

Iz zgodovine blejskega otoka je še posebej zanimivo poglavje o tem, kako je povojna ljudska oblast razlastila cerkveno premoženje. Komisija za agrarno reformo pri Okrajnem ljudskem odboru Jesenice je 1946. leta izdala blejski župniji odločbo, v kateri je naštela, kaj ji je odvzeto in kaj ji ostane. Ko je na Bled za upravitelja župnije prišel Franc Gornik, je ugotovil, da je oblast na podlagi zakona o agrarni reformi in kolonizaciji cerkvi odvzela tudi blejski otok. Ker je mislil, da otok nima za kmetijstvo nobenega pomena in da torej ne bi mogel biti razlaščen po zakonu o agrarni reformi, je začel akcijo, da bi oblast napako popravila. Okrajna komisija za agrarno reformo na Jesenicah je napako priznala in je leto kasneje izdala odločbo, v kateri ugotavlja, da je po pomoti vnesla med zemljišča, ki se razlaščajo, tudi zemljišča blejskega otoka, ki pa niso kmetijskega ali gozdnega značaja. Tudi ta odločba ni bila dokončna, zadnjo besedo, na katero pa ni bilo več možnosti za pritožbo, je izreklo ministrstvo za kmetijstvo, ki je 1984. leta izdalo novo odločbo, s katero je "odpravilo" odločbo jeseniške okrajne komisije. V tej odločbi ministrstvo dokazuje, da so zemljišča na otoku kmetijskega značaja in da zanje tako kot za vsa ostala tovrstna zemljišča velja zakon o agrarni reformi in kolonizaciji. Odločitev je utemeljilo s tem, da je na otoku 5686 kvadratnih metrov travnika in 248 kvadratnih metrov vrta, ob tem pa še 1690 kvadratnih metrov nerodovitnega sveta, ki se (najbrž) ne razlikuje dosti od sveta okoli in v bližini Blejskega jezera. Zanimivo je, da teh 1690 kvadratnih metrov predstavlja svet, na katerem stoji cerkev. Ministrstvo je otok izročilo Zavodu za varstvo in znanstveno proučevanje kulturnih spomenikov prirodnih znamenitosti v LRS, vendar je ravnatelj zavoda za to dejansko zvedel šele dve leti po razlastitvi.

Po vojni so pustošili in plenili

Otok je bil dve leti brez varstva, v tem času pa so po otoku plenili vsi, ki so hoteli. Pustošenje je, kot navaja Franc Gornik, doseglo vrhunec 1950. leta, ko so dijaki IV. mješovite gimnazije iz Beograda pod vodstvom profesorice Ljube Milosavljević vdrli v cerkev, z oltarjev razmetali prte, svečnike in rože, vlomili v tabernakelj in zakristijo in v vse zaklenjene predale v zakristiji, igrali na orgle in plesali ter zapustili cerkev vso polno čikov zakajeno, kot bi bila gostilna. Po tem dogodku, ki ni vznemiril samo vernikov, ampak tudi kulturno zavedne Slovence, je župnikov namestnik pisal predsedniku prezidija LRS dr. Josipu Vidmarju Spomenico, v kateri ga je opozoril na nevzdržne razmere na otoku. Kmalu po tem je otok dobil oskrbnika, za otok in njegove stavbe pa je po posredovanju predsednika začel skrbeti tudi Zavod za varstvo kulturnih spomenikov.

Sedanji blejski župnik **dr. Jošt Martelanc** pravi, da je po drugi svetovni vojni z otoka ter iz otoške cerkve in ostalih stavb izginilo veliko dragocenih predmetov. Ko primerja popis inventarja iz 1947. leta s tem, kar je ostalo, ugotavlja, da so izginili številni svečniki, svetilniki, moštrance, ciboriji, kadilnice, mašni plašči, križ za romanje, bandera, veliko cerkvenega pohištva, umetniških slik - in še bi lahko naštevali.

Sedanji upravnik otoka zahteva 650.000 DEM odškodnine

Če bi Franc Gornik še živel, bi lahko letos kroniko Blejskega otoka dopolnil z novimi podatki in zanimivostmi. Zakon o denacionalizaciji, ki ga je slovenski parlament sprejel ob koncu minulega leta, bo v zgodovino otoka "zapisal" novo poglavje. O tem, da bo Cerkev dobila nazaj otok z vsemi stavbami vred, zdaj ni več nobenega dvoma, saj s tem - nenazadnje - soglaša tudi denacionalizacijski zavezanec, podjetje Turizem in rekreacija Bled. Čeprav so se v občini precej prizadevali, da bi pred občinskim upravnim organom prišlo do poravnave med sedanjim "upravnikom" in nekdanjim lastnikom, pa so bili dosedanji poskusi neuspešni. Občina je primer odstopila republiškemu ministrstvo za kulturo, ki naj bi blejski župniji za čas do konca denacionalizacijskega postopka oz. do pravnomočnosti odločbe, izdalo odločbo o začasni uporabi.

Z otokom je od 1966. leta dalje upravljalo Turistično društvo Bled, 1972. leta pa ga je prevzel Zavod za napredek turizma na Bledu oz. podjetje Turizem in rekreacija, ki je pravni naslednik zavoda. Direktor podjetja **Stanko Slivnik** pravi, da o upravičenosti denacionalizacijskega zahtevka Cerkve ne dvomijo, želijo le to, da bi bil otok še naprej javno dobro in pomembno kulturno središče Bleda. "Vse druge ocene, razen te, da je bil otok v času, ko je z njim gospodarilo podjetje Turizem in rekreacija, dobro vzdrževan, so za nas nesprejemljive. V obnovo, urejanje in vzdrževanje otoka in otoških stavb smo vložili 2,1 milijona mark. Obnovili smo cerkev in zvonik, uredili restavracijo (voda, elektrika, telefon, razsvetljava) in poskrbeli za redno vzdrževanje. Zmotno je prepričanje, da smo v tem času na otoku ustvarjali dobiček. Odkar sem direktor podjetja, so bili stroški vzdrževanja večji od dohodka, ki ga je otoku na leto prineslo povprečno 100 do 120 tisoč obiskovalcev," je dejal Stanko Slivnik in povedal, da podjetje zahteva za dosedanja vlaganja okrog 650.000 nemških mark oz. tretjino vloženih sredstev. Da bi se izognili raznim očitkom o porabi denarja, predlagajo, da bi denar namenili neposredno za obnovo muzejskih prostorov na gradu in za ureditev zbirke Spregledane vrednote Blejske krajine.

"Cerkev otoka ne bo zaprla ali zaplankala"

"Trideset let sem živel v tujini, predvsem v Ameriki in v Italiji, zato dobro vem, kaj Bled z otokom pomeni Sloveniji in Slovencem," pravi blejski župnik dr. Jošt Martelanc in poudarja, da ga pri razpravah o denacionalizaciji otoka najbolj motijo namigovanja, češ da bo Cerkev otok zaprla in zaplankala. "Nasprotno! Želimo, da otok ne bi bil samo ponos Slovencev, ampak tudi njihov biser. Naredili bomo vse, da bi bil čimbolj urejen! Vse, kar se je doslej dogajalo na otoku, ostaja, že doslej dobro ponudbo pa bomo še izboljšali in popestrili. Načrte imamo, na to se že tudi pripravljamo, čakamo le še na odločbo, ki nam bo še pred koncem denacionalizacijskega postopka oz. pred pravnomočnostjo odločbe tudi uradno omogočila, da z otokom upravljamo in gospodarimo. Gostinec **Marjan Marinšek** iz Nakla je že uredil vse potrebno in se zavezal, da bo njegova ponudba na visoki kakovostni ravni in da bo vsebovala predvsem slovenske narodne jedi. Obiskovalcem otoka bomo omogočili, da se bodo po sto dvajsetih stopnicah zvonika povzpeli v bližino znamenitih zvonov in si v posameznih nadstropjih zvonika ogledali nekatere sakralne upodobitve in Blejsko arheološko zbirko, ki jo bo uredil Narodni muzej Slovenije. Otok, na katerega bo vstop mogoč brez vstopnine, bo tudi po zamenjavi lastnikov ostal pomembno kulturno središče: naša zahteva je le ta, da so tudi prireditve brez vstopnine. Edino, kar bi radi dosegli, je to, da obiskovalci otoka ne bi v kopalkah hodili v cerkev. Če že kdo priplava z obale na otok, naj plava tudi nazaj ali pa naj obleko "prinese" privezano na glavi, kot je to, denimo, storil znani slovenski profesor kardiologije," je dejal dr. Martelanc in povedal, da bodo morali na otoku poskrbeti tudi za javne sanitarije in za kanalizacijo.

Dolgo časa so bili verski obredi na otoku prepovedani, pred tremi leti so oblasti dovolile mašo v otoški cerkvi trikrat na leto, lani so bile v njej maše maše vsako nedeljo od sredine junija do sredine septembra, tako pa bo tudi letos. Samo lani se je na otoku poročilo dvajset parov, veliko pa je napovedanih že za letos. Julija se bo med drugim na otoku poročil tudi slovenski par iz daljnega Chicaga. Kot pravi dr. Martelanc, je obred zelo lep. Ko se ženin in nevesta peljeta v čolnu proti otoku, vseskozi zvonijo zvonovi. Če je ženin krepak, nese nevesto po 99 stopnicah in ko se malo "oddiha", župnik ob igranju orgel začne poročni obred...

In kaj v blejski župniji menijo o odškodninskem zahtevku podjetja Turizem in rekreacija? V svetu ključarjev in v gospodarski komisiji pastoralnega sveta, v kateri so po besedah dr. Martelanca tudi finančniki in podjetniki, ocenjujejo, da zahtevek ni realen in dokazljiv z računi; nasprotujejo pa tudi temu, da bi morali kar šestim organizacijam oz. ustanovam dovoliti nekatere uslužnostne dejavnosti. ● **C. Zaplotnik**

Podjetje Turizem in rekreacija zahteva odškodnino za pretekla vlaganja, med drugim tudi za obnovo zvonika.

ŠTEROV SALON POHIŠTVA d.o.o,
Škofja Loka, Podlubnik 266

objavlja delovno mesto

PRODAJALCA POHIŠTVA

Kandidat mora izpolnjevati sledeče pogoje:
— najmanj V. stopnja izobrazbe (ekonomske, komercialne oz. lesarske usmeritve)
— najmanj 2 leti delovnih izkušenj

Prednost imajo kandidati iz Škofje Loke in bližnje okolice.

Delo je z deljenim delovnim časom in za nedoločen čas, s 3-mesečnim poskusnim delom.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev, pošljite v 8 dneh na naslov: ŠTEROV SALON POHIŠTVA d.o.o, Podlubnik 266, Škofja Loka, s pripisom "za razpis".

PREJELI SMO

*V rubriki **Odmevi, Prejeli smo** objavljamo pisma bralcev po presoji in izboru uredništva. Vse, ki nam pišejo, prosimo, da pisma niso daljša od 60 tipkanih vrstic. Daljša pisma smo prisiljeni krajšati, ne glede na vsebino. Vabimo k sodelovanju! Pišite na naslov: **Gorenjski glas, Moše Pijadeja 1, 64000 Kranj**, za rubriko **Odmevi**.*

Kukavičje jajce g. Gojka Staniča ali privatizacija po naše

Že dalj čas smo v javnih medijih priča raznim opozorilom o nekontrolirani privatizaciji družbenih podjetij oziroma o tako imenovani divji privatizaciji. Nekateri boljši poznavalci problematike celo trdijo, da poteka pred našimi očmi rop stoletja in da z novim zakonom o lastninskem preoblikovanju ne bo kaj lastniniti, kajti družbeno premoženje bo vsaj v malih in srednjih podjetjih že tako ali tako olastninjeno, oziroma če uporabimo bolj preprost izraz, pokradeno.

Brezštevilna obvestila o krajah in drugih malverzacijah z družbenim premoženjem bi morala biti jasno opozorilo vladi in njenim organom, predvsem pa skupščini za takojšnje ukrepanje. Jasno opozorilo bi takšni dogodki morali pomeniti tudi tistim poslancem s predsednikom zbora združenega dela g. Jožetom Zupančičem vred, ki so z raznimi proceduralnimi zaprekami ovirali sprejetje kakršnekoli variante lastninske zakonodaje. Odgovornost ima tudi svoje ime in priimek.

V Kranju v zadnjem času vzbuja v strokovnih krogih pozornost nova, izvirna metoda privatizacije družbenega premoženja z dokapitalizacijo.

Trgovsko podjetje Elita p.o. Kranj, torej podjetje v družbeni lastnini, je dne 20. junija 1991 sprejelo sklep, da se lastninsko preoblikuje. Zato je skupaj z zaposlenimi ustanovilo podjetje v mešani lastnini Elita d.o.o., v katerega je vložilo vse svoje premoženje po bilanci z dne 31. decembra 1990, to je 17.584.000 din. Vložek zaposlenih je bil 778.000 din, vendar je ta denar vplačalo podjetje Elita z virmanom ob dnevu ustanovitve samo sebi. Seveda ob ustanovitvi novega podjetja nikomur od vrlih managerjev Elite p.o. niti na misel ni prišlo, da bi že tako več kot štirikrat podcenjeno premoženje v bilanci vsaj revalorizirali na dan ustanovitve novega podjetja, kaj šele, da bi izdelali ustrezni cenilni elaborat. Zanimivo je tudi, da je z ustanovitvijo podjetja v mešani lastnini družbeno podjetje Elita p.o. izginilo, kar pomeni, da je družbeni kapital izgubil svojega upravljalca. Vpis novega podjetja v sodni register je opravilo Temeljno sodišče v Kranju dne 18. julija 1991.

S prvo privatizacijo so zasebni družbeniki v mešanem podjetju pridobili delež 4,2 odstotka.

Očitno pa je bila prva faza lastninjenja podjetja Elita zgolj preverjanje izbranega modela in je služila predvsem testiranju, kako bodo odgovorne službe reagirale na lastninsko preoblikovanje. Ker se ni ničesar zgodilo, so managerji in že dalj časa priznani strokovnjaki g. Srečo Nečimer, Janez Valant in Bojan Vrlinšek sedaj tudi že solastniki podjetja v mešani lastnini, pripravili novo, tokrat temeljito privatizacijo z dokapitalizacijo.

Ponovno skupaj z vsemi zaposlenimi so vložili dne 20. septembra 1991 20.520.000 din (takrat približno 550.000 DEM) in postali zasebni lastniki že 54,1 odstotka podjetja Elita. Ob tem seveda ni treba posebej poudarjati, da se jim tudi tokrat, po načelu čim nižji je družbeni kapital tem bolje za zasebni kapital, ni zdelo potrebno revalorizirati družbenega kapitala na datum dokapitalizacije. Veliko bolj zanimivo pa je, kje so novi zasebni lastniki dobili velika sredstva, ki so jih vložili v podjetje.

Vsi zaposleni so prejeli pri Hranilno kreditni službi Sloga Kranj kredit, ki je bil v treh obrokih vložen v podjetje dne 23. septembra, dne 4. oktobra in 7. oktobra 1991.

Kreditna pogodba je resnično unikatna tako, da nepoučen človek ostrmi. Hranilno kreditna služba Sloga je odobrila delavcem Elite dolgoročni kredit v znesku 20.520.000 dinarjev za dobo 10 let, vendar brez slehernih obresti. V teh časih edinstveno!

Verjamem, da bo varčevalce zgoraj navedene ugledne hranilnice pri branju tega članka oblil hladen znoj ob misli na svoje težko privarčevane hranilne vloge. Moram jih takoj pomiriti. Zaradi teh kreditov jih glava ne bo bolela. V celotni dokapitalizaciji je bila HKS Sloga samo eden izmed posrednikov, preko katerih je podjetje Elita prenakazovalo denar, ki je bil na koncu kot brezobrestni kredit vložen nazaj v podjetje.

Iz povedanega sledi, da je bila dokapitalizacija v celoti fiktivna in premoženje podjetja Elita se ob tem realno ni povečalo niti za en sam tolar. Navkljub temu pa so si zaposleni pridobili lastninske deleže na podjetju, ki pri nekaterih pomenijo, če bi bila vrednost podjetja realno ocenjena, tudi 100.000 DEM in več, praktično brez vloženega tolarja.

Dejstvo je, da so pri lastninjenju Elite udeleženi vsi zaposleni, vendar je potrebno poudariti, da je večina zaposlenih lastnik po približno 60 deležev, da ima družbenik z najnižjim deležem le tri deleže, medtem ko je direktor g. Srečo Nečimer lastnik kar 1.239 deležev. Razmerja so 1 : 20 oziroma celo 1 : 400, kar jasno kaže namene managementa. Delavci pri lastninjenju služijo le za kuliso.

Iz povedanega sledi, da je nova metoda elegantna, enostavna, hitra, decentralizirana, avtonomna in splošno uporabna, predvsem pa zagotavlja dokapitalizacijo in pridobitev pomembnih lastninskih deležev brez lastnega kapitala. Metoda kaže tudi izredno, že prislovično inovativnost, prodornost in odločnost slovenskega managementa in prav v tem naj bi bila naša bistvena prednost pred ostalim sivim vzhodom. Slovenci smo lahko resnično srečni in ponosni, da imamo takšno gospodarsko elito.

Doslej edini znani problem novo odkrite metode je zgolj v tem, kako bo skupaj z avtorji prestala pravni preizkus.

In kaj reči ob tem? Zdi se, da imata za vse skupaj še najboljši odgovor Stranka neodvisnih in njen gospodarski strateg ter veliki mojster privatizacije g. Gojko Stanič, ko pravita: "Pri lastninjenju vsakemu svoje!"

Boris Pavšlar, Kranj

Razvrstitev v tarifne razrede

Pod tem naslovom je bil objavljen odgovor na vprašanje o razporejanju delavcev v tarifne razrede. Glede na to, da ta odgovor ni strokovno dovolj korekten in bi zaradi tega lahko prišlo, predvsem verjetno pri tistih, ki so vprašanje postavili, do nesporazuma, si dovoljujem dodati naslednje.

*V skladu z določili Splošne kolektivne pogodbe, ki so jih povzele vse panožne, se s podjetniško kolektivno pogodbo vsa delovna mesta v podjetju razporedijo **v enega od tarifnih razredov (ali skupin) glede na zahtevano (določeno) stopnjo strokovne izobrazbe - poklica** (1. člen, točka 3, Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo, Gospodarski vestnik, Ljubljana 1990).*

Glede na zahtevana dodatna znanja, izkušnje, odgovornost, napore in težje vplive okolja (pogoje dela) pa se delovno mesto razvrsti v določen plačilni razred, ki je praviloma višji od izhodiščnega določene tarifne skupine. To je izhodišče za določanje osnovne plače delavca. Razumen podjetnik pa bo za vsestransko usposobljene in uspešne delavce to izhodišče še povečal. Tako se lahko zgodi, da bodo delavci, ki so razvrščeni na enaka delovna mesta imeli različne osnovne plače.

Delavčeva osnovna plača pa ob prvi razporeditvi, to je takrat, ko se kolektivna pogodba v podjetju prvič uveljavi, ne sme biti nižja, kot je za tisto tarifno skupino, v katero je bilo delovno mesto razporejeno, določeno s Splošno in panožno kolektivno pogodbo.

Pri tem pa ni pomembno, ali delavec zahtevano izobrazbo ima ali ne oz. ima dejansko celo višjo. Pomembno je, da podjetnik ugotovi, da je delavec za delovno mesto dejansko usposobljen. To določilo pa ne velja za tista delovna mesta, kjer je z zakonom ali drugače določena stopnja izobrazbe oz. poklica, od katere ni odstopanja.

Poleg tega je treba poudariti še to, da je tako določena osnovna plača delavca pogojena še s tem, da delavec dela poln delovni čas, da dosega predvidene (planirane) delovne rezultate ob normalnih delovnih razmerah. Če teh pogojev ne izpolnjuje, se mu ta osebni dohodek ali plača (kot se sedaj večinoma že uporablja) lahko še zmanjša do zajamčene.

Mag. Janez Zeni

2.400 DEM za kvadratni meter

Verjetno ni obiskovalca starega mestnega jedra Kranja, ki ne bi opazil gradbenega žerjava in zapore na Prešernovi ulici, s katero Ljubljanska banka in Gradbinec krasita naše mesto že nekaj mesecev. Naj na začetku pojasnim, da podpiram obnovo starega dela Kranja in vračanje življenja vanj, moti me le način, ki ga ob podpori občinskih organov pri tem uveljavljata Ljubljanska banka in Gradbinec.

Ljubljanska banka si kot finančni mogotec lahko privošči gradnjo brez ustreznih dokumentov in pri tem je ne morejo, ali nočejo, ovirati niti ustrezni občinski upravni organi. Naj navedem nekaj primerov, ki sem jim kot sosed priča v zadnjih treh letih, kolikor, s prekinitvami, že traja obnova banke. Če bodo staro mestno jedro obnavljali hišo za hišo s takšnim tempom, bo najbolje, da žerjav razglasimo za kranjski arhitekturni spomenik.

V časih prejšnjega režima je Ljubljanska banka uspela priti od gradbenega dovoljenja do ključka del v približno enem tednu, toda ne po zaslugi hitre, ampak črne gradnje pred izdajo dovoljenja. Lahko bi dejali, da je bilo število potrebnih dovoljenj in soglasij za gradnjo obratnosorazmernih količini denarnih sredstev, ki so na razpolago. In tega drugega, Ljubljanski banki v Kranju, ni nikoli manjkalo, kar se vidi tudi po njeni nepremičnini.

Tudi sedaj, ko so čez noč pometli s starim enoumjem in imamo novo več(ne)umje, se dogajajo iste reči. Ljubljanska banka spreminja načrte na škodo sosedov brez potrebnih soglasij in ko se le-ti pritožijo, čez nekaj časa resda izgubi gradbeno dovoljenje, a z deli pospešeno in neovirano nadaljuje. Na občini so tako prijazni, da ji dajo za ponovno pridobitev dokumentov ravno toliko časa, kot ga potrebuje, da zaključi z gradnjo.

Gradbinec se pri vsem tem sploh ne pusti motiti. Zaposleni zidajo in adaptirajo s tako "naglico", da pri tem podrejo skupne nosilne zidove s sosednjim objektom, pred dežjem pozabijo pokriti streho sosednje hiše, na kateri zastonj "gostujejo" s svojim odrom že celo zimo. Kadar ga pri delu motijo strešni tramovi, jih odžagajo in potem sosedje lahko samo upajo, da ne bo snežilo. Malomarno in skrajno neprofesionalno opravljena sanacija enega izmed problemov je že druga zgodba. Gradbeni inšpektor doseže, da so nekatere statično urgentne zadeve rešene po nekaj mesecih, za rešitev ostalih pa čez čas banka postavi svoje pogoje.

Navsezadnje smo v zadevo vmešali še našega župana, toda tudi to ne pomaga preveč. Ljubljanska banka po oglasih že ponuja poslovne prostore, po ceni 2.400 DEM za kvadratni meter, za katere morda še v nekaj naslednjih mesecih ne bo izdano uporabno dovoljenje. Nekateri si lahko marsikaj privoščijo.

Matjaž Ivačič

Ljubljanska banka

Ljubljanska banka - Gorenjska banka d.d., Kranj razpisuje naloge s posebnimi pooblastili za:

1. vodenje pravne pisarne v LB-GB d.d., Kranj
2. vodenje poslovne enote Jesenice v LB-GB d.d., Kranj

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

pod tč. 1)
- visoka strokovna izobrazba pravne smeri
- pravosodni izpit

pod tč. 2)
- visoka strokovna izobrazba ekonomske ali druge ustrezne smeri

Kandidati za razpisana delovna mesta morajo imeti tudi:
- ustrezne delovne izkušnje, ki potrjujejo celovitost strokovnih, organizacijskih in drugih poslovnih sposobnosti
- izpolnjevati pogoje, ki jih predpisuje zakon.

Naloge s posebnimi pooblastili razpisujemo za dobo petih let. Kandidati morajo vlogi priložiti listine, s katerimi dokazujejo, da izpolnjujejo razpisne pogoje, v 8 dneh od dneva objave razpisa na naslov:
Ljubljanska banka - Gorenjska banka d.d., Kranj, Bleiweisova 1, z oznako "Prijava na razpis".
Vsi udeleženci razpisa bodo o izbiri obveščeni v 8 dneh po sprejemu sklepov o imenovanju delavcev s posebnimi pooblastili.

Gorenjska banka d. d., Kranj

GLOBAL

64000 Kranj, Koroška 27
tel.: (064) 211-320
fax.: (064) 211-337

Vam svetuje:
- pri podjetniških odločitvah
- pri Vaših finančnih naložbah in transakcijah
- pri gospodarsko - pravnih zadevah v obrti in podjetništvu

Vam nudi:
- raziskave tržišča
- svetovanje na področju marketinga in trženja izdelkov in storitev
- iskanje in izbor strokovnjakov in poslovnežev
- pomoč pri realizaciji Vaših podjetniških idej in načrtov

Nakup in prodajo nepremičnin:
- parcel, stanovanj, hiš in poslovnih prostorov

Veseli bomo Vašega obiska v novih poslovnih prostorih v Kranju, Koroška 27.

Charles Webb **20**

DIPLOMIRANEC

Prevedle kranjske gimnazijke pod mentorstvom prof. Mihe Mohorja

"Seveda," je rekel oče. "Kakšni ljudje so ti ustavljali, da bi te popeljali?"

"Čudaki."

"Kaj?"

"Ponavadi so mi ustavljali čudaki," je rekel. "Povprečno pet čudakov na dan. Enega sem moral usekati po obrazu in skočiti iz njegovega avta."

"Homoseksualci?"

"Si kdaj videl čudaškega Indijanca, očka?"

"Kaj?"

"Se ti je že kdaj približeval kakšen čudaški Indijanec, medtem ko si poskušal rešiti svojo obleko, da ti ne bi zgorela?"

G. Braddock je sedel na stolu in ga namrgoden gledal. "To se je zgodilo?" je vprašal.

"Očka, vso pot sem napravil brez posebne koristi. Pogovarjal sem se s kmeti. Pogovarjal sem se s ..."

"Le kaj si se lahko pogovarjal z njimi?"

"S kmeti?"

"Ja."

"O pridelkih. O čem drugem pa se sploh znajo pogovarjati!"

"S kom še si govoril?"

"Govoril sem s potepuhi. Govoril sem s pijanci. Govoril sem s cipami."

"S cipami?"

"Ja, očka, govoril sem s cipami. Ena od njih mi je sunila uro."

"Cipa ti je sunila zapestno uro?"

"Ja."

"Pa ne medtem, ko si govoril z njo?"

"Ne."

G. Braddock je sklonil pogled na preprogo. "Potem si ... potem si s cipo preživel noč."

"Kar nekaj cip je bilo vpletenih v to potovanje, ja."

"Več kot ena?"

"Če ti je tako ljubše."

"Koliko torej?"

"Ne spominjam se," je rekel Benjamin in si pokril oči z rokami. "Ena je bila v hotelu. Ena v svoji hiši. Ena za barom."

"Je to res, Ben?"

"Ena na polju."

"Na polju?"

"Na kravjem pašniku, očka. Bilo je okrog treh ponoči, v travi je bil led in krave so se sprehajale okrog naju."

"Ben, to se pa ne sliši preveč dobro!"

"Saj ni bilo."

"Mislim, da bi bilo bolje, da bi šel in se dal pregledat."

"Oče, utrujen sem."

"Je bila ta tista, ki ti je vzela uro?"

"Ne. To je bila ona v hotelu."

"Ben," je rekel g. Braddock in zmajeval z glavo. "Res ne vem, kaj naj rečem. Kje si sploh našel vsa ta dekleta?"

"V barih."

"So kar prišle k tebi?"

"Prosim, pusti me spat!"

"Domnevam, da si na tem potovanju kar precej pil," je rekel g. Braddock.

Benjamin je pokimal.

"Si."

"No, ne zdi se preveč verjetno, da bi preživel noč s smrdljivo cipo na njivi polni zmrznjenega gnoja, če bi bil popolnoma trezen, a ne?"

"Zaboga, Benjamin!"

Ga. Braddock se je vrnila v sobo s kozarcem mleka in s sendvičem na krožniku. Položila ju je na mizo pred Benjamina.

"Sedaj pa," je rekla, "da slišimo vse o potovanju."

Benjamin je zmajal z glavo in segel po sendviču.

"Kaj si počel?" je vprašala mama.

"Ne veliko."

"Mi ne moreš povedati ničesar o tem?"

"Mama, videl sem nekaj čednih krajev, imel sem se lepo in prišel sem domov."

"In si prepričan, da je s teboj vse v redu?"

"Ja."

JEANS CLUB
KRANJ
Koroška 16
tel.: 212-249
Odprto:
od 9. do 19. ure
sobota
od 8. do 13. ure

UREJA: VILMA STANOVNIK

GLASOVA STOTINKA

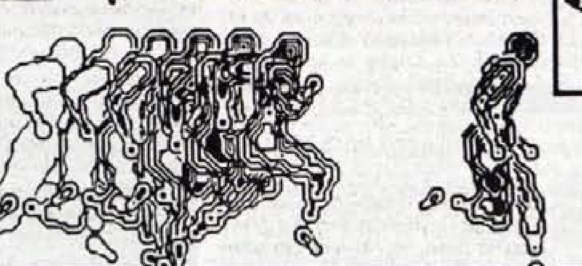

GORENJSKA MLEKARNA
K R A N J
MEGAMILK

Prijetno branje
Vam želi
Ratitovec
ČEVLJARSKO PODJETJE
ŽELEZNIKI
TEL. 064/67-090

PRVOMAJSKA VESLAŠKA REGATA

ODLIČNO VESLANJE BLEJSKIH DVOJCEV

Bled, 26. aprila - Čeprav so prireditelji 33. prvomajske veslaške regate na Bledu napovedovali, da bo letos udeležba bolj skromna, so bili nazadnje z vsem zadovoljni - z udeležbo 215 čolnov iz 21 slovenskih in hrvaških klubov ter iz Beljaka, še bolj pa s trenutno pripravljenostjo blejskih veslačev, še zlasti kandidatov za nastop na letnih olimpijskih igrah v Barceloni.

Če celo predsednik blejskega veslaškega kluba in sekretar slovenske veslaške zveze **Stanko Slivnik** poudarja, da je bila sobotna tekma blejskih dvojcev "super", potem je dovolj razlogov za optimizem v letošnji sezoni, ki se bo nadaljevala z regatami v Essnu, Parizu, Luzernu in na Bledu. In če vemo, da je Slivnik tudi pri izrekanju pohval prej redkobeseden kot zgovoren, je optimizem pred najpomembnejšimi nastopi še večji. Sobotna tekma dvojcev brez krmarja je bila pravzaprav obračun med blejskimi čolni, v katerega se je lahko resno vmešal samo čoln Hrvaške veslaške zveze (Buzina - Perinović). **Iztok Čop** in **Denis Žvegelj**, "srebrna" z zadnjega svetovnega prvenstva, sta tudi na blejski tekmi podobno kot že pred nedavnim na tekmi v Beljaku dokazala, da sta za malenkost boljša od dvojca **Milan Janša** in **Sadik Mujkič**, ki je bil z nekaj manj kot štirimi sekundami zaostanka drugi, in od dvojice **Jani Klemenčič** in **Sašo Mirjanič**, ki se je uvrstila na tretje mesto. Tudi čas, ki ga je dosegel zmagovalni čoln (6.35) je po oceni Stanka Slivnika za blejske razmere zelo dober. Najboljši blejski veslači so v nedeljo nastopili najprej v četvercu s krmarjem, nato pa še v četvercu "brez" in obakrat prepričljivo zmagali. V četvercu s krmarjem so veslali **Klemenčič, Janša, Mirjanič in Mujkič** (krmar **Robert Eržen**), v četvercu brez krmarja pa **Čop, Žvegelj, Mirjanič in Mujkič**.

Stanko Slivnik: "Z rezultati blejskih dvojcev, ki so najboljše merilo pripravljenosti in dela v zimskem obdobju, sem zelo zadovoljen. Dosegli so izvrstne čase pa tudi razlike med njimi so bile majhne."

Jani Klemenčič: "Janša, Mirjanič, Mujkič in jaz smo tokrat predvsem zaradi boljše konkurence nastopili v četvercu s krmarjem, sicer pa je naš cilj, da bi na olimpijskih igrah veslali v četvercu "brez". Tekma dvojcev je pokazala, da so razlike med nami malenkostne in da smo vsi približno enako pripravljeni."

Mladi blejski veslači, med katerimi prevladujejo osnovnošolci, tokrat sicer še niso posegli po zmagah, osvojili pa so več drugih in tretjih mest in dokazali, da je za kakovostno člansko ekipo tudi obetaven mladi veslaški rod. Mladinski četverec s krmarjem, v katerem so veslali **Peter Dolar, Gorazd Slivnik, Miha Janša in Primož Šimnic** (krmar **Miha Marolt**) je bil drugi z manj kot dvema sekundama zaostanka za čolnom koprskega Nautilusa. Kombinirana posadka Bleda in Ljubljanice, **Jernej Slivnik in Klemen Geršak**, je bila v konkurenci dvojnih pionirskih dvojcev tretja, čoln, v katerem sta veslala **Marko Janša in Miha Žemva**, pa deveti. Skifista **Matjaž Mužan** in **Grega Torkar** sta med mlajšimi mladinci osvojila osmo oz. deseto mesto. V nedeljski tekmi mladinskih dvojnih dvojcev je bil dvoboj: trije blejski čolni proti ostalim. Zmaga je sicer odšla v Maribor, na drugo mesto sta se uvrstila **Blaž Kajdiž** in Matjaž Mužan, na četrto **Gorazd Slivnik in Peter Dolar** in na peto **Miha Janša in Primož Šimnic**. Med pionirji - skifisti se je s tretjim mesto izkazal tudi **Jernej Slivnik**. ● **C. Zaplotnik**

Nad 200 tekačev na Bergantovem memorialu v Tržiču

NAJHITREJŠA STA BILA VERONIKA BOHINC IN ŽIVKO ROMEO

Tržič, 24. aprila - Sedmi spominski tek Boruta Berganta je bil tudi III. odprto prvenstvo Teritorialne obrambe Gorenjske in štafetni tek dečkov in deklic, pokrovitelji pa so bili 3. Pokrajinski štab za Teritorialno obrambo Gorenjske, časopis Gorenjski glas, Trgovsko, gostinsko in turistično podjetje TGT Tržič in Integral Tržič, organizator pa Športna zveza Tržič.

Prireditelju in prireditvi bi brez pomislekov lahko prisodili odlično oceno, če se ne bi po končani tekmi zataknilo in zavleklo pri izračunavanju rezultatov moškega teka. Kar številno občinstvo se je že razšlo, prav tako pa tudi velika večina tekmovalcev, tako da so do večera vztrajali le dobitniki kolajn, pokalov in denarnih nagrad. Da bi se v prihodnje izognili takim zapletom, so se odločili, da start in cilj ne bosta več skupaj, ampak ločena, kar bo omogočilo natančno evidenco, koliko krogov je posameznik pretekel. Boštjan Lekan, biatlonec in sedaj vojak, je bil najprej uvrščen zelo visoko, čeprav je pretekel krog manj, napaka pa je bila ugotovljena šele kasneje, kar je med tekmovalce vneslo precej nejevolje.

Tekmo so začele deške štafete 3 krat kilometer. **Zmagal je Atletski klub Domžale pred ŠSD Polet Bistrica in ŠSD Zali Rovt.** Startale so tri štafete. Štafet deklic je bilo pet, **zmagal pa je Atletski klub Rudar iz Trbovelj pred Domžalami in drugo štafeto ŠSD Polet iz Tržiča.**

Žensk je bilo na startu 19, med njimi favoritinja Veronika Bohinc iz Kopra, stara znanka tržiških tekov, in tudi domačinki Anica Jerman in Magda Menegalija. Na 5-kilometrski dolgi progi je bila zmagovalka kmalu odločena. **Bohinčeva je potegnila in povečevala vodstvo**, za drugo in tretje mesto v generalni razvrstitvi pa je odločil dvoboj med Marjano Vidovič iz Ljubljane in Matejo Udovč iz Novega mesta. Uspešnejša je bila prva. V moškem teku na 10 kilometrov je bilo na startu blizu 200 tekačev. Za prvo mesto so se udarili Romeo Živko (Dinamo Zagreb), Lado Urh, ki je tekel za kamniško kavarno Veronika, radovljiški teritorialec Franci Teraž, in Ljubljančana Roman Hojak in Beno Piškur. **Živko je tekel taktično izredno in absolutno zmagal s časom 31:13,15.** Ti tekači so se menjavali v vodstvu, na koncu pa je po pričakovanju zmagal Živko.

Veronika Bohinc:

TRŽIČANI NAVIJAJO ZAME

"Zelo sem zadovoljna z današnjim tekom. Tekmujem predvsem sama s seboj in vsako leto sem boljša. Tržiška proga je dovolj težka, pa tudi hitra, tako da me spominja na tek na stadionu. V Tržič bom še prišla, saj me ljudje že poznajo in navijajo zame," je po tekmi povedala Veronika Bohinc, najhitrejša med ženskami, ki je 5 kilometrov pretekla v 21 minutah, 15 sekundah in 78 stotinkah.

REZULTATI - ženske nad 40 let: 1. Jerman (Tržič), 2. Menegalija (Peko), 3. Vencelj (Grosuplje); od 30 do 40 let: 1. Bohinc (Koper), 2. Vidovič (Ljubljana), 3. Poznič (Velenje); **do 30 let**: 1. Udovič (Novo mesto), 2. Živko (Koper), 3. Juvančič (Trbovlje); **teritorialna obramba do 30 let**:1. Svržnjak (Ptuj), 2. Oljačič (Kranj), 3. Kmetič (Slovenska Bistrica); **nad 30 let:** 1. F. Teraž (Radovljica), 2. Grujičič (Radovljiaca), 3. Bohinc (Kranj), **generalno pa je bil med teritorialci najhitrejši Franci Teraž (območni štab Radovljica) s časom 31;53,68.** V moških kategorijah so bili v **kategoriji do 30 let** najhitrejši Roman Hojak (Ljubljana) in Beno Piškur (Ljubljana), v **skupini od 30 do 40 let** Romeo Živko (Dinamo Zagreb), Lado Urh (Veronika Kamnik) in Franci Teraž (Radovljica), v **skupini od 40 do 50 let** Milan Kotnik (Joštov Hram Podnart), Janez Umek (Donit) in Paveł Močnik (Klub trmastih), v skupini **nad 50 let** pa Rok Štros (Kranj), ki je bil najstarejši udeleženec. Sitar (Dobrepolje) in Gregorič (Kranj). **Najboljši Tržičan je bil Ivo Oljačič in prejel poseben pokal.**

● **J. Košnjek, slike P. Kozjek**

Jaro Kalan, glavni trener ženskih alpskih reprezentanc

ŽAL PRI NAS NI VELIKO DOBRIH TRENERJEV

Škofja Loka, 25. aprila - Od minulega četrtka naprej imajo naši alpski smučarji novo vodstvo. Tone Vogrinec sicer še vedno ostaja direktor za alpske discipline in bo skrbel tudi za marketinško plat smučanja, novi funkciji, tako imenovanih glavnih trenerjev, pa imata Tomaž Cerkovnik kot vodja moških reprezentanc in Škofjeločan Jaro Kalan, kot vodja ženskih reprezentanc. Jara Kalana, dolgoletnega uspešnega trenerja Alpetoura, ki je bil nazadnje trener naše moške slalomske reprezentance, smo zaprosili za pogovor pred pomembnimi odločitvami o novih trenerjih za posamezne discipline in seveda o izboru reprezentantk.

Kako se počutite v novi vlogi in kaj vse vas čaka te dni?

"Tako imenovani glavni trener je čisto nova funkcija, ki jo prej ni bilo, oziroma jo je poleg drugih imel Tone Vogrinec. Ta seveda vsega ni zmogel in zato smo letos prišli do zaključka, da je treba tako po moški kot ženski liniji postaviti dva človeka, ki bosta predvsem organizacijsko in koordinacijsko vodila moško in žensko ekipo. Ker sem bil izvoljen za vodjo ženskih reprezentanc, je seveda to, glede na letošnje slabše rezultate, kot smo jih pričakovali, zelo velika naloga. To pa predvsem zato, ker so bili rezultati preteklih sezon izredno dobri, vsi pa si želimo, da bi bili taki tudi v prihodnje. Tako me že takoj v začetku čaka precej dela, saj bo potrebno postaviti novo trenersko ekipo od A reprezentance do B in mladinske reprezentance. To pa prav gotovo ni lahko delo, kajti žal pri nas ni veliko kvalitetnih trenerjev. Predvsem bomo morali malo "pokombinirati" s trenerji iz bivših moških reprezentanc tako, da bi nekako "po mojem okusu" lahko sestavili ekipo, ki bo lahko v naslednjem štiriletnem oziroma šestletnem obdobju vse skupaj vodila."

Pomembna naloga pa bo seveda tudi izbira ženskih reprezentanc?

"Seveda je to moja druga pomembna naloga, ki jo bo treba opraviti naslednje dni. Tako bo treba izbrati reprentantke za žensko A in B ekipo ter reprezentanco mladink in mlajših mladink. Moje delo pa bo predvsem koordinacija med temi ekipami, ne le delo v A ekipi, saj kljub nazivu glavni trener ženskih reprezentanc zame ni mišljeno zgolj delo na terenu, temveč predvsem organizacijsko, strokovno vodenje od planiranja in selekcioniranja. Tu pa je pomembna naloga tisto, o čemer že dlje govorimo, še nikoli pa ni bilo optimalno uresničeno, to pa je, prehajanje iz ene ekipe v drugo. Vsaka ekipa se je vsako sezono zaprla v svoj krog in ni bilo "pretoka" niti navzgor niti navzdol. Mislim, da je zelo pomembno, da če se izkaže, da neka tekmovalka ne more slediti programu selekcije, se uvrsti spodaj, tista, ki je boljša spodaj, pa lahko gre naprej. Tako bodo "liste odprte", kar pa mislim, da je predpogoj za uspešno delo in motivacijo."

Lahko že poveste na katere trenerje za ženske ekipe računate v novi sezoni?

"Res je, da imam določena imena že v mislih, vendar v tem trenutku še ne bi rad povedal dokončnih imen, saj je še nekaj dilem. Ta teden imam še čas za koordinacijo in pogovore s predvidenimi trenerji, vendar moram reči, da bo izbor zelo zahtevna naloga, saj pri nas veliko dobrih trenerjev žal ni."

Kaj pa reprezentantke?

"Do ponedeljka, 4. maja, moram objaviti trenerske ekipe, potem pa bomo skupaj s trenerji naredili srednjeročne programe. S trenerji se bomo v treh dneh "umaknili v ilegalo" in naredili tako program kot sestavili reprezentanco. To bodo dokončne liste, ne več tako kot sedaj, ko so bile potem možne pritožbe levo in desno, gor in dol.... Mislim, da v stroki, tako tudi v vrhunskem športu, demokracije ne more biti, to so pač strokovna vprašanja."

Kdaj bomo torej ljubitelji smučanja zvedeli za sestave novih reprezentanc?

"Do 15. maja bomo naredili programe, sestave reprezentanc, trenerske teame, tako da bo do Portoroža, 20. maja, že vse natiskano in objavljeno." ● **V. Stanovnik**

NOVO VODSTVO SZS

Ljubljana, aprila - Od prejšnjega tedna ima Smučarska zveza Slovenije novo vodstvo. Dosedanjega predsednika zveze Janeza Zajca je zamenjal **mag. Stane Valant**, ki ga je za to pomembno vlogo predlagal SK Kranjska Gora. Za podpredsednika je bil izvoljen Kranjčan **Janez Frelih**, drugi podpredsednik pa je Andrej Klinar. Člani predsedstva SZS so še: Lojze Kerštajn, Marija Simčič, Peter Eržen, Zoran Polič, Oto Pustoslemšek in Albert Vodovnik. ● **(vs)**

Radsport FABJAN
VAŠ STROKOVNJAK ŠTEVILKA 1 NA KOROŠKEM
ZA KOLESA VSEH VRST IN KOLESARSKO OPREMO.
BELJAK
TREFFNERSTRASSE 2
Tel. 9943-4242-28413
(NA SEVERNI STRANI GLAVNE ŽELEZNIŠKE POSTAJE)
MEGAMILK

Slovenske nogometne lige

OSMI REMI ŽIVIL NAKLO

Rogaška Slatina, 26. aprila - 32. kolo slovenske nogometne lige STEKLAR Rogaška Slatina : ŽIVILA NAKLO 1 : 1 (1 : 1), strelec za Živila Naklo Ahčin v 22. minuti.

Po enajstih kolih spomladanskega dela slovenske nogometne lige so nogometaši Živil Naklo še brez zmage. V nedeljo so dosegli osmi remi, ob teh remijih pa imajo tri poraze, vendar se kljub temu uspešno držijo v prvem delu prvenstvene lestvice. V prvem polčasu so videli gledalci tudi oba zadetka. Steklar je povedel v 7. minuti prek Valeka, Naklanci pa so z golom Ahčina izenačili v 22. minuti in tako iztržili glede na gostovanje ugoden izid. Oboji so imeli na tekmi še nekaj priložnosti. ● **J. K.**

TRIGLAVU TOČKA V PIRANU

Piran, 26. aprila - FINALI PIRAN : TRIGLAV KRANJ 1 : 1, strelec za Triglav Jeraj iz enajstmetrovke. Za Triglav so igrali Lalič, Blagojević, Hočevar, Novković, Sirk, Atlija, Brkić, Pavlin, Tušar, Jeraj (Kukolj).

Kranjčani so dajali tej tekmi velik pomen, zato so že v soboto odpotovali v Novigrad, da so v miru počakali na tekmo in obvarovali igralce pred naporno vožnjo na dan tekme. Srečanje se je za Kranjčane začelo slabo. V 13. minuti je Atlijo zadela žoga v roko in se odbila v kot, sodnik pa je dosodil najstrožjo kazen, ki so jo domači tudi izkoristili. Triglav je igral zmedeno in domačini so imeli še nekaj priložnosti, zaradi poškodbe pa je moral iz igre Tušar. V 35. minuti je Jeraj skoraj izenačil, vendar je žoga zadela prečko. V drugem polčasu je bila igra monotona, ki jo je poživljal v glavnem sodnik z nerazumljivimi odločitvami. Sredi drugega polčasa je Triglav izenačil. Hočevar je prodrl v kazenski prostor in zadel enega od domačih igralcev v roko. Sodnik Džafervič je dosodil enajstmetrovko, Jeraj pa je bil zanesljiv strelec. Potem je imel Triglav več od igre in bi imel v žepu tudi drugo točko, če bi Kukolj pred koncem tekme zadel iz neposredne bližine. Triglav je s točko glede na sojenje in trd in težak teren zadovoljen. **Kapetan Martin Jeraj** je po tekmi povedal, da je bila v prvem polčasu igra enakovredna, v drugem polčasu pa je škoda, da so Kranjčani zamudili štiri lepe priložnosti za zadetek, vseeno pa so s točko zadovoljni. ● **I. Golob**

ŽIROVCI PRESENETILI FAVORITA

Žiri, 26. aprila - ALPINA ŽIRI : ILIRIJA 0 : 0, sodnik Rastovac (Ankaran), gledalcev 250, za Alpino so nastopili Albreht, M. Krumperšek, Kržišnik, Klemenčič, Gaber, Gantar, Kacin (D. Krumperšek), T. Vehar, J. Vehar, Sojer, Krvina.

Žirovci so presenetili ljubljansko Ilirijo, ki je tretja na lestvici. Tekmo so začeli odločno in hoteli doseči ugoden izid in dokazati, da je slaba uvrstitev le posledica slabih iger jeseni. **V peti minuti so gostje zadeli prečko, imeli sicer več priložnosti, predvsem ob prekinitvah, so bili višji od Alpine, vendar je bil vratar Albreht odličen in je rešil nekaj žog, ki jih je občinstvo videlo že v mreži.** Tudi v drugem polčasu, ko so imeli gostje nekaj zrelih priložnosti, proti koncu kar tri stoodstotne, je Matej Albreht branil odlično. Minuto pred koncem so gostje dosegli zadetek, vendar ga je sodnik zaradi nedovoljenega položaja strelca razveljavil. Točka je ostala doma, razen domačega vratarja pa je treba pohvaliti še steber obrambe Sreča Gabra. ● **I. Pivk**

Gorenjske nogometne lige

VISOKO LOVI ZARICO

Kranj, 26. aprila - V sobotnem kolu gorenjske članske A nogometne lige so bili doseženi naslednji izidi: Bitnje : Zarica 1 : 1, Bled : Creina 1 : 0, Polet : Šenčur 1 : 0, Mavčiče : Visoko 1 : 0, LTH : Lesce 1 : 0 in Sava : Trboje 1 : 2. **Zarica ima 20 točk, Visoko pa ji je tesno za petami z 19 točkami.**

Objavljamo tudi izide zadnjih kol **gorenjske lige za pionirje**. V 14. kolu so igrali Živila Naklo : Velesovo 3 : 2, Sava : Zarica 0 : 1, Triglav : Hrastje 3 : 1, Britof : Mavčiče 9 : 0 in Podgorje : Creina 0 : 7. V 15. kolu pa so bili doseženi naslednji izidi: Velesovo : Bitnje 8 : 0, Mavčiče : Sava 0 : 2, Hrastje : Živila Naklo 6 : 1, Creina : Triglav 2 : 1 in Zarica : Podgorje 3 : 0. V skupini sever so Jeseničani premagali Tržičane s 3 : 1, Sportina Bled pa Lesce s 6 : 2. V južni pionirski skupini je Polet premagal Kondorja z 1 : 0, LTH pa Alpino z 1 : 6. **Med mlajšimi pionirji so bili na tekmah 12. aprila doseženi naslednji izidi: Šenčur : Britof 1 : 0, Visoko : Sava 0 : 4, Železniki : Creina 1 : 3 in Triglav : Živila Naklo 6 : 0.** ● **R. Gros**

GORENJCI NA PRAGU FINALA

Šenčur, 24. aprila - Na igrišču v Šenčurju je gorenjska kadetska reprezentanca potrdila, da sodi v slovenski vrh, saj je v okviru prvenstva Slovenije za regijske reprezentance premagala odlično reprezentanco Ljubljane z 2 : 0. Gorenjci imajo sedaj tri točke prednosti pred Ljubljano, in morajo v zadnjih dveh srečanjih s Primorsko in Goriško svoje vodstvo samo še potrditi, kar jim zagotavlja uvrstitev v finale. V Šenčurju so bili Gorenjci učinkovitejši, **pravi mojstrovini pa je pokazal nadarjeni Denis Bajrovič, ki je z goloma iz voleja z 18 metrov in s strelom prek glave s 15 metrov premagal ljubljanskega vratarja**. V gorenjski reprezentanci je igralo kar devet kadetov Creine, kar potrjuje dobro delo, **trener reprezentance pa je trener tega kluba Stane Kodele.** Za Gorenjsko so igrali Bizjak, Javornik, Oblak (vsi Creina), Prača (Triglav), Verbič, Zdešar, Rozman, Božič, Markelj, Bajrovič (vsi Creina) in Čosič (Triglav), v drugem polčasu pa sta igrala še Jereb in Stojčević iz NK Sava. Pohvaliti je treba Bajroviča, Marklja in Bizjaka. V predtekmi so ljubljanski pionirji premagali gorenjske z 1 : 4. Zadetek za Gorenjsko je dosegel Srečko Sabljak (Creina).

BOŽIČ IN VERBIČ PROTI MILANU IN REALU

Kadeta oziroma mlajša mladinca NK Creina David Božič in Boris Verbič sta bila izbrana v slovensko reprezentanco (Boris je stalni član že od pionirjev naprej, David pa je prišel v reprezentanco zaradi odličnih iger v območni mladinski ligi), ki je konec preteklega tedna odšla v Gradež pri Trstu na močan turnir, kjer igrata tudi moštvi Milana in Reala iz Madrida. Za Primskovljana je reprezentančni dres še večji uspeh zato, ker vadita na zasilnem igrišču, ker starega obnavljajo. David in Boris bosta na turnirju en teden, v Gradež pa je odpotoval tudi instruktor gorenjske medobčinske nogometne zveze Darko Stenovec.

ZA NASLOV POKALA 18 EKIP

Škofja Loka - V športni dvorani PODEN je potekal 2. turnir v okviru občinskega prvenstva v malem nogometu. Do oktobra naj bi bilo organiziranih še 8 turnirjev. Tekmovanja se je udeležilo 18 ekip: 9 iz Selške doline, 6 iz Škofje Loke in po dolgem času 3 ekipe iz Poljanske doline. Tekmovanje je potekalo na izpadanje. Končni vrstni red najboljših 8 ekip, ki prejmejo tudi točke pa je bil naslednji: **1. mesto je osvojila ekipa BOCA JUNIORS, ki je premagala favorizirano ekipo MARMOR - STRIPY z 2 : 0, tretji so bili BELI VRAGI iz Železnikov.**

Po dveh turnirjih je na 1. mestu MARMOR - STRIPY z 22 točkami, na 2. mestu BOCA JUNIORS z 20 točkami, na 3. mestu BELI VRAGI z 18 točkami, 4. mesto MIHOL 7 točk, itd. Po dveh turnirjih je točke prejelo že kar 11 malonogometnih ekip iz občine Škofja Loka. Tretji turnir bo na sporedu 30. maja, organizator pa je PIK KLUB in ŠD BUKOVICA - BUKOVŠČICA. ●**M. Kalamar**

Motociklistična dirka za VN Portoroža

ODLIČNA PREDSTAVA MOTORISTOV

Portorož, 26. aprila - Na letališču v Portorožu je bila letošnja uvodna dirka v motociklizmu. AMD Domžale je razpisalo pet tekmovalnih razredov, v katerih so nastopili dirkači iz Slovenije, Avstrije, Italije, Švice, Nemčije in Češko-slovaške federacije. Kljub nekoliko skromnejši mednarodni konkurenci je tekmovanje pokazalo, kje je mesto slovenskih tekmovalcev.

V razredu 125 kubičnih centimetrov serijskih motorjev je prvih pet mest pripadlo Italijanom, zmagal je Claudio Pelizzon, naš najboljši je bil Denis Savič iz AMTK Koper. Bolj zanimiva je bila dirka tekmovalnih motorjev v tem razredu, kjer je zmagal Kamničan Gregor Gorec pred varovancem nekdanjega dirkača Janeza Pintarja, Igorjem Jermanom iz Domžal. Gorec je imel boljši čas že na sobotnem uradnem treningu, bolje pa je vozil tudi na dirki. Tretje mesto v tem razredu je pripadlo veteranu Robertu Hmeljaku iz Novega mesta.

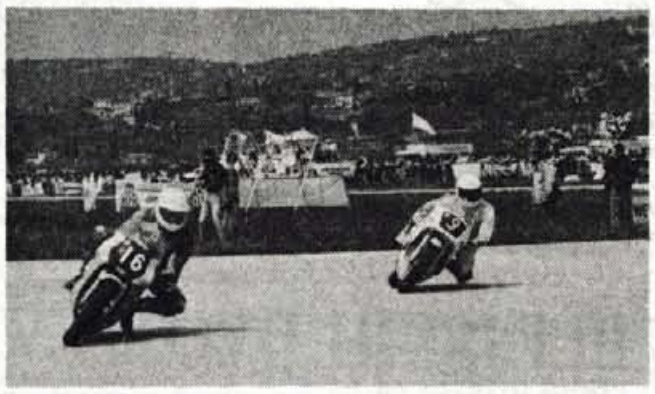

V razredu do 250 ccm je s tretje štartne pozicije odlično začel Kranjčan Albin Štern, član AMD Domžale, ki je že v prvem zavoju prevzel vodstvo, nato vodil do dobre tretjine dirke, nato pa ga je prehitel Italijan Giorgio Viezzer, ki je na koncu tudi zmagal. Štern je imel izredno smolo z motorjem, ki mu je v zadnjem krogu povsem odpovedal, tako da je drugo mesto zasedel Mervar iz Novega mesta. Največ tekmovalcev se je zbralo v razredu superbike, kjer so se pomerili z motorji od 600 do 750 ccm, ki je bila kljub gneči manj zanimiva, zmagal pa je Karin Babič (AMD Domžale).

Po pričakovanju je bila najbolj razburljiva dirka prikoličarjev. Po številnih odstopih in atraktivnih prehitevanjih je zmagala ekipa Remše - Kranjc pred Ribarjem in Tomicem ter Kočevarjem in Mrkonjičem.. **G., slika: Primož Močnik**

ROKOMET

KRANJČANKE VSE BLIŽJE TRETJEMU MESTU

KRANJ : MLINOTEST 16 : 15 (8 : 6)

Kranj, 25. aprila, športna dvorana na Planini, gledalcev 300, sodnika Tomič in Požežnik iz Celja.

KRANJ: Lenič, Čeferin, Herlec 1, Jeruc 1, Šturm 1, Tkalec, Bajrović 1, Mežek 10 (3), Olič 2, Valant, Škofic, Ropret;

Rokometašice Kranja so srečanje začele odlično in povedle s petimi zadetki (5 : 0). Zmagovalec srečanja je bil tako določen. V drugem delu so nekoliko popustile in dovolile igralkam Ajdovščine, da so prešle v vodstvo 13 : 14. Na koncu srečanja je bila sreča naklonjena domačim in so osvojile dve dragoceni točki, ki jih vodijo na tretje mesto.

Po končani tekmi je gledalec Rajko Mežek dejal: "Odlična predstava. V ekipi ni nekaj igralk, ki so zaradi družinskih obveznosti odsotne. Tudi to se pozna." Trener domačink Andrej Kavčič pa je dejal: "Odličen rokomet. Domače igralke so na koncu bile bolj zbrane, sreča je bila na njihovi strani." Tehnični vodja Jani Zupan pa je pripomnil: Še ena zmaga nas loči do tretjega mesta. Upam, da bodo naše zmogle prikazati še eno tako tekmo."

J. Marinček

USODNI PORAZ?

Preddvor Infotrade : Presad Litija 29 : 30 (12 : 13)

Kranj - Športna dvorana na Planini v Kranju, gledalcev 200, sodnika Jovanović in Čeak (oba Ljubljana).

PREDDVOR INFOTRADE: Košir, Meglič 2, Šink 5, Cuderman 3, Žibert 1, Zorman 3, Arnež 3, Karničar, Tomažič 2, Uršič 8, Lombar 4, Komovec.

Vse kaže, da Gorenjska v prihodnji tekmovalni sezoni ne bo imela svojega predstavnika v tako kvalitetnem tekmovanju. To že lahko sklepamo po končanem 21. kolu v slovenski super rokometni ligi, še posebej pa po srečanju v Kranju med Preddvorom Infotrade in Presadom iz Litije. Vprašujemo se, v čigavem interesu je takšen razplet? Možnosti za obstanek v družbi najboljših so sedaj minimalne. V poštev pride v soboto le zmaga Preddvorčanov v Slovenj Gradcu in poraz Inlesa ter nato tretje srečanje med obema ekipama na nevtralnem igrišču. Toda po razpletih, ki smo jim bili priča, tega skorajda ni možno pričakovati. Žal pa tudi v tem kolu ni šlo brez oškodovanja domače ekipe, sicer priznanih sodnikov Čeaka in Jovanoviča iz Ljubljane. Preddvorčani so prvi povedli in v šesti minuti vodili že 4 : 0, nato pa so gostje uredili svoje vrste in v 16. minuti izenačili rezultat na 7 : 7, na odmor pa so odšli s prednostjo enega zadetka v prid ekipi Presada.

V drugem polčasu sta se ekipi menjavali v vodstvu in Preddvorčani so bili vse do 55. minute bližji zmagi, toda na koncu je zmagalo srečnejše moštvo, z zadetkom Špeliča v zadnji minuti. Sodnika sta podelila Preddvorčanom kar tri rdeče kartone! Sodnika, ki žal nista imela svojega dne, sta se hotela v zadnjih nekaj minutah "oddolžili domačinom" kar s tremi izključitvami igralcev Presada. Ogorčenje med gledalci in rokometaši je bilo toliko večje, ker se je na tak način odločalo o obstanku v družbi najboljših!

Pokrovitelj srečanja je bila Čevljarna Ratitovec iz Železnikov, nagrade pa je prispevala pizzerija Lipa iz Kranjske Gore. ● **J. Kuhar**

DERBI ZANESLJIVO ŠEŠIRJU

Šešir : Eurodas Celje 22 : 14 (9 : 8)

Škofja Loka, dvorana Poden, gledalcev 250

V 23. kolu moške republiške lige je ekipa Šeširja dosegla visoko, a zasluženo zmago z vodilno ekipo v ligi, Eurodasom iz Celja. V prvem polčasu je bilo srečanje izenačeno, v drugem polčasu pa so domači rokometaši zaigrali izredno borbeno in nasprotnikom skoraj niso pustili do strela. Izredno razpoložena sta bila tudi vratarja Peternelj in Kalan. Hkrati so bili Ločani uspešni v napadu. Tako je bila visoka razlika ob koncu resnični odraz dogodkov na igrišču.

Za Šešir so igrali: **Rautar 1, Pokorn, Berce 3, Mrak, Dolinar 6, Derling 2, Čin ku, Sokolov 6, Peternelj 4, Blaznik, A. Peternelj in Kalan.** ● **V. Stanovnik**

BASEBALL

ZAČELO SE JE DRŽAVNO PRVENSTVO

Minulo sredo in četrtek se je odigralo 2. kolo v slovenski baseball ligi. **Kranjski Lisjaki** so v četrtek igrali proti ekipi Ježice B v Ljubljani. Lisjaki so v prvem inningu igrali zelo slabo, saj je Ježica B povedla s 6 : 0. Po petem inningu so igralci Ježice vodili že z 11 : 0, in vse je kazalo na prepričljiv poraz Kranjčanov. Kranjski Lisjaki so po šestem inningu, po dobri igri v napadu, rezultat zmanjšali na 11 : 6, v sedmem inningu pa so izenačili na 11 : 11. Vse je že kazalo, da je Lisjakom uspel veliki preobrat, ko so v devetem inningu izkušeni igralci Ježice osvojili odločilne tri točke in zmagali s 14 : 11. Kranjčani so v zadnjih štirih inningih prikazali dobro igro, ko bodo lahko celo tekmo odigrali z enakim tempom, bodo lahko premagali marsikatero ekipo.

V soboto so Kranjski Lisjaki odigrali 3. kolo v slovenski baseball ligi proti ekipi Ježice A, v Ljubljani in izgubili z rezultatom 14 : 3. Kranjčani so v napadu prikazali neučinkovito igro, nikakor niso mogli udarjati žogice, zato so dosegli samo tri točke, s tako majhnim izkupičkom točk pa se tekme ne da zmagati. Obramba, posebno pa infield, je igrala preveč raztreseno in delala drobne napake, ki pa se poznajo na rezultatu.

V nedeljo pa so Kranjski Lisjaki odigrali prijateljsko meddržavno tekmo z ekipo Zagreb Tigers in jih premagali z rezultatom 22 : 8.

V soboto in nedeljo, 2. 5. in 3. 5., bo v Organizaciji Baseball kluba Kranjski Lisjaki, 2. pokal Kranja v baseballu, ki pa se bo odigral v škofjeloški kasarni, ker ZTKO Kranj ne dovoli uporabe pomožnega nogometnega igrišča na kranjskem stadionu za igranje baseballa.

Vsi ljubitelji baseballa vabljeni v Škofjo Loko. **T. Knific**

NA TEKU TRMASTIH 400 TEKAČEV

Visoko, 25. aprila - Klub trmastih je minulo soboto organiziral tek na 3 kilometre za otroke ter na 11 in 21 kilometrov za odrasle. V prekrasnem sončnem vremenu se je teka udeležilo več kot 400 tekačev. **Rezultati:** - otroški tek na 3 kilometre - dečki - Gorazd Pintar (ŠD Sorica), - deklice - Mateja Mohorič (TK Kranj), - tek na 11 kilometrov - moški - 1. Branko Kranjc (TS Gorenje), 2. Vojko Duričić (Petrol), 3. Tomaž Novak (Klub trmastih), - ženske - 1. Lidija Golob (Klub trmastih), Ana Jerman (ŠD Tržič), 3. Suzana Cesar (TS Gorenje), - tek na 21 kilometrov - moški - 1. Roman Hojak (Žak LJ), 2. Janez Marinko (Biro PRO), 3. Janez Vovk (Biro PRO), - ženske - 1. Olga Grm (Klub Trmastih), 2. Veronika Bohinc (AK Koper), 3. Heda Kotar (Iskra Trbovlje).

ODBOJKA

BLEJKE ČETRTE

Paloma Branik : Bled 3 : 1

Blejke so v Mariboru po pričakovanju izgubile. V zadnji tekmi, ki ni več odločala o ničemer, tudi domačinke niso igrale z vso močjo in Blejkam je uspelo osvojiti set. V končni razvrstitvi so četrte, s čimer pa glede na načrte, ne morejo biti zadovoljne. ● **Š. Udrih**

BLEJCI ČETRTI

I. SOL - moški

Rezultati 22. kola: Bled : Izola 3 : 0, Topolšica : Žirovnica 3 : 1, Mikro - Črnuče : Vigros - Pomurje 0 : 3, Emonacommerce : Šempeter 1 : 3, Brezovica : Vizura Celje 3 : 0, Vileda II : Mislinja 3 : 2.

Končni vrstni red: Brezovica 40, Vigros - Pomurje 38, Šempeter 37, Bled 36, Žirovnica 35, Topolšica 35, Emonacommerce 33, Mikro Črnuče 32, Vileda II 30 (-1), Mislinja 27, Celje 26, Izola 25 (-1).

II. SOL - zahod ženske

Rezultati 22. kola: Triglav : Vital 3 : 0, Bled II : Koper II 0 : 3, HIT Casinos N.G. II : Šenčur 1 : 3, Plamen : Kočevje II 3 : 0, Bohinj : Jesenice 3 : 2, Kamnik : Žirovnica 3 : 1.

Končni vrstni red: Koper Cimos II 42 (+48), Vital 42 (+44), Triglav 39, Bohinj 35, Kamnik 34, Plamen 33, Jesenice 31, Žirovnica 30, Kočevje II 30, Bled II 28, Šenčur 27, HIT Casinos N.G. II 24 (-1). ● **B. Maček**

FINALE MEDOBČINSKE LIGE V ODBOJKI

V četrtek, 23. aprila, je bilo v telovadnici osnovne šole Lipnica odigrano finale medobčinske gorenjske lige v odbojki.

Nastopili sta po dve prvouvrščeni ekipi iz kranjsko-škofjeloške lige (Predoslje, Adergas) ter iz radovljiške občinske lige (Stočje in Bled 3).

V predtekmovanju so ekipe navzkrižno odigrale tekme. Po zanimivih igrah so dosegle naslednje rezultate:

Stočje : Adergas 2 : 0 (15 :2, 15 : 11), Bled 3 : Predoslje 2 : 1 (15 : 6, 11 : 15, 15 : 13).

Finale:

Stočje : Bled 3 2 : 0 (15 : 9, 15 : 5).

V finalni tekmi je ekipa Stočje iz Krope dokaj z lahkoto premagala ekipo Bled 3, ki so jo sestavljali mladinci OK Bled.

Za ekipo Stočje so igrali: Bešter, Pazlar, Ralič, Udir, Maček, Korošec, Peternel in Habjan. **Janez Šolar**

KEGLJANJE

ŠKOFJELOŠKO PRVENSTVO DVOJIC

Na štiristeznem kegljišču v ŠD PODEN je v organizaciji Športne zveze prvič potekalo tekmovanje dvojic v kegljanju za moške, ženske in mešane dvojice. Organizator je bil presenečen nad odzivom, saj je tekmovanja udeležilo kar 55 dvojic iz Škofje Loke in Selške doline.

Pri mešanih dvojicah sta premočno zmagala Silva FLAISCHMAN in Marjan FUIS podrla sta 1.621 kegljev in premagala drugouvrščeno dvojico VIDMAR-ŠINKOVEC iz OBRTNE ZBORNICE za 81 kegljev. Tretje mesto sta osvojila dvojica PRIMOŽIČ-GABER iz Gorenjske predilnice s 1.538 podrtim keglji, 4. mesto sta osvojila Nada Fojkar in Peter Hafner, 5. mesto dvojica JESENKO - BRADEŠKO Robi in 6. mesto PRIMOŽIČ-JEZERŠEK.

Pri ženskih dvojicah sta bili nepremagljivi dvojici JENKO in Slavka PLESTENJAK s 1.456 podrtimi keglji, 2. mesto je pripadlo Smiljani Oblak in Olgi Drabik podrli sta 1.409 kegljev, 3. mesto sta osvojili Milena Primožič in Sonja Ziherl iz Gorenjske predilnice s 1.375 podrtimi keglji, samo 10 manj, 4. mesto pa sta osvojili dvojici Vidmar - Ravnikar.

Pri moških dvojicah je bila zmaga nekako že oddana, saj sta že v prvem delu premočno vodila PREZELJ - HAFNER in v finalu 1. mesto le še potrdila. Skupaj sta podrla kar 1.721 kegljev, drugo mesto sta osvojila brata Marjan in Vlado Fuis s 1.650 podrtimi keglji, na odlično tretje mesto pa sta se uvrstila JUVANČIČ - DAGARIN, dvojica iz TEHNIKA s 1.640 podrtimi keglji, 4. mesto sta osvojila Žontar - Hafner iz LTH, 5. mesto si delita dvojici iz Elektromotorjev Železniki Soklič - Kemperle in Termike Čadež - Čarman, itd. Vsi udeleženci so bili mnenja, da se tekmovanje dvojic v kegljanju uvede tudi v koledar tekmovanj in s tem popestri kegljaško ponudbo rekreativcem.

M. Kalamar

SKAKALCI TRIGLAVA SO KONČALI NAJUSPEŠNO SEZONO

VRSTA NASLOVOV DRŽAVNIH PRVAKOV

Sv. Jošt nad Kranjem, 24. aprila - Toliko klubskih delavcev, tekmovalcev, staršev in gostov, kot se je v petek zvečer zbralo v Smučarskem domu na Joštu, ni bilo ob zaključku skakalne sezone Triglava zbranih še nikoli. Vendar pa množična udeležba seveda ni bila naključje, saj je bila prav minula sezona najuspešnejša v dolgi in bogati zgodovini tega kranjskega skakalnega kluba.

Kot je v poročilu poudaril **predsednik SK Triglav Jože Javornik,** toliko uspehov klub ni imel še nobeno leto. Poleg tega, da so njihovi tekmovalci dosegli vrsto lepih uspehov in naslovov državnih prvakov, so zmagovali tudi na mednarodnih tekmah, kjer je bil zlasti uspešen **Matjaž Zupan**. "Ponosni smo na vse vas, posebno na mlade tekmovalce, trenerje, pa tudi klubske delavce in starše in vsem bi rad čestital z željo, da bi z uspehi nadaljevali tudi v naslednji sezoni. Mislim, da je velik uspeh, da smo uspeli dobiti glavnega pokrovitelja Teling iz Kranja, s čimer nam bo omogočeno normalno delo," je poudaril Jože Javornik. **Dr. Bojan Jošt iz Smučarske zveze** je dejal, da ga veseli, da so v klubu, kljub težkim časom, ko je težko zbrati motivacijo za trdo delo, uspeli vzgojiti izjemno generacijo mladih tekmovalcev. **Janez Frelih, novi podpredsednik Smučarske zveze** (njegov matični klub je prav Triglav) pa je pohvalil delo v klubu in hkrati povedal, da se v smučarski zvezi pripravljajo na reorganizacijo, katere cilj bo doseči višjo stopnjo profesionalizacije in hkrati večjo množičnost.

Tadej Žvikart, državni prvak med mlajšimi mladinci. Foto: J. Cigler

Najuspešnejši skakalci Triglava: Franc Urban, Jure Žagar, Uroš Rakovec, Miha Eržen, Robert Janežič, Luka Mohorič, Bine Norčič in Primož Zupan-Urh. Foto: P. Kojzek

Ob koncu srečanja so podelili tudi zaslužene nagrade tekmovalcem in trenerjem. Naslove državnih prvakov so v minuli sezoni osvojili: **Matjaž Zupan med člani, Urban Franc med starejšimi mladinci, Tadej Žvikart med mlajšimi mladinci do 16. let, Robert Janežič med pionirji do 13 let in Miha Eržen v nordijski kombinaciji do 13 let. Skakalci Triglava so bili tudi moštveni državni prvaki v kategoriji starejših mladincev in starejših pionirjev, Skakalni klub Triglav pa je postal tudi prvi državni prvak Slovenije. ● V. Stanovnik**

NAMIZNI TENIS

ŠTRUKLJEVA IN FOJKARJEVA FINALISTKI

Maribor, 26. aprila - Na I. državnem prvenstvu za mladince in mladinke v namiznem tenisu v Mariboru je sodelovalo 50 mladincev in 30 mladink iz vseh slovenskih klubov, ki so pokazali kakovostno igro in napovedali kakovostni vzpon slovenskega namiznega tenisa. Sodelovalo je je tudi moštvo kranjskega Merkurja. Vidno vlogo sta imeli Živa Štrukelj in Petra Fojkar, še posebej v parih, kjer sta klonili šele v finalu z reprezentantkama Polono Čehovin in Mojco Guzelj. Pri mladinkah je imela največ uspeha Olimpija iz Ljubljane, pri mladincih pa Maribor. ● **J. Maček**

PRVENSTVO POSAMEZNIKOV GORENJSKE LIGE

Odbor Gorenjske namiznoteniške lige je v Škofji Loki organiziral ob koncu sezone posamezno prvenstvo za naslov najboljšega posameznika v Gorenjski ligi. V športni hali Poden se je zbralo 24 igralcev iz vseh klubov Gorenjske lige.

Najboljšo pripravljenost je pokazal **Matej Keršič iz Križ,** ki je v finalu premagal Jana Ranta iz Škofje Loke.

ŠKOFJELOŠKO OBČINSKO PRVENSTVO

Partizan Škofja Loka je bil organizator občinskega prvenstva v namiznem tenisu članov do 30 let in od 30 - 40 let. Nastopilo je 32 posameznikov iz Škofje Loke, Železnikov, Sv. Duha in Brodov.

Prvaka sta postala do 30 let **Boštjan Rant** od 30 - 40 let pa **Franc Rant.**

J. Starman

VABILA, PRIREDITVE

Tek na Dobrčo - ŠD Mošnje prireja 1. maja, z začetkom ob 9. uri, tek na Dobrčo. Tekmovanje bo izvedeno v sedmih kategorijah, prijave pa organizatorji sprejemajo na dan tekmovanja od 8. ure dalje na startu, ki bo pred domom športnega društva v Mošnjah. Cilj bo pri koči na Dobrči, organizatorji pa tekmovalce obveščajo, da bo med tekom treba premagati tisoč metrov višinske razlike, zato je tekmovanje primerno le za dobro pripravljene rekreativce, starejšim tekmovalcem pa priporočajo uporabo smučarskih palic.

Turnir v malem nogometu - To nedeljo, 3. maja, ŠD Selca organizira turnir v malem nogometu. Turnir se bo začel ob 8. uri na igrišču v Dašnici v Železnikih, prijaviti pa se je moč do petka, 1. maja, do 20. ure, ko bo žrebanje v KS Selca. Prijave sprejemata Gregor Habjan (66 - 494) in Brane Bertoncelj (67 - 121 int. 371, dopoldne). Za nagrade so pripravljeni pokali in denarne nagrade.

V španske gore - Planinska sekcija Alpetour Kranj prireja konec junija planinsko turistični izlet v Španijo. V 15 dneh, od 27. junija do 11. julija, bodo udeleženci obiskali kneževino Monaco, Azurno obalo s Cannesom, francoske Pireneje z nacionalnim parkom in znamenito gorsko dolino Cirque de Gavarnie, Pamplono z bikoborskimi znamenitostmi....in še vrsto zanimivih krajev. Informacije in prijave sprejema Jože Škorc, tel. 46-400.

Izlet v Beneško Slovenijo - Kranjsko planinsko društvo in sekcija Iskra prirejata naslednjo soboto, 9. maja, izlet v Beneško Slovenijo. Posebni avtobus bo ob 6. uri odpeljal izpred hotela Creina skozi Škofjo Loka do 800 m visoko ležeče vasi Brezje. Prva skupina se bo povzpela na Breški Jalovec, druga pa do izvira reke Nadiže. Hoja ni tehnično zahtevna, priporočljiva je oprema za sredogorje. Prijave sprejemajo v pisani PD Kranj do zasedbe mest v avtobusu oz. do 5. maja.

Rokometni spored - To soboto, 2. maja, je na sporedu 22. kolo moške super rokometne lige. Ekipa Infotrade Preddvor gostuje pri Novi Opremi. V boju od 1. do 4. mesta Kranjčanke v soboto ob 19. uri gostijo ekipo Velenja. Tekma bo v dvorani na Planini. V republiški ligi za moške tokrat škofjeloški Šešir gostuje v Kamniku.

Balinarski spored - V super ligi igra ekipa Radovljice v I. kolu doma z ekipo SGP Gorica. Tekma bo v soboto, 2. maja, ob 15. uri. Ekipa Trate gostuje v Postojni. Na sporedu je tudi I. kolo v I. ligi. Ekipa Primskovega gostuje v Postojni, v Kranju pa ekipa Huj gosti Slavijo. Tekma bo v soboto ob 9. uri. V II. kolu II. lige vzhod ekipa 5. avgusta gostuje v Velenju, ekipa Lesc pa v Mariboru. V Kranju bo srečanje med ekipo Rogovile in A. Besednjaka, v Tržiču med Bistrico in Dolomiti, v Škofji Loki pa med Loko 1000 in Virtusom. Vse tekme bodo to soboto ob 9. uri.

Nogometni spored - Danes, 30. aprila, bo na nogometnem igrišču Puštal v Škofji Loki mladinski in članski finale pokala Gorenjske za mladince in člane. Ob 15.45 bo mladinski finale med Triglavom in Zarico, ob 17.30 pa bo članski finale med LTH in Triglavom. LTH je na poti do finala premagal Živila Naklo B, Bled, Savo in Polet, Triglav pa Visoko, Živila Naklo in Jesenice kar z 8 : 0. Zmagovalca se bosta uvrstila v republiški finale. V nedeljo pa se bodo nadaljevale tudi državne lige. **Živila Naklo igrajo v nedeljo ob 16.30 doma z Elektroelementom iz Zagorja, Jesenice gostijo doma Avto Bum iz Kočevja, Triglav igra doma z Branikom iz Šmarij, Alpina pa gostuje pri vodilnem Studiu D. V mladinski ligi igrajo v nedeljo samo Jeseničani in to doma z Usnjarjem, gorenjski derbi med Triglavom in Živili Creina pa bo 13. maja ob 17. uri. ● J. K.**

Alpetourovci uspešno zaključili sezono

NA SORIŠKI PLANINI SO "UJELI" ŠE ZADNJI SNEG

Soriška planina, 25. aprila - S klubskim tekmovanjem se je minulo soboto na Soriški planini končala dolga olimpijska sezona tudi za smučarski klub Alpetour. Po vrsti organizacij tako občinskih kot območih, državnih in mednarodnih tekm, so se člani kluba na koncu sezone pomerili še v klubskem tekmovanju.

Ko smo prihajali na Soriško planino, se nekateri starejši člani kluba kar niso mogli načuditi, kako hitro je izginil zadnji sneg. Le še nekaj snežnih zaplat je bilo na smučišču, toda izkušenim organizatorjem tekmovanj seveda to ni bila ovira, da ne bi uspešno izvedli še zadnje tekme sezone. Med klubaši so bili tudi najboljši klubski tekmovalci na čelu z našo najuspešnejšo smučarko **Natašo Bokal** in dobitnico medalje s svetovnega mladinskega prvenstva **Leo Ribarič**, pa tudi klubski veterani z **Lojzetom Vodopivcem** na čelu. Manjkala ni tudi ekipa Loka Timinga, ki je poskrbela, da so bili - kot vedno - rezultati pravi čas na pravem mestu. Le tekma je bila malce drugačna kot navadno - saj je tekmovalce na progi čakala vrsta ovir, na koncu pa so morali voziti tudi okrog droga s slovensko zastavo.

In ker je bila tekma zgolj uvod v podelitev priznanj zaslužnim delavcem in tekmovalcem kluba, ki so jo na koncu pripravili v Podroštu, tudi rezultati niso bili najpomembnejši - za razliko od siceršnjih tekmovanj je tokrat zmagalo pravilo - važno je sodelovati! ● **V. Stanovnik**

Ker je bila tekma "malo za šalo malo za res", so se tekmovalci pomerili tako v vožnji naprej kot vožnji nazaj in krožni vožnji. Nekateri so prinesli tudi smuči muzejske vrednosti, za pogum pa je bilo treba popiti šilce žganega. Na startu so bili tudi Alpetourovi trenerji, z glavnim trenerjem ženskih alpskih reprezentanc Jarom Kalanom na čelu.

Najboljša Alpetourovka Nataša Bokal je bila na tekmi predvozačica, poskrbela pa je tudi, da so bili rezultati vsem na očeh.

Na koncu je Ivan Miklavc (oče našega slalomskega reprezentanta Andreja Miklavca) podelil priznanja za delo v klubu in uspešne nastope na tekmi. Med veterani so jih prejeli: Lojze Vodopivec, Slavc Stanonik in Stane Stanonik.

TENIS

ZMAGALA RADANOVIČEVA IN SEVER

Kranj, 27. aprila - Igrišča TK Kranj so bila tri dni prizorišče tekmovanja za pokal Cockta. Med dekleti se je pomerilo 17 tekmovalk, največ pa je pokazala Urška Radanovič (Velenje), ki je premagala vse nasprotnice in osvojila prvo mesto. Pri fantih sta se v finalu pomerila Jaki (Maribor) in Sever (Olimpija). Zmagal je Sever. ● **J. Marinček**

O ŠPORTU TUDI V SKUPŠČINI

Posebna delovna skupina Športne zveze Slovenije naj bi prav kmalu pripravila gradivo o položaju športnih društev in o razmerjih med društvi in oblastjo. Sedanja organiziranost športa namreč še vedno temelji na zakonu o društvih iz leta 1974, zato naj bi poslanci obravnavali nov zakon o društvih in nevladnih združenjih, ki bo podlaga novi organiziranosti v športu. Pripravljen je tudi predlog resolucije o športnem področju, ki naj bi ga že maja obravnavali v državni skupščini.

Sicer pa so prednostni projekti Športne zveze Slovenije, kot je bilo slišati na zadnji seji skupščine, poleg sprejema dokumentov o športnem podočju v skupščini Slovenije še razvrstitev športnikov po kategorijah, državno sofinanciranje športnih objektov in sodelovanje z Olimpijskim komitejem Slovenije.

Na seji skupščine so sprejeli v svoje članstvo še štiti panožne zveze: za biljard, orientacijo, navtiko in teakwon - do, tako da je v ŠZS po novem 54 panožnih zvez. ● **(vs)**

STRELSTVO

ANDREJ KNE - državni strelski prvak

V soboto in nedeljo so se na ljubljanskem strelišču pomerili za naslove državnih prvakov v streljanju s serijsko zračno puško člani in članice. V ekipnem tekmovanju so obakrat slavili predstavniki in predstavnice Maribora, najboljša posameznika pa sta bila Andrej Kne iz Kranja in Renata Oražem iz Portoroža. Slednja je s 377 krogi od 400 mogočih izenačila dosedanji rekord iz lanskega leta. Od ostalih dosežkov je treba omeniti še ekipno **3. mesto, ki so ga osvojili strelci SD Kranj in bronasto medaljo Alenke Kavar med članicami.**

Rezultati prvega državnega prvenstva Republike Slovenije:

članice ekipno (11 ekip):

1. SD "Maribor" 1090 krogov, 2. SD "Proleter" 1083 krogov, 3. SD "STT" Trbovlje 1068 krogov, 6. SD "Kranj" 1049 krogov, 7. SD "Partizan Julek" Radovljica 1408 krogov.

Članice posamezno: (51 posam.)

1. Renata Oražem - Portorož 377 krogov, 2. Ksenija Komočar - Domžale 371 krogov, 3. Alenka Kavar - Radovljica 369 krogov, 7. Andreja Malovrh - Kranj 367 krogov, 9. Darinka Smrtnik - Kranj 365 krogov, itd.

Andrej Kne

Člani ekipno (46 ekip):

1. SD "Maribor" 1112 krogov, 2. SD "Trzin" 1112 krogov, 3. SD Kranj 1109, 13. SD Škofja Loka 1096.

Člani posamezno: (178 posam.)

1. Andrej Kne SD Kranj 379 krogov, Boško Doneski 379 krogov, 3. Robi Markoja SD MIP 378 krogov, 11. Jure Frelih SD Kranj, 374 krogov, Anton Urbanč SD P. Julek Radovljica 370 krogov, itd.

Božo Malovrh

VATERPOLO

TRIGLAV BREZ PORAZA

TRIGLAV : LSK 27 : 11 (8 : 2, 8 : 4, 4 : 3, 7 : 2)
TRIGLAV : WBCT 23 : 14 (8 : 5, 5 : 3, 6 : 1, 4 : 5)

Kranjčani so zadnji dve koli bili "domačini" v zimskem bazenu Golovec v Celju in premagali goste iz Avstrije. Tako so osvojili brez poraza prvo mesto. Čaka jih še igranje v play offu, ki se začne 10. maja. Po programu, ki je že določen, jih čaka tekmovanje na štirih turnirjih. Kot zmagovalec lige naj bi bil zadnji turnir v Kranju.

V Celju je Triglav nastopil v naslednji postavi: Homovec 1, Hajdinjak 3, Košir 5, Balderman 5, Bečič 4, Čadež 3, Gantar 3, Antonijevič 3, Kavčič, Štirn 3, Peranovič 6, Štromajer 11, Troppan 5.

J. Marinček

KOŠARKA

MED DIJAKINJAMI CSUI JESENICE, PRI DIJAKIH PA GIMNAZIJA KRANJ

Kranj, aprila - Športna dvorana na Planini je bila prizorišče prvenstva srednjih šol Gorenjske v košarki. Dijaki so nastopili v treh skupinah.

REZULTATI: finale: Gimnazija Kranj : Iskra 51 : 40, Ekonomska šola : Iskra 30 : 29, Ekonomska šola : Gimnazija Kranj 46 : 52.

Vrstni red: 1. Gimnazija Kranj, 2. Ekonomska srednja šola Kranj, 3. Srednja šola Iskra Kranj, 4. Trgovska šola Kranj, 5. Kovinarska srednja šola Šk. Loka, 6. Gimnazija Šk. Loka, 7. Lesarska šola Šk. Loka, 8. CSUI Jesenice, 9. Tekstilna šola Kranj in 10. SMKŠ Kranj.

Dijakinje so dosegle naslednje izide: Gimnazija Šk. Loka : SMKŠ Kranj 48 : 5, Ekonomska šola Kranj : SMKŠ Kranj 39 : 8, Gimnazija Šk. Loka : Ekonomska šola Kranj 59 : 33, Gimnazija Kranj : Tekstilna šola 34 : 11, CSUI Jesenice : Gimnazija Kranj 33 : 31, CSUI Jesenice : Trgovska šola 33 : 30, Trgovska šola : Tekstilna šola 55 : 31, Gimnazija Kranj : Ekonomska šola 25 : 23, CSUI Jesenice : Gimnazija Šk. Loka 33 : 31. **Vrstni red: 1. CSUI Jesenice, 2. Gimnazija Šk. Loka, 3. Gimnazija Kranj, 4. Trgovska šola Kranj, 5. Ekonomska šola Kranj, 6. Tekstilna šola Kranj in 7. SMKŠ Kranj.**

J. Marinček

ŠKOFJELOŠKO KOŠARKARSKO PRVENSTVO

Škofja Loka, aprila - Končano je še eno rekreacijsko tekmovanje - tekmovanje košarkarjev. Udeležilo se ga je 9 ekip, na dveh turnirjih je vsaka ekipa odigrala po štiri tekme. Zanimivost turnirja je bila v udeležbi, saj so vse ekipe redno prišle na tekmovanje.

V finalu so se pomerile najboljše ekipe iz predtekmovanja PODEN, TRATA in TRATA VETERANI. Najmočnejši so bili igralci ekipe PODEN, ki so premagali obe vrsti, in sicer TRATO z 39 : 24 in TRATA - VETERANI s 34 : 29, drugo mesto so osvojili VETERANI TRATE, ki so bili v medsebojnem srečanju boljši za 7 košev. Za zmagovalno ekipo so igrali: brata Vujič Dragan in Milan, Tomaž Dolenc, Igor Dolenc, Jaro Kalan, Pokorn, Tomo in Boris Čajič, Krajnik.

M. Kalamar

KONJENIŠTVO

LEP USPEH BRDA

Ljutomer, aprila - Na ljutomerskem hipodromu je bila konec tedna otvoritvena dirka. V šestih točkah sporeda so se izkazali tudi Brdski konji in jahači, saj je Lojze Gorjanc (Anica) osvojil prvo mesto v dirki za 3 letnike na 1800 metrov in prvo mesto s Questorjem za 3 do 4 letnike na 1800 metrov. V dirki za 3 do 12 letnike na 1800 metrov se je izkazal še Vidic (Patonon), ki je zmagal z najhitrejšim tekom dneva 1.21,4. Tri od šestih zmag so lep uspeh Brda, saj so tekmovalci nastopali s konji domače vzreje. ● **(vs)**

ŠKOFJA LOKA SLOVENIJA JUGOSLAVIJA

SKUPŠČINA
OBČINE ŠKOFJA LOKA

ČESTITA
VSEM PREBIVALCEM
ZA PRAZNIK DELA

SKUPŠČINA OBČINE KRANJ ČESTITA
VSEM OBČANOM OB PRAZNOVANJU PRAZNIKA DELA

Elektromotorji

PODJETJE ZA PROIZVODNJO IN TRŽENJE
ELEKTROMOTORJEV IN GOSPODINJSKIH
APARATOV, d.o.o., 64228 ŽELEZNIKI, OTOKI 2

ČESTITAMO
VAM ZA 1. MAJ
PRAZNIK
DELA

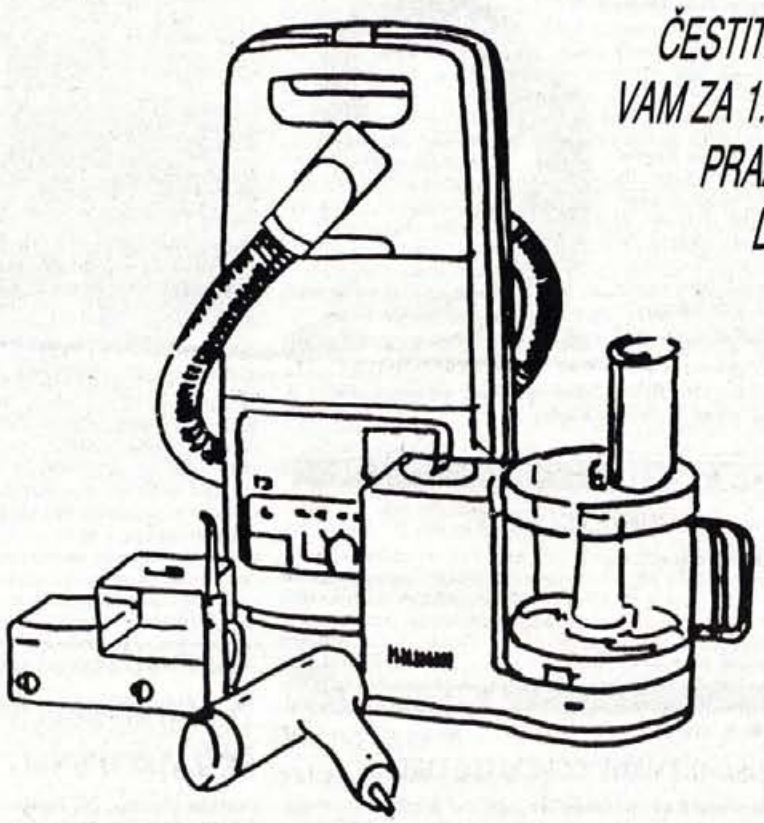

Corona

PROIZVODNJA IN TRŽENJE ELEKTRIČNIH IN PLINSKIH
APARATOV, d.o.o., 64220 ŠKOFJA LOKA, RETEČE 4

EG
ELEKTRO GORENJSKE
BLEIWEISOVA 6, KRANJ

Kokra
Kranj

avtoline
trgovina in servis d.o.o.
Prodajalna Kranj, Bleiweisova 10,
tel.: 064/216-563, 211-553

pt
POŠTA TELEGRAF TELEFON
KRANJ

jedilno rafinirano rastlinsko
Olje
CEKIN
Mercator - Tovarna olja
Oljarica Kranj

POSLOVNIM PARTNERJEM
IN DRŽAVLJANOM
ŽELIMO
PRIJETNE PRAZNIKE

domplan
Kranj, Bleiweisova 14
Tel.: 064/214-440, 211-875

GORENJSKA
MLEKARNA
KRANJ
MEGAMILK

moderni interieri
trgovsko podjetje s pohištvom in
stanovanjsko opremo SALON
POHIŠTVA KRANJ

agrotehnika
Kranj, Dražgoška 2

ETP
KRANJ
ELEKTROTEHNIŠKO
PODJETJE
KRANJ p. o.
KOROŠKA c. 53 c

Vse več tatvin hrane, pijače, oblačil, kurjave...

Revščina ni opravičilo za kraje

Janez Rihar o tako imenovanih socialnih tatvinah.

Kranj, 28. aprila - V oddelku za operativo urada kriminalistične službe UNZ Kranj, ki ga vodi Janez Rihar, so v prvih treh mesecih letos zaznali kar za tretjino več kaznivih dejanj kot v enakem času lani. Med njimi je tudi okroglo sto takih primerov, ob katere bi lahko pritisnili pečat "socialne tatvine". Te oznake kriminalisti uradno sicer ne poznajo, niti ni njihovo poslanstvo, da bi preverjali socialni položaj storilcev, to je delo drugih institucij. Vendar pa vse pogostejše kraje hrane, pihače, oblačil, drv tudi kažejo na vse večjo socialno stisko ljudi. Tako je pred dnevi dobesedno pretresljivo izzvenela vest o delavki iz škofjeloške tovarne, ki je v oplemenitilnici odrezala s stroja dva kosa tkanine in ju spravila v torbo, da bi ju odnesla domov. Tovarno je okradla za bore tri tisočake. Je bilo vredno sramote? Revščina je družbena sramota, ni pa opravičilo za kraje.

»Če si človek nečesa z denarjem, ki ga ima, ne more privoščiti, pač ne kupi, se odpove, ne pa krade,« pravi Janez Rihar. »Žal se nekateri težko sprijaznijo z odpovedovanji in ker denarja nimajo (dovolj) za vse potrebe in želje, kradejo. Zlasti zaskrbljujoč postaja ta pojav med mladino in otroki. Starostna meja storilcev se nenehno znižuje, tačas se spodnja vrti okrog deset let. Pri mladih je problem zlasti v tem, da jim starši ne morejo več dajati tolikšne žepnine kot pred leti, zato preprosto kradejo. Žal ne samo hrano, sladkarije, ampak tudi alkohol, kozmetiko, oblačila. Čudim se, da starši ne pogledajo, kaj otroci prinesejo domov, ne posumijo, vprašajo.«

V prvih treh mesecih je bilo na Gorenjskem kar 94 tatvin avtomobilskih delov, od motorjev, menjalnikov, šip, gum, skratka, marsikateri avto je bil čez noč povsem razmontiran. Tatovi, ki jih doseže roka pravica, so različnih starosti, od mladoletnikov pa tja do nekako 40. leta. Tatvine te vrste imajo lahko element socialnih tatvin. Storilec se noče odpovedati dobrini, krade, da bi prodal naprej in z denarjem kupil, kar si je zamislil.

Zadnje čase se pojavljajo tudi tatvine kokoši, zajcev, perila z balkonov. To je resen znak revščine, takšne kraje so pred dvema desetletjema že izginile, zdaj se spet vračajo.

Umetne juhe, vegeta...

»Če že govorimo o socialnih tatvinah, potem je treba vedeti, da so med tatovi ze znani nepoboljšljivi tatovi za nekatere pa verjamem, da so res v hudi socialni stiski,« pravi Janez Rihar. Pove, da je skoraj 80-letna ženica v trgovini ukradla za 240 tolarjev umetnih juh, druga zavojček vegete, znani brezdelnež je zmaknil hlebec sira, iz trgovin izginjajo otroška oblačila, igrače, nekdo je skušal mimo blagajne pretihotapiti dve majonezi, vegeto in kos mesa, dva otroka sta kradla radirke, gimnazijka ličila, osnovnošolka sladkarije, študentka salamo in puding, med pogostimi vlomi v kleti izginja različna hrana in pijača, izginja bencin iz avtomobilskih tankov, nafta (za ogrevanje) iz delovnih strojev...

Bolj kot kraje takšnega blaga so za obsojanje kraje žganih pijač. Tem bi se pač lahko odrekli. Pijača izginja iz trgovin, gostinskih lokalov, hišnih shramb, pogosto so tatovi zelo mladi ljudje. Prav za mladino in otroke so značilne tudi kraje denarja in oblačil po garderobah, kraje embalaže od steklenic, ki jo nato prodajo v trgovini za prvim vogalom. **»Zanima me, koliko staršev danes upa v hčerino, sinovo sobo, pregledat omare, vprašat, od kod to in ono. Če že, se najbrž zadovoljijo s pojasnilom, da si je sposodil, sposodila od sošolke, sošolca.«**

»Alkohol je, tudi med mladoletniki, bolj pereč problem kot mamila,« trdi Janez Rihar, **»žal se ga nihče resno ne loteva. Prinesel ga je tudi čas, v katerem je zraslo ogromno novih lokalov, diskotek. Za to policija ni pristojna, inšpekcijske službe bi morale biti pri nadzoru učinkovitejše. Osnovna pa je seveda spet družina.«**

Opita mladež iz objestnosti zganja različne traparije. V oddelku za operativo urada kriminalistične službe za Gorenjsko so letos zabeležili kar 122 primerov poškodovanja tuje stvari. Storilci so večinoma prav mladoletniki. Razbijajo prometne znake, šipe, luči, avtomobile. Med njimi je malo starejših, ki to počno iz drugačnih vzgibov kot objestnosti, praviloma iz maščevanja do lastnika. ● **H. Jelovčan, foto: P. Kozjek**

Kako je bil Igor Vakaj po nedolžnem "namočen" v ledenomrzlo Soro

Nisem verjel, da je kaj takega mogoče

B. Š. in J. B. sta ugrabila domnevnega tatu, ga pretepala in tri četrt ure potapljala v reko, da bi priznal vlomno tatvino.

Škofja Loka, 28. aprila - Sredi meseca so nam gorenjski kriminalisti posredovali podatke o "kavbojskem" obračunu, ki se je dogajal na starega leta dan v Škofji Loki. B. Š. in J. B. sta ugrabila I. V., hotela od njega zvedeti, kam je skril ukradene predmete, ga pretepla in potapljala v ledenomrzlo Soro. Izpustila sta ga šele po dveh urah in pol, ko naj bi jima "vse" priznal. Žal je pri posredovanju podatkov prišlo do zmote; I. V. ni kradel, prave tatove so že prijeli, ovadili pa tudi oba nasilneža, so pojasnili kriminalisti. Povedali so tudi ime žrtve. 26-letnega Igorja Vakaja smo zmotili med popravljanjem čevljev v škofjeloški Švedri. Brez obotavljanja je povedal, kako je bilo.

»Bilo je na Silvestrovo, ko sta me doma iskala B. Š. in J. B. Oba poznam. Eden je mesar, drugi prijatelj mojega sodelavca. Kot mi je oče kasneje povedal, jima je dejal, da sem pri prijatelju, ki sem ga pomagal seliti v drugo stanovanje. Ravno smo začeli silvestrovati, ko sta pozvonila v prijateljevem stanovanju. Prijatelj je šel ven, želela sta mene. Ko sem ju vprašal, kaj je, sta me povabila ven, češ da se moramo nekaj pogovoriti. Nič hudega sluteč sem šel z njima iz četrtega nadstropja. Že v drugem sem jih dobil. Priletel sem v zid, nakar sta me še obrcala. Spodaj sta me dobesedno vrgla ven. Vsega omamljenega sta me strpala v avto in odpeljala k Sori pri puštalskem igrišču,« pripoveduje Igor Vakaj.

Nasilneža sta ga hotela prisiliti, da bi priznal krajo pip iz hiše enega od napadalcev. **»Še danes ne vem, kje je njegova hiša. Me tudi ne zanima. Tri četrt ure sta me tunkala pod vodo. Ves čas sem trdil, da ničesar ne vem, onadva pa sta samo tulila: "Kje so kljuke? Kje so pipe?" Že pred blokom sem jima predlagal, da bi poklicali policijo in razčistili, nista hotela.«**

Ko sta možaka sklenila, da je tunkanja dovolj, sta Igorja Vakaja peljala k enemu od njiju domov, da bi ga preoblekla v suha oblačila. Tedaj so prišli policisti. Podhlajenega in pretepenega Igorja Vakaja so najprej odpeljali v škofjeloški zdravstveni dom, od tam pa v Klinični center v Ljubljano.

»Med mrcvarjenjem sem izgubil verižico, uro, nekaj denarja, po žepih je bilo polno peska. Še lep čas po tem sem hodil naokrog ves podplut, opraskan, glavo sem imel prebito s kamnom. Če sta se mi opravičila? Ne. Le žena od enega je prišla k nam domov, se hotela opravičiti, v isti sapi pa moji mami razlagala, da sem možu strgal obleko in uro. Kot da bi jaz njega vlekel dol, ne onadva mene! Kako sem se takrat počutil? Priznam, bilo me je strah. Ne bi verjel, da je človek zmožen česa takega,« pravi Igor Vakaj in upa, da je bila to zanj prva in zadnja izkušnja te vrste. ● **H. Jelovčan**

Policiste tepejo

Kranj, 28. aprila - Primerov, ko se (pijani) kršitelji zakonov s pestmi lotevajo mož v modrem, je vse več. Tako sta pred dnevi prometna policista na Koroški Beli ustavila voznika, 51-letnega Franca P., ki je bil očitno pijan. Ko sta od njega zahtevala dokumente, ju je začel zmerjati z imeni, ki jih ne kaže ponavljati. Nato je korenjak stopil iz avta, se opotekal po parkirišču pred trgovino, eden od policistov mu je celo pomagal, da se je naslonil na ograjo. V zahvalo ga je Franc P. obrcal. Na vse načine se je otepal, ko sta ga policista spravljala v modro-beli golf, enega je zadel v arkado. Končno sta ga dostavila na policijsko postajo, kjer pa se možak še ni umiril. Policisti so na pomoč poklicali njegovega sina.

Drug primer pa je iz Tržiča. Okrog pol devetih zvečer je 19-letni Boštjan H. iz Bistrice brez vzroka, iz očitne pijanske objestnosti, na Partizanski cesti razbil tri šipe in napadel tri ljudi. Ko so prišli policisti, se je nameraval lotiti tudi njih. Končno ga je eden le obvladal in odpeljal na policijsko postajo. Tudi tam je mladenič začel razbijati, žaliti, izzival k dvoboju, enega udaril v obraz, ob drugem udarcu pa razbil še šipo. Ovaden je dveh kaznivih dejanj: napada na uradno osebo in poškodovanja tuje stvari. Mladeniča policisti poznajo že od prej, do jutra, ko so ga zadržali, se je uspel malo umiriti. ● **H. J.**

Niz manjših tatvin

Kranj, 28. aprila - Med prazniki so policisti in kriminalisti raziskovali več manjših tatvin. Tako je neznanec ponoči s stene biteja ŠD Zarica v Kranju snel parabolo satelitske antene, iz parka na Gorenjski cesti v Radovljici je prek noči zginilo 28 sadik pušpana, mož lastnice trgovine Taja na Zlatem polju je pri kraji zalotil nekdanjo prodajalko, ki je za "spomin" obdržala ključ, kranjski policisti pa so zasačili tudi 18-letnega S. Š., katerega specialnost je bila kraja avtomobilskih delov. Njegov vrstnik, B. U. iz Besnice, je na dvorišču mehanične delavnice na Primskovem iz juga odmontiral menjalnik, očitno lačen Jeseničan je iz shrambe kantine ŽJ na Javorniku ukradel za 12.000 tolarjev salam, klobas, cigaret, čokolade, prav svojevrstno objestnost pa so pokazali mladi Golničani Marko D., Tomaž K. in Andrej C. Potem ko so z dvorišča "sunili" fička, so se z njim odpeljali proti Goričam, ga zaletavali drevje, poskakali, razbili, skratka, docela zmaličili. ● **H. J.**

Že drugič po nekaj letih

V potoku Vašca poginile vse ribe

Po prvih ocenah je škode za najmanj 800 tisoč tolarjev. Ribiči domnevajo, da gre za škropivo

Cerklje, 26. aprila - "Totalni pogin rib v potoku Vašca, ki sodi v vode, s katerimi na Cerkljanskem območju gospodari pododbor Pšata Ribiške družine Bistrica Domžale, smo imeli pred petimi, šestimi leti. Šele po nekaj letih si je voda tako "opomogla", da smo jo z gospodarjenjem in vlaganji rib spet oživili. Zdaj pa smo spet priča totalnemu poginu," je v soboto povedal nekdanji predsednik pododbora Gojo Kern, ki nas je v petek zvečer prvi obvestil o poginu vseh rib v potoku Vašca v dolžini najmanj pet kilometrov.

V soboto dopoldne: 646 potočnih postrvi. Končna številka pa je 1551 in najmanj 1500 manjših od pet centimetrov.

Malo po 15. uri v petek so otroci obvestili nekatere člane pododbora Pšata Ribiške družine Bistrica Domžale, da so v potoku Vašca poginjene ribe. Potok ima to ime od Češnjevka, kjer se združita potoka Plevnjek in Viršca (oba izvirata vsak na eni strani Adergasa), do Zgornjega Brnika, kjer se potem združi s potokom Reka, ta pa se potem med Komendo in Mostami izliva v Pšato. Takoj je bilo obveščeno vodstvo družine, ribiško-lovski inšpektor, Uprava za notranje zadeve, cerkljanska policijska postaja in na več mestih so bili vzeti tudi vzorci vode.

Žalostno delo za člane ribiške družine oziroma pododbora pa se je potem začelo v soboto zjutraj, ko so ugotavljali, da so v potoku poginile vse potočne postrvi (in z njimi tudi vse druge vodne živali) od Adergasa do Zgornjega Brnika v dolžini najmanj pet kilometrov. Žalostna slika se je kazala na vsakem koraku ob potoku, v katerem je bilo polno manjših in večjih rib in med njimi tudi raki. Izvor pogina je bil kakšnih sto metrov pod izvirom potoka Plevnjek v Adergasu. Domnevajo, da gre za škropivo in neodgovorno ravnanje (ali pranje posode). Končno oceno in krivca pa bo pokazala analiza vode in rib, ter preiskava terena.

Že samo na ribah, gre za gojitveni in deloma tudi lovni potok, bogat po potočni postrvi, je neprecenljiva. Hiter izračun, ki smo ga naredili v soboto na terenu, je bil, da je po sedanji tržni vrednosti potočne postrvi, škoda okrog 800 tisoč tolarjev ali več. Predsednik družine **Rajko Bajc** je ob tej priložnosti poudaril, da je pododbor s člani na Cerkljanskem po zadnjem poginu pred leti zares dobro gospodaril in s stalnimi vlaganji rib, da je potok spet oživil. **"Zdaj bo Vašca spet nekaj let mrtva voda, saj je v njej poginilo vse živo."** Razočaran je bil tudi gospodar družine **Marjan Peterka,** ki se je minuli teden soočil že z drugim totalnim poginom na območju družine. **"Pred dnevi so bile z Endrinom (v proizvodnji pri nas ni že od 1980. leta) zastrupljene vse ribe v potoku Nevljica pri Domžalah"**

Ribiški čuvaj in gospodar voda na območju pododbora Pšata **Marjan Zupan** je s člani, ki so pobirali ribe iz potoka, naštel do 11. ure dopoldne 646 potočnih postrvi različne dolžine. Končni podatek v nedeljo zvečer pa je bil grozljiv: **"Iz potoka smo pobrali in zakopali 1551 potočnih postrvi večjih od 5 centimetrov in med njimi več kot 50 tudi več kot 40 centimetrov dolgih. Manjših od 5 centimerov nismo pobirali, ocenili pa smo, da jih je tudi okrog 1500. Našli pa smo tudi poginjeno vidro, dva ptiča - kosa, precej piškurjev in rakov jelševcev ter žab. Škoda je ogromna. Precej natančno pa smo opredelili tudi mesto, kjer je domnevni "izvor" masovnega pogina. V bližini so sadna drevesa in kaže, da je šlo za škropljenje."**

Že pred leti, ob masovnem poginu, smo se spraševali, ali nas bo izučilo, da je riba dokaz zdravega, čistega okolja, vode, življenja... Ribiči na Cerkljanskem so takrat upali, da se takšen dan na njihovem območju ne bo več ponovil. Žal pa je bil tokrat minuli petek še bolj črn kot takrat. ● **A. Žalar**

Čigavo je nakradeno?

Policisti so pri znanem kranjskem nepridipravo odkrili pravcato "skladišče" nakradenega blaga. Ker ne uspejo ugotoviti, komu pripadajo predmeti na posnetku, vabijo njihove prave lastnike, naj se oglasijo na policijski postaji v Kranju.

Minuli teden je bilo na gorenjskih cestah več hudih prometnih nesreč. Dva človeka, oba na magistralki pod Ljubeljem, sta bila ob življenji. Tudi gore so v soboto zahtevali dve smrtni žrtvi.

VARNOST = TRDNOST = VARNOST KRANJ.

Vgrajujemo in vzdržujemo:

ALARMNE, PROTIVLOMNE NAPRAVE (žične in brezžične), TREZORJE, RADIJSKE ZVEZE (brezžične) PO VSEJ GORENJSKI IN DO LJUBLJANE

Posebej varujemo:

PREVOZE GOTOVINE, DRAGOCENOSTI, NEVARNIH SNOVI, VAS OSEBNO, VAŠE DOMAČE, ZAGOTAVLJAMO SPREMLJAVO PRI SPECIALNIH PREVOZIH...

varnost p. o.

podjetje za varovanje premoženja

KRANJ

NAŠ TELEFON: (064) 212-726
NAŠ TELEFAKS: (064) 214-558

Pretresljiv samomor

22. aprila ob 11.40 se je na policiji v Bohinjski Bistrici oglasil domačin. Povedal je, da je pred svojo hišo našel del desne človeške roke. Kriminalisti so takoj odšli na kraj, dobili roko, 50 metrov stran pa še močno razmesarjeno truplo 25-letnega fanta iz Bohinjske Bistrice. Ugotovili so, da je storil samomor z ročno bombo, ki jo je aktiviral in legel nanjo. Bombo mu je dal prijatelj, ki jo je dobil od svojega bratranca iz Varaždina.

Nezgoda s padalom

V nedeljo se je po spustu z jadralnim padalom hudo ponesrečil 51-letni Štefan Pesjak iz Radovljice. Ko je pristal pri Smokuču, je veter podrl padalo nanj, s hrbtom je udaril ob kamen na tleh.

MI VAM VI NAM

Naročila za objavo sprejemamo vsak dan od 6.30 do 17. ure osebno v oglasnem oddelku (Bleiweisova 16 v Kranju) ali po **telefonu 217-960, 218-463 in 211-860.** Besedilo Vašega sporočila lahko pošljete tudi po **telefaxu (215-366 ali 213-163).** Objave za torkov Gorenjski glas sprejemamo do ponedeljka do 12. ure, za petkovo številko pa do četrtka do 12. ure. Sodelujte z nami - uspeh bo Vaš!

IMATE TEŽAVE S SLUHOM? - GATTON INTERNATIONAL d.o.o. vam nudi slušne aparate SIEMENS (tudi najnovejši model TRITON 3000 - računalniško programiran) vsak četrtek od 13. do 18. ure v ART OPTIKA, Bleiweisova 18, Kranj in v TA MERIDIAN, Jesenice, Čufarjev trg 3, vsak ponedeljek od 14. do 17. ure. Informacije od 18. do 20. ure po tel. (064) 73-313!

• telefonske centrale, sekretarske garniture •

• klasični in brezvrvični telefoni •

• iskalniki oseb, prenosni telefoni •

• osebni računalniki in mreže •

• modemi, oprema za prenos podatkov •

• celovite rešitve telekomunikacij •

• leasing opreme •

Naš novi naslov je:

Teling
Teleinformacijski sistemi in storitve, d.o.o., Kranj
61000 Ljubljana, Josipine Turnograjske 6
Telefon: (061) 152 822, Telefaks: (061) 219 634

TELING
Novo ime s tradicijo
ISKRATELEKOM

(061) 152 822
Vse, kar potrebujete za dobre komunikacije

JELOVICA

gidor
Gorenja vas, p.o.

razpisuje prosto delovno mesto

VODJE RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA

Kandidat mora izpolnjevati sledeče pogoje:
- visokošolska izobrazba in 2 leti delovnih izkušenj
- višješolska izobrazba in 3 leta delovnih izkušenj
- srednješolska izobrazba in 5 let delovnih izkušenj

Strokovna izobrazba ekonomske ali komercialne smeri.
Delovne izkušnje se upoštevajo, če so pridobljene na enakih ali podobnih delovnih mestih. Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite z oznako "za razpisno komisijo" na naslov: GIDOR Gorenja vas p.o., 64224 Gorenja vas 81, v 8 dneh po objavi.
O naši odločitvi vas bomo obvestili pisno v 30 dneh po poteku roka za prijave.

inštalacije p.o.

ŠKOFJA LOKA, Kidričeva c. 55

Objavlja prosta dela in naloge:

DVEH VODOVODNIH INŠTALATERJEV

Kandidati morajo poleg splošnih, izpolnjevati še naslednje pogoje:
- končana IV. stopnja strojne smeri - monter vodovodnih inštalacij
- tri leta delovnih izkušenj

Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na gornji naslov.
O izbiri bodo kandidati obveščeni v 8 dneh po sprejemu ustreznega sklepa.

MALI OGLASI

☎ 217-960

APARATI, STROJI

Prodam električni MEŠALEC za gnojnico in PUHALNIK za seno, ☎ 401-249 5375

Ugodno prodam malo rabljeno KOSILNICO BCS (italijanska). Šibic, Dobropolje 3, Brezje

Prodam MOTORNO ŽAGO Dolmar, 30 cm. Cena 230 DEM. ☎ 401-275

Prodam KULTIVATOR - Panoja - 235 z enojnim valjem. ☎ 47-604, Sp. Duplje 71

Šivalna industrijska STROJA enoigelnega in dvoigelnega, ter luknjičarko in gumbničarko, prodam ☎ 56-010 5383

Prodam TRAKTOR IMP 539 s kiper prikolico, Bolka, Predoslje 22, ☎ 241-097. 5399

Prodam nov brezžični TELEFON Sanyo, ☎ 70-738 5403

Prodam COMMODORE 64 za 250 DEM in vcr, ☎ 633-488 5415

Prodam GLASBENI STOLP Fisher Parmarantz, ☎ 46-036 5417

Servis in popravilo PRALNIH STROJEV, pridem takoj. Intihar, Lancevo, 63, ☎ 74-809 5426

Ugodno prodam 50. litersko hladilno SKRINJO, ☎ 215-124 5427

Novi TROSILEC hlevskega gnoja TG 42, Tehnostroj, prodam ali menjam za rabljenega, ☎ 061/372-168 5434

Prodam betonski MEŠALEC A 25 W, brez motorja, ☎ 412-438 5446

GRADBENI MATERIAL

Betonsko strešno OPEKO "folc" ugodno prodam, v večjih in manjših količinah. ☎ 061/712-148 5316

Zelo ugodno prodam nova OKNA KLI Logatec, 1 komad 60 x 60, 2 komada 100 x 140, 1 komad 210 x 140 in nov servirni VOZIČEK M9 iz programa Servus, podjetja Novoles. ☎ 75-130

Prodam lesene STEBRE za kozolec. ☎ 401-308

TALES
POLETNE ŠOLE ZA OSNOVNOŠOLCE
(angleščine, nemščine, astronomije, geologije, likovna kolonija plesna kolonija)
Informacije: 064/218-070

IZOBRAŽEVANJE

Dipl. ing. POUČUJE matematiko, fiziko in kemijo. ☎ 221-711 int. 613 do 16. ure in 217-817 po 16. uri. 5152

AVTO ŠOLA ing. HUMAR

ORGANIZIRA **TEČAJ CESTNOPROMETNIH PREDPISOV** v kranjski gimnaziji
začetek tečaja bo v ponedeljek.
4. 5. 1992, ob 18. uri
VOZILI BOSTE NA SODOBNIH VOZILIH R 5, GOLF in motornem kolesu YAMAHA
☎ 311-035

jedilno rafinirano rastlinsko olje
CEKIN

GORENJSKI GLAS in RADIO TRIGLAV JESENICE

NEKAJ - VSE (ali nič)

Za štiri tekmovalce v studiu Radia Triglav in štiri doma ob telefonih bo v soboto, 2. maja, med 16.45 in 18. uro napeto, saj bodo v oddaji "Nekaj - vse (ali nič)" tekmovali za lepe nagrade. Znanje jim namreč lahko prinese nagrade v vrednosti 6.000.- tolarjev (vsakemu, da ne bo pomote). Tekmovalce za tokratno oddajo, ki jo skupaj pripravljata Radio Triglav Jesenice in Gorenjski glas, smo izžrebali 18. aprila v tomboli "Ugani številko". Vabimo Vas, da se tudi Vi prijavite za sodelovanje - še posebej vabimo k sodelovanju v studiu, "v živo", v oddajo. Za najbolj korajžne, ki se bodo odločili in pridružili Branki Smole ter Dragu Ronnerju v studiu Radia Triglav, bomo pripravili posebno presenečenje.

PRIJAVNICA - "NEKAJ - VSE (ali nič)"
Prijavljam se za sodelovanje v kvizu Radia Triglav Jesenice:

- priimek in ime _____

- naslov _____

- sodelovati želim: v studiu preko telefona

(obkrožite) (moja telef. številka) _____

Pošljite na: RADIO TRIGLAV JESENICE, 64270 JESENICE

GENERALNI POKROVITELJ:

Zois ZOIS D.O.O. RADOVLJICA
KMETIJSKA TRGOVINA
Titova 68, Jesenice

Zois ZOIS D.O.O. RADOVLJICA
TRGOVINA Z GRADBENIM MATERIALOM
Lancovo 7/c

Kvalitetne inštrukcije iz matematike za vse stopnje. ☎ 311-819

LOKALI

V centru Šk. Loke oddam LOKAL. Pogoj: odkup inventar. ☎ 620-882 5370

V Lescah oddam v najem GOSTINSKI LOKAL. Možen odkup opreme. Begunjska 2, Lesce, ☎ 725-833, popoldan

OBLAČILA

Prodam 2 beli dekliški obhajilni OBLEKI, dolgi. ☎ 74-029 5379

Ugodno prodam lansko leto kupljeno uvoženo BELO POROČNO OBLEKO z vsemi dodatki, št. 40, enkrat rabljeno. ☎ 70-524

Prodam novo belo poročno OBLEKO, številka 38, uvožena, ☎ 802-520 5391

OSTALO

SADIKE BRŠLJINK, prodam po 50 SLT/kom. Konc, Mošnje 37, Radovljica.

Ugodno prodamo nove CISTERNE za tekoča goriva TIPP B-C 3/1980. Informacije po ☎ 81-291, vsak delavnik dopoldne 5460

V NEDELJO, 3. maja 1992 PRIDEM S POTONKLNI 8 delovni in iz filca) NATIKAČI na Florjanov sejem v Srednjo vas pri Bohinju - pred mesarijo. Pridite!

Iščem POSOJILO 5.000 DEM za pol leta. Šifra: VISOKE OBRESTI + GARANCIJA

Prodam leseno BARAKO 6 x 4, ☎ 422-006 5381

Prodam smrekove DESKE, PLOHE in GAJBICE, ☎ 421-441 5386

BRŠLINKE, SLOVENKE, VODENKE, FUKSIJE, ugodno prodam. Novak, Prebačevo 31, Kranj - Vrtnarstvo. 5394

Bakren KOTEL za kuhanje žganja, 80 litrov, prodam, ☎ 620-880 5407

OVERLOCK Pfaff-entlarico novo, prodam, ☎ 215-650 5416

Oddam TEHNIČNO TRGOVINO med Kranjem in Predvorom. ☎ 312-385 5422

GORENJSKI NAGELJNI - rdeči in roza - na prodaj. Štrukelj, Begunjska 6, Tržič, ☎ 50-218 5424

PRIDELKI

Prodam SENO, OTAVO in DRVA. ☎ 621-662

Prodam semenski krompir, Zadraga 18, Duplje 5431

Prodam SENO in OTAVO. ☎ 401-057

Prodam semenski KROMPIR Pentland. Podbrezje 14, ☎ 70-327

Ugodno prodam večjo količino semenskega KROMPIRJA desire, lanski uvoz. ☎ 57-141

Prodam smenski KROMPIR dessire om hrastove PLOHE, ☎ 401-311 5447

Prodam semenski KROMPIR dessire, rezi, pentland od lanskega uvoza. Jeglič Podbrezje 192, ☎ 70-202 5448

Prodam SENO. ☎ 68-059 5457

POSESTI

V bližini Kranja prodam zazidljivo vikend PARCELO, 490 kvad. m. ☎ 213-826 5299

Na lepem mirnem kraju, blizu Sorice, prodam HIŠO 7 x 9 metrov. ☎ 67-077

Prodam vrtno UTO 210 x 190 cm, primerno za vrtičkarje. Golniška 23, Mlaka - Kranj, ☎ 218-950

Na Letencah prodam 9.794 kvad. m. gozdne površine. Savska c. 2, Kranj, stanovanje 12

Prodam GARAŽO v garažni hiši v Vrečkovi ul. ☎ 211-366

POZNANSTVA

Iščem življenjskega PARTNERJA srednjih let, brez obveznosti. Šifra: SREČA 5373

Sem vdova 57 let, želim spoznati VDOVCA s hišo, nealkoholika, nekadilca iz okolice Bleda. Šifra: CVETOČA POMLAD 5405

RAZNO PRODAM

Prodam CIPRESE različnih velikosti in srebrne smreke, ☎ 323-141 5364

Ugodno prodam dve CAMP PRIKOLICI Adria 410 Q, še zelo noti in TABBART 350, starejši letnik. ☎ 401-069

Prodam SENO in PAJKA na 2 vreteni. ☎ 217-526

Prodam termoakumulacijsko PEČ, 150 kom. cementno sivega STREŠNIKA Novo Mesto in Niški KASETOFON, cena po dogovoru. Pungart 9, Škofja Loka, ☎ 633-236 5401

Kupim PASTIRJA, KOZO, TELIČKA, PURANE ter prodam ZAJCE, pol HIŠE, SADILEC krompirja, VOZ "fjakar", PLUG in razno. Oddam STANOVANJE. Iščem POMOČ na kmetiji in v gostilni. ☎ 78-572, Bled 5458

STAN. OPREMA

Prodam rabljeno kopalniško opremo: NITOŽELEZNO KAD, 2 LIJAKA, 2 PIPI in ostalo. ☎ 312-527 po 16. uri.

Prodam ENOSED in rezteglјiv ENOSED. ☎ 211-817 5085

VRTNE GARNITURE, 15 miz, 36 stolov (model Brioni) po polovični ceni, prodam, ☎ 328-688 5390

VELIKA IZBIRA BLAGAJN
SHARP
TRIMMEL
BAHNHOFSTR. 55
CELOVEC

ŠPORT

Prodam MIZO za namizni tenis, zložljivo in na kolesih. Svetina, Alojza Travna 23, Jesenice. ☎ 85-485 5372

STORITVE

J & J, TV, VIDEO, HI-FI servis. Smlednička 80, Kranj, ☎ 329-886. 4439

Izdelujemo zložljive STOPNICE z dvojnim pokrovom, pomeri, in notranje pohištvo. Kranj, Jezerska c. 8, ☎ 242-772

ČISTIM itison, sedežne garniture ipd. ☎ 311-139 4687

EMAJLIRANJE, kopalnih in tuš kadi z uvoženim materialom. Garancija 2 leti, ☎ 66-052 5380

Striženje OVAC na vašem domu opravim kvalitetno in hitro, ☎ 44-059 5421

VODOVODNE INŠTALACIJE VSEH VRST, tudi manjša popravila, ☎ 218-427 5433

Avto šola JURE
v Kranju in Tržiču

JURE

Organiziramo tečaj CPP A in B kategorije 4. 5. 1992, ob 18. uri

Izkoristite ugodnosti, ki vam jih nudi Avto šola JURE

Inf. po telefonu: 241-480 ali 51-864

STANOVANJA

GARSONJERO, novejšo, 13 kvad. m. + garažni boks v Železnikih, centralna kurjava, pritličje, v račun vzamem avto ali zamenjam za manjšo, večjo v Škofji Loki, Kranju, Medvodah. ☎ 621-191 5387

Dvosobno družbeno STANOVANJE menjam za dve manjši, Planina 3, prvo nadstropje, ☎ 325-231 5389

Družbeno GARSONJERO v Šorlijevem naselju, centralna kurjava, pritličje, menjam za enako ali večje z možnostjo odkupa. ☎ 064/213-854, dopoldan, Urša 5418

Oddam enosobno STANOVANJE v Kranju, cena 250 do 300 DEM, eno letno predplačilo, ☎ 324-406 5430

Najamem GARSONJERO ali SOBO v Kranju, ☎ 41-513 v sredo po 15 uri. 5445

Oddam 2 - sobno stanovanje, enoletno predplačilo. ☎ 50-172 5451

VOZILA DELI

Prodam Z-101, letnik 1986, registriran do aprila 1993. ☎ 70-542

Po delih prodam FORDA ESCORT-a, letnik 1972, ☎ 52-208 5396

Prodam obnovljeni MOTOR Z 750 in rezervnee dele za Z 750, ☎ 65-488 5440

VOZILA

Ugodno prodam FIAT 126 P, letnik 1981, registriran do 9/1992. Ogled v soboto in nedeljo. 5196

Prodam JUGO 45, letnik 1988. Lahovče 4, Cerklje. 5240

GOLF JL, letnik 1980, registriran, prodam. ☎ 329-061

Prodam Z 750. ☎ 70-372

Prodam FIAT TIPO DGT, letnik 6/1990. ☎ 57-313

RENAULT 14, registriran za 1 leto in LANCIA Beta, prodam. ☎ 241-178

Prodam MERCEDES 190 D, letnik 1984 in JUGO 45, letnik 1989. ☎ 621-211

AUDI 100 5 E, letnik 1978, prodam. Britof 91, Kranj

Ohranjeno Z 101 GTL, letnik 1986, registrirana do 2/1993, prodam. ☎ 328-291

CITROEN CX, letnik 1979, generalno obnovljen, registriran do avgusta 1992, prodam. ☎ 52-255

Prodam osebni avto ŠKODA 105 S, letnik 1982, registriran do 29.12.1992. ☎ 861-377 5369

Prodam JUGO Skala 55, letnik oktober 1988, registracija do oktobra 1992. ☎ 327-227 5374

Prodam ZASTAVO 126 P, letnik 1982, cena 1.100 DEM, ☎ 74-118 5377

Prodam VW 1500, letnik 1970, ☎ 75-636 5378

Ugodno prodam ZASTAVO 750 SC, letnik 1978, registrirana do 27. 6., cena 6.000 DEM, ☎ 51-423

Prodam JUGO 45, letnik 1984, karamboliran, ☎ 52-187 5392

Prodam popolnoma nov AVTO, bele barve, znamke TAVRIA 1100 kvad. m., pet prestav, za 6.500 DEM, ☎ 064/89-052 5393

Prodam RENAULT 4, prevoženih 74.000 km., letnik 1987, Gregorc, Bohinjska Bela 8 5397

Ugodno prodam SUNBEAM 1600, letnik 1976 in FIAT 126 P, letnik 1979, ☎ 75-591 5404

Prodam ZASTAVO 750, letnik 1984, ☎ 67-210 5409

Prodam dobro ohranjen zaprti VW KOMBI, TRANSPORTER dizel, letnik 1984, Križnar Alojz, Naklo, Ulica Pavle Medetove 23. 5413

Prodam JUGO 45 A, letnik 1987, prevoženih 28.000 km., ☎ 217-743 5414

Prodam ZASTAVO 850, letnik 1985, prevoženih 75.000 km, ☎ 74-180 5425

Prodam JUGO 45, letnik 1989, ☎ 79-603 5428

Prodam ZASTAVO 750, letnik 1979, Golmajer Pavel, Spodnja Bistrica 10, Tržič. 5439

Ugodno prodam ZASTAVO 750 CT, letnik 1978, registritana do 27/6, cena 600 DEM, ☎ 51-423 5441

DIANA 6, AMI 8, poceni rabljeni deli in odkup nevoznih vozil CITROEN, ☎ 691-946 5444

OPEL Kadet 1.3 Limuzina, letnik 5/1989, registriran do 3/1993, popoldan. Teraž, Žlebe 1/n, Medvode 5452

ZAPOSLITVE

GORENJSKI GLAS v sodelovanju z ZAVODOM ZA ZAPOSLOVANJE objavlja preglednico potreb po delavcih oziroma prostih delovnih mestih. Napisana je na osnovi uradnih prijav gorenjskih organizacij in delodajalcev. Bralce obveščamo, da smo pri sestavljanju upoštevali zlasti tale načela: a) vključili smo samo mesta, za katera so organizacije in delodajalci izrazili željo po sodelovanju z zavodom. b) zapisali le nazive poklicev, pri čemer lahko kandidati preberejo ostale pomembne podatke na oglasnih deskah zavoda v vseh gorenjskih občinah (o številu delovnih mest, organizacijah in delodajalcih, pogojih za zasedbo in podobno), c) upoštevali le nove prijave aktualne na dan objave, kar pomeni, da je celotna slika razvidna iz izvirne preglednice, objavljene v prostorih zavoda. Opozarjamo tudi, da kandidate izbirajo organizacije oz. delodajalci; zavod za zaposlovanje pri tem nima neposrednega vpliva. Radovljica: TESAR opažev, TESAR, ZIDAR, NATAKAR, KNJIŽNIČAR, ZDRAVNIK. Tržič: strojni OBDELOVALEC kovin. Iskalce zaposlitve hkrati obveščamo, da lahko pri nas pregledajo še objave za začasna in občasna dela - kakor nam jih pač sporočajo uporabniki.

Iščemo 1 ali 2 NATAKARICI, za delo v CAFFE-LOTTE, v Železni Kapli, v Avstriji. Izmenični delovni čas (torek - prosto). ☎ 9943 4238/750 ali 9943 4238/8177 5076

Zaposlimo 2 simpatični dekleti za DELO v strežbi. Šifra: DAMA

Zaposlim 2 TESARJA ali MIZARJA za terensko delo, z B kategorijo. Seljak Alojz, Preddvor 113

Iščemo nekajurno vsakodnevno POMOČ PRI NEGI OSTARELE OSEBE v Zasipu pri Bledu. Kličite na ☎ 77-609, od 17. do 19. ure

Redno in honorarno zaposlimo NATAKARJA ali NATAKARICO, in fanta za peko pizz. ☎ 52-055 5322

V KAVA - BARU, zaposlimo mlado, urejeno dekle za strežbo, ☎ 221-210 5385

Smo podružnica podjetja Prima Marketing Partner za področje Gorenjske. Prodajamo sodobno ZAVAROVALNIŠTVO, ki je podprto S TUJIM KAPITALOM. Vsi zainteresirani za program ali delo, pokličite na ☎ 061/824-081, 064/422-760. 5406

Potrebujem inštrukcije iz NEMŠČINE za 2. letnik srednje šole is Kranja ali ožeje okolice, ☎ 47-011 5408

Zaposlim delavca v CEMENTARNI, ☎ 47-505 5412

Možnost zasluška, prodaja zanimivih ARTIKLOV ali organizacija dela, ☎ 41-302 5432

Zaposlimo mlado in komunikativno dekle v PRODAJI. Delo s strankami. Zaželjena končana trgovska ali komercialna šola, znanje enega tujega jezika. Delovno razmerje bi sklenili za nedoločen čas s poskusno dobo. Infromacije po ☎ 064/48-045 od 14 do 20 ure ali 064/47-000 od 7 do 14 ure. 5437

Zaposlimo KUHINJSKO POMOČNICO, ☎ 77-458 5443

Ste komunikativni in iščete nove izive? Zaslužka željnim sodelavcem ponujam DELO pri posredovanju osebnega in premoženjskega zavarovanje podprtega s tujim kapitalom. Pondbe pošljite do vključno 6. 5. 1992 na PMP, 61231 Ljubljana - Črnuče, Šlandrova 10. 5449

ŽIVALI

Prodam BIKCA starega 7 tednov. ☎ 620-546 5456

Prodam 2 OVCI za rejo ali zakol. ☎ 621-293

Bele pritlikove PUDLJE, samčka in samico z rodovnikom, odličnih staršev, stare 9 tednov, cepljene in tetovirane ugodno prodam ☎ 064/323-165 5213

Prodam brejo KRAVO simentalko. Lahovče 26, Cerklje. 5371

TELIČKA simentalca, prodam. ☎ 44-647

Prodam BIKCA simentalca, starega 10 dni. Sp. Brnik 25, Cerklje

Prodam ODOJKE za zakol. Teža cca 25 kg. Britof 79

Prodam več PRAŠIČEV, težkih od 25 do 40 kg. Hlebce 16, Lesce

Prodam 8 tednov stare PUJSKE in 3 KOZE z mladiči. ☎ 76-447

Prodam BIKCA, težkega 120 kg. ☎ 421-806

PURANI, stari 5 tednov, za nadaljno rejo, prodam. Cena 800 SLT. ☎ 061/611-439

Prodam KRAVO po teletu. Rečiška 49, Bled

PURANE enodnevne, prodam. ☎ 217-128

JARKICE, rjave, stare 7 tednov in tik pred nesnostjo prodam. ☎ 061/627-029, Fujan Marjan, Hraše

Prodam KOZE z mladiči in KOZLA za pleme ali zakol. Javornik 5/A, Kranj 5376

Prodam čistokrvne PUDLE brez RODOVNIKA, stare 7 tednov, ☎ 421-170 5384

Prodam belo KOZO z dvema mladičema, ☎ 621-237. 5395

Prodam 2 BIKCA simentalca starega 10 in 5 mesecev, ☎ 73-123 5398

PURANE za nadaljno rejo, prodam. ☎ 217-128 5459

Mladiče nemških OVČARJEV z rodovnikom prodam. Pungert 15, Škofja Loka 5400

Prodam PSIČKE nemške ovčarje in kupim KRAVO s teletom. Habjan, Dražgoše 15, ☎ 66-832 5410

Prodam 120 kg težkega teleta, simentalca, ☎ 73-094 5411

Prodam KRAVO in TELICO, ☎ 45-425, popoldan 5419

Prodam KOKOŠI nesnice stare 20 tednov in novo kletko za 120 kokoši, ☎ 68-001 5423

Prodam OVCO, Zgornja Besnica 86, ☎ 403-028 5429

Kupim 10 dni starega TELETA, ☎ 421-833 5435

Prodam TELICO simentalko, ☎ 47-726 5436

Prodam 8 tednov stare rjave JARKICE, Grilc, Partizanska pot 15, ☎ 214-855 5438

Prodam PRAŠIČE, težke od 25 do 40 kg. Struževo 3, Kranj

Kupim BIKCA simentalca 10 dni starega, ☎ 65-342. 5442

OSMRTNICA

Odšla si naša zlata mama

TEREZIJA KRAPEŽ

Pospremili te bomo 29. aprila 1992 ob 16. uri na kranjskem pokopališču k našemu in k tvojemu očetu. Dediščina, ki si nam jo pustila, je vera v dobro človeka; Boga si imela v srcu. Tvoj globoko žalujoči mož in tvoji trije otroci z družinami in vsi, ki nam je bilo življenje zaradi tebe bogatejše.

Sporočamo vam žalostno vest, da nas je v 84. letu starosti zapustil naš oče in stari oče

STANE STEPANČIČ

mehanik, šofer v pokoju

Od njega smo se poslovili v ponedeljek, 20. aprila 1992, na pokopališču v Tržiču.

Žalujoči: sin Stanček z družino

Tržič, 20. aprila 1992

V SPOMIN

3. maja mineva tri leta, odkar nas je zapustila draga žena, mami in babi

ANICA TERAN

Spomin na tebe je svež in boleč.

Vsi njeni

Naklo, 24. aprila 1992

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta

DOMINIKA ERŽENA

s Kokrice

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste v težkih trenutkih sočustvovali z nami in nam bili v pomoč. Zahvaljujemo se sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem ter vsem, ki ste ga imeli radi, ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti, darovali cvetje in sveče. Posebna zahvala osebju bolnišnice Golnik, sodelavcev Alpetourja Kranj, župniku za opravljen pogrebni obred, pevcem. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

Kranj, 23. aprila 1992

V SPOMIN

SOLZA, ŽALOST, BOLEČINA
TE ZBUDILA NI,
SPOMIN NA TEBE NE UGASNE,
SOLZA SE NE POSUŠI.

2. maja mineva žalostno leto dni, odkar je prenehalo biti srce dobremu in nepozabnemu sinu in bratrancu

IVANU DOLINŠKU

Tvoj dom je odet v črnino. Postal je tih in prazen, ostali so le sledovi tvojih pridnih rok. Počivaj mirno, dragi Ivan, v vznožju zelenih gozdov, kamor si tako rad zahajal. V zahvalo za vse naj ti na preranem grobu sveti večna lučka.
Vsem, ki postojite ob njegovem grobu, mu prižigate sveče in prinašate cvetje, najlepša hvala!

Žalujoča mama in ostalo sorodstvo

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš upokojeni sodelavec iz Tovarne Vist

JANEZ BODLAJ

rojen 1909

Od njega smo se poslovili v sredo, 22. aprila, ob 16. uri na pokopališču v Kovorju nad Tržičem.

Delovni kolektiv SAVA KRANJ

Kranj, 21. aprila 1992

ZAHVALA

Ob smrti našega očeta, starega očeta, strica, svaka in tasta

FRANCA BALOHA

p.d. Marinčnekovega ata iz Dobrega polja

se zahvaljujemo sorodnikom, znancem, sosedom in vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam kakorkoli pomagali. Hvala za izrečena in pisna sožalja, cvetje in sveče. Hvala osebju ZD Radovljica in osebju internega oddelka bolnišnice Jesenice za oskrbo. Zahvaljujemo se sodelavcem podjetja Petrol - TOE Kranj in Ljubljana, zvonarjem iz Brezij, pevcem iz Nakla, župnikoma za pogrebni obred, župniku Eberlu in g. Šerajniku za poslovilna govora. Vsem in vsakemu posebej še enkrat lepa hvala!

Vsi njegovi

Dobro polje, 15. aprila 1992

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dobrega moža, očeta, dedka in pradedka

FRANCA MARKIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in nam izrekli sožalje. Posebna zahvala g. župniku, dr. Pegamovi, Podvizovim, pevcem in ostalim, ki ste nam kakorkoli stali ob strani.

Vsi njegovi

Kranj, 23. aprila 1992

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam ob smrti naše mame, babice, prababice in sestre

LJUDMILE KLEČ

izrazili sožalje in njen grob prekrili s cvetjem. Zahvala gre tudi tistim, ki ste ji za časa življenja storili kakršno koli dobro delo in tako pomagali premagovati življenjske težave. Enaka zahvala velja tudi zdravstvenemu osebju bolnišnice Golnik in njeni zdravnici v Kranju. Hvala vsem, ki ste se udeležili njenega krščanskega pogreba in skupaj z duhovniki molili za pokoj njene duše. Iskrena hvala je namenjena tudi komornemu zboru Jacobus Gallus za zapete cerkvene pesmi, ki jih je pokojna mama tako rada poslušala.

Otroci z družinami in ostalo sorodstvo

Kranj, 23. aprila 1992

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta, očima, brata, strica, tasta, botra in bratranca

JANEZA BODLAJA

s Hudega 9

se iskreno iz vsega srca zahvaljujemo dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem, znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, z nami sočustvovali in nam kakorkoli pomagali. Iskrena hvala vsem, ki ste nam izrazili pisna in ustna sožalja, darovali cvetje, sveče in denarno pomoč. Zahvaljujemo se delovnemu kolektivu SAVA Kranj, sodelavcem PEKO-TEP Tržič in sodelavcem ISKRA TEC-tehnologija MKD Kranj, bolnišnici Golnik - g. dr. Rupnikovi, g. dr. Martinčiču iz Tržiča in g. dr. Andražu Glaviču iz bolnišnice Petra Držaja. Hvala pihalnemu orkestru iz Tržiča za lepo odigrane žalostinke in podarjeno cvetje, pogrebni službi Tržič in g. župniku za opravljen obed. Iskrena hvala vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku.

Vsi njegovi

Tržič, 24. aprila 1992

Agromehanika
64001 KRANJ - Hrastje 52/a, p.p. 111, telefoni: (064) 324-033, 324-034; telex: 37744, fax: 3864/326613

POSLOVNIM PARTNERJEM IN DRŽAVLJANOM ŽELIMO PRIJETNE PRAZNIKE!

SLOVENIJA IN SVET

Med nevtralnostjo in blokovstvom

Na seji skupščinske komisije za mednarodne odnose, ki jo je **vodila podpredsednica Mihaela Logar, saj je odšel predsednik komisije dr. Matjaž Šinkovec danes za veleposlanika Slovenije v London**, so bila mnenja različna. Zunanji minister dr. Rupel je vprašal, ali se je Slovenija s svojim gospodarstvom pripravljena spustiti v tekmovanje z Evropsko skupnostjo in ali nas je ta skupnost pripravljena sprejeti, dr. Matjaž Šinkovec pa mu je odgovoril, da je to cilj zunanje politike, ne pa strategija. Jože Smole se je skladno s stališčem Socialistične stranke zavzel za nevtralnost Slovenije, poslanec narodnosti Roberto Batelli pa je bil za tesnejše sodelovanje Slovenije v že obstoječih evropskih obrambnih zvezah. Na komisiji so bila povedana mnenja kot na primer, da je za nas bolje, če vemo, kaj se pogovarjajo v Natu, kot pa da ne vemo nič, in da v gibanju neuvrščenih nimamo kaj iskati in je treba vsa prizadevanja usmeriti k sprejemu v Organizacijo združenih narodov. Komisija je soglašala, da bo Slovenija še naprej neinstitucionalno sodelovala s severnoatlantsko zvezo.

Sporazumi z Makedonijo in Salzburško

Družbenopolitični zbor in zbor združenega dela slovenske skupščine sta že ratificirala **sveženj zakonov o sporazumih med državo Slovenijo in državo Makedonijo.** Gre za pet zakonov, ki jih mora potrditi še zbor občin in tako bo z naše strani ratifikacija popolna. Gre za sporazume o cestnem prometu, o plačilnem prometu, o gospodarskem sodelovanju, o izmenjavi blaga na osnovi blagovnih list in za sporazum o ukinitvi vizumov. Med drugim je določeno, da bodo plačila med Slovenijo in Makedonijo potekala v konvertibilni valuti prek nerezidentskih računov, obračun pa bo temeljil na osnovi nemške marke. Brez vizuma bo mogoče v eni ali drugi državi bivati tri mesece. **Delovni sporazum med Republiko Slovenijo in avstrijsko deželo Salzburg pa sta podpisala podpredsednik slovenske vlade Matija Malešič in deželni glavar Salzburga Hans Katschtaler.** Osnove sodelovanja so bile dane že v delovni skupnosti Alpe Jadran, kjer sta članici tako Slovenija kot Salzburška, posebej na kulturnem področju pa je sodelovanje že dobro utečeno, prav tako pa tudi med univerzami. ● **J. Košnjek**

Delegacija za Strasbourg

Komisija slovenske skupščine za mednarodne odnose je določila delegacijo, ki nas bo zastopala na zasedanju parlamentarne skupščine Sveta Evrope. Po pravilih igre morajo biti delegacija strankarsko sestavljene oziroma morajo odražati sestavo parlamentov v državah, iz katerih prihajajo. ***Slovensko delegacijo vodi Borut Pahor (Socialdemokratska prenova), v njej pa sta še Ivan Bizjak (Slovenski krščanski demokrati) in Tone Peršak (Demokratska stranka).***

Koliko je vreden tolar

Uradni tečaj: Na tečajni listi Banke Slovenije veljajo od 28. aprila naprej:

		nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	100 ATS	723.6274	725.8048	727.9822
Nemčija	100 DEM	5092.7398	5108.0640	5123.3882
Italija	100 LIT	6.7784	6.7988	6.8192
Švica	100 CHF	5543.9566	5560.6385	5577.3204
ZDA	1 USD	84.5904	84.8449	85.0094
Jugoslavija	100 YUD		15.0000	
R. Hrvaška	100 HRD		50.0000	

Podjetniški tečaj: Na tečajni listi Ljubljanske banke d.d. za obračun deviznih prilivov in odlivov podjetij veljajo od 28. aprila naprej:

		nakupni	prodajni
Avstrija	100 ATS	728.9217	736.0262
Nemčija	100 DEM	5130.0000	5180.0000
Italija	100 LIT	6.8280	6.8946
Švica	100 CHF	5584.5180	5638.9480
ZDA	1 USD	85.2093	86.0398

V menjalnicah so bili v torek, 28. aprila, ob 12. uri tečaji

	marke		šilingi	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
Gorenjska banka Kranj	53,50	59,50	7,60	8,25
Abanka Kranj	53,90	57,70	7,85	8,30
SKB Kranj	56,00	57,50	7,95	8,17
Hida lj. tržnica Ljubljana	56,50	59,00	7,75	8,35
Aval Bled	56,10	59,50	7,90	8,50
Slov. hran. in pos. Kranj	55,50	58,00	7,90	8,30
Partner Kranj	56,00	57,50	7,95	8,17
KZ Sloga Kranj	55,50	58,00	7,90	8,30

Ljubljanska borza: Osnovna značilnost torkovega borznega sestanka je bilo polpraznično razpoloženje, ki je vplivalo tudi na zelo skromen promet. Očitno je, da se je preddevalvacijsko pričakovanje umirilo, kar je povzročilo nadaljevanje četrtkovega padanja tečajev. Tako so tečaji praktično pristali na ravni izpred štirinajstih dni. Z najprometnejšima obveznicama RSL 1 in RSL 2 je bilo za 20.000 nemških mark prometa, tečaji pa so padli pri RSL 1 na 113,1 (v četrtek še 113,3) ter pri RSL 2 pa na 75,4 (prej 76,5). S tečajem obveznice mesta Ljubljane ni bilo prometa, med podjetniškimi obveznicami pa je bilo največ prodaje z obveznico Metalne Maribor, pri kateri je tečaj porastel iz 74,1 na 75,7. Skok navzgor je zabeležila tudi obveznica Lek Ljubljana od 85,0 na celo 97,6 (zato tudi majhen promet), zaradi skorajšnje zapadlosti obveznice Rogaške 1 pa je bilo nekaj prometa tudi s to obveznico po tečaju 93,2. Pri blagajniških zapisih Banke Slovenije je bil dosežen tečaj nemške marke 53,4 tolarja.

Prvomajska srečanja

Osrednja slovenska prireditev na Joštu

Kranj, 29. aprila - Svet kranjskih sindikatov vabi na tradicionalno petnajsto prvomajsko srečanje na Joštu. Letos bo tam osrednja slovenska prireditev ob prazniku dela, saj se je udeležuje prvi državljan Slovenije, predsednik predsedstva Slovenije Milan Kučan.

Že na predvečer praznika, 30. aprila, ob 20. uri, bo na Joštu kresovanje. 1. maja pa se bo ob 11. uri začelo osrednje praznovanje s prijetnim kulturnim programom in govorom predsednika Kučana, zatem pa bo priložnost za veselo razpoloženje. Prvomajsko srečanje na Joštu je že davno izgubilo predznak ideološkega praznovanja in postalo družabno množično srečanje. Ker tudi letos pričakujejo veliko ljudi, bodo za promet zaprli cesto na Jošt, in sicer bosta zapori: **30. aprila od 17. do 24. ure cesta Javornik - Jošt, 1. maja od 7. do 18. ure ponovno Javornik - Jošt, od 8. do 11. ure pa tudi cesta Stražišče - Čepulje.**

Ločani na Križno goro

Škofja Loka, 29. aprila - Loški delavci praznik dela tradicionalno praznujejo na Križni gori. Tudi letošnje, že deseto srečanje, pripravlja Zveza svobodnih sindikatov Slovenije. Začelo se bo 1. maja, ob 11. uri, s kratkim kulturnim programom, v katerem bodo nastopili recitator Jože Drabik in pihalni orkester Alples iz Železnikov. V družabnem delu bo za zabavo poskrbel ansambel Jevšek. Obiskovalcem svetujejo, naj se na Križno goro podajo peš, kajti pot od vasi do lovske koče bo zaprta za promet, v vasi Križna gora pa ni dovolj prostora za parkiranje. ● **D. Ž.**

Občinski odbor SDSS Radovljica pa prireja prvomajski shod v Krpinu pri Begunjah. Začel se bo ob 15. uri, v programu bodo nastopili bratje Zupan in v zabavnem delu ansambel Gorenjci. Slavnostni govornik bo dr. Jože Pučnik.

Prvomajski tabor pri Šobcu

Radovljica, 27. aprila - Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, območna organizacija Gorenjske iz Radovljice organizira prvomajski tabor v petek, 1. maja, ob 14. uri pri Šobcu v Lescah. V programu bodo sodelovali: godba na pihala DPD Svoboda iz Lesc, skupina DPD Svoboda Tomaž Godec iz Bohinja, slavnostni govornik pa bo Albert Vodovnik, predsednik sindikata kovinarjev. Od 15. do 19. ure bo zabavni program s kvintetom Sava. ● **D. S.**

Prvomajsko srečanje na Poljanah

Jesenice, 27. aprila - Pripravljalni odbor pri Zvezi svobodnih sindikatov Jesenice tudi letos pripravlja prvomajsko srečanje na Poljanah, ki bo 1. maja ob 11. uri dopoldne na prireditvenem prostoru. Po uradnem delu s kulturnim programom bo družabno srečanje. Poskrbeli so tudi za prevoz z avtobusi: s Hrušice bo odpeljal prvi avtobus ob 9.30 uri in nato vsake pol ure do 10.30, iz Begunj bo odpeljal avtobus ob 10. uri, vozil pa bo skozi Rodine, Smokuč, Moste, Koroško Belo, Javornik. Odhodi prvih avtobusov s Poljan so predvideni ob 17.20 uri. ● **D. S.**

Na predvečer 1. maja v številnih krajih pripravljajo kresovanja. Prireja ga tudi občinski odbor LDS Radovljica, in sicer v četrtek, 30. aprila, ob 20. uri na Plani v Lescah. Program bodo popestrili z nastopom narodnozabavnega ansambla in ansambla De booms. Na tradicionalno prvomajsko srečanje ob kresu pod naslovom Hitimo v pomlad pa vabi tudi KUD France Koblar iz Železnikov. V četrtek, 30. aprila, ob 18. uri se dobijo na igrišču v Dašnici.

KRIMINAL

Tragediji v Podljubelju

V sredo, 22. aprila, ob osmih zvečer je 50-letni Anto Grujo iz Škofje Loke z avtom zapeljal z magistralke pri Podljubelju, podrl varovalno ograjo ter nato trčil v betonski zid potoka. Vozilo je obstalo na strehi v strugi potoka. Pri tem je voznik, ki ni bil pripet z varnostnim pasom, padel iz avta, ki ga je stisnil pod seboj. Voznik je umrl, sopotnik pa je bil lažje ranjen.

V ponedeljek, 27. aprila, zvečer je 30-letni Iztok Š. iz Domžal peljal z motornim kolesom od Ljubelja proti Tržiču. V desnem nepreglednem ovinku je zadel pešakinjo Vojko Likar, roj. 1929, iz Ljubljane, ko je prečkala cesto z njegove desne strani. Motorist je sicer zaviral, vendar trčenja ni mogel preprečiti. Likarjeva je umrla na kraju nezgode.

V nedeljo sta bili tudi dve prometni nezgodi, v katerih sta dva udeleženca zelo hudo ranjena. Ob štirih popoldne je Franc Pogačar, roj. 1919, iz Tržiča, v Tenetišah s kolesom zapeljal na prednostno cesto Kranj - Golnik, pred avto. Ob enih ponoči pa je 40-letni Vinko Gradovič iz Kranja z avtom vozil s Police proti Kranju. V blagem levem ovinku je zapeljal desno s ceste, sunkovito zavil nazaj, to pa je bilo usodno. Pristal je na travniku, kjer se je vozilo prevrnilo. Sopotnik Momčilo Boškovič, doma iz Kotorja, je bil hudo ranjen.

Usodne gore

Sončna sobota je bila usodna za dva planinca. Dopoldne je 44-letni Škofjeločan Julij Nardoni s prijatelji odšel proti vrhu Grintovca. Med potjo so se razšli, sam je nadaljeval s turnimi smučmi. Nad previsom mu je zdrsnilo, 30 metrov niže je udaril v skalo in po 500 metrih mrtev obležal.

Okrog ene popoldne se je 36-letni Jernej Tolar iz Selc vračal z Ratitovca po lovski poti. Ko se je umikal borovcu, ki raste prek steze, mu je na suhi travi na strmem pobočju spodrsnilo. Po 250 metrih je priletel v skalo in obležal mrtev.

Sobotna smuka na Starem vrhu bi se lahko usodno končala tudi za devetletnega Ljubljančana Armina Genoria, člana smučarskega kluba Valentin Vodnik. Po tekmi se je deček sam spustil po progi in trčil v drevo. Zelo hudo ranjenega so odpeljali v UKC.

Reševalci so imeli delo tudi v nedeljo. Na poti s Triglava proti Kredarici je zdrsnilo 53-letnemu Jakobu Rotarju iz Črnuč. Odneslo ga je prek 15 metrov visoke skale, ustavil se je šele po 80 metrih. Nezgodo je opazil alpinist, ki mu je brž dal prvo pomoč in poklical reševalce. S helikopterjem so ga hudo ranjenega odpeljali v jeseniško bolnišnico, od tam pa nato v mariborsko. ● **H. Jelovčan**

Danes in jutri pokojnine

Kranj, 29. aprila - Danes in jutri, 29. in 30. aprila, bodo upokojenci prejeli svoje mesečne prejemke. Tokrat bodo pokojnine višje za 12,7 odstotka, hkrati pa bodo upokojenci deležni tudi poračuna za dva meseca nazaj. To je že pridobitev nove pokojninske zakonodaje, ki sprotneje usklajuje pokojnine z rastjo osebnih dohodkov. Najnižja pokojnina za polno pokojninsko dobo tako znaša 11.130 tolarjev, najnižja pokojnina za upokojenca sploh pa 4.583 tolarjev.

SEJEM OBRTI IN PODJETNIŠTVA

● OBRT ● PODJETNIŠTVO ● KOOPERACIJE ● GRADBENIŠTVO ● PREDELAVA ODPADNIH SUROVIN

● VELIKA PRODAJNA PONUDBA AVTOMOBILOV

KRANJ, 5. - 8. 5. '92

"G. G."

Boljši in cenejši

Izdelki izolskega Delamarisa na svetovnem trgu sploh niso poceni – sodijo v srednji razred. Konzerva italijanskih sardin dosega na evropskem trgu 34 dolarjev za karton, karton sardin iz Izole pa je po 30 dolarjev. Kakovost in ugled izolskega predelovalca sta pripeljala njegove izdelke v Avstralijo, pred kratkim in na splošno presenečenje pa so postali tudi resen dobavitelj ribjih konzerv celo na argentinski trg. Tako proda Delamaris danes dve tretjini proizvodnje na tuje trge in vse kaže, da bodo kmalu dosegli kar 80 odstotkov izvoza.

V Gorenjskem glasu smo bolj malo pisali o problemu slovenskih ribičev zaradi hrvaških ukrepov in omejitev ulova plave ribe oziroma prepovedi ulova bele ribe. Gorenjske gospodinje so stvar komentirale nekako takole: "Že tako ali tako so ribje konzerve zelo drage, odslej pa bodo še dražje!" Po koliko so Delamarisove ribje konzerve v gorenjskih trgovinah, veste. Za vsak primer vam povemo še to, da so enake konzerve istega proizvajalca pri Hoferju po 4,90 šilinga. Tudi pri ribjih konzervah domači potrošniki plačujemo izvoznikovo izgubo, saj so Delamarisove sardine na evropskem trgu po 30 centov konzerva. ***Če jo v katerikoli gorenjski trgovini dobite ceneje od 50 centov*** *(za lažji izračun smo vzeli razmerje 1 cent = 1 SLT),* ***potem jo čimprej dajte v nakupovalno košarico, preden jo podražijo na 75 centov (tolarjev)!***

10 % znižanje cen

vodoinštalacijskega materiala in materiala za centralno kurjavo pri takojšnjem plačilu nad 2.000,00 SLT.

Od 24. aprila do 20. maja.

MERKUR KRANJ